Strategie území správního obvodu ORP
Králíky
v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a zdravotnictví

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

verze březen / 2015

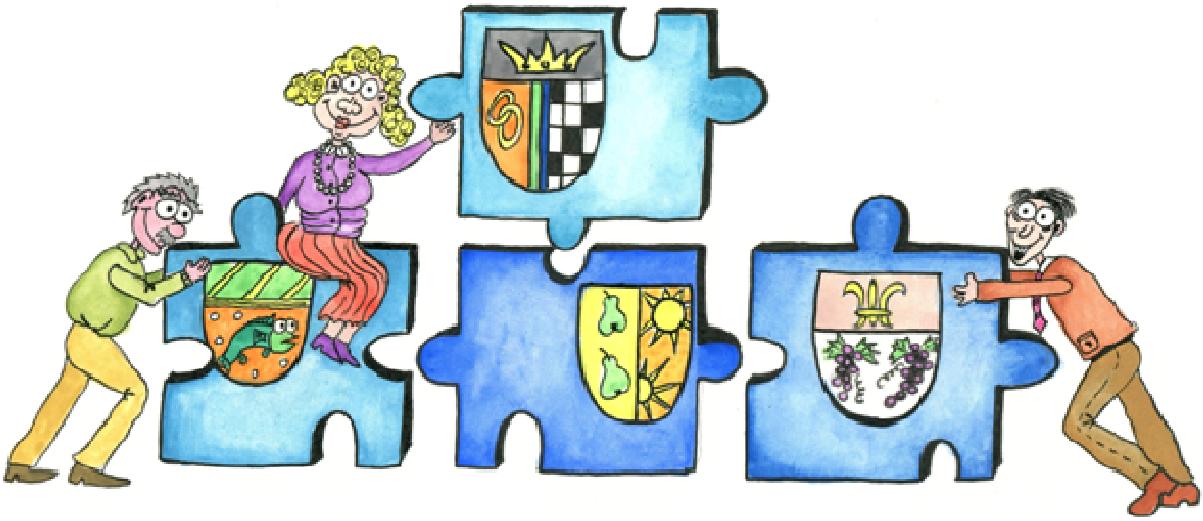

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

1. Úvod 6

1.1. Základní informace o strategii 6
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu 7
1.3. Kontext vzniku a existence strategie 7
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována 8
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží 8
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty 8

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza 9

2.1. Profil území správního obvodu 9
2.1.1. Identifikace správního obvodu 9
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu 10
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území 24
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje 25
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu 26

3. Téma 1.: Školství 28

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů 28
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému 28
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj 30
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy 52
3.1.4. SWOT analýza školství 56
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části) 57
3.2. Návrhová část pro oblast školství 59
3.2.1. Struktura návrhové části 59
3.2.2. Vize a problémové oblasti 61
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech 64
3.2.4. Indikátory 65
3.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla) 67
3.4. Závěr a postup zpracování 71
3.4.1. Shrnutí 71
3.4.2. Popis postupu tvorby strategie 71
3.5. Přílohy 72
3.5.1. Seznam zkratek 72
3.5.2. Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4 73

4. Téma 2.: Sociální služby 74

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů 74
4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému 74
4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj 75
4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy 87
4.1.4. SWOT analýza oblasti 92
4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části) 94
4.2. Návrhová část pro oblast sociální služby 96
4.2.1. Struktura návrhové části 96
4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy) 98
4.2.5. Popis cílů v jednotlivých oblastech 101
4.2.6. Indikátory 102
4.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla) 104
4.4. Závěr a postup zpracování 108
4.4.1. Shrnutí 108
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie 108
4.5. Přílohy 109
4.5.1. Seznam zkratek 109
4.5.2. Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části 109

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství 112

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů 112
5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému 112
5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj 114
5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy 134
5.1.4. SWOT analýza oblasti 136
5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části) 137
5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství 138
5.2.1. Struktura návrhové části 138
5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy) 140
5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech 143
5.2.4. Indikátory 144
5.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla) 146
5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie 146
5.3.2. Systém změn strategie 148
5.3.3. Akční plán 148
5.4. Závěr a postup zpracování 150
5.4.1. Shrnutí 150
5.4.2. Popis postupu tvorby strategie 151

5.5. Přílohy k tématu 3.: odpadové hospodářství 152
5.5.1. Seznam zkratek 152
Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012 154
Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně 156
Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012 158
Příloha č. 4 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012 160
Příloha č. 5 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně 162
Příloha č. 6 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012 166
Příloha č. 7 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012 168
Příloha č. 8 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012 170
Příloha č. 9 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012 172
Příloha č. 10 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012 174

6. Téma 4.: Zdravotnictví 176

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů 176
6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému 176
6.1.2. Popis zdravotnictví ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), a očekávaný vývoj: 180
6.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy 198
6.1.4. SWOT analýza oblasti 201
6.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části) 204
6.2. Návrhová část pro oblast zdravotnictví 206
6.2.1. Struktura návrhové části 206
6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy) 209
6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech 213
6.2.4. Indikátory 214
6.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla) 215
6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie 215
6.3.2. Systém změn strategie 217
6.3.3. Akční plán 217
6.4. Závěr a postup zpracování 219
6.4.1. Shrnutí 219
6.4.2. Popis postupu tvorby strategie 219
6.5. Příloha k tématu zdravotnictví 220
6.5.1. Seznam zkratek 220
6.5.2. Seznam ambulancí v nemocnici Ústí nad Orlicí a Šumperk 221

7. Závěr, kontakty.....224

8. Přílohy.....226

8.1. Seznam příloh..... 226
8.1.1. Seznam tabulek..... 226
8.1.2. Seznam mapových podkladů..... 229
8.1.3. Seznam grafů..... 229

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tabulka 1.1 Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Králíky v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a zdravotnictví
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a zdravotnictví)
Řešené území	Správní obvod ORP Králíky
	Počet obyvatel správního obvodu: 8931
	Počet obcí ve správním obvodu: 5
	Rozloha správního obvodu: 15873
Názvy obcí správního obvodu	Města: Králíky
	Obce: Červená Voda, Dolní Morava, Mladkov, Lichkov
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Město Králíky
Koordinátor tvorby strategie	Miroslav Beran, pracovník analýzy a strategie
Rok zpracování strategie	2014 - 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP Králíky; členská schůze DSO Sdružení obcí Orlicko
Forma a datum projednání / schválení	Projednání na shromáždění starostů dne 20. 6. 2014 Schváleno na shromáždění starostů dne ….Projednáno / schváleno usnesením DSO dne
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace…., První schválená aktualizace ze dne ….
Související legislativa	Zákon o obcích, ….
Doba realizace strategie	2014-2023
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Králíky,….orgán DSO + název DSO
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Králíky realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Králíky a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována členy realizačního týmu - Mgr. Miroslav Beran, Ing. Ivana Vanická, Blanka Kulhavá, Denisa Černohousová
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. předškolní výchova a základní školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. zdravotnictví

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 5 obcí, z toho 1 má statut města. Počet obyvatel k 1. 1. 2014 bylo 8931.

Tabulka 1.2 Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Název obce: Červená voda
Počet obyvatel: 3116
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Dolní Morava
Počet obyvatel: 303
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Králíky
Počet obyvatel: 4441
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Lichkov
Počet obyvatel: 537
Zapojení do tvorby strategie: ano

Název obce: Mladkov
Počet obyvatel: 534
Zapojení do tvorby strategie: ano

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Projekt na území SO ORP Králíky realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Králíky a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a Králíky jsou gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je v případě ORP Králíky, která nemá vlastního koordinátora analytik realizačního týmu Miroslav Beran

Strategie byla zpracována členy realizačního týmu – Miroslav Beran, Ivana Vanická, Blanka Kulhavá a Denisa Černohousová.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tabulka 1.3 Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Stát	
1.	Politika územního rozvoje ČR	http://www.mmr.cz/
2.	Plán odpadového hospodářství ČR	http://www.mzp.cz/
3.	Strategie regionálního rozvoje ČR na rok 2007-2013	http://www.mmr.cz/
4.	Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR	http://www.msmt.cz/
	Kraj	
1.	Územní analytické podklady Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/
2.	Program rozvoje Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/
3.	Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/
4.	Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji: Královicko	http://www.pardubickykraj.cz/
	Mikroregiony, města a obce	
1.	Strategický plán rozvoje města	http://kraliky.eu/
2.	Vydané územní plány	http://kraliky.eu/

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

Správní obvod Králíky sousedící z velké části s Polskou republikou představuje nejsevernější výběžek Pardubického kraje a má tak v mnoha ohledech úplně jiný charakter než ostatní ORP v kraji. Na východě hraničí s obcemi Olomouckého kraje, na jižní straně sousedí s Lanškrounskem a na západě s územím správního obvodu Žamberk. Králicko je druhým nejmenším správním obvodem po Českotřebovsku, svojí rozlohou 15 869 ha zaujímá pouze 3,5 % území kraje. Z hlediska počtu obyvatel je mezi všemi správními obvody v kraji nejméně zalidněný. Spolu s Českotřebovskem rovněž tvoří dvojici správních obvodů s nejnižším počtem obcí v kraji (ČSÚ).

Mapa 2.1 Administrativní členění správního obvodu

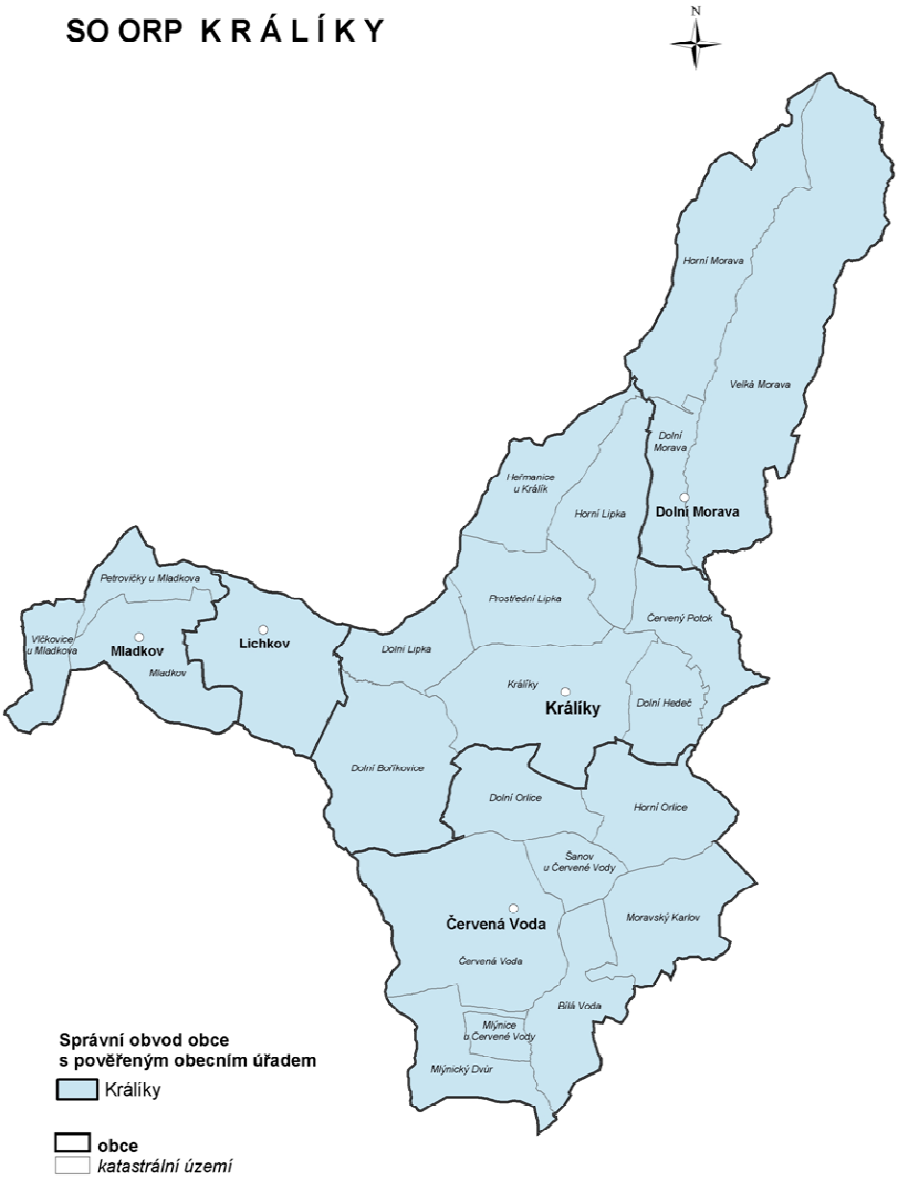

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Tabulka 2.1 Charakteristika území ORP

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	5	5	5	5	5	5	5	5
Počet částí obcí	27	27	27	27	27	27	27	27
Počet katastrálních území	23	23	23	23	23	23	23	23
Počet obcí se statutem města	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet obcí se statutem městyse	_	_	_	_	_	_	_	_
POZEMKY								
Výměra v tis. ha	15 862	15 864	15 869	15 869	15 869	15 869	15 869	15 865
zemědělská půda	7 779	7 772	7 774	7 753	7 726	7 730	7 686	7 656
lesní pozemky	6 907	6 914	6 917	6 927	6 935	6 936	6 954	6 972
zastavěné plochy	165	164	164	163	163	163	163	162
Hustota zalidnění (osoby/km2)	58,2	58,1	57,9	57,8	57,2	57,1	56,3	56,2

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 2.2 Demografický vývoj obyvatel v území ORP Králíky

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		9 232	9 216	9 192	9 175	9 080	9 060	8 931	8 910
v tom:	muži	4 543	4 534	4 523	4 541	4 474	4 451	4 407	4 397
	ženy	4 689	4 682	4 669	4 634	4 606	4 609	4 524	4 513
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	1 532	1 497	1 439	1 393	1 341	1 362	1 334	1 343
	15 - 64	6 534	6 521	6 531	6 503	6 416	6 327	6 182	6 085
	65 +	1 166	1 198	1 222	1 279	1 323	1 371	1 415	1 482
Průměrný věk (celkem)		38,3	38,6	38,9	39,3	39,8	40,1	40,5	40,8
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		76,1	80,0	84,9	91,8	98,7	100,7	106,1	110,3
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	754	744	709	698	658	662	654	655
	15 - 64	3 316	3 313	3 329	3 338	3 292	3 244	3 172	3 132
	65 +	473	477	485	505	524	545	581	610
Průměrný věk		37,0	37,3	37,6	38,0	38,5	38,8	39,2	39,5
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		62,7	64,1	68,4	72,3	79,6	82,3	88,8	93,1
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	778	753	730	695	683	700	680	688
	15 - 64	3 218	3 208	3 202	3 165	3 124	3 083	3 010	2 953
	65 +	693	721	737	774	799	826	834	872
Průměrný věk		39,4	39,9	40,2	40,7	41,0	41,3	41,8	42,0
Index stáří (65+ / 0 -14 %)		89,1	95,8	101,0	111,4	117,0	118,0	122,6	126,7
Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)									
celková		-5,7	-1,7	-2,6	-1,9	-10,4	-2,2	-9,4	-2,4
přirozená		-2,3	1,2	-1,6	-1,1	-1,3	-1,3	-5,7	-0,3
stěhováním (mechanická)		-3,5	-2,9	-1,0	-0,8	-9,1	-0,9	-3,8	-2,0

Zdroj: ČSÚ

Graf 2.1 Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

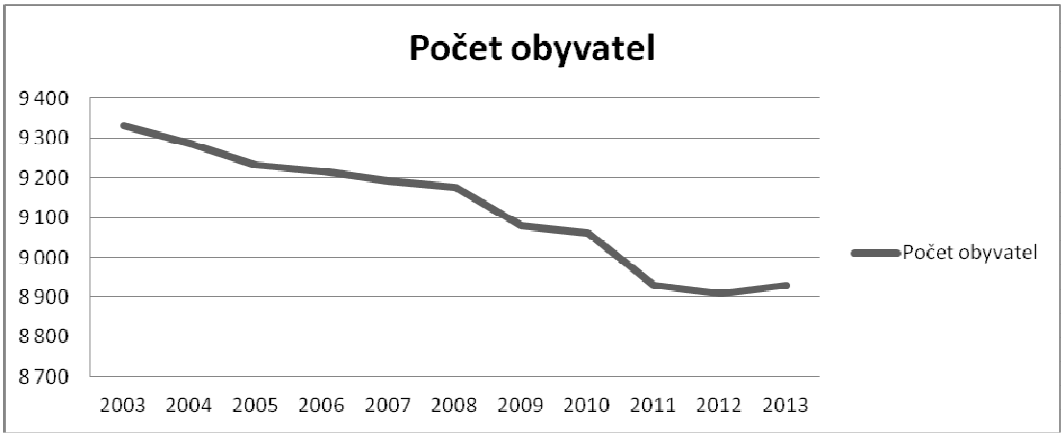

Demografické ukazatele obyvatel v území se vztahují vždy k datu 31.12.

Počet obyvatel ve SO ORP Králíky nevykazuje v průřezu let žádné výrazné výkyvy. Zaznamenáváme klesající trend a úbytek obyvatelstva, patrný ve všech věkových kategoriích (nejvíce však v produktivním věku). V roce 2013 (k 31. 12.) ovšem došlo k nárůstu na 8931 obyvatel. Populace v oblasti stárne. Roste počet obyvatel nad 65 let a průměrný věk v roce 2012 přesáhl hranici 40 let (40,8 let). Index stáří (počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let) byl 110,3 (v roce 2012 odpovídal index stáří České republiky 110,5). Index stáří žen (126,7) výrazně převyšoval index stáří mužů (93,1).
Králicko zaujímá v celokrajském srovnání nejvyšší příčku v počtu vystěhovalých na 1 000 obyvatel. Migrační saldo, které vyjadřuje rozdíl mezi přistěhovalým a vystěhovalým obyvatelstvem bylo pro rok 2012 záporné. Migrační aktivita v průřezu let kolísá, od roku 2004 vykazuje pouze záporné hodnoty.
V území je velmi nízká hustota osídlení – pro celé ORP je to 56,2 obyvatel/km2, nejvíce je v Králíkách (84,4 ob/km2), nejméně v Dolní Moravě (8,3 ob/km2), celorepublikový průměr je cca 130 ob/km2.

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tabulka 2.3 Stručná charakteristika školství v území ORP Králíky

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	4	80%	MŠ se nachází ve všech obcích kromě obce Dolní Morava.
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	2	40%	
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	2	40%	
Počet středních škol:	1	20%	
-obory gymnázií	_	_	Gymnázium v Králíkách bylo zrušeno v roce 2013. Poslední školní rok proběhl pro rok 2012/2013.
-obory středních odborných škol	_	_	

-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	1	20%	O budoucnosti učiliště se jedná. Kraj usiluje o jeho zrušení, obce v ORP naopak o jeho zachování.
Počet základních uměleckých škol	1	20%	ZUŠ se nachází ve městě Králíky s odloučeným pracovištěm v Červené Vodě.
Počet konzervatoří	_	_	
Počet jazykových škol	_	_	
Počet vyšších odborných škol	_	_	
Počet vysokých škol	_	_	

Zdroj: ČSÚ, místní šetření

Tabulka 2.4 Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP Králíky

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna + pobočky	4	80%	
Stálá kina	1	20%	
Divadlo	_	_	
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	7	20%	
Galerie	_	_	
Kulturní zařízení ostatní	1	20%	Navíc jsou v obcích Lichkov a Červená Voda obecní sály.
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	_	_	
Koupaliště a bazény	2	40%	
-z toho kryté	1	20%	Krytý plavecký bazén se nachází v hotelu Vista (Dolní Morava). Velikost 15 x 5 metrů, hloubka je 130 cm.
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	5	100%	Kategorií hřiště míníme fotbalová hřiště, která jsou přítomná ve všech obcích ORP Králíky. Zároveň se v ORP nachází 5 tenisových kurtů, které mají správce.
Tělocvičny (vč. školních)	6	80%	
Stadiony otevřené	2	40%	
Stadiony kryté	_	_	
Zimní stadiony kryté i otevřené	4	80%	Ve všech případech se jedná o otevřená zimní kluziště. ORP Králíky nedisponuje žádným krytým zimním stadionem.
Ostatní zařízení pro tělo-výchovu (se správcem)	8	80%	5 tenisových kurtů se správcem, 2 kurty bez správce, jedno fitness centrum.

Zdroj: ČSÚ, místní šetření

Tabulka 2.5 Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP Králíky

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	_	_	
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	_	_	
Ambulantní zařízení	_	_	
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	_	_	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	6	60%	Minimálně dva praktičtí lékaři se nachází na hranici důchodového věku, tudíž je jejich odchod z praxe v nejbližší době hrozbou pro oblast.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	2	40%	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	4	60%	Dva stomatologové jsou již v důchodovém věku, jejich odchod je tudíž také nevyhnutelný.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	2	40%	
Zařízení lékárenské péče	3	60%	
Nemocnice	_	_	
Odborné léčebné ústavy	_	_	
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	20%	
Ostatní lůžková zařízení	_	_	

Zdroj: ČSÚ, místní šetření

Ve SO ORP Králíky funguje dostatečná síť mateřských a základních škol. Přímo v Králíkách se nachází speciální a praktická škola, základní umělecká škola, výchovný ústav pro děti a mládež a místní části Dolní Lipka Střední odborné učiliště opravárenské. Kapacita ZŠ i MŠ je přiměřená. V případě obcí Mladkov a Lichkov se jedná o malotřídní typy škol, které si udržují svojí funkčnost a zastávají funkci kulturního a integračního centra v obci. Obě obce v minulých letech významně investovali do rekonstrukce a modernizace budov škol. Základní školy v Králíkách a Červené Vodě mají téměř dvojnásobnou kapacitu, než je jejich naplněnost, i přesto dokáží atraktivně využít veškeré prostory budov (např. kurzy pro dospělé, zázemí pro spolky a sdružení a další). Zrušení Gymnázia v roce 2013 znamenalo pro oblast odliv mladých lidí. Jejich odchod do vzdálených měst a škol následně vede

k trvalému odchodu mladších vzdělaných lidí, oblast ztrácí pracovní sílu a dochází ke snížení intenzity populačního růstu. Proto také zastupitelé obcí požadují alespoň zachování středního odborného učiliště a bojují za jeho existenci. Dostupnost dalších středních škol je výrazně ovlivněna dojezdová vzdáleností.

Sportovní zázemí je zajištěno venkovními stadiony, které slouží i jako zimní kluziště s příslušenstvím, zrekonstruovanými fotbalovými hřišti, několika tenisovými kurty a tělocvičnami, které využívají i dospělí občané ke sportovním kurzům. Některé tělocvičny jsou ve špatném stavu a dlouhodobě se uvažuje o jejich rekonstrukci. Nikoli pro sport, ale k aktivnímu trávení volného času je možné využít venkovního koupaliště v Králíkách (plavecký bazén, dětské brouzdaliště, občerstvení, WC, plocha na beach volejbal), a menšího krytého bazénu, který je provozován soukromým vlastníkem a který je součástí hotelového zařízení v obci Dolní Morava. V oblasti schází kvalitní kryté sportoviště (haly, kluziště, bazén) pro pořádání turnajů a soutěží většího než místního formátu. Na jejich potřebnosti a využití však není dlouhodobě shoda mezi občany ani zástupci obcí.

Centrem kultury v oblasti je Kulturní dům v Králíkách, který kromě nově digitalizovaného kina pořádá taneční zábavy, hudební akce a množství dalších akcí, které vyžadují velký zastřešený prostor. Jeho prostory probíhají neustálými menšími rekonstrukcemi (chybí tepelné izolace a rekonstrukce sedací části hlediště). Výhodou tohoto prostoru je víceúčelové vnitřní uspořádání sálu s možností taneční plochy i rozkládací části hlediště. Společenskou funkci také plní obecní sály v Lichkově a Červené Vodě, jejichž prostory slouží k místním akcím a jsou také průběžně rekonstruovány.

V mikroregionu se nenachází žádné středisko volného času pro děti a mládež. V nabídce mimoškolních aktivit se nachází omezená kapacita uměleckých zájmových kroužků (ZUŠ Králíky), a aktivity několik sportovních klubů. Celkově je nabídka dalšího vzdělávání a trávení volného času omezená a mnozí tak dojíždí (zejména za sportem) do okolních měst.

Zdravotnictví v oblasti se dostává do kritického stavu z důvodu odchodu lékařů. Z šesti praktických lékařů, kteří jsou v současné době již dostatečně vytížení počtem pacientů, se nachází dva v důchodovém věku. Stejný problém se objevuje u stomatologů – z čtyř praktikujících zubařů se dva nachází v důchodovém věku. Jejich odchod z praxe je proto v blízké době nevyhnutelný. To samozřejmě má dalekosáhlý vliv na život v oblasti a je nutné situaci řešit. Pokud dojde ke scénáři, ve kterém lékaři nebudou nahrazeni novými, pak budou muset občané dojíždět do nejbližšího zdravotního střediska, které se nachází cca 30 km daleko (za předpokladu, že budou lékaři přijati). Pro starší občany, rodiny s dětmi ale i pro všechny další to bude znamenat finanční, časovou i organizační zátěž. V současné době již musí občané dojíždět za specializovanými lékaři do okresních měst (cca 45 km). Prostory bývalé nemocnice v Červené Vodě slouží jako léčebna pro dlouhodobě nemocné a spolu s lůžkovým oddělením zde sídlí i externí lékaři (urologie, radiologie, ortopedie, ambulantní chirurgie).

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tabulka 2.6 Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			3873	2138	1 735
v tom:	zaměstnaní		3 471	1 931	1 540
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	2667	1 412	1 255
		zaměstnavatelé	94	60	34
		pracující na vlastní účet	449	340	109
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	130	56	74
		ženy na mateřské dovolené	78	_	78
	nezaměstnaní		402	207	195
Ekonomicky neaktivní celkem			4 411	1 911	2 500
z toho	nepracující důchodci		2240	897	1 343
	žáci, studenti, učni		1349	683	666
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			428	233	195

Zdroj: ČSÚ - SLDB 2001 (data k 26. 3. 2011)

Tabulka 2.7 Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			1 266
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		889
	v tom	v rámci obce	_
		do jiné obce okresu	59,3
		do jiného okresu kraje	2,8
		do jiného kraje	34,8
		do zahraničí	3,1
	vyjíždějící do škol		377
	v tom	v rámci obce	_
		mimo obec	377

Zdroj: ČSÚ - SLDB 2001 (data k 26. 3. 2011)

Tabulka 2.8 Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu				Hospodařící domácnosti
Hospodařící domácnosti celkem				3455
v tom:	tvořené 1 rodinou			2219
	v tom	úplné	bez závislých dětí	992

			se závislými dětmi	775
		neúplné	bez závislých dětí	225
			se závislými dětmi	227
	tvořené 2 a více rodinami			56
	domácnosti jednotlivců			1044
	vícečlenné nerodinné domácnosti			136

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 2.9 Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

NEZAMĚSTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	667	607	627	529	370	376	579	551	443
z toho (%):	10,19	12,68	13,72	20,23	29,73	27,66	20,03	17,96	20,32
občané se zdravotním postižením	68	77	86	107	110	104	116	99	90
z toho (%):	6,75	6,26	7,34	4,54	4,59	5,32	6,22	4,54	4,74
absolventi	45	38	46	24	17	20	36	25	21
z toho (%):	30,28	36,74	29,98	34,22	35,67	24,73	22,79	30,13	39,50
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	202	223	188	181	132	93	132	166	175
Volná pracovní místa	46	33	5	78	25	8	9	17	14
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	14,5	18,4	125,4	6,8	14,8	47	64,3	32,41	31,6
Míra nezaměstnanosti (%)	14,52	13,22	13,02	10,99	7,62	7,90	12,45	11,76	9,43

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 2.10 Charakteristika trhu práce v území ORP

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	1 697	1 746	1 793	1 829	1 884	1 930	1 893	1 951	1 992	2 019
fyzické osoby	1 464	1 505	1 537	1 573	1 612	1 652	1 610	1 660	1 699	1 733
z toho zemědělští podnikatelé	188	190	199	203	202	204	88	91	92	94
vyjádření v %	11,08	10,88	11,09	11,09	10,72	10,57	4,65	4,66	4,62	4,65
právnické osoby	233	241	256	256	272	278	283	291	293	286

z toho obchodní společnosti	74	78	82	85	89	94	93	93	91	94
vyjádření v %	31,75	32,36	32,03	33,20	32,72	33,81	32,86	31,96	31,06	32,87
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybářství	15,8	15,3	16,0	15,7	15,0	15,4	10,7	10,7	11,0	11,6
průmysl celkem	10,6	10,7	10,8	10,5	10,7	10,9	11,1	11,2	11,0	10,8
stavebnictví	13,3	13,4	13,7	14,2	14,6	14,9	16,0	15,9	15,7	15,4
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel								470	468	465

Zdroj: ČSÚ

SO ORP Králíky patří k problémovým oblastem v kraji z hlediska možnosti uplatnění na trhu práce. Míra nezaměstnanosti z dosažitelných uchazečů zde ke konci roku 2011 činila 9,43 % a byla šestá nejvyšší v kraji. Nejvyšší míru nezaměstnanosti v řešeném území vykazuje obec Dolní Morava (12,8% k 31. 12. 2011). V malých obcích nebo okrajových částech je minimum pracovních příležitostí. Za prací mimo svou obec dojíždí 1266 občanů. Z toho do jiné obce okresu vyjíždí 59,3% a do jiného kraje 34,8%.

Počet uchazečů na jedno pracovní místo činilo 31,6 obyvatel. Pracovní síla v území není příliš kvalifikovaná, více než čtvrtina obyvatel starších patnácti let má podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 pouze základní vzdělání (včetně osob bez vzdělání), což představuje nejvyšší podíl v kraji. Zastoupení vysokoškoláků činí pouze 5,6 % (ČSÚ).

Podle registru ekonomických subjektů bylo v roce 2012 ve SO ORP 2019 subjektů, z toho 1733 byly fyzické osoby. Podnikatelské prostředí SO ORP Králíky se vyznačuje převážně řemeslnými a stavebními profesemi s nízkou mírou specializovaných profesí kladoucích vysoké nároky na vzdělání. Podhorské prostředí a množství lesů určují hlavní druhy obživy obyvatel, kterými jsou těžba a zpracování dřeva a zemědělství zaměřené především na chov dobytka a údržbu rozlehlých ploch pastvin. Z hlediska odvětvové skladby zaměstnanosti je podíl zaměstnaných obyvatel regionu v zemědělství čtvrtý nejvyšší a ve stavebnictví druhý nejnižší v kraji.

Důležité je také podnikání v cestovním ruchu (ubytování a služby pro turistiku a rekreaci). Cestovní ruch je vnímán pozitivně v otázce rozšíření nabídky pracovních míst. Vysoký potencionál se projevuje zejména v obci Dolní Morava, která se v posledních letech významně rozšiřuje nejen o turistické cíle, ale i v nabídce služeb a ubytovacích zařízení.

Zásadní vliv na ekonomickou situaci v řešeném území je jeho poloha. Region je příhraniční oblastí a patří do bývalých Sudet, veškeré aktivity jsou z tohoto důvodu spolu s nabídkou pracovních míst omezeny a orientují se převážně na českou stranu. Navazující polská strana je řídce osídlená a nabídka pracovních míst je pro občany mikroregionu téměř nulová. Naopak zde dochází k pracovní migraci polských obyvatel. V posledních letech se tento trend rozšířil a místní firmy tuto možnost vítají a zaměstnávají významný počet polských občanů. Nedostatek pracovních míst pro místní

obyvatele nutí dojíždět za prací mimo region a do větších a průmyslových měst. Nejblíže se nachází okresní město Ústí nad Orlicí (vzdálené cca 37 km), Šumperk (vzdálené cca 35 km) a Zábřeh na Moravě (32 km). Krajská města Pardubice, Hradec Králové nebo Olomouc jsou pak vzdálená kolem 80 km. Problémem území je úbytek obyvatel, kteří zřejmě odcházejí do větších měst za lepšími pracovními možnostmi i životními podmínkami. V malých sídlech často dochází k nahrazování trvalých obyvatel chalupáři, kteří sem přijíždí na omezenou dobu a mají jiné požadavky na veřejnou vybavenost a další zázemí.
(Zdroj: strategické dokumenty města Králíky, ÚAP)

D. Doprava

Město Králíky je obsluhováno železniční a autobusovou dopravou a vyznačuje se špatnou dopravní dostupností. Na konci roku 2008 došlo k elektrifikaci tratě Letohrad - Lichkov, což mělo za následek efektivnější osobní í nákladní přepravu v mikroregionu. Zároveň otevřela možnost propojení s polskou stranou, kam jezdí minimálně 4 spoje denně. V posledních letech rovněž došlo k navýšení počtu autobusových spojů i do jiných krajů (zejména do Olomouckého kraje), což občané podle odezvy oceňují. Na druhou stranu se utlumuje vlaková doprava, kdy přestala pro osobní dopravu fungovat trať Moravský Karlov - Štíty a Dolní Lipka - Hanušovice (spoje jezdí v omezeném množství o víkendu). Velkým problémem u autobusových i vlakových spojů je ovšem jejich špatný časový harmonogram - návaznost na pracovní doby zaměstnanců je zcela nevyhovující. To znamená, že v tomto ohledu se nebere v potaz směnný provoz okolních firem, kam vysoký počet obyvatel dojíždí. Těžce dopravně dostupná jsou i regionální centra, kam musí občané dojíždět za specializovanými lékaři, případně na nákupy. ORP Králíky se řadí mezi správní obvody s nejnižší intenzitou silniční dopravy v Pardubickém kraji. V oblasti se nachází hraniční přechod s Polskem, který slouží k osobní i k nákladní dopravě a stává se tak jednou z nejvýznamnějších komunikací, stejně jako silnice I/43, která spojuje Čechy s Moravou a Slezskem. V roce 2013 došlo k modernizaci silnice II/312 , jejíž součástí byla i modernizace autobusového nádraží v Králíkách.
(Zdroj: strategické dokumenty města Králíky, ČD, ÚAP)

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Králicko patří k nejproblémovějším regionům v kraji z pohledu ekonomického rozvoje. Nenachází se zde žádný velký průmyslový podnik, který by mohl zaměstnávat velké počty lidí. V roce 2012 se do kategorie "zaměstnaní" řadilo 3471 obyvatel. Největší počet pracujících působil v průmyslové oblasti - 1132 občanů. Mezi nejvýznamnější průmyslové objekty patří společnost Incot s.r.o., která se zabývá textilní výrobou. Dále Formplast s.r.o. - výroba vstřikovacích forem a lisování technických dílů; a OMB Composites a.s. - výrobce sklolaminátových a kompozitních dílů. Všechny uvedené firmy však dostatečně nepokrývají poptávku žádostí o zaměstnání, proto je přes 40% dojíždějících zaměstnanců nuceno dojíždět do jiných okresů, případně krajů. Využitelnost opuštěných bývalých průmyslových továren je rovněž problémem v oblasti a nalákat investiční firmy se mikroregionu nedaří. Důvodem může být žádná nebo zastaralá technika, která byla využitelná pro závody 20. století, ovšem nové poptávce technologicky neodpovídají. Dalším kritickým bodem je špatná dopravní dostupnost nákladní dopravy – viadukt v obci Lichkov a Těchonín neumožňuje projetí rozměry objemnějším nákladním automobilům. Podnikatelské prostředí se vyznačuje převážně řemeslnými a stavebními profesemi s nízkou mírou specializovaných profesí kladoucích vysoké nároky na vzdělání. Z toho plyne vysoká možnost uplatnění řemeslných a volných živností a

nižší schopnost pracovního trhu uspokojit vysokoškolské a specializované požadavky potenciálních zaměstnavatelů.
(Zdroj: ÚAP)

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

V oblasti environmentální zaujímá Králicko jedno z nejhodnotnějších území v celém kraji, přestože zde není vymezeno CHKO. Nachází se zde ale největší rozloha lokalit Natura 2000 v kraji nebo Národní přírodní rezervace Králický Sněžník a území celého SO ORP má nejvyšší koeficient ekologické stability území (4,52) ze všech ORP v kraji. V minulosti byla oblast zatížena skládkou nebezpečného odpadu z průmyslové výroby společnosti Tesla – dnes dochází k její rekultivaci. Město Králíky provozuje Sběrný dvůr, kde mají integrované obce i místní obyvatelé možnost bezplatně uložit různé druhy odpadů. Obce se zaměřují zejména na údržbu a udržení standardu místní městské zeleně a památných stromů. Zemědělství nezatěžuje nadměrně krajinu a životní prostředí, využívá převážně extenzivní chov a dále specializované chovy masných plemen skotu, podporováno je nejvíce v oblasti travních porostů, což prospívá, resp. neškodí krajině. Zemědělci se převážně zabývají chovem skotu, chovem ovcí, v omezené míře pěstováním obilovin pro svoji potřebu (zrno pro výkrm, sláma na stlaní) a jen velmi málo chovem vepřů. Pěstováním obilovin se zabývá 11 zemědělských subjektů, 2 zemědělské společnosti hospodaří na výměře větší jak 1000 ha, 1 zem. společnost hospodaří na výměře do 1000 ha, na výměře 100 až 500 ha hospodaří 12 farem a na výměře do 100 ha hospodaří 21 farem.
(Zdroj: ÚAP)

G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Rozvolněná zástavba typická pro tuto oblast je problematická z hlediska výstavby a údržby technické infrastruktury (vodovod, kanalizace, plynovod, elektřina) a také z hlediska obsluhy území hromadnou dopravou.
Od roku 1958 je Město Králíky připojeno na dálkový plynovod. Plynofikována je pouze část k. ú. Králíky a Červená Voda. Městské části nebo menší obce plynofikované nejsou. Se stoupající cenou zemního plynu může být tento stav setrvalý. Na území se nachází CHLÚ plynový zásobník Bílá Voda.
V území se nevyskytuje teplárna. Ekologicky šetrné zdroje energie ve formě malých vodních elektráren nalezneme při toku řeky Moravy i Tiché Orlice. Jejich četnost je největší v obci Dolní Morava. Další typy zdrojů ekologicky šetrné energie v oblasti nejsou. Záměr stavby větrných elektráren se setkal se zamítavým stanoviskem orgánů ochrany přírody z důvodu zachování přírodních hodnot, zachování ohrožených živočišných druhů (sídliště netopýrů) a krajinného rázu. V oblasti je nedostatečné napojení na elektrickou síť vyšší kapacity. Proto je plánováno připojení území na elektrické vedení VVN a výstavbu dvou rozvoden VVN/VN (Králíky).
Pokrytí televizního signálu je velmi špatné. Dostupný je slabý odraz vysílače na Pradědu a několik let se neúspěšně jedná o úplné zprovoznění dokrývače na Suchém Vrchu. Důvodem jsou přeshraniční dohody s Polskou stranou ohledně výkonu vysílačů a přeladění kanálů Českého telekomunikačního úřadu. Nadějí může být dokončení digitalizace v Polsku. Občané tedy často využívají satelitní příjem.
Souhrnné údaje o stavu pokrytí území mobilními operátory nejsou známy. Z vlastního šetření vyplynulo úplné základní pokrytí operátory O2, T-mobile i Vodafone pro hovory a základní datové

služby (plné pokrytí EDGE, Králíky a Červená Voda částečně 3G - bez místních částí). Často není možné telefonovat v interiérech větších obcí a menší obce jsou téměř bez datového pokrytí.
Oblast se vyznačuje množstvím pramenů. Téměř celé území zasahuje do CHOPAV Žamberk-Králíky, kde se nachází velké zásoby podzemních vod. Oblast je tedy soběstačná v zásobování pitnou vodou. Pitná voda z místních zdrojů však často obsahuje radon a je nutná její úprava.
Toky jsou ve správě Povodí Labe s.p. a Povodí Moravy s.p..
Ve sledovaném území je mnoho vodních toků regulováno a na zemědělských plochách jsou vybudovány meliorace, které rychle odvádějí vodu z krajiny. Jako problematické lze označit vymezení záplavových území včetně aktivních zón v obydlených nivách toků (Dolní Morava, Lichkov a Mladkov). Pro ochranu obyvatel v těchto oblastech byly vybudovány velké suché nádrže-poldry na Tiché Orlici (u Králík, nad Lichkovem) a na Lipkovském potoce (pod Dolní Lipkou). Do budoucna je uvažováno o vybudování protipovodňových opatření (poldry v Červeném Potoku, ve Velké Moravě a v Dolní Moravě, v Mlýnském Dvoře, zpevnění břehů,…) a podpoře projektů pro zpomalení odtoku vody z území.
Velká část obcí je zásobována vodou z veřejných vodovodů. Nově byla síť rozšířena o lokalitu na Skřivánku, kde jsou zainvestované parcely pro rodinné domy (z rozpočtu města Králíky). Výhledově bude potřeba zainvestovat i lokalitu Na Výsluní. Ve městě Králíky, Dolních Bořík ovicích, Dolní Lipce a části Horní Lipky spravuje a vlastní vodovod včetně vrtů a vodojemů VAK Jablonné nad Orlicí a.s. V rámci potřeb postupně probíhají opravy a rekonstrukce zařízení. V místní části Červený Potok je nutné vybudovat nový zdroj vody včetně vodojemu. V Prostřední Lipce je třeba vybudovat vodojem včetně kompletních rozvodů v části Horní Lipky. Prostřední Lipka je napojena částečně. V Dolní Hedeči je vybudováno kompletní zařízení.
Město Králíky má vybudovanou vlastní jednotnou stokovou síť. Před rokem 1997 byla spádově rozdělena ke dvěma recipientům. Severní část města byla převážně odkanalizována k Hedečskému potoku stávajícími stokami. Jižní část města spádově náležela Kralickému potoku. Neprobíhalo ani čištění odpadních vod z města, ty byly v převážné míře nečištěné vypouštěny do obou recipientů. Vzhledem k nevyhovujícímu způsobu likvidace odpadních vod v obci a faktu, že obec Králíky leží na přítocích vodárenského toku Orlice, byla zahájena realizace ekologického programu zlepšení čistoty vody v povodí Orlice. Z těchto důvodů bylo v r. 1992 zadáno vypracování PD Kanalizace Králíky generálnímu projektantu EVČ spol. s. r.o. Pardubice. Investorem akce byl MÚ Králíky. 29. 10. 1997 se město dočkalo oficiálního spuštění čističky. Náklady na stavbu činily 64,6 mil. Kč. Město Králíky nyní opakovaně řeší rekonstrukci a rozšíření systému kanalizace a ČOV jak na k. ú. Města Králíky, tak v městských částech.
V Červené Vodě je vybudována stoková síť, která pokrývá dílčí části obce. Majitelem kanalizace je obec Červená Voda, provozovatelem je VaK Jablonné nad Orlicí a.s. Jedná se o kanalizaci smíšeného systému (jednotnou i oddílnou). Většina stok má vlastní vyústění do recipientu. Kromě nově vybudované splaškové kanalizace do domova důchodců do nové ČOV u bývalé nemocnice a dalších stok napojených na ČOV, většina stok odvádí pouze dešťové vody nebo společné vody dešťové a splaškové.
Obec Lichkov má nově vybudované kombinované stokové sítě složené z úseků nové tlakové kanalizace a gravitační stokové sítě oddílné splaškové kanalizace o délce více jak 9,135 km. Veškeré odpadní vody z obce jsou pomocí této kanalizační sítě odváděny na novou čistírnu odpadních vod, kde jsou čištěny a posléze jako vyčištěné vypouštěny do přilehlého vodního toku – řeky Tichá Orlice. Realizací akce byl vytvořen předpoklad pro připojení 555 ekvivalentních obyvatel (EO). Nová mechanicko-biologická čistírna odpadních vod má kapacitu 750 EO. Kaly jsou k dalšímu zpracování

odváženy na větší ČOV v blízkém okolí obce. Čistírna odpadních vod je navržena v souladu s Metodikou pro nejlepší dostupné technologie v oblasti zneškodňování městských odpadních vod, dle přílohy II Metodického pokynu odboru ochrany vod MŽP k nař. vl. 229/2007 Sb.
V Obci Mladkov je nově vybudovaná síť stok a ČOV. V obci Dolní Morava bylo upuštěno od záměru centralizované sítě stok a ČOV. (Zdroj: ÚAP, Strategický plán Města Králíky, vlastní šetření)

Tabulka 2.11Infrastruktura na území SO ORP

obec		Elektroenergetika	Plynárenství	Telekomunikace	Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu	Vodní hospodářství	Ochrana před povodněmi/živelnými pohromami	Odpadové hospodářství
Králíky	Stav	-	Připojeno - částečná plynofikace	Částečně EDGE a 3G	ČOV ve městě Králíky od roku 1997, místní části bez kanalizace		Suché poldry	Kompostárna, překladiště, třídírna
	Plán	výstavba dvou rozvoden VVN/VN	-	-	Červený Potok - nový zdroj vody včetně vodojemu, Prostřední Lipka - vodojem včetně kompletních rozvodů v části Horní Lipky		Poldr Červený potok	přesun překladiště a třídírny
	Info	-		-	-			
Červená Voda	Stav	-	Připojeno - částečná plynofikace, CHLÚ plynový zásobník Bílá Voda	Částečně EDGE a 3G	Stoková síť pokrývá dílčí části obce			Ve výstavbě kompostárna
	Plán	-	-	-	-		poldr Mlýnický Dvůr	
	Info	-		-	-			
Lichkov	Stav	MVE Není, VN nově vybudované, včetně trafostanic	Nepřipojeno	Vybudovaná digitalizace telefonní sítě, internet bezdrátově poskytují 3 společnosti, TV s dokrývače Suchý Vrch	Kombinovaná stoková síť s ČOV od roku 2014, vodovod ze 70. let - pokryta celé obce	Vytvořeny interakční prvky pro zadržování vody v krajině v rámci pozemkových úprav na potoku i řece.	Vybudované 2 suché poldry (2000 rekonstrukce a druhý 2003 vybudovaný)	2004 vybudováno sběrné místo
	Plán	-	-	-	-			
	Info	Z důvodu nesouhlasného stanoviska Pardubického kraje zde nebyla realizována výstavba větrných elektráren	Hotová studie proveditelnosti připojení na plyn - z důvodu zamítavého stanoviska České plynárenské společnosti nerealizována		-			

Mladkov	**Stav**	malé vodní elektrárny	nepřipojeno	-	kombinovaná stoková síť s ČOV od roku 2014			
	Plán	-	-	-	-			
	Info	-		-	-			
Dolní Morava	**Stav**	7x malá vodní elektrárna v soukromém vlastnictví	Nepřipojeno	Ústředna v obci, dobré všemi pokrytí operátory, problémy s TV signálem - příležitostně z Brna	Bylo upuštěno od záměru centralizované sítě stok a ČOV, většina obce je pokryta obecním vodovodem (chybí na Horní Moravě)	Tvorba interakčních prvků pro zadržování vody v krajině v rámci pozemkových úprav.		Na svoz odpadu je najímána externí svozová společnost
	Plán	1x malá vodní elektrárna	Není plánováno	-	V případě masivnější spotřeby bude nutný další vodní zdroj	Tvorba dalších interakčních prvků pro zadržování vody v krajině v rámci pozemkových úprav.	Rozlivová plocha v nivě řeky Moravy ve spodní části obce.	Sběrný dvůr
	Info	Využit potenciál vodního toku, větrná el. se nevyskytuje z důvodu ochrany krajinného rázu, fotovoltaika se také nevyskytuje	Ekonomická nevýhodnost, pouze v případě napojení velkých rekreačních středisek	Rezerva v pokrytí rychlou sítí	-	Probíhá čištění řeky. Možné budoucí problémy z důvodů budování sjezdových tratí a zasněžování.	Dle vlastního šetření by bylo potřebné toto téma v lokalitě řešit.	Potenciál ve zlepšení třídění odpadu
Společné				Základní signál mobilních operátorů ve všech obcích, TV signál nekvalitní odrazem z vysílače Praděd a omezený z dokrývače Suchý Vrch		CHOPAV Žamberk-Králíky, množství pramenů. Území náleží do povodí Labe a povodí řeky Moravy		

V oblasti nejsou teplovody a dálkovody. Zdroj: vlastní šetření.

H. Rekreace, památky a cestovní ruch

Cestovní ruch v oblasti je významným příjmovým faktorem jak pro region, tak také pro místní obyvatele, kteří buď sami v oboru podnikají, nebo vytváří nová pracovní místa. Oblast nabízí pestrou nabídku přírodních atraktivit, jejichž důležitou částí je národní přírodní rezervace Králický Sněžník. Dále pak vojenské památky, souhrnně označené jako Králická pevnostní oblast a nakonec vysoce ceněná lyžařská střediska, která stále rozšiřují své nabídky i pracovní místa. Palčivým problémem tohoto odvětví jsou doprovodné služby pro návštěvníky – zejména stravování a pohostinství. Ubytování a ubytovací kapacity jsou oproti tomu na vysoké úrovni a je zde možnost vybrat si z řady typů, od soukromých chatek po čtyřhvězdičkový hotel. SO ORP se v posledních letech zasadila o další zpřístupnění památek či jejich výstavbu. Pro příklad uvádíme, že v roce 2007 vznikla rozhledna na Křížové hoře či v roce 2009 rozhledna na vrchu Klepý. V posledních letech také byly revitalizovány dělostřelecké tvrze Bouda a Hůrka a v roce 2010 založeno lyžařské středisko Skipark Červená Voda. 3,4% zaměstnaných obyvatel pracuje v ubytovacím zařízení, v pohostinství nebo stravování a 14,5% zaměstnaných pracuje ve službách a prodeji.
(Zdroj: Destinační společnost Králický Sněžník, ČSÚ)

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tabulka 2.12 Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí
Počet obcí s platným územním plánem	5	100
Počet obcí s plánem v přípravě	0	0
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	1	20

Územní plán s mnohými aktualizacemi mají všechny obce v ORP Králíky. Strategický plán má pouze město Králíky (2010). Zdroj: ORP.
Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří Strategický plán města Králíky http://data.kraliky.eu/download/plan.pdf.

Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) plynou následující významná omezení, příležitosti či limity: Dopravní limity (hranice s Polskem), Přírodní limity (NPR Králický Sněžník, Natura 2000, PP, chráněné vodní zdroje), Civilizační/technické limity, Kulturní limity (Městská památková zóna, Nemovité kulturní památky a významné stavební dominanty), Hygienické a ostatní limity (Ložiska nerostných surovin, vojenské objekty).
Vnější další vazby území na regionální a nadregionální úrovni - Destinační společnost Králický Sněžník, Králická pevnostní oblast, Sdružení měst a obcí Orlicko, Mikroregion Králicko, příhraniční spolupráce s Polskem a partnerským městem v Německu.

Mapa 2.2 Území správního obvodu obce s rozšířenou působností Králíky

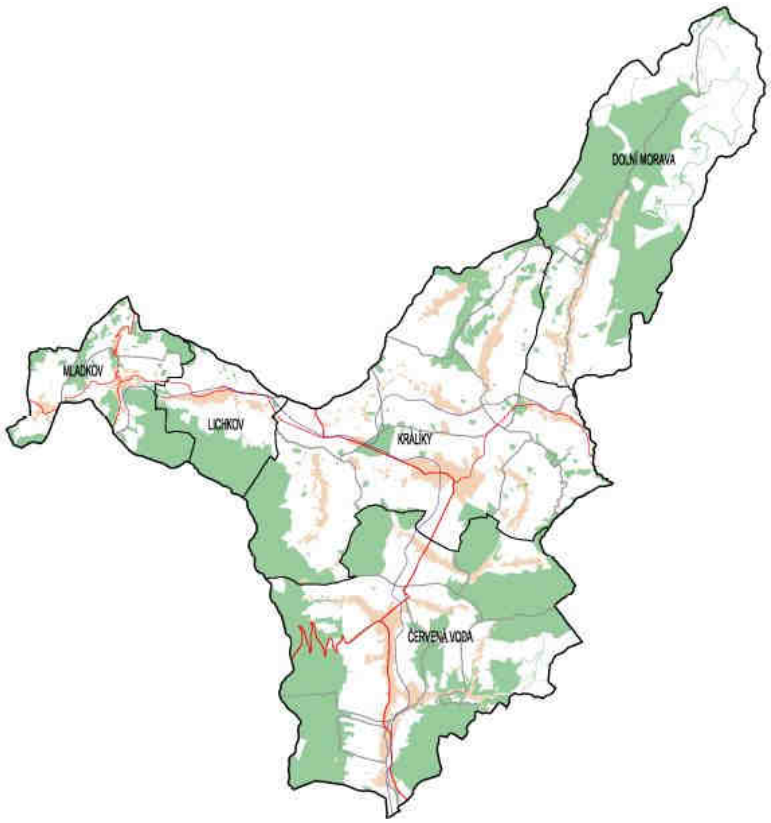

Zdroj: ORP Králíky

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tabulka 2.13 Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Králíky	1	Město Králíky jako přirozené centrum území. Budování infrastruktury v cestovním ruchu.
Obec Lichkov, Mladkov, Dolní Morava, Červená Voda	4	Dlouhodobá podpora cestovního ruchu, koordinace, společné investice.
Kraj	1	Správa silnic, zřizovatel středních škol, podpora investic.
Sdružení měst a obcí Orlicko	1	Podpora společných projektů obcí, zejména v turistickém ruchu
MAS ORLICKO	1	
Významný zaměstnavatel	1	Relax & Sport resort Dolní Morava - turistický ruch a zaměstnanost

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tabulka 2.14 SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Krásy přírody a její zachovalost v oblasti 2. Turisticky atraktivní oblast 3. Úřad s rozšířenou působností – správní centrum mikroregionu 4. Zachovalé kompletní opevnění z třicátých let a aktivní kluby vojenské historie 5. Středisko zimních sportů	1. Malý zájem investorů o tento region 2. Nezajištěná průmyslová zóna 3. Nadprůměrná nezaměstnanost 4. Za prací se hodně dojíždí 5. Každoroční úbytek obyvatel 6. Horší doplňkové zázemí pro návštěvníky města a regionu 7. Rušení středního školství
Příležitosti:	**Hrozby:**
1. Potencionál cestovního ruchu - jeho využití, rozšíření, možnosti 2. Spolupráce s Polskem 3. Možnost výstavby rodinných domů 4. Nové podnikatelské subjekty 5. Zatraktivnění života vedoucí ke stabilizaci obyvatel, zejména mladé generace	1. Odchod mladé generace, zejména s vyšším vzděláním 2. Nedostatek kvalifikovaných pracovníků 3. Neporoste kupní síla obyvatel 4. Navyšující úroveň nezaměstnanosti 5. Omezení veřejné dopravy 6. Zánik středního školství v mikroregionu 7. Pokles úrovně služeb v cestovním ruchu 8. Absence základních zdravotnických služeb

Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu byla vytvořena na základě údajů ze Strategického plánu města Králíky (2010) a analýz vypracovaných v rámci systémové podpory turistického ruchu pro oblast Králického Sněžníku (2007). Tato data byla aktualizována a konzultována se starostkou Města Králíky a místostarostou obce Dolní Morava.
Jako charakteristické prvky regionu lze uvést zachovalou přírodu, nedostatek průmyslu spojený s vyšší nezaměstnaností, sídelní strukturu regionu (typu malých roztroušených obcí) v horském terénu, vzdálenost měst nad 20 tis. obyvatel a s tím spojených služeb, stagnace středního školství a hranice s Polskem. Města a obce ve SO ORP systematicky a dlouhodobě podporují rozvoj turistického ruchu v regionu a v posledních letech rozšiřují svou kapacitu i místní společnosti vyrábějící součástky do automobilového průmyslu.

Obce od roku 2007 spolupracují na podpoře turistického ruchu a tím nepřímo i zlepšení zaměstnanosti místních obyvatel. V této věci jsou propagována dvě témata. V zimě to je široké spektrum zimních středisek, horských chat a souvisejících služeb. V posledních letech byla vybudována moderní zimní střediska na Dolní Moravě a v Červené Vodě. Další možnosti sportovního vyžití nabízí skiareály v Mladkově a na Šanově, běžkařské tratě z Červené Vody přes Králíky do Polska a z Mladkova a Těchonína přes Suchý vrch do Štítů.

Druhým tématem je pěší a cyklo turistika spojená s prohlídkou vojenských pevností a bunkrů. Králická pevnostní oblast, tvořila v minulosti jeden z nejsilněji opevněných úseků hranic Československé republiky před II. světovou válkou. Intenzivní prací zde v letech 1936-1938 vzniklo celkem 247 pevnostních objektů různého typu a jedná se tak o unikát v rámci střední Evropy. V posledních pěti letech byly investovány značné prostředky do revitalizací a rekonstrukcí těchto pevností a vybudování

kvalitního zázemí pro turisty. Turistický ruch v oblasti se nyní intenzivně formuje. Stále je zde však nedostatek stálých (celoročních) kvalitních služeb.

Výhodou vytvoření Úřadu s rozšířenou působností je podpora přirozeného centra mikroregionu a s tím souvisejících služeb pro občany. Úřad zaměstnává místní odborníky a zastupuje region na jednání s vyššími územními celky i zahraničními partnery.

Velkým tématem oblasti je vývoj místního průmyslu a s tím spojené jevy jako nezaměstnanost, dojíždění a odchod za prací (mladých lidí i celých rodin). Zásadní změny způsobilo ukončení výroby společnosti Tesla a společnosti Hedva a ukončení činnosti Státního statku Králíky.

Přestože se ve městě Králíky usídlily nové průmyslové společnosti (vyrábějící především díly do automobilového průmyslu), významná skupina obyvatel dojíždí do Jablonného nad Orlicí, Letohradu, Kvasin a dalších měst. Nové podniky zaměstnávají z velké části pracovníky z Polska. Celkový počet zaměstnanců těchto nových společností se však (s jistými výkyvy) stále zvyšuje.

Po nedávném ukončení činnosti Gymnázia Králíky, zůstala na území pouze jedna střední škola (SOU opravárenské Dolní Lipka). V roce 2013/14 chtěl Pardubický kraje sloučit tyto školy se SOU obchodu a služeb v Žamberku. Do dalších škol studenti dojíždí, nebo jsou na internátě a v oblasti tak chybí aktivity a služby spojené s touto cílovou skupinou.
Za mnohými službami obyvatelé dojíždí do okolních měst. Jedná se především o zdravotnické služby a peněžní služby. Většina praktických lékařů a někteří specialisté jsou důchodového věku.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržením potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na kompetence obcí na úrovni území SO ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich

ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj

Centrem vzdělávání v oblasti je město Králíky. Je spádovou obcí pro 6. - 9. ročník ZŠ pro obce Lichkov a Mladkov a nabízí základní školu o kapacitě 800 žáků (oficiální název Gymnázium a Základní škola Králíky), se školní jídelnou, tělocvičnou a nově vybudovaným sportovištěm. Ve městě jsou dále tři mateřské školy, speciální a praktická škola, základní umělecká škola, Střední odborné učiliště opravárenské Dolní Lipka a Výchovný ústav se školou, dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna Králíky (dále jen Výchovný ústav).

Základní škola všech ročníků a mateřská škola je také v Červené Vodě. Obec Mladkov nabízí mateřskou školu a první dva ročníky základní školy. Obec Lichkov mateřskou školu a prvních pět ročníků základní školy. Na Dolní Moravě není žádný vzdělávací subjekt.

Každá škola řeší samostatně způsoby optimálního naplňování tříd, nabídky zájmových činností a mimoškolních aktivit. Uvedené školy příležitostně pořádají společenské a kulturní akce. Doprava žáků do škol není realizována školními autobusy, ale běžnými linkovými spoji nebo individuální dopravou.

Návazné střední a speciální vzdělávání je nabízeno v Žamberku (25km), Letohradě (25km), Šumperku (35km) a Zábřehu (32km). Nejbližší vysoké školy jsou v Olomouci a Hradci Králové (79km). Z hlediska dopravní dostupnosti často kilometrová vzdálenost nekoresponduje s dobou dojíždění do školy (např. ranní autobus Králíky - Zábřeh 70 minut, Králíky - Šumperk 108 minut).

Provedená analýza se zabývá školními léty 2005/2006 až 2012/2013 v SO ORP Králíky. Data byla poskytnuta MŠMT.

Tabulka 3.1 Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	celkem
-Počet obcí	0	1	2	0	2	0	5
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	0	2	0	2
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	2	0	0	0	2
-Počet MŠ	0	0	2	0	6	0	8
-Gymnázia	0	0	0	0	0	0	0
-Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	0	2	0	1	0	3
-Počet jiných zařízení	0	0	0	0	3	0	3

Zdroj: ČSÚ

V letech 2007/2008 se změnil počet MŠ sloučením z devíti na osm. V roce 2012/2013 bylo zrušeno gymnázium.

Tabulka 3.2 Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Králíky

Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
celkem škol	9	6	4	1	0	2	0	0
Červená Voda	1	1	1	0	0	0	0	0
Dolní Morava	0	0	0	0	0	0	0	0
Králíky	6	3	1	1	0	2	0	0
Lichkov	1	1	1	0	0	0	0	0
Mladkov	1	1	1	0	0	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Od roku 1950 fungovalo ve městě Králíky víceleté gymnázium. V roce 2002 vzniklo ze sedmiletého gymnázia gymnázium osmileté, které fungovalo až do roku 2011. V této době došlo k přeměně osmiletého gymnázia na čtyřleté a došlo k jeho propojení se základními školami. Současný název jednotné školy zní Gymnázium a základní škola Králíky. Jedná se o sloučení dvou základních škol a čtyřletého gymnázia do jediného subjektu. Z důvodu klesajícího zájmu žáků bylo roku 2013 gymnázium oficiálně zrušeno. Toto slučování reagovalo na stále se snižující počet dětí v regionu s měnícími se podmínky i požadavky pro poskytování mateřského i základního vzdělávání.

Mapa 3.1 Umístění škol ve SO ORP Králíky

Mapa ilustruje rázovitost území, blízkou hranici krajů a Polska

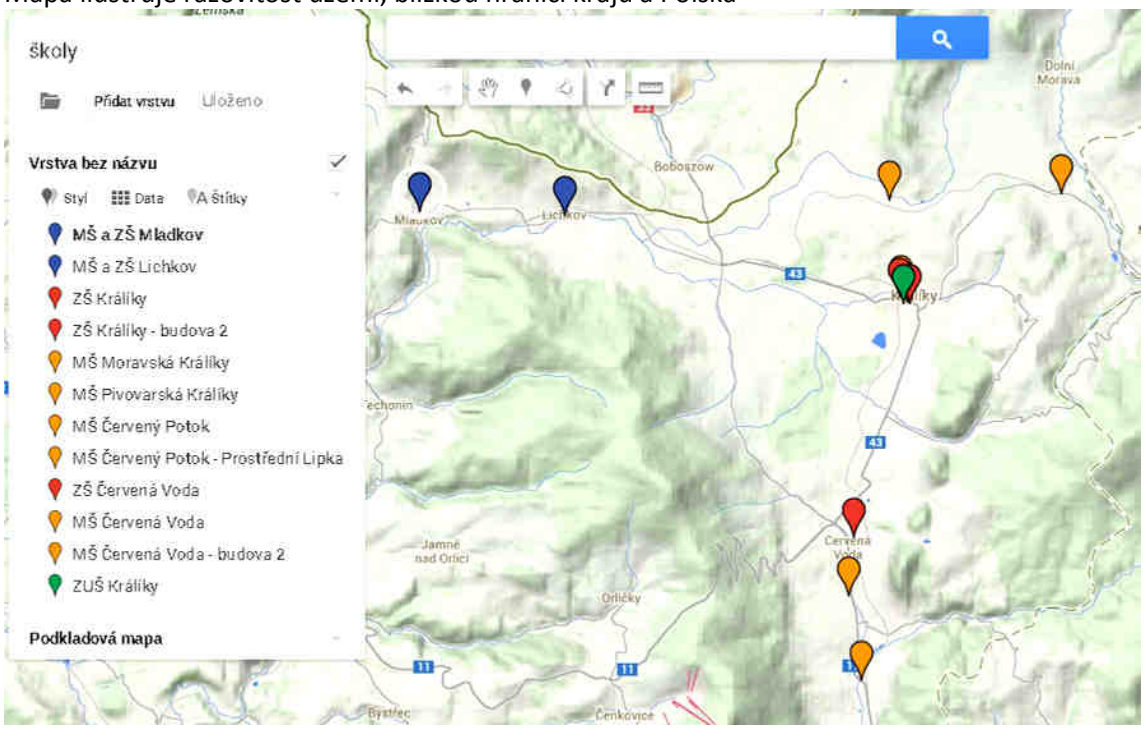

Zdroj: Google maps 2014, vlastní šetření

V obcích Mladkov a Lichkov jsou školy a školská zařízení umístěna vždy v jedné, rekonstruované budově. Základní škola v Králíkách je umístěna ve dvou budovách odlišného stáří, vybavení i

celkového stavu. Mateřská škola v Červené Vodě se nachází ve dvou budovách, stejně jako mateřská škola v Červeném Potoce/Prostřední Lipce.

Tabulka 3.3 Pracovníci ve školství SO ORP Králíky

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	34,5	26,9	7,6
základní školy	67,5	49	18,5
základní umělecké školy	13,7	11,2	2,5
gymnázia	5	4,7	0,3
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	0	0	0
školní družiny a kluby	6,7	6,7	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
zařízení školního stravování	23,1	0	23,1
celkem rok 2012/2013	150,6	98,5	52
2011/2012			
mateřské školy	33,2	25,7	7,5
základní školy	67,6	49,4	18,2
základní umělecké školy	13,6	11	2,6
gymnázia	7,4	6,2	1,2
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	0	0	0
školní družiny a kluby	6,8	6,8	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
zařízení školního stravování	22,9	0	22,9
celkem rok 2011/2012	151,4	99	52,4
2010/2011			
mateřské školy	32,2	24,7	7,5
základní školy	67,8	49,1	18,7
základní umělecké školy	6,5	5,3	1,2
gymnázia	7,5	6,3	1,2
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	0	0	0
školní družiny a kluby	6,6	6,6	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
zařízení školního stravování	22,9	0	22,9
celkem rok 2010/2011	143,5	92	51,5
2009/2010			
mateřské školy	32,7	25,3	7,6

základní školy	66	47,4	18,6
základní umělecké školy	13,2	10,7	2,5
gymnázia	3,5	2,8	0,7
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	0	0	0
školní družiny a kluby	6,1	6,1	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
zařízení školního stravování	22,9	0	22,9
celkem rok 2009/2010	144,6	92,4	52,2
2008/2009			
mateřské školy	31,9	24,4	7,5
základní školy	68,5	48,7	19,9
základní umělecké školy	13,4	10,9	2,5
gymnázia	2,2	1,9	0,3
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	0	0	0
školní družiny a kluby	6	6	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
dětské domovy	0	0	0
zařízení školního stravování	23,2	0	23,2
celkem rok 2008/2009	145,3	91,9	53,4
2007/2008			
mateřské školy	31,2	23,6	7,6
základní školy	69,9	50,4	19,5
základní umělecké školy	13,6	11,1	2,5
gymnázia	3,8	3,8	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	0	0	0
školní družiny a kluby	6,1	6,1	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
dětské domovy	0	0	0
zařízení školního stravování	22,5	0	22,5
celkem rok 2007/2008	147,1	95	52
2006/2007			
mateřské školy	31,5	23,6	7,8
základní školy	70	51	19
základní umělecké školy	12,6	10,1	2,5
gymnázia	6,3	5,8	0,5
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	0	0	0
školní družiny a kluby	5,8	5,8	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	0
zařízení školního stravování	22,7	0	22,7

celkem rok 2006/2007	148,9	96,3	52,6
2005/2006			
mateřské školy	34	26,2	7,8
základní školy	81,9	62,4	19,5
základní umělecké školy	12,4	10,1	2,3
gymnázia	7,6	7,2	0,4
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	0	0	0
školní družiny a kluby	8,5	8,5	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	0	0	
zařízení školního stravování	24,1	0	24,1
celkem rok 2005/2006	168,5	114,4	54,1

Zdroj: Výkazy MŠMT

Počet pracovníků na základních školách se v průřezu sledovaného období lehce snižuje. Důvodem je sloučení dvou základních škol a rovněž ukončení gymnázia, které se ovšem v tabulkách nepromítá, neboť jeho zrušení připadlo ke konci školního roku 2012/2013. Mateřské školy oproti tomu zaznamenávají nárůst pedagogických pracovníků. Ostatní zařízení mají podobnou pracovní vytíženost v průběhu let.

Ke konci roku 2014 dojde ke zrušení Výchovného ústavu v Králíkách, což povede k uvolnění vysoce kvalifikovaných pracovníků na pracovní trh. Jejich uplatnění v rámci regionu však bude velmi omezené.

Graf 3.1 Pracovníci v MŠ a ZŠ v zařízeních zřizovanými obcemi ve SO ORP Králíky

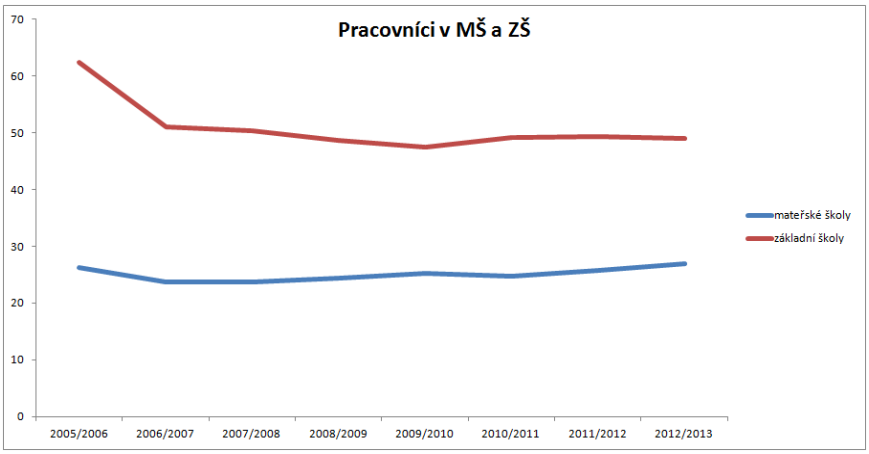

Základní vzdělávání

Tabulka 3.4 Počet ZŠ za ORP Králíky

Za ORP	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2005/2006 - 2012/2013			
obec	4	2	2
kraj	1	0	1
církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	5	2	3

Zdroj: Výkazy MŠMT

V Králíkách se nachází Základní škola praktická a základní škola speciální Králíky, jejím zřizovatelem je Pardubický kraj. Dále je v Králíkách Výchovný ústav, jehož zřizovatelem je Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (v tabulce není uvedeno). Údaje v tabulce jsou shodné v celém sledovaném období.

Tabulka 3.5 Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích SO ORP Králíky

ORP	počet škol celkem	z toho					
Název obce		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětitřídní	vícetřídní
celkem škol	2	1	1	0	0	0	0
Červená Voda	0	0	0	0	0	0	0
Dolní Morava	0	0	0	0	0	0	0
Králíky	0	0	0	0	0	0	0
Lichkov	1	0	1	0	0	0	0
Mladkov	1	1	0	0	0	0	0

Zdroj: data od zřizovatele

Ve správním obvodu ORP Králíky fungují dvě malotřídní základní školy. V obci Mladkov (534 obyvatel k 1. 1. 2014) se nachází jednotřídní ZŠ. Jedná se neúplnou školu s 1. a 3. postupným ročníkem. Kapacita školy je 45 žáků. Vzhledem k poklesu počtu žáků je tato škola jednotřídní. Od roku 2003 se škola stala příspěvkovou organizací, slučující základní školu, mateřskou školu, školní družinu a školní jídelnu. Převážnou většinu žáků tvoří děti z obce. Spádově se do této školy řadí rovněž děti z Vlčkovic, Dolan a Petroviček. Dojíždějí i děti z Lichkova a Pastvin. V obci Lichkov (537 obyvatel k 1. 1. 2014) funguje dvoutřídní ZŠ, tvořená 1. až 5. ročníkem. Školu navštěvují žáci z Lichkova a sousedních Dolních Bořík ovic. Kapacita základní školy je 75 žáků. Ve školním roce 2012/2013 dosáhl počet žáků v Mladkově 12 a v Lichkově 28. Do roku 2006 fungovala spolupráce mezi obcemi Mladkov a Lichkov, 1. a 2. třídu základní školy zajišťovala obec Mladkov, 3. a 4. třídu pak obec Lichkov (na tzv. výjimku). V současné době si každá obec zajišťuje vzdělávání vlastním způsobem.

ZŠ zřizované ve SO ORP Králíky

Tabulka 3.6 ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem

školní rok	počet ZŠ	samost. ZŠ	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2005/2006	4	4	34	0	768	-	-	22,59	192
2006/2007	4	2	33	0	760	50,39	15,08	23,03	190
2007/2008	4	2	33	0	742	52,00	14,27	22,49	185,5
2008/2009	4	2	34	0	737	51,41	14,34	21,68	184,3
2009/2010	4	1	37	0	714	49,09	14,54	19,30	178,5
2010/2011	4	1	37	0	705	48,92	14,41	19,05	176,3
2011/2012	4	1	34	0	712	48,04	14,82	20,94	178
2012/2013	4	1	34	0	724	47,46	15,26	21,29	181

Zdroj: Výkazy MŠMT

Údaj v kategorii „úvazky pedagogů“ není v roce 2005/2006 k dispozici. Je zjištěn přepočtený počet pedagogů na plně zaměstnané, což je 37,5.

Graf 3.2 Počet žáků v ZŠ zřizovaných obcemi, popřípadě krajem

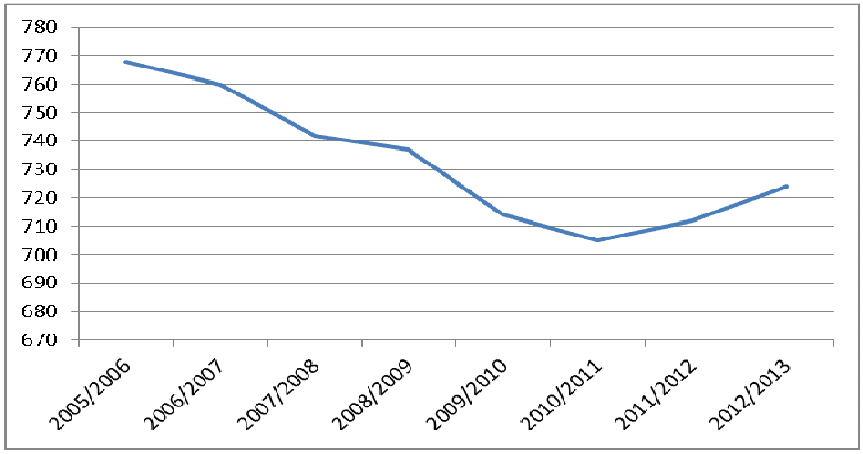

Tabulka 3.7 Součásti základních škol v jednotlivých obcích SO ORP Králíky

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
celkem	4	4	4	4	3	7
Červená Voda	1	1	2	1	1	2
Dolní Morava	0	0	0	0	0	0
Králíky	1	1	0	1	0	3
Lichkov	1	1	1	1	1	1
Mladkov	1	1	1	1	1	1

Zdroj: Výkazy MŠMT, data od zřizovatelů

Všechny základní školy ve správním obvodu ORP Králíky poskytují školní stravování pro své žáky, pro pedagogy a v případě zájmu i pro cizí strávníky. Největší školní jídelna sídlí v Králíkách a je schopna vydat až 900 hlavních jídel denně. Jídelna má v rámci kraje velmi dobré jméno a je velice oblíbená i mezi obyvateli města.

Všechny školy rovněž nabízí náplň volného času po vyučování ve formě školních družin. V Králíkách je při škole zřízen školní klub, který nabízí aktivity pro žáky 4. a 5. ročníků v pondělí až čtvrtek od 13. do 15. hodin (sportovní hry, počítačový klub, výtvarné dílny a „švadlenka“).

Dalšími součástmi základních škol jsou dvě tělocvičny v Červené Vodě, dvě tělocvičny v Králíkách, jedna tělocvična v Lichkově a jedna také v Mladkově. Tělocvičny jsou koncipovány pouze pro účely ZŠ vzdělávání a nevyhovují halovým sportům (nemají dostatečné rozměry, tribuny ani další zázemí). Celkový stav tělocvičen ve městě Králíky je nevyhovující. V současné době má město připravený projekt rozšíření stávající „sokolovny“ na sportovní halu, chybí mu však finanční prostředky na realizaci. Nejbližší sály pro halové turnaje jsou v Jablonném nad Orlicí, Lukavici, Žamberku, Dolní Dobrouči a v Lanškrouně.

Ve SO ORP Králíky není plavecký bazén. Nejbližší je v Ústí nad Orlicí (35 km), Šumperku (35km) a Zábřehu (32 km). Dojezdová vzdálenost osobním vozem je do těchto měst cca 50 minut v letním období. Prostřednictvím MHD je návštěva bazénu prakticky nemožná.

V roce 2005 byl v Králíkách otevřen venkovní sportovní areál, jehož součástí je tartanová dráha, volejbalové (nohejbalové) kurty a kluziště s hlazeným betonem pro kolečkové sporty. Není zde umělá ledová plocha.

Tabulka 3.8 Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 ve SO ORP Králíky

Název obce	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
celkem	4	34	724	144,8	14,03
Červená Voda	1	11	243	243	22,10
Dolní Morava	0	0	0	0	0
Králíky	1	20	441	441	22,05
Lichkov	1	2	28	28	14
Mladkov	1	1	12	12	12

Zdroj: Výkazy MŠMT, data od zřizovatelů

Tabulka 3.9 Počet úplných a neúplných ZŠ ve SO ORP Králíky

Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	4	2	2
Červená Voda	1	1	0
Dolní Morava	0	0	0
Králíky	1	1	0
Lichkov	1	0	1
Mladkov	1	0	1

Zdroj: Výkazy MŠMT, data od zřizovatelů

Ve SO ORP Králíky existují dvě úplné a dvě neúplné základní školy. Ve školním roce 2012/2013 bylo 34 tříd s počtem 724 žáků.

Tabulka 3.10 Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi ve SO ORP Králíky

ORP		fyzické osoby	přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	celkem	z toho ženy
celkem učitelé		51	47,6	37,6
v tom vyučující	na 1. stupni		23,2	22,2
	na 2. stupni		24,4	15,4

Zdroj: Výkazy MŠMT

Nejsou vykazovány údaje za fyzické osoby zvlášť pro 1. a 2. stupeň. Fyzické osoby figurují na ZŠ v celkovém počtu 51.

Tabulka 3.11 Ostatní pedagogičtí pracovníci škol ve SO ORP Králíky

ORP		fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	1	1	0,3	0,3
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	0	0	0	0
psychologové		0	0	0	0
speciální pedagogové		0	0	0	0
výchovní poradci		1	1	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

ZŠ s MŠ v Červené Vodě disponuje jednou asistentkou pedagoga a ZŠ a MŠ Lichkov má jednoho výchovného poradce.

Tabulka 3.12 Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka ve SO ORP

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2005/2006	4	768	62,4	12,30
2006/2007	4	760	51,0	14,91
2007/2008	4	742	50,4	14,73
2008/2009	4	737	48,7	15,15
2009/2010	4	714	47,4	15,06
2010/2011	4	705	49,2	14,35
2011/2012	4	712	49,4	14,41
2012/2013	4	724	49,0	14,77

Zdroj: Výkazy MŠMT, data od zřizovatelů

Tabulka 3.13 Počet absolventů ZŠ ve SO ORP Králíky

Statistický výkaz zaznamenává počty absolventů ZŠ z běžných tříd 8. a 9. ročníku a ty, kteří přešli na SŠ z 5. a 7. ročníku ZŠ. ZŠ nedisponují speciálními třídami a ve sledovaném období žádný žák neabsolvoval dříve jak v 8. ročníku.

žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
v tom	v 8. ročníku	0	0	4	4	4	2	2	1
	v 9. ročníku	77	88	75	82	84	71	84	84
žáci, kteří přešli do SŠ									
v tom	z 5. ročníku	0	2	0	0	1	0	3	2
	ze 7. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	1

Zdroj: Výkazy MŠMT

Žáci z 5. a 9. ročníků přecházeli na gymnázium v Králíkách (do roku 2011 osmiletý program), do Žamberka a soukromého gymnázia v Letohradě. Gymnázium v Králíkách bylo v roce 2012/2013 zrušeno z důvodu nedostatku žáků. Nejbližší střední školy jsou ve městech Králíky - Dolní Lipka, Žamberk, Letohrad, Ústí nad Orlicí, Lanškroun, Kostelec nad Orlicí, Litomyšl, Česká Třebová a Šumperk. Strukturu vzdělání obyvatel mapuje tabulka č. 3.14. SO ORP Králíky má statisticky více obyvatel bez vzdělání, se základním a neukončeným základním vzděláním a středním vzděláním bez maturity na 10 000 obyvatel, než okolní ORP.

Tabulka 3.14 Nejvyšší ukončené vzdělání a obory vzdělání v ORP Králíky a okolních ORP

Nejvyšší ukončené vzdělání, obory vzdělání	ORP									
	Králíky	přepočet na 10000 obyvatel	**Žamberk**	přepočet na 10000 obyvatel	**Lanškroun**	přepočet na 10000 obyvatel	**Zábřeh**	přepočet na 10000 obyvatel	**Šumperk**	přepočet na 10000 obyvatel
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	**7400**		**24400**		**19115**		**28346**		**59260**	
v tom:										
bez vzdělání	54	73	113	**46**	120	**63**	101	**36**	353	**60**
základní vč. neukončeného	2 046	2 765	4 410	**1 807**	4 013	**2 099**	5 820	**2 053**	12 136	**2 048**
střední vč. vyučení (bez maturity)	2 752	**3 719**	9 140	**3 746**	7 220	**3 777**	11 113	**3 920**	21 445	**3 619**
z toho:										
technické vědy a obory	811	**1 096**	3 058	**1 253**	2 862	**1 497**	4 107	**1 449**	7 422	**1 252**
zemědělství	152	**205**	620	**254**	511	**267**	701	**247**	1 106	**187**
architektura a stavebnictví	297	**401**	738	**302**	583	**305**	1 039	**367**	1 987	**335**
obchod, řízení a správa	221	**299**	726	**298**	466	**244**	989	**349**	2 121	**358**
úplné střední (s maturitou)	1 581	2 136	6 643	**2 723**	4 700	**2 459**	7 181	**2 533**	15 425	**2 603**
odborné	1 216	**1 643**	5 333	**2 186**	3 634	**1 901**	5 684	**2 005**	11 934	**2 014**
z toho:										
technické vědy a obory	278	**376**	1 528	**626**	1 232	**645**	1 727	**609**	3 459	**584**

zemědělství	151	**204**	561	**230**	484	**253**	558	**197**	1 178	**199**
zdravotnictví	94	**127**	352	**144**	173	**91**	382	**135**	1 037	**175**
obchod, řízení a správa	114	**154**	421	**173**	261	**137**	390	**138**	803	**136**
všeobecné	365	**493**	1 310	**537**	1 066	**558**	1 497	**528**	3 491	**589**
nástavbové studium	168	**227**	707	**290**	402	**210**	662	**234**	1 465	**247**
vyšší odborné vzdělání	81	**109**	344	**141**	242	**127**	330	**116**	656	**111**
vysokoškolské	416	**562**	2 107	**864**	1 512	**791**	2 372	**837**	5 779	**975**
v tom:										
bakalářské	96	**130**	418	**171**	272	**142**	461	**163**	951	**160**
magisterské	314	**424**	1 640	**672**	1 211	**634**	1 863	**657**	4 690	**791**
doktorské	6	**8**	49	**20**	29	**15**	48	**17**	138	**23**
z toho:										
příprava učitelů a pedagogika	142	**192**	493	**202**	346	**181**	567	**200**	1 230	**208**
umění	4	**5**	18	**7**	17	**9**	14	**5**	41	**7**
humanitní vědy	12	**16**	55	**23**	44	**23**	77	**27**	154	**26**
společenské vědy a vědy o lidském chování	36	**49**	238	**98**	167	**87**	329	**116**	802	**135**
obchod, řízení a správa	18	**24**	57	**23**	42	**22**	103	**36**	213	**36**
právo	11	**15**	48	**20**	35	**18**	65	**23**	219	**37**
vědy o živé přírodě	4	**5**	36	**15**	24	**13**	31	**11**	88	**15**
vědy o neživé přírodě	10	**14**	65	**27**	61	**32**	52	**18**	188	**32**
matematika a statistika	2	**3**	15	**6**	23	**12**	24	**8**	53	**9**
informatika	2	**3**	4	**2**	3	**2**	8	**3**	20	**3**
technické vědy a obory	40	**54**	362	**148**	333	**174**	404	**143**	928	**157**
architektura a stavebnictví	16	**22**	126	**52**	59	**31**	124	**44**	383	**65**
zemědělství, lesnictví,rybářství	32	**43**	151	**62**	122	**64**	171	**60**	395	**67**
zdravotnictví	32	**43**	152	**62**	89	**47**	147	**52**	501	**85**
sociální péče	3	**4**	40	**16**	16	**8**	37	**13**	68	**11**
přepravní služby a spoje	5	**7**	21	**9**	9	**5**	37	**13**	41	**7**
bezpečnostní služby	3	**4**	25	**10**	6	**3**	20	**7**	44	**7**
nezjištěno	302	**408**	936	**384**	906	**474**	767	**271**	2 001	**338**

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 3.15 Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami ve SO ORP Králíky

	celkem	**z toho zřízené**			
		krajem	obcí	církví	soukromé
ředitelství celkem	3	2	1	0	0
z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	1	0	1	0	0
mateřská škola při zdravotnickém zařízení	0	0	0	0	0
základní škola pro žáky se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
základní škola při zdravotnickém zařízení	0	0	0	0	0
základní škola praktická	1	1	0	0	0
základní škola speciální	1	1	0	0	0
přípravný stupeň základní školy speciální	0	0	0	0	0

Zdroj: Statistická ročenka školství, Výkazy MŠMT, data od zřizovatelů

Mateřská škola Moravská Králíky má jednu třídu zaměřenou na vadu řeči a navštěvuje ji 14 dětí. Zřizovatelem je město Králíky. Věk dětí ve speciální třídě se pohybuje od čtyř do sedmi let.
V Králíkách dále sídlí „Základní škola praktická a základní škola speciální“. Jedná se o úplnou základní školu s 1. a 2. stupněm, která má kapacitu 75 žáků. Při škole je zřízena školní družina. Na její provoz není vybírán finanční příspěvek od rodičů. Výchovně-vzdělávací činnost školní družiny je realizována dle vlastního ŠVP ŠD. Součástí školy není jídelna. Děti dochází do školní jídelny cca 15 minut vzdálené. Většina žáků dojíždí do školy ze spádových obcí regionu Králicka. Škola poskytuje vzdělání dětem s výukovými obtížemi na doporučení pedagogicko-psychologické poradny a se souhlasem rodičů, dětského lékaře. Jsou zde vzdělávány děti s lehkým i těžším mentálním postižením, děti s autismem, Downovým syndromem.

Tabulka 3.16 Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1. i 2. stupeň ZŠ) v obcích SO ORP Králíky. *Tabulka zahrnuje i průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných obcemi a krajem.*

Zřizovatel	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Obce	22,59	23,03	22,48	21,68	19,3	19,05	20,94	21,29
Jiné subjekty	8,66	8,33	8,8	10,25	9	9,25	10,5	9
Průměrný počet žáků celkem	20,5	20,77	20,68	20,47	18,29	18,1	19,84	20

Zdroj: Výkazy MŠMT, data od zřizovatelů

Graf 3.3 Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných obcemi a krajem.

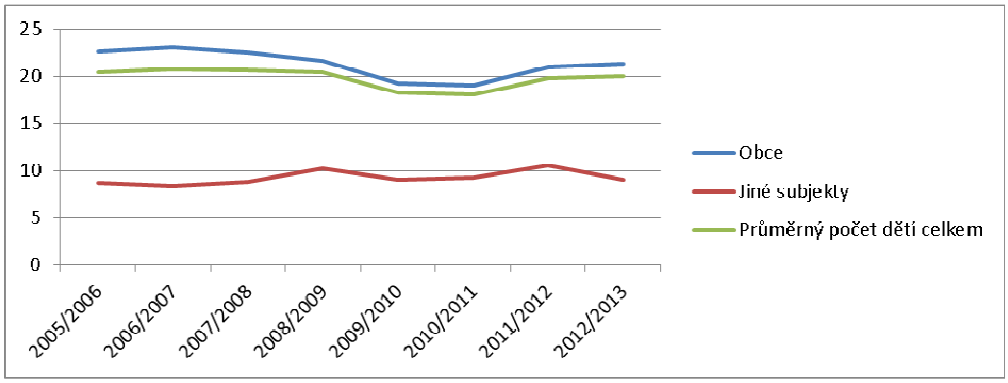

V tabulce 3.16 a grafu 3.3 je patrný nárůst počtu žáků v Základní škole praktické a základní škole speciální do roku 2008/2009, kdy dochází ke snížení počtu žáků na všech školách. V roce 2010/11 se opět začal zvyšovat počet žáků na obou školách. Na ZŠP a ZŠS trval pouze jeden školní rok.

Tabulka 3.17 Popis ZŠ ve SO ORP za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa
Celkem za SO ORP		1400	724	676
Základní škola a mateřská škola Červená Voda	Červená Voda	480	243	237
Gymnázium a základní škola Králíky	Králíky	800	441	359
Základní škola a mateřská škola Lichkov	Lichkov	75	28	47
Základní škola a Mateřská škola Mladkov	Mladkov	45	12	33

Zdroj: Výkazy MŠMT, data od zřizovatelů

Kapacita školy v Králíkách je 800 žáků. Ve školním roce 2012/2013 byla škola zaplněná z 55%. ZŠ v Červené Vodě dosahuje kapacity 480 a ve sledovaném období byla naplněna z 50%. Kapacita ZŠ Mladkov byla v roce 2012/2013 pokryta pouze z 27% a ZŠ Lichkov z 37%. Ředitelé škol uvádí využití všech prostor pro činnosti školy. Dále nabízejí možnosti spolupráce s dalšími organizacemi pro snížení provozních nákladů. V prostorách ZŠ v Králíkách má například detašované pracoviště Oblastní charita Ústí nad Orlicí. Dříve zde působil i K-Klub a MC EMMA. V jídelně se pořádají i společenské události. Některé prostory ZŠ v Červené Vodě využívá ZUŠ Králíky.

Tabulka 3.18 Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP Králíky

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	1400	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2012	724	676	51,71%
Předpoklad ke konci roku 2018	797	603	56,93%
Předpoklad ke konci roku 2023	816	584	58,29%

Pro předpoklad počtu dětí k roku 2018 a 2023 jsou využita data Pardubického kraje, zdroj: Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050. ČSÚ 2014.

V oblasti je patrný demografický trend stárnutí populace a úbytku počtu dětí. Celkově se však očekává výraznější pokles, než uvádějí uveřejněné prognózy, především z důvodu odchodu rodin za prací a vyšším standardem služeb.

Situace je zřejmá na naplněnosti MŠ, které mají oproti republikovému trendu stále kapacitu pro zápis nových dětí. V budoucnosti bude mezi MŠ i ZŠ sílit rivalita doprovázená lobbingem a hledáním konkurenčních výhod jak ve zlepšování kvality vzdělávání, tak ve zlepšování stavu budov a nemovitostí. Velmi pravděpodobná bude snaha města Králíky o snížení nákladů na údržbu a provoz budov formou sloučení některých pracovišť MŠ.

V dlouhodobém horizontu je možné zrušení ZŠ v Mladkově a Lichkově (120 míst/ 40 žáků v roce 2012/2013), posílení dopravy a přesun těchto žáků do Králík.

Výchovný ústav v Králíkách skončí v roce 2014 a není jasné využití budov areálu. Existence Základní školy praktické a základní školy speciální je ohrožena dlouhodobými trendy, které integrují žáky do běžných ZŠ. V tomto oboru není stále jasný budoucí směr.

Jistým posílením může být přeshraniční spolupráce s Polskem (Gmina Miedzylesie registruje dlouhodobý nárůst populace, podpořeného významným zaměstnáváním polských občanu v ČR), a rozvoj průmyslu v ORP Králíky.

Předškolní vzdělávání

Tabulka 3.19 Celkové počty MŠ dle zřizovatele ve SO ORP Králíky

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
MŠ zřizované obcemi						
2005/2006	9	297	12	283	1	14
2006/2007	9	293	12	279	1	14
2007/2008	8	297	12	283	1	14
2008/2009	8	298	12	284	1	14
2009/2010	8	302	12	288	1	14
2010/2011	8	312	13	298	1	14
2011/2012	8	312	13	298	1	14
2012/2013	8	314	13	300	1	14

Zdroj: Výkazy MŠMT, data od zřizovatele

V oblasti se nevyskytuje MŠ zřizovaná krajem, církví, ani soukromou společností. Všechny mateřské školy jsou zřizovány obcemi. Při jednání s odbornou veřejností a obcemi byla diskutována informace od společnosti OMB Composites EU, a.s. o záměru výstavby firemní mateřské školy. Nejbližší soukromá MŠ je v Žamberku. Mateřské školy vykazují nárůst dětí, který však není kritický. Základní školy mají dostatečnou kapacitu jak v učebnách, tak v pracovnících, ke zvládnutí těchto změn.

Graf 3.4 Počty dětí v MŠ ve SO ORP Králíky

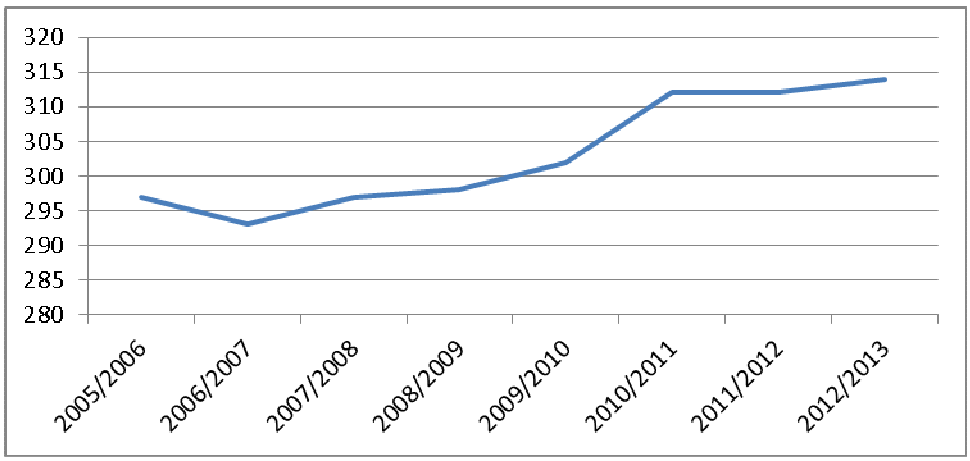

Tabulka 3.20 MŠ zřizované obcí, popřípadě krajem

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet běžných tříd /speciál. tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2005/2006	9	6	12/1	297	-	-	0,01	33
2006/2007	9	4	12/1	293	22,84	12,83	0,01	32,55
2007/2008	8	3	12/1	297	24,33	12,21	0,01	37,13
2008/2009	8	3	12/1	298	23,43	12,72	0,01	37,25
2009/2010	8	3	12/1	302	24,52	12,32	0,01	37,75
2010/2011	8	3	13/1	312	24,38	12,8	0,01	39
2011/2012	8	3	13/1	312	24,67	12,65	0,01	39
2012/2013	8	3	13/1	314	25,45	12,32	0,01	39,25

Zdroj: Výkazy MŠMT, data u zřizovatele

Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Králíky se nachází osm mateřských škol. Dvě MŠ se nachází v Králíkách, dvě v integrovaných obcích Červený Potok a Prostřední Lipka, jedna v obci Mladkov, jedna v obci Lichkov, jedna v Červené Vodě a jedna v integrované části Červené Vody - Bílá Voda.

Kapacita MŠ je v ORP Králíky přiměřená. Červená Voda by momentálně potřebovala kapacitní možnosti navýšit, několik děti je nuceno z Červené Vody dojíždět do okolních obcí. MŠ v Červeném Potoce oproti tomu kapacitu nenaplňuje.

V mateřské škole Moravská Králíky je jedna speciální třída (logopedická) s kapacitou 14 dětí.
Údaje o úvazcích pedagogů za rok 2005/2006 není k dispozici. V roce 2005/2006 je k dispozici pouze údaj přepočteného počtu, což je 21,4.

Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ ve SO ORP Králíky

Tabulka 3.21 MŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	25,7	2,9	11%
2011/2012	25,8	3	12%
2010/2011	22,7	3	13%
2009/2010	23,1	4,5	19%
2008/2009	21,9	2,3	11%
2007/2008	21,4	4,4	21%
2006/2007	21,9	2,1	10%
2005/2006	21,4	1,3	6%

Zdroj: Výkazy MŠMT, data u zřizovatele

Dle údajů zřizovatele má ZŠ v Králíkách v porovnání s krajským průměrem vyšší počet starších pedagogů, což snižuje platové ohodnocení jejich mladším kolegům a tak je toto povolání pro nastupující pedagogy méně atraktivní.

Tabulka 3.22 Popis MŠ ve SO ORP Králíky v školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa
	Celkem	321	314	7
Základní škola a mateřská škola Červená Voda	Červená Voda	90	90	0
Mateřská škola, Červený Potok	Králíky	60	53	7
Mateřská škola, Moravská	Králíky	74	74	0
Mateřská škola, Pivovarská	Králíky	50	50	0
Základní škola a mateřská škola Lichkov	Lichkov	25	25	0
Základní škola a Mateřská škola Mladkov	Mladkov	22	22	0

Zdroj: data od zřizovatelů, Výkazy MŠMT

U MŠ Červený Potok je započítáno i detašované pracoviště Prostřední Lipka.

Tabulka 3.23 Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ ve SO ORP Králíky

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	321	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	-30	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	0	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2012	314	7	97,82
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	285	6	97,94
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	262	29	90,03

Pro předpoklad počtu dětí k roku 2018 a 2023 jsou využita data Pardubického kraje, zdroj: Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050. ČSÚ 2014.

Zařízení jeslového typu

Ředitelky MŠ přijímají dle možností děti od věku 2 let při splnění hygienických návyků. V Králíkách funguje Mateřské centrum, které zajišťuje vzdělávací a volnočasové aktivity pro rodiny a děti od 0 do 6 let (některé vzdělávací aktivity do 8 let dítěte).

Tabulka 3.24 Školní družiny a školní kluby ve SO ORP

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2012/2013				
krajem	2	13	0	13
obcemi	10	295	8	303
celkem	12	308	8	316
2011/2012				
krajem	2	13	0	13
obcemi	9	234	33	267
celkem	11	247	33	280
2010/2011				

krajem	1	13	0	13
obcemi	9	232	52	284
celkem	10	245	52	297
2009/2010				
krajem	1	13	0	13
obcemi	9	223	59	282
celkem	10	236	59	295
2008/2009				
krajem	1	11	0	11
obcemi	9	202	81	283
celkem	10	213	81	294
2007/2008				
krajem	1	13	0	13
obcemi	9	179	26	205
celkem	10	192	26	218

Poznámka: V tomto roce se zvýšil počet dětí ve školním klubu gymnázia.

2006/2007				
krajem	1	13	0	13
obcemi	9	196	7	203
celkem	10	209	7	216
2005/2006				
krajem	1	13	0	13
obcemi	9	214	11	225
celkem	10	227	11	238

Zdroj: Výkazy MŠMT

V oblasti se nevyskytují ŠD ani ŠK zřizované soukromou osobou. Jednota bratská několik let působila při ZŠ a zřizovala volnočasový klub pro mládež. Počet dětí ve školním klubu se také snížil z důvodu zrušení gymnázia a tím pádem i odlivu dětí. Krajem je zřizována Základní škola praktická a základní škola speciální Králíky.

Tabulka 3.25 Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK ve SO ORP

ŠK a ŠD zřizované	**vychovatelé**			**ostatní pedag. Pracovníci**		
	interní		externí	interní		Externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem	2	2	0	0	0	0
obcemi	9	9	0	0	0	0
církví	0	0	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0	0	0
celkem	11	11	0	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí ve SO ORP Králíky

V oblasti je jedna ZUŠ zřizovaná obcí Králíky. Škola má dvě pracoviště poskytovaného vzdělání (Králíky a Červená Voda). ZUŠ Králíky provozuje svoji vzdělávací činnost v hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém oboru. ZUŠ byla založena v roce 1953 a od roku 1979 má škola nepřetržitě všechny čtyři obory. Od roku 2010 je kapacita školy **400 žáků** a ta je každoročně plně vyčerpána. Zájem přesahuje nabídku. Škola eviduje 20,37 pracovníků fyzicky. Přepočteno na úvazky je to 13,8.
Škola dlouhodobě žádá kraj o navýšení kapacity. V roce 2014/15 probíhá správní řízení v rámci kterého bude potřebná kapacita (22 žáků) převedena ze ZUŠ Žamberk, která nemá plně vyčerpanou kapacitu.
Škola vykazuje bohatou kulturní činnost, každoročně sama uspořádá nebo se programově podílí zhruba na sedmdesáti vystoupeních. ZUŠ spolupracuje nejen s místními subjekty, ale zapojuje se i do spolupráce s polským hraničním městem Miedzylesie.

Škola sídlí v samostatné budově, která je majetkem města Králíky. Pro výuku je k dispozici celkem 15 akusticky, prostorově a hygienicky vhodných učeben vybavených potřebnými didaktickými pomůckami a technikou, dále hudební sál s kapacitou 100 míst a taneční sál. V místě poskytovaného vzdělávání v Červené Vodě jsou k dispozici dvě učebny pro hudební obor, z nichž jednu využívá i obor výtvarný, a taneční sál. Materiální a především nástrojové vybavení školy je na dobré úrovni a je systematicky obnovováno a rozšiřováno. ZUŠ disponuje také základním inventářem hudebních nástrojů, které zapůjčují začínajícím žákům.

Přehled dalších organizací poskytujících zájmové a neformální vzdělávání ve správním obvodu ORP Králíky

V oblasti není středisko volného času. Ve městě Králíky byl v 70. letech zřízen Dům pionýrů, následně přejmenován na DDM Sluníčko. Organizace měla k dispozici vilu v ulici Františka Palackého, zahradu a táborovou základnu v Hněvkově (do dnes funkční ve správě K.O.T.V.A. o.s.). Před ukončením činnosti v roce 1995 měla organizace dva zaměstnance, zhruba 12 kroužků pro celkem 130 - 150 dětí (před revolucí kolem 240 dětí). Mezi další činnosti patřily víkendové aktivity, dětské tábory, klub maminek a hlídání dětí.

Činnost DDM byla ukončena z důvodu nižšího zájmu dětí o organizovaný volný čas (z důvodu změny režimu, uvolnění poměrů, averzi vůči Pionýru), neochotě města Králíky finančně podporovat tyto činnosti a špatnému stavu budovy DDM. V době zrušení DDM byl záměr o vytvoření studentského klubu z bývalé klubovny SSM. Myšlenka však nebyla realizovaná a dnes je v těchto prostorách restaurace Dekl.

Budova DDM byla prodána soukromému vlastníkovi a táborovou základu získala do užívání ZŠ v Králíkách. V současné době poskytují sportovní kroužky sportovní kluby, nebo v rámci činností ZŠ. Specializované kroužky, jako rybářský nebo šachový si vedou dobrovolníci sami, bez významné podpory grantů a nadací. Pokud je zájmový útvar organizovaný (není to pouze neformální skupina - šachový kroužek), žádají o podporu z grantového programu města Králíky.

V letech 2009-2013 provozovala Jednota bratrská Králíky volnočasový klub pro mládež ve věku 10 - 18 let se sídlem v suterénu ZŠ v Králíkách. Aktivity klubu měly především vzdělávací i sociálně preventivní charakter. Činnost byla z počátku financovaná z projektu České národní agentury Mládež.

Po ukončení projektu pod ČNA 31. 12. 2009 K-klub dál pokračoval v podobném duchu 2 roky a postupně docházelo k úbytku návštěvnosti. Od roku 2012 se pozornost provozovatelů zaměřila na spolupráci s mateřským centrem a dětí prvního stupně ZŠ.

K-klub skončil v červnu 2013 z personálních důvodů. Podle statistik Jednoty bratrské v Králíkách aktivity samotného K-klubu (bez dalších aktivit Jednoty, festivalů a přednášek na školách) od 1. 9. 2008 do 30. 6. 2013 s různou intenzitou návštěvnosti navštívilo přes 200 mladých lidí včetně školních dětí.

V roce 2013 -2014 Jednota bratská realizovala projekt Mládež pro Králíky, který měl za úkol vytvořit rámec pro práci s mládeží ve městě Králíky a podpořit vznik mládežnického zastupitelstva. Dokument schválilo zastupitelstvo města v červnu 2014. V rámci projektu proběhlo několik „kulatých stolů" s mládeží i zastupiteli. Při formulování potřeb mládeže byla zjištěna poptávka po nízkoprahovém klubu a skateparku. Strategie byla schválena Zastupitelstvem města v červnu 2014. V roce 2014 Jednota bratrská ukončila v Králíkách svou činnost.

V Králíkách a v Červené Vodě působí jedno mateřské centrum a částečně klub maminek. Jejich aktivity nejsou akreditované. Pravidelnou činnost vyvíjí hlavně Mateřské centrum EMMA Králíky. Jejich cílovou skupinou jsou rodiny s malými dětmi (0 - 8 let). U pořádaných aktivit nelze zcela oddělit sociální a vzdělávací charakter. Hlavní převážně vzdělávací aktivitou jsou jazykové kurzy, besedy a semináře (manipulace s dítětem pro jeho zdravý psychomotorický vývoj, psychologie, zdravotnická témata). MC EMMA má k dispozici dvě místnosti v budově bývalého gymnázia v Králíkách.

Tabulka 3.26 Přehled neziskových organizací v Králíkách

Spolek/organizace	Zaměření
FC Jiskra Králíky - Červená Voda o. s.	sport
Jezdecký klub Králicko	koně a příroda
OKČT Jiskra Králíky	turistika
Sbor dobrovolných hasičů Králíky	sport
TJ Sokol Bořík̆ovice	sport
Králická organizace tvorby volnočasových aktivit (K.O.T.V.A.)	víkendové a prázdninové akce
"MOTOČERVI"	motorismus
Partnerský spolek Králíky, Velké náměstí 273, Králíky	mezinárodní spolupráce
Sbor dobrovolných hasičů Dolní Bořík̆ovice	sport
Sbor dobrovolných hasičů Heřmanice	sport
Sbor dobrovolných hasičů Prostřední Lipka	sport
Sportovní sdružení Červený Potok, Červený Potok 20, Králíky	sport
Army Fort s.r.o. - Vojenské muzeum Králíky	vojenská historie
Společnost přátel čs. opevnění - Hůrka	vojenská historie
VHK Erika - K S-14	vojenská historie
Městská knihovna	literatura
Český svaz chovatelů, Základní organizace Králíky	chovatelství a příroda
Český svaz včelařů, o.s. základní organizace Králíky	chovatelství a příroda
Jezdecký klub Lipka o.s.	koně a příroda
Mlýn o.s., Prostřední Lipka 72, Králíky	tradice a společnost
MS Jeřáb Králíky	příroda

MS Lichkov	příroda
Český rybářský svaz, místní organizace Králíky	příroda
Český zahrádkářský svaz Základní organizace Králíky	příroda
JUKRA o.s.	tradice a společnost
KLUB SENIORŮ Králíky - občanské sdružení	tradice a společnost
Mateřské centrum EMMA	výchova, tradice a společnost
MS pod Klapáčem	příroda
Sdružení pro Heřmanice	tradice a společnost
Městské muzeum	tradice a společnost
TJ Jiskra Králíky o.s.	sport
Klub Na Střelnici	kultura
Junák - svaz skautů a skautek	tradice a společnost

Zdroj: MěÚ Králíky v rámci projektu Mládež pro Králíky 2013/14. V rámci dalších obcí nejsou tato data zjištěna.

Tabulka 3.27 Školní jídelny zřizované obcemi ve SO ORP Králíky

	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
celkem	9	1591	337	1254	1710
Červená Voda	2	392	90	302	480
Dolní Morava	0	0	0	0	0
Králíky	5	1070	200	870	1105
Lichkov	1	74	25	49	65
Mladkov	1	55	22	33	60

Zdroj: statistická ročenka školství MŠMT, Výkazy MŠMT

Údaje jsou uváděny bez doplňkové činnosti jídelen. Kapacita jídelen pro školní stravování není plně využita v osmi z devíti ŠJ. Ve školní jídelně v Lichkově počet strávníků převyšuje cílovou kapacitu kuchyně. Školní jídelny evidují 23,12 pracovníků fyzicky. Přepočteno na úvazky je to 21,03.

Financování

Tabulka 3.28 Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	4 982 872	5 085 768	6 217 279	6 512 501	7 358 673	7 173 275	8 423 898	8 470 898
ZŠ (jen 1. stupeň)	233 460	319 000	265 000	305 000	248 000	255 000	0	0
MŠ	2 187 860	2 335 544	2 840 282	3 050 478	3 891 828	3 115 359	3 272 202	3 361 202
sloučené ZŠ+MŠ	300 000	400 000	530 000	530 000	530 000	500 000	985 000	1 025 000
Jiné	0	0	0	0	0	0	80000	80000
Celkem	7 704 192	8 140 312	9 852 561	10 397 979	12 028 501	11 043 634	12 761 100	12 937 100

Zdroj: data od zřizovatelů

Graf 3.5 Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi

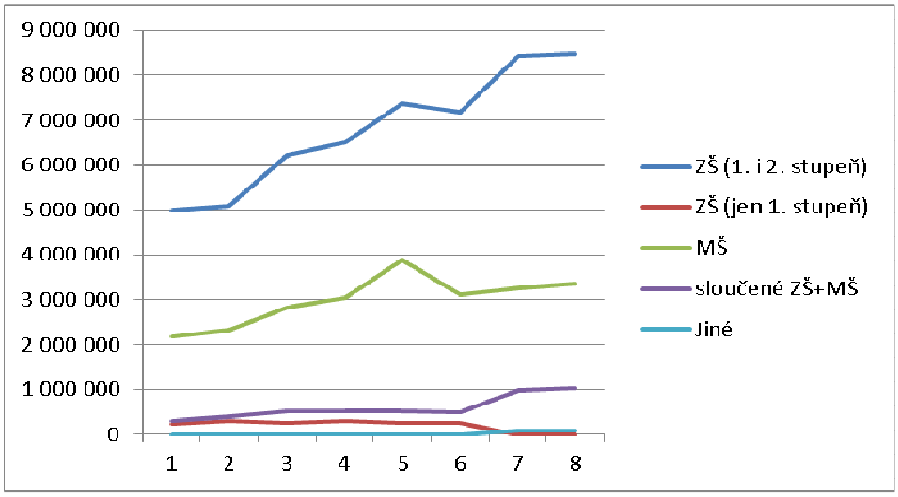

V kategorii „Jiné“ je uvedena ZUŠ Králíky. Od 1. 1. 2011 se v Lichkově sloučila ZŠ a MŠ, tzn., že od r. 2011 jsou data za Lichkov uvedena v řádku sloučené ZŠ+MŠ (do r. 2010 jsou výdaje uvedeny zvlášť za ZŠ a MŠ). Dále v řádku sloučené ZŠ+MŠ jsou údaje za zařízení v Mladkově. Mimo roku 2010 provozní výdaje setrvale rostou.

Tabulka 3.29 Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi ve SO ORP Králíky v Kč

Rok		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mzdové prostředky celkem		25860370	27599000	27990995	30694428	33101002	35154948	35065300	34620000
z toho	platy	25751370	27484000	27849995	30506428	32913002	34984948	34954300	34499000
	ostatní osobní náklady	109000	115000	141000	188000	188000	170000	111000	121000

Zdroj: sběr dat u zřizovatelů a ORP

Údaje o souvisejících odvodech a ostatních neinvestičních výdajích nejsou na ORP k dispozici.

Tabulka 3.30 Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 ve SO ORP Králíky

druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání, základní školy, stravování, družiny	84 504 000	81 332	338
gymnázia	0	0	0
základní umělecké školy	10 746 000	26 865	72
využití volného času	0	0	0
celkem použité finanční prostředky	**95250000**	**108197**	**410**

Zdroj: data byla poskytnuta na ORP

U sloučených školských zařízení jsou přímé náklady na vzdělávání sledovány celkem.

Tabulka 3.31 Financování z RUD v jednotlivých obcích SO ORP Králíky v roce 2013

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	8304000	12723896
Červená Voda	2 664 000	5 120 000
Dolní Morava	0	0
Králíky	4 944 000	6 279 000
Lichkov	424 000	851 899
Mladkov	272 000	472 997

Zdroj: data od zřizovatelů

Údaj za město Králíky je včetně ZUŠ (75 000 Kč). Finanční prostředky z RUD jsou vypočítány následovně: počet žáků (ZŠ a MŠ) x 8tis. Kč.

Nezbytné investiční potřeby obcí ve SO ORP Králíky týkající se ZŠ do roku 2023

V MŠ Pivovarská se uvažuje o navýšení kapacity o 10 míst a s tím spojené stavební úpravy pro pohybově nebo duševně handicapované, a to včetně přístavby nové šatny a sociálního zařízení. Realizace proběhne v případě příznivých finančních možností – zatím nelze odhadnout kdy. Orientační částka 10 mil. Kč. Ohledně sociálního zařízení lze současné požadavky konfrontovat s blízkými školami v Polsku, kde pro první třídu postačuje 1 ks umyvadla a 1 ks WC . V ČR je to 1 ks umyvadla a 1 ks WC pro 5 dětí.

Základní školy v Králíkách a Červené Vodě plánují přesně nedefinované investiční akce pro vybudování přírodních prvků v okolí školy, revitalizaci zahrad a vybudování zázemí pro venkovní výuku.

MŠ v Prostřední Lipce vyžaduje celkovou rekonstrukci budovy. Vzhledem k demografickému vývoji se však nyní o této investici neuvažuje.

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	Kvalitní bezplatné vzdělání v místě, speciální a doplňkové služby	Rozdílnost nároků, finanční situace	Výroční zprávy, pravidelné informace o aktivitách dětí a rozvoji jejich kompetencí, SRPDŠ	Analýza stavu poptávky a nabídky; osvěta o dalších možnostech vzdělávání; osvěta a propagace aktivit SRPDŠ; zachovat nabídku škol; nezvyšovat příspěvky rodičů
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	Dostupnost zdravé a bezpečné služby	Finanční problémy, nároky na dopravu dětí, absence nebo nedostatek speciálních služeb (logoped)	Výroční zprávy MŠ a ZŠ, besedy, letáky, nástěnky, společné aktivity a akce	Osvěta; pořádání společných akcí; dny otevřených dveří
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	Zdravé a bezpečné prostředí, atraktivní vybavení a doplňkové služby,	Nedostatečný individuální přístup, výrazná sociální diversifikace, rozšíření sociálně patologických jevů	Vzdělávací proces, kvalitní komunikace s rodiči	Aktivní škola, granty EU, spolupráce s NNO
Děti se SVP, jejich rodiče a pedagogové	Dostupné služby v místě, podpora pedagogicko psychologické poradny Pardubického kraje (dále PPP Pk), (metodické vedení, supervize) zajištění asistentů pedagogů, sociální začlenění	Nezajištění dostatečné péče pro děti se SVP, odmítnutí absolventů na trhu práce, exkluze žáků při vzdělávání a socializaci, nejistá řešení ze strany MŠMT	Osvěta, pořádaní akcí, společné akce vzdělávacích subjektů	Navýšení kapacit PPP Pk, zajištění finančních prostředků pro asistenty, využití dobrovolníků, vzdělávání pedagogů, podpora NNO, sociální podnikání
Pedagogové a další zaměstnanci	Stabilní zaměstnání, kariérní růst, bezpečné pracoviště, kvalitní zázemí	Rizika spojená se syndromem vyhoření, nedostatek kvalifikovaných pracovníků a specialistů	Standardní	Tlak na kvalitní DVPP, dotace EU, podpora personální politiky a odměňování ped. pracovníků

Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	Udržet školy v obcích, kvalitní absolventi, prevence sociálně patologických jevů, další akce pořádané školou	Nedostatek finančních prostředků, nezájem o rozvoj zařízení	Standardní	Meziobecní spolupráce, účast na akcích škol a na hodnocení škol
Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	Dostupnost zdravé a bezpečné služby v okolí	Vzdálenost ke službě, absence aktivit pořádaných školou, dopravní obslužnost	Standardní	Meziobecní spolupráce,
Ostatní zřizovatelé (mimo obce)	Nízké finanční náklady,	Legislativní opatření vedoucí ke zrušení školy		
Sdružení rodičů, NNO	Zdravé a kvalitní vzdělávání, vzájemná komunikace a spolupráce,	Nedostatečná komunikace a spolupráce se školami, nezájem rodičů, absence NNO v místě	Společná jednání, společné akce, web	Podpora ze strany obce, tlak na školu (rodič, obec, kraj, MŠMT)
Sponzoři škol	Zviditelnění svých služeb a výrobků, společenská prestiž	Nedostatečná komunikace a spolupráce se školami, nezájem o spolupráci		Pobídky pro setkávání škol a sponzorů, společné akce
Střední školy	Spolupráce při podpoře technického a přírodovědného vzdělávání (přednášky odborníků, prezentace oborů, výuka přímo v podnicích)	Nedostatečná spolupráce	Standardní	Využít zapojení do projektu Pardubického kraje a využití spolupráce v rámci ŠVP ZŠ, komunikace se zřizovatelem, účast na hodnocení školy

Z hlediska cílových skupin jsou zásadními skupinami zřizovatelé, tedy obce, které mají výraznou snahu v zachování škol ve svých obcích. Investice na údržbu budov jsou v malých obcích spolufinancovány z Evropských dotací. Svoz dětí je zajišťován hromadnou dopravou. Rodiče s dětmi oceňují především nízké finanční náklady na vzdělávání a jeho místní dostupnost, před kvalitou vzdělávání.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	4	12	Politický tlak	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	4	3	12	Vícezdrojové financování	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	1	5	5	Politický tlak	Stát
Organizační riziko					
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	3	5	15	Prorodinná politika	Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	4	4	16	Úzká spolupráce s krajem, vlastní doprava	Obce, kraj
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	1	4	4	Politický tlak	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	2	5	10	Vzájemná komunikace, setkávání, praxe ze zahraničí	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	3	2	6	Vzájemná komunikace, setkávání, praxe ze zahraničí	Obce daného území
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	1	2	2	Vícezdrojové financování	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	3	9	Vícezdrojové financování	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	2	2	4	Pravidelná evaluace škol	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	3	3	9	Pravidelná evaluace škol	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	2	1	2	-	Konkrétní ZŠ, MŠ

Rizika jsou rozdělena do pěti oblastí – finanční rizika (souvisí se způsobem financování), organizační rizika (týká se například rozmístění škol, demografie, chování obcí a kraje), právní rizika (legislativa),

technická rizika (např. stav budov, vybavení), věcné (souvisejí věcně s řešeným tématem – např. se týkají kvality škol). Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie.

Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) – hodnotí se na škále 1 až 5:
§ hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a
§ hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Pravděpodobnost je v níže uvedené tabulce v několika případech uvedena v rozsahu (např. 1 až 5).

Jako nejvyšší rizika byl vyhodnocen nedostatek dětí ve školách a rušení dopravních spojů. V Králíkách, kam mnoho žáků dojíždí, není velký výběr návazných služeb (zájmového a neformálního vzdělávání), kde by žáci mohli bezpečně trávit čas při čekání na dopravní spojení. Základní umělecká škola má dlouhodobě plnou kapacitu a další významnější subjekt ve městě není. Někteří žáci tedy dojíždí do zájmových útvarů mimo oblast.

Oproti republikovému průměru neměl správní obvod ORP Králíky problém s nedostatečnou kapacitou MŠ. Stav je spíše setrvalý a silné ročníky neočekávají ani na základních školách. Vzhledem ke stárnutí populace a odchodu obyvatel za prací je očekáván spíše úbytek žáků.

Mezi dalšími riziky jsou uvedeny omezené provozní a mzdové prostředky škol, které souvisí s ekonomicky slabším regionem celkově systémem financování školství v ČR. Z hlediska investic a opravy nemovitostí je situace škol částečně řešena obcemi prostřednictvím čerpání Evropských dotací.

3.1.4. SWOT analýza školství

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Územní pokrytí školami ZŠ i MŠ 2. Dostatečná kapacita MŠ (přiměřená) 3. Zájem obcí o zachování škol 4. Dobrá dopravní obslužnost mezi školami Mladkov – Králíky 5. Jistota bezplatného veřejného vzdělání 6. Rodinný a individuální přístup v malotřídních školách 7. Dobrá komunikace se zřizovateli 8. Specializace některých tříd ZŠ nebo MŠ 9. Školy jako důležitý komunitní prvek	1. Nedostatek finančních prostředků na provoz a investice jak v rámci školní, tak mimoškolní činnosti 2. Nedostatečná systémová podpora nabídky volnočasových aktivit (SVČ) 3. Nedostatek speciálních pedagogů a dalších specialistů v místě (psycholog, logoped,…) 4. Nedostatečná kapacita ZUŠ 5. Absence zařízení pro zajištění péče o děti do 3 let 6. Trend zániku středního školství v regionu 7. Některé ZŠ a MŠ nemají bezbariérové přístupy a vybavení 8. Nedostatečná prezentace technických a přírodovědných oborů včetně technického vybavení 9. Nedostatečná podpora pro inkluzi dětí se SVP 10. Chybí bezplatná právnická služba pro školy 11. Nedostatečná nabídka aktivit pro děti a mládež během letních prázdnin 12. Syndrom vyhoření pedagogů 13. Demografické a sociální vlivy (stárnutí, odchody za prací) 14. Zajištění dopravy do MŠ u vybraných zařízení (Prostřední Lipka) 15. Špatný technický stav některých budov 16. Absence sportovní haly v ORP
Příležitosti:	**Hrozby:**
1. Zapojení rodičů, firem a spolků do aktivit a projektů škol 2. Možnost využití potenciálu malotřídních škol pro individuální přístup ve výuce a nabídku inovativních přístupů ve vzdělávání 3. Podpora technického vzdělávání na území PU kraje. 4. Využití potenciálu školy k zajištění mimoškolních vzdělávacích a volnočasových aktivit 5. Spolupráce škol při zajišťování odborné výuky (jazyky) 6. Potenciál pro využití volných prostor škol během celého dne/roku (celoživotní vzdělávání, prostory pro aktivity spolků, kanceláře, start-upy, galerie, NZDM,…) 7. Soukromá MŠ 8. Dotace EU za podpory konzultantů a agentur 9. Osvěta v tématu dobrovolnictví - spolupráce s vysílající organizací 10. Systém podpory a fondy pro talentované žáky 11. Spolupráce SŠ a SOU při zajišťování výuky	1. Neustálé změny legislativy 2. Zrušení ZŠP Králíky 3. Zánik malotřídních škol 4. Finanční limity rodičů (lyžařský výcvik,…) 5. Neschopnost obcí financovat školy s nízkým počtem žáků 6. Nedostatečná prevence sociálně patologických jevů (šikana, záškoláctví, návykové látky,…) 7. Administrativní náročnost a měnící se podmínky při čerpání dotací z EU 8. Nedostatečné zdroje pro podporu žáků ohrožených školním neúspěchem 9. Chátrání nevyužitých objektů (bývalé Gymnázium Králíky)

Ve SO ORP Králíky kapacitně základní a mateřské školy vyhovují poptávce. Za silnou stránku lze v rámci SO ORP považovat přítomnost základních škol ve čtyřech obcích z pěti. Na rozdíl od základního vzdělání je ovšem střední školství v ORP ohroženo. Gymnázium bylo v roce 2013 zrušeno a stejnému ohrožení čelí střední odborné učiliště, které jako již jediné nabízí navazující vzdělání.

Obce stojí o zachování svých škol, neboť nejen že plní funkci komunitního prvku (některé akce obcí se konají v návaznosti na dovednostech a činnostech žáků), zároveň pro rodiny znamená škola v místě bydliště jednodušší dopravu jejich dětí do škol. V obci Dolní Morava funguje dojezd dětí do MŠ sídlící ve vedlejší obci ve spolupráci s pracovnicí MŠ. Ta pomáhá a dohlíží na děti v průběhu dopravy autobusem do mateřské školy a zajišťuje tak bezpečný převoz dětí. Na tuto činnost jí obec přispívá ze svého rozpočtu. Rizikem je zánik těchto malotřídních škol, které díky své velikosti jsou charakteristické individuálním a rodinným přístupem.

SO ORP Králíky je malou spádovou oblastí s nízkým počtem obyvatel, což má za následek absenci některých vzdělávacích prvků (SVČ, výběr středních odborných škol, soukromé školy, některá speciální zřízení). Významným omezením je nedostatek speciálních pedagogů a dalších specialistů v místě (psycholog, logoped,…), pro zajištění stálého servisu školám i rodinám. Obce i školy se snaží čerpat investiční prostředky z grantových programů EU. Významnou příležitostí je rozvoj kvality i obsahu zájmového a neformálního vzdělávání, neboť kapacita místní základní umělecké školy je každoročně vyčerpaná.
Potencionál stojí na využití volných prostor škol (i bývalé budovy gymnázia) pro další aktivity. Prostory mohou být využity k volnočasovým aktivitám dětí, pro činnost spolků nebo k účelům neziskových organizací.

3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Při tvorbě analýz byl brán zřetel na místní specifika. Témata s přesahem regionu (např. syndrom vyhoření u pedagogů) byla uvedena z důvodu jejich frekvence při místním šetření s řediteli škol. Společnými průsečíky analýz je obecně nedostatek financí, demografické změny a absence některých zařízení a služeb ve SO ORP.

Kapacita ZŠ i MŠ je přiměřená, a přestože mají školy téměř dvojnásobnou kapacitu, než je jejich naplněnost, dokáží atraktivně využít prostory budov (v ZŠ Červená Voda například pro učebny ZUŠ). Stav budov je spíše dobrý. Některé budovy, především v malých obcích, jsou nově zrekonstruované a zateplené za přispění fondů EU. Naopak stav budov MŠ v obci Králíky je spíše horší a v integrované části Prostřední Lipka přímo kritický (obec nemá dlouhodobější plány využití této budovy).

Nedostatečně rozvinuté jsou organizované mimoškolní aktivity dětí a mládeže. V oblasti není významnější nezisková organizace sdružující více aktivit dohromady. Nabídka připadá zejména na základní uměleckou školu, která však nedokáže pokrýt všechnu poptávku v uměleckých oborech. V oblasti je několik sportovních klubů s venkovními sportovišti různé kvality a využití. Mimo tělocvičny a hotelové zařízení zde nejsou zastřešená sportoviště. Nejbližší krytý bazén je v Ústí nad Orlicí (minimální dojezdová vzdálenost je však 70 minut), tenisová hala v Žamberku, krytý zimní stadion v Lanškrouně.

Jako významné riziko uvádíme především stálý odchod obyvatel a tím ohrožení existence škol v malých obcích. Individuální přístup, který je v těchto školách nabízen, není vždy ze strany rodičů pochopen a volí poté větší školy a školská zařízení v Králíkách a Červené Vodě. Jak u MŠ tak ZŠ probíhá konkurenční prostředí. Možností rozšíření portfolia služeb je vybudování soukromé mateřské školy pro zaměstnance, kteří přijíždějí do Králík z Polska. Tento záměr již byl vysloven společností OMB composites EU.

Ve SO ORP je zvýšená poptávka po specialistech, kteří by zde měli své sídlo a mohli působit dlouhodobě. Jedná se především o logopedy a psychology.

Po zrušení gymnázia se ve správním obvodu ORP Králíky nachází pouze jedna střední škola, jejíž budoucnost a existence je ohrožena slučováním škol. Na oblast má veliký vliv odchod mladých lidí za středoškolským a dalším návazným vzděláním. Minimální dojezdová vzdálenost do okolních středních škol je 40 minut. Pro podporu uplatnitelnosti v místě byla shledána potřeba po podpoře přírodovědných a technických oborů na školách.

Otázka dobrovolnické služby není ve SO ORP Králíky (ani sousedních SO ORP) nijak řešena a systémová podpora dobrovolnictví (prezentace široké veřejnosti – občanům i firmám, databáze nabídky a poptávky, pojištění a proškolení dobrovolníků) by mohla být jednou z možností zvýšení kapacit ve školství i dalších oblastech (např. sociálních službách).

3.2. Návrhová část pro oblast školství

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena ze zástupců škol a obcí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.
Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Školství je uvedena v níže uvedeném schématu.

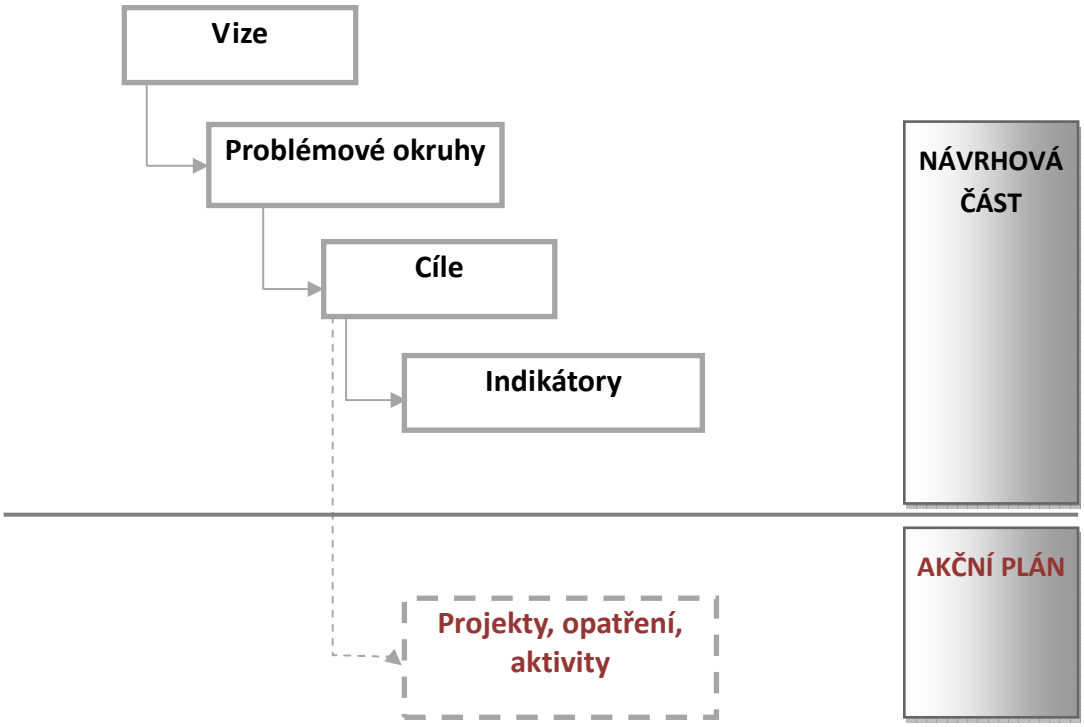

ŠKOLSTVÍ		
Problémové okruhy		
1. Absence organizace zastřešující volnočasové aktivity		2. Nedostatek specialistů na školách
Cíle		
1.1 Založení organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání	1.2 Pilotní provoz organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání	2.1 Společně sdílet logopeda a psychologa

3.2.2. Vize a problémové oblasti

Vize

ORP Králíky spolupracuje s organizacemi sociálních služeb a prostřednictvím monitoringu jejich nabídky a poptávky občanů je pomáhá zabezpečit. V oblasti fungují odlehčovací služby pro seniory. Lékaři využívají pobídky obcí pro zachování časově i místně dostupných služeb. **Ve SO ORP Králíky je dostupná pestrá škála volnočasových aktivit pro děti a mládež. Díky sdílení nákladů mohou základní školy využívat služeb logopeda a psychologa pět dní v týdnu.** Obce se řídí společnou strategií nakládání s odpady a v souladu s platnou legislativou řeší nakládání s biologicky rozložitelným odpadem, včetně propagace domácího kompostování.

Problémový okruh č. 1
Absence organizace zastřešující volnočasové aktivity

Věcné argumenty

Ve SO ORP Králíky jsou volnočasové aktivity poskytovány především základní uměleckou školou, která má každoročně vyčerpanou kapacitu. Další zájmové aktivity nabízejí školy a několik tematických spolků. V oblasti chybí širší, koordinovaná a finančně dostupná nabídka aktivit pro trávení volného času.

Odborné znalosti pracovníků spolků jsou na dobré úrovni, nemají však kapacitu na získávání prostředků na provoz i činnost, zejména díky neznalosti prostředí grantů z nadací a fondů. Způsob vedení organizací neumožňuje vícezdrojové financování a účast v národních ani nadnárodních projektech, zvyšující jejich atraktivitu a podporující pokrytí jejich nutných nákladů.

Většina spolků využívá velmi omezený systém podpory od obcí a měst, a příspěvky od členů či drobných dárců. Do budoucna budou na spolky kladeny přísnější legislativní nároky, které by pro ně mohli být likvidační (například vedení podvojného účetnictví).

Řešením může být vznik organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání (středisko volného času, NNO), nebo vznik pobočky existující organizace z jiné ORP. Hlavními činnostmi by byla podpora a sdružování pravidelných zájmových činností spolků (divadelní soubory, zájmové kroužky), otevření dalších poptávaných kroužků, příležitostné akce či dětské tábory. Rovněž by vznikla nabídka tzv. „neorganizovaného“ volného času, která by spolu s dalšími zmiňovanými aktivitami sloužila k prevenci sociálně patologických jevů. Jednotlivé školy a organizace vznik takové organizace nepovažují za ohrožení vlastní činnosti, ale jako vítané rozšíření portfolia služeb v oblasti vedoucí k jeho zatraktivnění. V rámci spolupráce jsou dokonce ochotny nabídnout své prostory a vybavení.

Takto jednotně koordinovaná organizace by měla profesionální vedení, které by zaručilo kontinuitu jednotlivých projektů a jejich udržitelnost. Společné nákupy, pojištění, vedení účetnictví i právní poradenství by jednotlivým sdružením snížilo náklady.
V záměru se nehovoří o výstavbě nového objektu nebo zajištění velkých prostor. K účelům postačí místnosti a prostory, které má ORP Králíky k dispozici.
V rámci meziobecní spolupráce by bylo možné nabídnout prostory a sdružené prostředky pro práci koordinátora v tzv. start-up projektu, financovaného prvních 5 let z prostředků obcí a následně z 80% z grantových a dotačních prostředků.

Příčiny problému

- Bylo zrušeno DDM Sluníčko a žádná adekvátní náhrada nebyla zajištěna.
- V současné době v oblasti neexistuje žádná organizace, která by se podobného projektu/činnosti ujala – jedná se o organizačně náročnou činnost.
- Nutnost vícezdrojového financování, které nemá v regionu tradici. Velice omezené prostředky obcí i soukromých donátorů.
- Z důvodu dojíždění za prací mají rodiče ztížené možnosti odvozu a vyzvedávání dětí na zájmových útvarech.
- Z důvodu absence středních škol dochází k dojíždění a odchodu mládeže za středním vzděláváním a tedy nejsou k dispozici jako účastníci, dobrovolníci nebo lektoři v organizacích zájmového a neformálního vzdělávání.

Důsledky neřešení problému

- Zvýšený počet sociálně patologických jevů v ORP (kriminalita, drogy, závislosti).
- Nekoncepční výdaje na straně města a obcí za jednorázové akce, aktivity a projekty.
- Neschopnost čerpání prostředků z fondů EU, grantů a nadací na podporu volnočasových a preventivních aktivit.
- Absence nízkoprahového klubu a prevence sociálně patologických jevů.
- Zvýšení nákladů na dopravu do vzdálenějších zájmových útvarů.
- Odchod mladých lidí a rodin z oblasti. Snížení atraktivity oblasti.
- Absence nabídky volnočasových aktivit odpovídajících novým trendům.
- Ukončení činnosti spolků, které nebudou splňovat legislativní rámec.
- Přerušení kontinuálních aktivit dětí (rozvoje kompetencí v rolích lektora a vedoucího kroužku).

Problémový okruh č.2
Nedostatek specialistů na školách

Věcné argumenty

Jednotlivé školy se potýkají s obdobnými problémy, které momentálně řeší často individuálně a především operativně. Tato činnost je pro ně organizačně jednodušší, ale nedovoluje sdílení nákladů a realizaci dlouhodobých aktivit a projektů. Některé aktivity navíc nemohou realizovat z hlediska personálních a finančních nároků.

Mezi nejčastěji skloňovanými společnými tématy je uváděna dlouhodobá pravidelná podpora specialistů, zejména školního/klinického psychologa a logopeda. V současné době je dojezdová vzdálenost ke specialistům více jak 20 km, což významně omezuje jejich dostupnost pro širší škálu rodičů a dětí. Jeho služby tedy nejsou poptávány a chybí o nich i obecná osvěta.

MŠMT vypisuje granty na podporu přítomnosti speciality ve škole, které jsou časově omezené a vztahují se na školy s vyšší kapacitou, kterou nedisponuje tento region (nebo jen částečně - 1 škola).

Bylo by vhodné podpořit vznik vhodné platformy spolupráce, která by umožnila zvýšení kvality služeb, snížení administrativního zatížení škol a nákladů spojených se zajišťováním těchto aktivit. Finanční náklady by byly sdíleny a podpořeny dalšími dotacemi. Úvazek specialisty by byl rozdělen mezi školy a částečně by jeho přítomnost mohla využívat i široká veřejnost.

Příčiny problému

- Neexistuje společná dlouhodobá platforma spolupráce škol (v jakémkoli tématu).
- V oblasti není tradice ve využívání psychologa na školách.
- Menší školy řeší především zachování své činnosti.
- Nedostatek finančních prostředků škol i rodičů.

Důsledky neřešení problému

- Snížení uplatnitelnosti žáků na dalších stupních vzdělávacího systému a na trhu práce.
- Snížení atraktivity regionu.
- Vyhledávání alternativních způsobů vzdělávání.
- Zdravý vývoj žáka může být z důvodu nepřítomnosti psychologa či logopeda ohroženo.

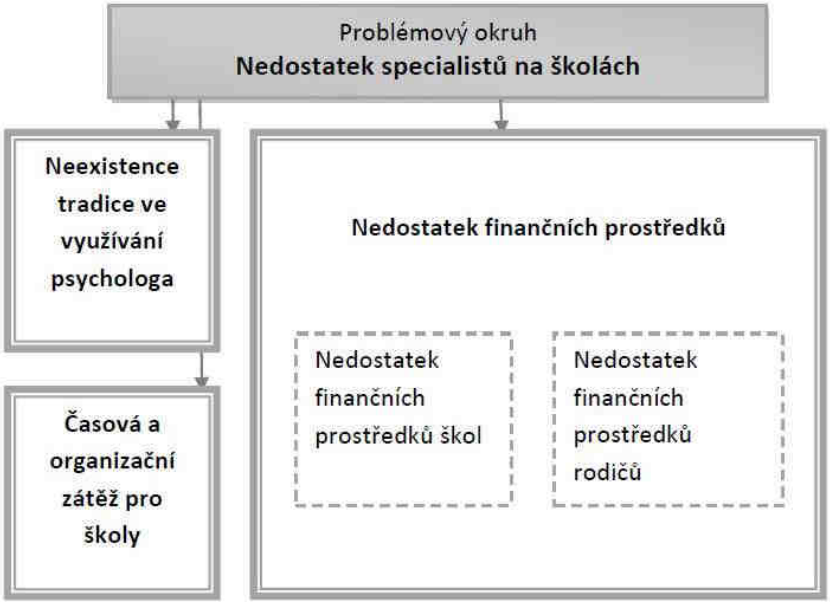

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Absence organizace zastřešující volnočasové aktivity
Cíl 1.1	**Založení organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání**
Popis Cíle	V oblasti chybí pestrá, dlouhodobá a koordinovaná nabídka služeb zájmového a neformálního vzdělávání pro děti a mládež. Nabídku ZUŠ doplňují sportovní kluby, kroužky ZŠ a několik menších spolků. Cílem je, na základě příkladů dobré praxe, založit takovou organizaci, která by rozšířila portfolio zájmových a neformálních aktivit na celém území SO ORP Králíky. Služby by byly poskytovány v rámci všech obcí SO ORP Králíky. Nabídka by reagovala na zjištěnou poptávku veřejnosti i zastupitelů.
Hlavní opatření	Sběr příkladů dobré praxe. Vytvoření konceptu nové organizace. Shoda zástupců obcí nad navrhovaným konceptem organizace a poskytovanými službami. Shoda zástupců obcí nad způsobem financování organizace. Legislativní cíle - schválené stanovy od MPSV.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Počet obcí, ve kterých jsou poskytovány služby
Správce cíle	Místostarosta/ka obce Červená Voda

Problémový okruh 1	Absence organizace zastřešující volnočasové aktivity
Cíl 1.2	**Pilotní provoz organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání**
Popis Cíle	Cílem je zajištění personálních, prostorových a brandingových podmínek pro poskytování služeb a jejich kontrolu. Z důvodu potřeby vícezdrojového financování by byla organizace z počátku významně spolufinancována obcemi v tzv. pilotním režimu, kdy nemá možnost čerpat finance z dalších zdrojů. Podpora by byla časově omezená - např. 2 roky.
Hlavní opatření	Personální zajištění organizace. Prostorové a brandingové zajištění organizace. Ekonomická jistota.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Počet dětí
Správce cíle	Místostarosta/ka obce Červená Voda

Problémový okruh 2	Nedostatek specialistů na školách
Cíl 2.1	**Společně sdílet logopeda a psychologa**
Popis Cíle	Oblast SO ORP Králíky není pokryta péčí odborných pracovníků - zejména psychologa a logopeda. O tyto služby je zájem, ale školy je nejsou schopny samostatně zajistit. Důvodem jsou organizační i finanční limity. Cílem je vytvořit podmínky pro zaměstnání logopeda a psychologa na celý úvazek v rámci čtyř škol ve SO ORP Králíky. V rámci spolupráce bude území SO ORP pokryto novou odbornou službou, která vytvoří lepší podmínky pro vzdělávací proces a zdravý vývoj žáků. Náklady na zajištění služby budou v dostatečném rozsahu sdíleny školami.
Hlavní opatření	Průzkum mezi specialisty (zjištění podmínek). Uspořádat setkání ředitelů škol a odborné veřejnosti. Poptávkové řízení po specialistech. Smlouva mezi školami a odbornými pracovníky. Zajištění prostoru působení a vybavení.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Dostupnost služby specialistů
Správce cíle	Místostarosta/ka obce Červená Voda

3.2.4. Indikátory

Indikátory výsledku

Problémový okruh č.1	**Absence organizace zastřešující volnočasové aktivity**		
Číslo indikátoru	1.1a		
Název indikátoru	**EXISTENCE ORGANIZACE**		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Místostarosta/ka obce Červená Voda		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Doložení existence a aktivit organizace zastřešující volnočasové aktivity.		
Metodika a výpočet:	Výroční zpráva		
Zdroj čerpání dat:	Úřední deska		

Problémový okruh č.2	Nedostatek specialistů na školách		
Číslo indikátoru	2.1a		
Název indikátoru	**POČET ŠKOL VYUŽÍVAJÍCÍCH SDÍLENÉHO LOGOPEDA, PSYCHOLOGA**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarosta/ka obce Červená Voda		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet škol, které se zapojí do projektu sdíleného logopeda/psychologa.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu spolupracujících škol.		
Zdroj čerpání dat:	Smlouva o spolupráci		

Indikátory výstupu

Cíl 1.1	Založení organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání		
Číslo indikátoru	1.1.1		
Název indikátoru	**POČET OBCÍ, VE KTERÝCH JSOU POSKYTOVÁNY SLUŽBY**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarosta/ka obce Červená Voda		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vzniklá organizace by měla poskytovat služby ve většině obcí SO ORP.		
Metodika a výpočet:	Celkový počet obcí		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání		

Cíl 1.2	Pilotní provoz organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání		
Číslo indikátoru	1.2.1		
Název indikátoru	**POČET DĚTÍ**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarosta/ka obce Červená Voda		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		100	200
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet pravidelných účastníků aktivit organizace		
Metodika a výpočet:	Evidence účastníků služeb organizace		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva organizace		

Cíl 2.1	Společně sdílet logopeda a psychologa		
Číslo indikátoru	2.1.1		
Název indikátoru	**DOSTUPNOST SLUŽBY SPECIALISTŮ**		
Měrná jednotka	Počet dnů		
Správce měřítka	Místostarosta/ka obce Červená Voda		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		400	400
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Součet počtu dnů, ve kterých specialisté působí v oblasti SO ORP Králíky. Cílem je vytvořit a udržet plné úvazky specialistů.		
Metodika a výpočet:	Celkový počet dnů, kdy specialista působí ve školách		
Zdroj čerpání dat:	Evidence, Výroční zprávy ZŠ		

3.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

3.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.
Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Starostové všech obcí SO ORP Králíky
Vedoucí odboru ŠKT města Králíky

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	**Název cíle**	**Správce cíle**
1.1	Založení organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání	Místostarosta/ka obce Červená Voda
1.2	Pilotní provoz organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání	Místostarosta/ka obce Červená Voda
2.1	Společně sdílet logopeda a psychologa	Místostarosta/ka obce Červená Voda

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Gestor indikátoru**
1.1a	Existence organizace	Místostarosta/ka obce Červená Voda
2.1a	Počet škol využívajících sdíleného logopeda, psychologa	Místostarosta/ka obce Červená Voda
1.1.1	Počet obcí, ve kterých jsou poskytovány služby	Místostarosta/ka obce Červená Voda
1.2.1	Počet dětí	Místostarosta/ka obce Červená Voda
2.1.1	Dostupnost služby specialistů	Místostarosta/ka obce Červená Voda

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.
Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				**Rok 2016**				**Rok 2017**				**Rok 2018**	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je

nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

V tématu školství byla popsána situace ve SO ORP Králíky, včetně možného dalšího vývoje. Jednotlivá zjištění vždy akcentují polohu ORP, počet obcí, počet obyvatel a tím i žáků, demografický trend a dojezdové vzdálenosti. Jako příklad potvrzující tuto specifičnost území můžeme uvést současnou optimální naplněnost MŠ. Při volbě problémových okruhů vybrali zástupci obcí i odborná veřejnost investičně nenáročné „projekty“, které však budou mít významný vliv na úroveň i rozsah poskytovaného vzdělávání a jsou splnitelné v krátkém časovém horizontu.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla tvořena od prosince 2013 do května 2015. Po zabezpečení a proškolení realizačního týmu proběhlo seznámení všech obcí ve SO ORP Králíky s projektem. Všech pět obcí v daném správním obvodu ORP souhlasilo se zapojením do projektu a vždy ochotně a bez prodlev komunikovalo s realizačním týmem, poskytovalo žádaná data, reagovalo na dotazy. Realizační tým na jaře 2014 zadával data do šablon, vytvořených odborným týmem MOS. Data byla získávána z podkladů Svazu měst a obcí ČR, příslušných ministerstev, veřejně dostupných databází a především vlastního průzkumu, realizovaného po celou dobu projektu v území ORP Králíky. Mezi použité metody lze uvést rozhovor s řediteli příslušných zařízení a vedoucími odborů města při formulování analýz a problémových okruhů, průzkumy a studium místních strategických a odborných dokumentů.

Z šablon byla data přenesena do souhrnného dokumentu, který byl prezentován na prvním oficiálním setkání zástupců obcí SO ORP Králíky dne 20. 6. 2014. Zde bylo odhlasováno volitelné téma zdravotnictví, které bylo v letních měsících řešeno prioritně.

Souhrnný dokument byl dále v několika etapách připomínkován odborným týmem a externími oponenty. Data byla průběžně konzultována s odbornou veřejností.

Se zástupci obcí byla v průběhu projektu vyplněna dvě dotazníková šetření k odborným tématům, jeden metodický list zaměřený na meziobecní spolupráci a jeden metodický pokyn k tématu administrativní podpory malých obcí. Nejintenzivnější spolupráce proběhla s ředitelem ZŠ v Červené Vodě, starostkou města Králíky a místostarostou obce Dolní Morava.

3.5. Přílohy

3.5.1. Seznam zkratek

ČNA	Česká národní agentura MLÁDEŽ
ČSÚ	Český statistický úřad
DDM	Dům dětí a mládeže
EU	Evropská unie
MHD	Městská hromadná doprava
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	Nestátní nezisková organizace
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
ORP	Obec s rozšířenou působností
RUD	Rozpočtové určení daně
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SOU	Střední odborné učiliště
SSM	Socialistický svaz mládeže
SŠ	Střední škola
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠD	Školní družina
ŠJ	Školní jídelna
ŠK	Školní klub
ZŠ	Základní škola
ZŠP	Základní škola praktická
ZŠS	Základní škola speciální
ZUŠ	Základní umělecká škola

3.5.2. Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu, a nebo konektivita celých škol.

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.
- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Správní obvod, z hlediska typu a rozložení sídel, ekonomické stabilitě a demografickému vývoji registruje převážně služby zaměřené na seniory a sociální poradenství. Další služby jsou poskytovány z okolních ORP ambulantně nebo jako terénní služba. V oblasti není lokalita označovaná jako sociálně vyloučená. Pro přehled jsou v tabulkách uvedeny všechny typy zařízení sociálních služeb.

V rámci sběru dat byly použity kontakty z katalogu sociálních služeb Králicka, který byl vytvořen nejdříve z iniciativy Odboru sociálních věcí a zdravotnictví a následně v roce 2012 z dotačního programu Pardubického kraje. Tento katalog je velice praktický nástroj osvěty o sociálních službách v regionu. Materiál má 78 stran. Text je rozdělen na výkladovou a na katalogovou část. Katalog obsahuje informace o 16 organizacích sociálních služeb 12 organizací souvisejících služeb. Uvedené organizace byly v roce 2014 kontaktovány realizačním týmem a bylo potvrzeno jejich působení v oblasti. Bylo zjištěno 6 změn (především v kontaktech).

Tabulka 4.1 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci SO ORP

Druh zařízení sociálních služeb	**0**
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	0
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0
Domovy pro seniory	1
Domovy se zvláštním režimem	0
Chráněné bydlení	0
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0
Nízkoprahová denní centra	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0

Sociální poradny	1
Sociálně terapeutické dílny	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0
Pracoviště rané péče	0
Intervenční centra	0
Služby následné péče	0
Ostatní	3
celkem	5

Zdroj: MPSV, Registr poskytovatelů sociálních služeb

ORP Králíky je druhé nejmenší ORP v Pardubickém kraji. Díky řídkému osídlení a absenci větších sídel je zde pouze 5 organizací s registrovanými sociálními službami.

Uvedená tabulka zobrazuje absenci vysokého počtu služeb v oblasti. Do kategorie „ostatní" řadíme Dům s pečovatelskou službou Králíky, AESKULAP spol. s r.o. Červená Voda a Pečovatelskou službu Červená Voda.

Tabulka 4.2 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci SO ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele SO ORP)

Druh zařízení sociálních služeb	**0**
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	0
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0
Domovy pro seniory	1
Domovy se zvláštním režimem	0
Chráněné bydlení	0
Azylové domy	1
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	1
Nízkoprahová denní centra	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	3
Sociálně terapeutické dílny	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	1
Pracoviště rané péče	3
Intervenční centra	1
Služby následné péče	0
Ostatní	8
celkem	20

Zdroj: vlastní šetření a aktualizace Katalogu sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji

Údaje jsou dále rozpracovány v tabulce 4.3.

Tabulka 4.3 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP, působících v rámci ORP

Pořadové číslo a název zařízení		typ zařízení	zřizovatel zařízení	sídlo zařízení (ORP)
1.	CEMA Žamberk	Zařízení pro krizovou pomoc	NNO	Žamberk
2.	CEMA Žamberk	Azylové domy	NNO	Žamberk
3.	CEMA Žamberk	Domy na půl cesty	NNO	Žamberk
4	Kontakt o.s.	Ostatní	NNO	Ústí nad Orlicí
5	Oblastní charita Ústí n. Orlicí	Sociální poradny	Biskupství královéhradecké	Žamberk
6	Oblastní charita Ústí n. Orlicí	Ostatní	Biskupství královéhradecké	Žamberk
7	SKP-CENTRUM, o.p.s.	Intervenční centra	NNO	Pardubice
8	Péče o duševní zdraví	Centra sociálně rehabilitačních služeb	NNO	Ústí nad Orlicí
9	Český klub nedoslýchavých HELP	Sociální poradny	Český klub nedoslýchavých HELP	Ústí nad Orlicí
10	Český klub nedoslýchavých HELP	Ostatní	Český klub nedoslýchavých HELP	Ústí nad Orlicí
11	Raná péče pro Moravu a Slezsko	Pracoviště rané péče	Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.	Olomouc
12	Středisko rané péče Olomouc	Pracoviště rané péče	Společnost pro ranou péči	Praha
13.	Středisko rané péče v Pardubicích	Pracoviště rané péče	Sdružení pro ranou péči v Pardubicích	Pardubice
14.	Sociální poradna - Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých	Sociální poradny	Tyfloservis, o.p.s.	Česká Třebová
15.	Sociální poradna - Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých	Ostatní	Tyfloservis, o.p.s.	Česká Třebová
16.	AESKULAP spol.s r.o.	Ostatní	Obec Červená Voda	Králíky
17.	Domov důchodců sv. Zdislavy	Domovy pro seniory	Obec Červená Voda	Králíky
18.	Město Králíky	Ostatní	Město Králíky	Králíky
19.	Obec Červená Voda	Ostatní	Obec Červená Voda	Králíky
20.	Amalthea o.s.	Ostatní	Amalthea o.s.	Pardubice

Zdroj: vlastní šetření a aktualizace Katalogu sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji

Vedle pečovatelských služeb zaměřených na seniory je nejčastější formou služeb terénní a ambulantní péče, kterou poskytují organizace z okolních měst. Služby nabízené Azylovým domem a Domem na půl cesty sídlící v Žamberku napomáhají potřebným občanům ze SO ORP Králíky poskytováním pobytových služeb přímo ve městě Žamberk. Tím, že obce ze SO ORP Králíky přispívají na realizaci těchto služeb, mohou být občané ze SO ORP Králíky v případě potřeby přijati.
Občanská poradna je detašovaným pracovištěm Oblastní charity Ústí nad Orlicí. Poradna usiluje o to, aby občané (zejména osoby v nepříznivé sociální situaci) netrpěli neznalostí svých práv a povinností, neznalostí dostupných služeb nebo neschopností účinně vyjádřit své potřeby, či hájit své oprávněné

zájmy. Zároveň je nezávislým místem bezplatné, důvěrné a nestranné pomoci. Poradna je otevřena v sudých týdnech v úterý dopoledne v prostorách základní školy v Králíkách.
Další služby jsou pro občany obcí přístupné v okresním či krajském městě. Jedná se o služby rané péče (Pardubice, Olomouc), pomoc osobám ohroženým domácím násilím (Pardubice), sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (Pardubice) a pomoc nedoslýchavým a nevidomým občanům (Ústí nad Orlicí, Česká Třebová).

Mapa 4.1 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP, působících v rámci ORP

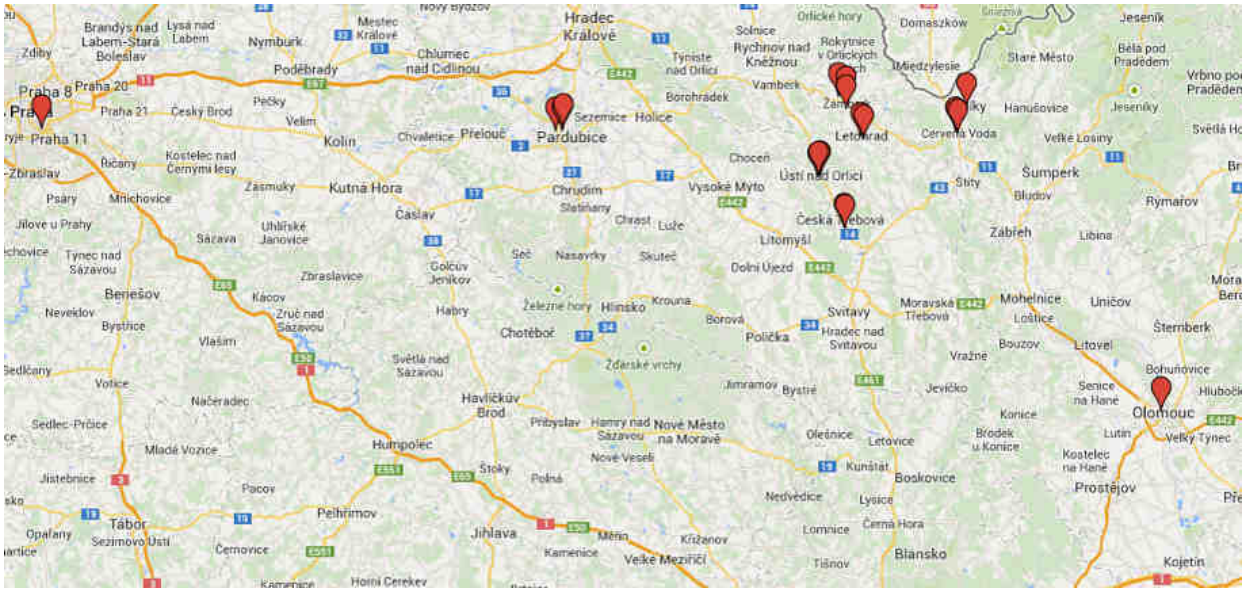

Uvedená mapa ilustruje umístění sídel sociálních služeb především na západ od SO ORP Králíky a v krajských městech.

Tabulka 4.4 Počet jednotlivých typů sociálních služeb

	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	1
Služby sociální péče	Osobní asistence	0
	Pečovatelská služba	2
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	0
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	0
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0
	Domovy pro seniory	1
	Domovy se zvláštním režimem	0

	Chráněné bydlení	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1
Služby sociální prevence	Raná péče	0
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	0
	Azylové domy	0
	Domy na půl cesty	0
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	0
	Intervenční centra	0
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	0
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0
	Sociálně terapeutické dílny	0
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	0
	Sociální rehabilitace	0

Zdroj: MPSV, Registr poskytovatelů sociálních služeb

V oblasti nemá sídlo žádná organizace poskytující služby sociální prevence. Tyto služby jsou však poskytovány z okolních obcí – např. Ústí nad Orlicí (35 km). Pečovatelskou službu nabízí pro své občany město Králíky a obec Červená Voda. Ostatní obce řeší potřebu sociálních služeb operativně. Jedná se například o služby pro seniory, kteří vyžadují péči při absenci podpory širší rodiny.

Tabulka 4.5 Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)

	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	3
Služby sociální péče	Osobní asistence	0
	Pečovatelská služba	2
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	0
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	0
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0
	Domovy pro seniory	1

	Domovy se zvláštním režimem	0
	Chráněné bydlení	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1
Služby sociální prevence	**Raná péče**	3
	Telefonická krizová pomoc	1
	Tlumočnické služby	0
	Azylové domy	1
	Domy na půl cesty	1
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	1
	Intervenční centra	1
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	2
	Sociálně terapeutické dílny	0
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	0
	Sociální rehabilitace	1

Zdroj: vlastní šetření, březen 2014

Uvedené služby jsou poskytovány z okolních obcí, orientovaných především na západ od ORP Králíky. Nejbližší organizace se nachází v Letohradě, Žamberku, nebo Ústí nad Orlicí. Terénní programy zaměřené na drogovou prevenci v oblasti provozovalo sdružení Laxus. Z důvodu nedostatku klientů, však tuto činnost ukončilo. Aktuálně však byl zaznamenán případ výroby drog v regionu. Oblast je také tranzitním prostorem pro nelegální převoz drog do zahraničí a některých druhů léků do ČR.

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví v Králíkách pořádá zpravidla jednou ročně besedy na aktuální témata spojena s prevencí a osvětou. Například „Gambling“, „Fakta a mýty o schizofrenii“, atp.

V červenci 2012 byla zastupitelstvem města Králíky schválena vyhláška o omezení provozu výherních automatů ve městě.

V roce 2013 bylo na Dolní Moravě a v Červené vodě modernizováno a rozšířeno zázemí pro turisty, včetně sjezdových tratí a ubytovacích kapacit. Konkrétní sociálně patologické jevy spojené s cílovou skupinou turistů zatím nebyly analyzovány a řešeny.

Tabulka 4.6 Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod	ORP Králíky					
Domovy pro seniory	0	0	**1**	0	0	0
Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	0
Noclehárny	0	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	0	0	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0	0	0
Ostatní	0	0	**2**	**1**	0	**1**
celkem	0	0	3	1	0	1

Zdroj: MPSV, Registr poskytovatelů sociálních služeb

Do kategorie „ostatní“ řadíme Dům s pečovatelskou službou Králíky, AESKULAP spol. s r.o. Červená Voda, Pečovatelská služba Červená Voda a Oblastní charita Ústí nad Orlicí. V oblasti není žádné zařízení zřizované krajem, nebo MPSV. Nejbližší zařízení této kategorie jsou v obci Žampach v ORP Žamberk, v obci Olšany v ORP Šumperk a v obci Štíty, ORP Zábřeh.

Tabulka 4.7 Počet sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby		zřizovatel					
		MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod		ORP Králíky					
	typ sociální služby						
	Sociální poradenství	0	0	0	1	0	0
Služby sociální péče	Osobní asistence	0	0	0	0	0	0
	Pečovatelská služba	0	0	2	0	0	0
	Tísňová péče	0	0	0	0	0	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0	0	0	0	0	0
	Podpora samostatného bydlení	0	0	0	0	0	0
	Odlehčovací služby	0	0	0	0	0	0

	Centra denních služeb	0	0	0	0	0	0
	Denní stacionáře	0	0	0	0	0	0
	Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0	0	0
	Domovy pro seniory	0	0	1	0	0	0
	Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0	0
	Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0	0	0	0	0	1
	celkem	0	0	3	1	0	1

Zdroj: MPSV, Registr poskytovatelů sociálních služeb

V oblasti nesídlí organizace poskytující služby sociální prevence. V letech 2009 – 2013 provozovala Jednota bratrská Králíky volnočasový klub pro děti a mládež. Aktivity klubu měly především vzdělávací i sociálně preventivní charakter. Činnost nebyla akreditovaná MŠMT ani MPSV. V roce 2013 -2014 Jednota Bratská realizovala projekt Mládež pro Králíky, který měl za úkol vytvořit rámec pro práci s mládeží ve městě Králíky. Tento dokument byl 16. června schválen zastupitelstvem města Králíky (ZM/2014/03/055). Mezi poptávanými službami v projektu bylo mládežnické zastupitelstvo, nízkoprahový klub a skatepark. V roce 2014 Jednota bratrská ukončila v Králíkách svou činnost.

Tabulka 4.8 Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012

Druh služby	**finanční prostředky**						
	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzorské dary	jiné finanční zdroje
ORP Králíky							
Druh zařízení sociálních služeb							
Domovy pro seniory	8 488 000	1200000	1000050	0	26938366	193200	0
Sociální poradny	20 147	13 140	10 000	0	0	0	8 102
Ostatní	1 250 000	0	1031288	0	202647	0	0
celkem za všechna zařízení	9758147	1213140	1010050	0	26938366	193200	8102

Zdroj: vlastní šetření – pohovory s řediteli organizací sociálních služeb, březen 2014

Společnost AESKULAP spol. s r.o. získává na sociální služby pouze dotace z MPSV a jsou výrazně ztrátové. Službu však musí poskytovat, aby mohla realizovat jiné zdravotnické služby. Rozdíly v rozsahu financování pečovatelských služeb jsou dány počtem poskytovaných služeb organizací a počtem klientů a jsou více popsány pod tabulkou 4.9.

Tabulka 4.9 Kapacita zařízení sociálních služeb

	pobytová					ambulantní					terénní				
	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory
Druh zařízení soc. služeb															
Domovy pro seniory	150	0	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Občanská poradny	0	0	0	0	0	49	79	6	0	56	0	0	0	0	0
Ostatní	0	0	0	23	0	0	0	0	0	0	68	0	0	0	0

Zdroj: MPSV, vlastní šetření

Pod terénní služby pro klienty řadíme Pečovatelkou službu v Králíkách (62 klientů) a Pečovatelskou službu v Červené Vodě (6 klientů). Tato data v počtu klientů se neshodují s dodaným registrem MPSV a jsou aktualizována vlastním šetřením. Data Občanské poradny jsou anonymní a nelze tedy zjistit počet kontaktů a intervencí na jednoho klienta. Mezi řešená témata patří zejména sociální pomoc, bydlení, sociální dávky, pracovní vztahy, rodina a mezilidské vztahy, majetkoprávní vztahy, ochrana spotřebitele, dluhová problematika a exekuce. V roce 2015 budou rozšířeny otevírací hodiny poradny. V položce ostatní je uveden počet lůžek navazující na zdravotnické služby společnosti AESKULAP spol. s r.o.

Tabulka 4.10 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012

	Pečovatelská služba	Osobní asistence	Tísňová péče	Průvodcovské, předčitatelské služby	Podpora samostatného bydlení	Odlehčovací služby	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdr. postižením	tlumočnické služby
Příjmy z úhrad uživatelů	202647	0	0	0	0	0	0	0
Výdaje	1583710	0	0	0	0	0	0	0
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	15,7%	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní šetření

Uvedená data nelze sčítat. Například podíl úhrady uživatelů pečovatelské služby je v Králíkách 15,7% a v Červené Vodě 0,17%. Rozdíl je dán rozsahem služby a typem služeb. V Červené Vodě tyto služby využívá 6 uživatelů. V Králíkách například tvoří podíl na úhradách služba pomoci při zajištění stravy, u které je do budoucna možné její vyjmutí z důvodu zařazení mezi komerční služby. Z důvodu legislativních úprav není možné určit rozsah služeb v roce 2015 a v dalších letech. Odborná veřejnost shledává budoucí možnosti v zavedení odlehčovací služby a ve zřízení denního stacionáře.

Organizace neevidují neuspokojené žadatele v oblasti terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

Tabulka 4.11 Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Domovy pro seniory (Červená Voda)	
muži	ženy
45	105
Ostatní - Pečovatelská služba	
muži	ženy
19	49

Zdroj: vlastní šetření

Z výčtu sociálních služeb jsou zadána data u služeb Domovy pro seniory a Ostatní. V kolonce ostatní jsou data za DPS Králíky a DPS Červená Voda. Sociální (občanskou) poradnu v Králíkách v roce 2012 navštívilo 49 klientů, proběhlo 79 kontaktů, 6 intervencí a 56 pohovorů. Tyto data však z důvodu ochrany osobních údajů a práv nelze doplnit o věk a gender. Nejčastějšími tématy bylo oddlužení, exekuce a jiné finanční problémy. Mezi další patří rodinné právo, majetkoprávní vztahy a ochrana spotřebitele. Ve věkové skupině dětí a mládeže nejsou v oblasti poskytovány žádné sociální služby.

Tabulka 4.12 Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Domovy pro seniory	46000000	0	0	800
Sociální poradny	57768	59	0	0
Ostatní	1255507	0	217	0

Zdroj: vlastní šetření

Uvedená hodnota za ostatní terénní služby vychází z údajů Pečovatelské služby Červená Voda. Pečovatelská služba Králíky tuto hodnotu neposkytuje z důvodu různorodosti služeb jak do rozsahu, tak času.

Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012

Nebyly zjištěny informace, že by ve SO ORP existovaly organizace, které by poskytovaly dobrovolnické aktivity. Žádná místní organizace v letech 2010 – 2012 nevykonávala v obvodu ORP Králíky dobrovolnickou činnost. V rámci krajských organizací zde část svých projektů realizovaly:
DANETA, svépomocné sdružení rodičů a přátel zdravotně postižených dětí, Hnutí Duha – Přátelé Země Česká Republika, FOKUS Vysočina a Amalthea, o.s.

Související služby

Mezi související služby lze zařadit následující:
Junák - svaz skautů a skautek ČR, Středisko Bílá liška Červená Voda
Jukra o.s.
Klub čilých babiček Červená Voda, o.s.
Klub maminek Dráček

Klub seniorů Králíky o.s.
Klub babinec při organizaci ČČK, Mladkov
Sportovní klub Dolní Morava
Pedagogicko - psychologická poradna Ústí nad Orlicí
Pionýrská skupina Hraničář Červená Voda
Středisko výchovné péče Mimoza
Svaz tělesně postižených v ČR, os.s, místní organizace v Králíkách
MC Emma Králíky

Kluby seniorů ve SO ORP Králíky

Ve správním obvodu ORP Králíky se nachází tři kluby seniorů – v Králíkách, v Červené vodě a v Mladkově. Všechny zmíněné spolky sdružují seniory ve svých obcích v nabídce aktivního trávení volného času. Pořádají kulturní akce a společná setkání; zájezdy do okolí, na kulturní představení nebo za sportovními aktivitami do krytého bazénu (cca 35 km daleko). Sdružení v Mladkově a v Králíkách mají navíc vlastní taneční uskupení a taneční vystoupení následně prezentují na místních a okolních akcích. Podílí se také na akcích pořádaných obcemi, zejména v zajištění občerstvení nebo jako dozor a prodejce vstupenek. Klub babiček v Červené Vodě zároveň spolupracuje s mateřskou školou při plánování programu pro děti.

Ve SO ORP Králíky existuje místní organizace **svazu tělesně postižených**, která plní funkci zejména sdružující. Organizace sdružuje osoby se zdravotním postižením a hájí potřeby a zájmy OZP a seniorů. Nabízí odborné sociální poradenství, zajišťuje plavání, cvičení a rehabilitační pobyty pro zdravotně postižené.

Činnost **Střediska výchovné péče Mimoza** spočívá v napomáhání dětem, mládeži a rodičům. Středisko pomáhá řešit problémy mladého člověka ve škole, konflikty v rodině, krizové životní situace rodiny a mladého člověka nebo problémy nepřizpůsobivého chování. Pracovníci střediska působí v období školního roku ve městě Králíky jedenkrát za čtrnáct dnů.

Mateřské centrum Emma Králíky a klub maminek DRÁČEK

V roce 2005 vznikl v Králíkách Klub maminek. Jednalo se o iniciativu mladých aktivních rodin, která byla v roce 2009 transformována v občanské sdružení MC EMMA Králíky. Za dobu existence tohoto uskupení se čtyřikrát měnilo jeho vedení. Obměna je zapříčiněna možnostmi maminek, dobrovolnou formou spolupráce a jejich následného nástupu do zaměstnání. Tyto změny však zvyšují náročnost udržitelnosti aktivit a činností. Centrum nerealizuje dlouhodobé granty a projekty. Management i zájmové útvary většinou vedou aktivní maminky na bázi dobrovolnosti (nebo za drobnou úplatu) a ve svém volném čase. V současné době sdružení sídlí ve dvou třídách bývalého gymnázia v Králíkách. Herna pro menší děti a batolata je vybavena hračkami, stoly a kuchyňským koutem. Druhá herna je vybavena kobercem a je určena především pro cvičení. Sdružení spravuje webové stránky, informuje o svých aktivitách v místních zpravodajích a na nástěnce. Nevlastní žádnou ICT techniku.

Z aktivit sdružení mateřského centra EMMA provozuje cvičení pro kojence (manipulace s dítětem dle psychomotorického vývoje dítěte), laktační poradnu (pro podporu dlouhodobého kojení), cvičení pro těhotné maminky, kurzy a semináře v tématech psychologie, finance a zdravotní obory, setkávání pro předávání zkušeností, jazykové kurzy pro děti, výtvarné dílny, setkání s písničkami a říkadly, volné

herny, výlety, burzy oblečení, stánek na vánočním jarmarku, besídky a akce na podporu tradic. Finanční prostředky získávají z příspěvků, z dotace od města a kraje.

Klub maminek Dráček byl založen v roce 2009 v obci Červená Voda. Podobně jako mateřské centrum v Králíkách podporuje zdravý vývoj dítěte a nabízí různé programy pro děti (tvoření, zpěv, hra, pohybové aktivity apod.). Stejně tak poskytuje zázemí a velmi oceňovaný prostor pro odreagování, sdílení a předávání zkušeností maminek. Obě sdružení mezi sebe přijímají maminky i z okolních obcí.

Celkově centra pomáhají v přípravě na rodičovství, identifikaci s novou rodičovskou rolí, výchovně dítěte, prevencí sociálně patologických jevů v rodině i zdravotních potíží, se sociální rehabilitací zapříčiněnou nedostatkem aktivit a míst pro společné trávení času, hry a zábavu rodičů s malými dětmi. Nezanedbatelný je i terapeutický efekt pravidelného setkávání a neformálních činností.

Vedení organizace cítí nedostatky v rodinné politice obcí, osvětě ohledně zdravého rodičovství a mateřství a vlastních kompetencí k získávání dalších zdrojů pro svou činnost a profesionalizaci.

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Poskytovatelé sociálních služeb	Dostatek stabilních finančních zdrojů Zájem uživatelů Zvýšit podporu ze strany obcí, kraje a státu	Absence odborníků v místě Nedostatek kvalitních prostor pro poskytování služeb v místě Nedostatek informací o poptávce v regionu Zahlcení administrativou	Pravidelná komunikace s vedoucím sociálního odboru, pravidelná společná setkání, besedy	Dlouhodobá analýza potřeb služeb Komunitní plánování sociálních služeb nebo meziobecní spolupráce Tlak na stabilizaci legislativy Motivační program pro poskytovatele služeb
Uživatelé služeb	Dostupnost služby Nízká cena služby	Nezájem o službu Neochota hradit služby Neadekvátní požadavky na uživatele Malá informovanost uživatelů Krátká tradice v užívání služeb	Webová prezentace Prezentace v tisku Informační letáky Osobní komunikace	Prověření nabídky a informačních kanálů Podpora osvětové a vzdělávací činnosti Veřejná prezentace poskytovatelů služeb Vícezdrojové financování služeb
Rodinní příslušníci uživatelů	Dobrá dostupnost služby Kvalita služby Nízká cena služby	Nezájem o službu Nedostatečná informovanost Neadekvátní požadavky Dopravní nedostupnost služby Vysoká cena služby	Webová prezentace Prezentace v tisku Informační letáky	Prověření nabídky a informačních kanálů Podpořit osvětovou a vzdělávací činnost
Veřejnost nečerpající služby	Nízké náklady Efektivita služby	Nezájem o sektor sociálních služeb Pocit protěžování některých skupin obyvatel	Články ve zpravodajích Dny otevřených dveří, kulturní akce)	Pravidelně informovat Pořádat kulaté stoly, besedy Podpořit osvětovou a vzdělávací činnost

Partneři poskytovatelů služeb (dárci, sponzoři …)	Dobré fungování a kvalita služby Propagace partnera Prestiž	Nedostatek zdrojů u sponzorů Přerušení spolupráce Neadekvátní zásahy do rozhodování o službě	Společenské akce, prezentace organizací	Zapojovat partnery do hodnocení a propagace služeb Motivovat pro spolupráci Organizovat propagační akce, plesy Zveřejňovat dobré příklady
Zaměstnanci v sociálních službách	Stabilní zaměstnání, dobré pracovní podmínky včetně odměňování	Rizika spojené s přetížeností a nadměrnou administrativou Rizikové prostředí Nedostatečné finanční ohodnocení	V rámci poskytování služby, Při společenských akcích	Využít fondy EU a další zdroje ke zlepšení vybavení a pracovních podmínek Podpůrné nástroje (péče o zaměstnance) Podpořit osvětovou a vzdělávací činnost
Představitelé obcí SO ORP Králíky	Uspokojení poptávky občanů Efektivní využití výdajů na soc. služby Systémová podpora ze strany státu a krajů Informace o sociální situaci v ORP a regionu	Nezájem, jiné priority Nedostatek zdrojů, struktura financování zejména z veřejných zdrojů Nejasná strategie Změny legislativy	Komunikace s odborníky, zástupci poskytovatelů Jednání mezi obcemi	Zajištění přísunu pravidelných informací poskytovatelů, zajištění kontaktu se zástupci uživatelů Meziobecní spolupráce Prosazování společných zájmů (legislativních, ekonomických)

Z hlediska meziobecní spolupráce jsou nejdůležitějšími skupinami představitelé obcí SO ORP Králíky, poskytovatelé sociálních služeb, uživatelé služeb a veřejnost. Vzájemný vztah tvoří otázky poptávky a nabídky, zdrojů a dostupnosti služeb. Vzhledem k poptávce je tématem analýza situace ve SO ORP a její řešení pomocí stručného komunitního plánu a osvěty. Z hlediska zdrojů jde více o sdílení společných priorit obcí a vzájemná informovanost. Jako nejvýznamnější řešené cílové skupiny uživatelů řadíme seniory a poté vyvstává potřeba po podpoře rodin s malými dětmi. Významnou podporou by byla profesionalizace, nebo širší osvěta o možnostech řízení a finanční podpory těmto neformálním i formálním uskupením.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Rizika jsou rozdělena do pěti oblastí – finanční rizika (souvisí se způsobem financování), organizační rizika (týká se například rozmístění zařízení sociálních služeb, demografie, chování obcí a kraje), právní rizika (legislativa), technická rizika (např. stav budov, vybavení), věcné (souvisejí věcně s řešeným tématem).

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie.

Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) – hodnotí se na škále 1 až 5:

- hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a
- hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Pravděpodobnost je v níže uvedené tabulce v několika případech uvedena v rozsahu (např. 1 až 5). Rozsah byl zpracovateli vzorového příkladu zvolen proto, že se to významně týká místních podmínek v daném SO ORP. Pro konkrétní území je nutné napsat jednoznačné číslo.

Významnost rizika pak je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi 1 a 20. Vlastníci jednotlivých rizik (tj. instituce odpovědné za řízení a monitorování daného rizika – tj. průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikaci reálného výskytu dané rizikové události).

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nevyjasněnost způsobu financování	4	5	20	Prosazování zájmů společných veřejné správě (legislativních, ekonomických) Jasné vymezení kompetencí mezi státem krajem a obcemi	Obec Poskytovatel Stát, kraj
Nedostatek financí na zajištění běžného provozu (obec zřizovatelem, poskytovatel)	2	5	10	Získat sponzory Jednat s krajem o kofinancování Zlepšit energetický management a zavést sdružené nákupy energií ke snížení výdajů, ostatní sdružené nákupy Meziobecní spolupráce Úhrada od uživatelů	Obec, je-li zřizovatelem poskytovatele Obec, je-li podporovatel služby Zřizovatel poskytovatele Poskytovatelé
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	2	6	Využít fondy EU a jiné dotace Meziobecní spolupráce	Obec, je-li zřizovatelem poskytovatele Obec, je-li podporovatel služby Zřizovatel poskytovatele Poskytovatel
Uživatelé neplatí za službu	2	3	6	Management pohledávek	Poskytovatel
Neschopnost udržet službu po dobu udržitelnosti projektů financovaných z EU	2	4	8	Správné nastavení projektu finanční rezervy, diverzifikace služeb	Příjemce dotace
Jednoleté financování projektů	4	3	12	Změnit systém financování	Poskytovatel
Organizační riziko					
Nedostatek uživatelů/příliš mnoho uživatelů v čase (demografický vývoj)	3	3	9	Využít fondy EU Meziobecní spolupráce	Obce SO ORP
Nezájem či neochota ke spolupráci	3	3	9	Meziobecní spolupráce Zlepšení komunikace mezi obcemi	Obce SO ORP
Právní riziko					

Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů	3	3	9	Upozornění na dopady změn legislativy	Obce SO ORP
Nevhodné reformy či změny zákonů	3	3	9	Upozornění na dopady změn legislativy	Obce SO ORP
Technické riziko					
Nevhodné prostory, špatný technický stav budov	2	3	6	Využít dotace EU a jiné zdroje	Obec (vlastník budov) Poskytovatel
Špatná technický stav vybavení, zastaralé či nevyhovující vybavení	2	3	6	Využít dotace EU a jiné zdroje	Obec (vlastník zařízení) Poskytovatel
Věcné riziko					
Nezájem a neznalost volených zástupců obcí	4	4	16	Dlouhodobá strategie DSO Osvěta	Obce SO ORP
Špatné řízení poskytované služby (stížnosti občanů)	1	2	2	Sledování kvality - zájem zřizovatele Meziobecní spolupráce (příklady dobré praxe)	Zřizovatel poskytovatele
Nízká kvalita konkrétní služby	2	2	4	Správně stanovené podmínky ve smlouvě	Poskytovatel
Nezájem uživatelů či rodinných příslušníků o konkrétní službu	4	3	12	Vysvětlování problematiky Meziobecní spolupráce	Poskytovatel
Nedostatečné nebo nevhodné personální zabezpečení služeb	2	3	6	Personální management Vzdělávání zaměstnanců	Poskytovatel

Mezi nejvýznamnější rizika zařazujeme finanční a věcná, která jsou spojena s vývojem systému sociálních služeb v ČR. Místní finanční aspekt je umocněn nedostatkem silných ekonomických subjektů, které by mohly vzít roli donátorů. Zároveň by tyto subjekty vytvářely bonitní skupinu obyvatel, která by se mohla podílet na sociálních službách jako dárci či dobrovolníci. Město Králíky disponuje velkým množstvím nevyužitých objektů, které by po významné a nákladné rekonstrukci mohly sloužit pro potřeby sociálních služeb. V oblasti je však prioritizovaná otázka podpory podnikání v oblasti cestovního ruchu a tím podpora zaměstnanosti a na sociální služby (ani při využití fondů EU) nezbývají volné prostředky.

4.1.4. SWOT analýza oblasti

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Existence a dostupnost soc. služeb - např. pečovatelská služba v Králíkách a v Červené Vodě 2. Dostupnost externích poskytovatelů služeb 3. Tvorba a udržování bezbariérových přístupů do institucí a obecních bytů 4. Spolupráce obcí a poskytovatelů sociálních služeb 5. Dostupnost širší nabídky soc. služeb z okolních ORP 6. Existence sociálního podniku 7. Dobrá praxe Domova pro seniory sv. Zdislavy 8. Omezení činnosti heren ve městě Králíky	1. Obecně nízká koncentrace služeb v oblasti 2. Nedostatek ekonomických subjektů pro vícezdrojové financování 3. Nízká informovanost k bezbariérovým prvkům 4. Tématika sociálních služeb není prioritním tématem samospráv 5. Dlouhá dojezdová vzdálenost zájemců ke službám 6. Absence NZDM a preventivních programů pro neorganizovanou mládež 7. Neexistence stručného komunitního plánu - min. popis stávajícího stavu 8. Existence patologických jevů spojených s Výchovným ústavem se školou 9. Absence neziskových organizací sdružujících větší množství sociálních služeb 10. Nedostatečná kapacita služeb pro seniory 11. Vysoká poptávka po sociálním bydlení
Příležitosti:	**Hrozby:**
1. Analýza poptávky po službách 2. Lepší spolupráce s ÚP 3. Zmapování kapacity ubytoven - sledování aktuální obsazenosti 4. Prevence vzniku sociálně vyloučených lokalit, spolupráce s ASZ 5. Možné pracovní příležitosti v rozvíjejícím se cestovním ruchu 6. Programy na získávání pracovních zkušeností a návyků 7. Společná spolupráce s poskytovateli služeb mimo ORP 8. Aktuální popis stavu 9. Zapojení do tvorby strategických materiálů v oblasti 10. Zavedení služeb komunitního charakteru 11. Využití finančních prostředků EU 12. Vytváření pracovních míst a flexibilních úvazků 13. Rozvoj služeb pro rodiny (rodinná nebo mateřská centra) 14. Zapojení seniorů do společenského života	1. Dlouhodobě nesystémová podpora financování soc. služeb 2. Plánovaná změna způsobu financování soc. služeb 3. Geografické a demografické znevýhodnění (meziročně - 44 obyvatel v ORP) 4. Zpoplatnění služeb 5. Vznik sociálně vyloučených lokalit 6. Klesající podíl dotací na provoz zařízení 7. Nedostatečná informovanost uživatelů o existujících službách a jejich dostupnosti (tradice a nové služby)

Mezi silné stránky řadíme existenci nabídky sociálních služeb a jejich dostupnost pro občany. Péči o seniory zajišťuje domov důchodců sídlící v Červené vodě a pečovatelská služba podporována městem Králíky. Rovněž existují tři spolky, které seniory sdružují a vytváří příležitosti pro aktivní trávení volného času. Další sociální služby existují převážně ve formě terénních a ambulantních služeb, jež provádí externí poskytovatelé, se kterými spolupracují i samotné obce. Zaštiťujícími organizacemi jsou zařízení sídlící zejména v Žamberku, Ústí nad Orlicí, České Třebové či v Pardubicích. Obce organizují a poptávají služby na základě aktuálního zájmu a potřeb místních občanů ve spolupráci s odborem města Králíky, nebo zástupci obcí. Za pozitivní jev lze považovat výstavbu a modernizaci bezbariérových přístupů ve veřejných institucích. V neposlední řadě lze kladně hodnotit snahu o zapojení společensky znevýhodněných osob do pracovního procesu – v prosinci roku 2013 byl městem Králíky založen sociální podnik na třídění odpadů.

V porovnání s dalšími oblastmi Pardubického kraje je patrná obecně nízká koncentrace služeb. Pokrytí službami je omezené a v případě, že je služba dostupná v jiném městě, vzdálenost k ní je nepřiměřená nejen časově, ale pro některé občany i finančně.

V oblasti je patrný nedostatek preventivních programů pro mládež, které by mohly přispět ke zdravému vývoji a zabránit vzniku a rozšíření patologických jevů. Od roku 2013 bylo hledáno řešení ve spolupráci s Výchovným ústavem se školou a jeho odbornými kapacitami. V současné době se však existence ústavu jeví jako nejistá. Osvětu zajišťuje částečně Odbor sociálních služeb a zdravotnictví města Králíky.

Ve SO ORP Králíky je nedostatek ekonomický silných subjektů, které by podporovaly vícezdrojové financování sociálních služeb. Ekonomická situace občanů je spíše horší, což se odráží na zvýšené poptávce po službách občanské poradny i dotovaného - sociálního bydlení. S riziky spojujeme i neinformovanost občanů o stávající nabídce služeb. Nedostatečnou osvětu k novým i stávajícím službám uvádíme jako slabou stránkou oblasti i hrozbu omezení činnosti, či zániku těchto služeb.

Nejvýznamnější slabou stránkou a zároveň hrozbou oblasti je nízký zájem samospráv o téma sociálních služeb. Chybí strategie, dlouhodobý monitoring služeb a specifikace komunitního plánu pro sociální oblast. Dlouhodobě se nedaří řešit pro-rodinnou politiku. Rizikem je nesystémová podpora financování sociálních služeb a související legislativní změny. Možnosti mírnění těchto rizik lze zajistit osvětou a prevencí, podporovanou z fondů EU. Rozvoj kompetencí jak členů samosprávy, tak pracovníků vlastních spolků může pomoci při hledání možností vícezdrojového financování a k profesionalizaci spolků, které přirozenými aktivizačními metodami podpoří komunitní život a oddálí potřebu užití sociálních služeb.

Riziko zpoplatnění služeb má úzkou vazbu na ekonomickou situaci klientů služeb a upozorňuje na možnost zániku služeb z důvodu jejich nízké poptávky.

Oblast je typická řídkým osídlením a úbytkem obyvatelstva. V roce 2012 se snížil počet obyvatel v správním obvodu ORP Králíky o 21 obyvatel. Dále se výrazně zvyšuje index stáří porovnávající počet obyvatel ve věku 65+ a 0-14 let. Od roku 2005 do roku 2012 se zvýšil z 62,7% na 93,1%.
Za příležitost lze považovat dlouhodobou spolupráci na monitoringu poptávky po službách, který by zaručil aktuálnost nabízených služeb a možnost doplnit staré služby o nové dle potřebnosti a zájmu

obyvatel. Sociální podnikání je jednou z forem pomoci společensky (či zdravotně) znevýhodněným osobám a podobná pomoc může přijít v podobě programů na získávání pracovních zkušeností a návyků, které by napomohly ke znovu-začlenění občanů. Rovněž zavedení a vytváření flexibilních úvazků může přispět k podpoře matek s dětmi. Jejich podporu lze zajistit i rozvojem služeb pro rodiny a specifikace prorodinné politiky na meziobecní bázi.

V rámci legislativních úprav je patrná příležitost k lepší spolupráci s úřadem práce.

Analýza shrnuje data z dotazníkového šetření projektu MOS, dotazníkového šetření organizovaném MAS Orlicko v roce 2013, konzultací s poskytovateli služeb a vedoucím odboru sociálních věcí a zdravotnictví za SO ORP Králíky. Za významná témata k řešení byla vybrána následující: nezpracovaný komunitní plán, nízká koncentrace sociálních služeb v oblasti, zvyšující se počet seniorů, nedostatečná podpora rodin s dětmi do 3 let.

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Témata, která jsou řešena napříč analýzami, jsou zásadně ovlivněna geografickým odtržením regionu, kde hraje roli špatná dopravní dostupnost velkých sídel s významnější kumulací sociálních služeb a sousední, sociálně slabé regiony Jesenicka a Dolního Slezska (Polsko). Dalšími významnými determinanty je nízký počet ekonomicky silných subjektů (bonitní rodiny, donátoři, zájem o placené služby, dobrovolníci) a demografický vývoj spojený s větší potřebou zapojení seniorů do společnosti. Z výsledků je navíc patrný nedostatek motivačních programů a ekonomických pobídek pro mladé rodiny.

V oblasti není realizované komunitní plánování. Dle zdrojů od něj bylo upouštěno z důvodu malé velikosti území a nízkého počtu poskytovatelů sociálních služeb v oblasti. Při procesu získávání dat pro vlastní šetření a komunikaci smyslu meziobecní spolupráce, bylo toto téma několikrát otevřeno, jak ze strany vedení obcí, tak příslušných odborů. Komunitní plánování, vycházející z analýzy poptávky po službách, by mělo jasně a stručně určit strategický rámec podpory některých služeb a tím i jejich stabilizaci v oblasti i mimo ni.

Z výstupů dotazníkového šetření i jednotlivých analýz je patrné zaměření na podporu existujících terénních a pobytových služeb pro seniory. Tato podpora nemá jednotný charakter v rámci území a každá obec má svůj systém, rozsah poskytovaných služeb i výši příspěvku klientů. Shodně s celorepublikovými daty (projekt SMO, 2014) je zde patrná vyšší poptávka po podporovaném sociálním bydlení a nedostatečná kapacita služeb pro seniory. V oblasti je několik formálních i neformálních spolků seniorů, které svou aktivitou významně přispívají k rozšíření portfolia služeb, osvětě a organizují vzdělávací i volnočasové aktivity. Systémová a strukturovaná podpora těchto spolků by vedla k celkovému rozvoji této významné cílové skupiny.

Obce shodně projevily snahu o budoucí spolupráci v oblasti koordinace a podpory terénních a ambulantních sociálních služeb. Nyní je většina ambulantních služeb poskytována organizacemi z jiných ORP, především v Ústí nad Orlicí. Minimální dojezdová vzdálenost je však 70 minut a může být pro uživatele překážkou. Faktor dojezdové vzdálenosti navíc umocňuje malá rozloha správního

obvodu ORP a hustota jeho osídlení (relativně malá skupina potenciálních uživatelů služeb). Z hlediska prevence je patrná absence nízkoprahového zařízení pro děti a mládež. Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví navíc akcentuje nutnost podpory prorodinné politiky a prevenci vzniku sociálně vyloučené lokality (Moravská Karlov - Červená Voda).

Uvedená zjištění mohou být základem pro tvorbu strategických dokumentů a při jednání s organizacemi sociálních služeb, obcemi, i Pardubickým krajem a Olomouckým krajem.

4.2. Návrhová část pro oblast sociální služby

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z poskytovatelů sociálních služeb v území ORP a ze zástupců příslušného odboru města Králíky. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.
První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.
Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

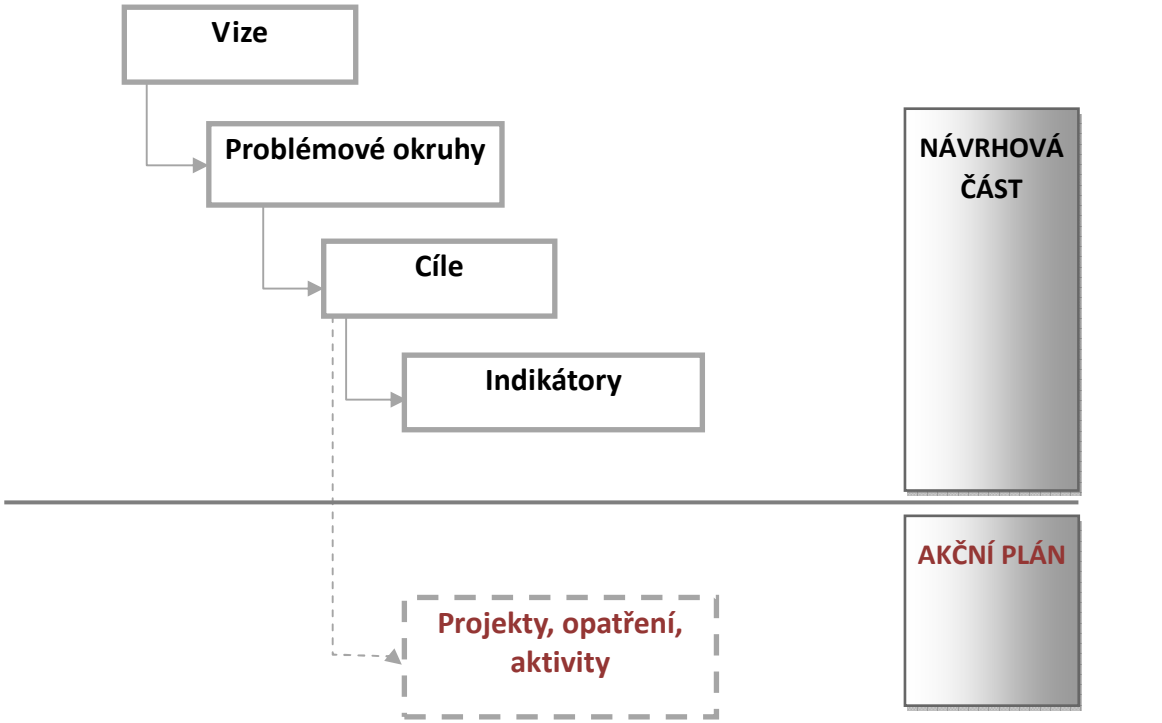

SOCIÁLNÍ SLUŽBY			
Problémové okruhy			
1. Nedostatečný monitoring sociálních služeb		2. Nabídka služeb nerespektuje demografický vývoj ve SO ORP Králíky	
Cíle			
1.1 Vytvořit společný systém monitoringu sociálních služeb ve SO ORP Králíky	1.2 Provádění a vyhodnocování systému monitoringu sociálních služeb ve SO ORP Králíky	2.1 Zavést společné odlehčovací služby pro seniory	2.2 Vytvořit společný program rozvoje spolků sdružujících seniory

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vize

ORP Králíky spolupracuje s organizacemi sociálních služeb a prostřednictvím monitoringu jejich nabídky a poptávky občanů je pomáhá zabezpečit. V oblasti fungují odlehčovací služby pro seniory. Lékaři využívají pobídky obcí pro zachování časově i místně dostupných služeb. Ve SO ORP Králíky je dostupná pestrá škála volnočasových aktivit pro děti a mládež. Díky sdílení nákladů mohou základní školy využívat služeb logopeda a psychologa pět dní v týdnu. Obce se řídí společnou strategií nakládání s odpady a v souladu s platnou legislativou řeší nakládání s biologicky rozložitelným odpadem, včetně propagace domácího kompostování.

Problémový okruh č. 1 Nedostatečný monitoring sociálních služeb

Věcné argumenty

Sociální služby ve SO ORP Králíky jsou poskytovány čtyřmi místními subjekty a jedním detašovaným pracovištěm (Pečovatelská služba Králíky, Pečovatelská služba Červená Voda, Aeskulap s.r.o. Červená Voda, Domov důchodců sv. Zdislavy Červená Voda a Oblastní charita Ústí nad Orlicí). Ze služeb převažuje péče o seniory. Dalších 15 služeb poskytují organizace z jiných ORP především formou ambulancí a terénních služeb. Významné procento služeb poskytují organizace se sídlem, nebo pobočkou v Ústí nad Orlicí. SO ORP Králíky je oblast s nejnižší koncentrací sociálních služeb v Pardubickém kraji.

Ze služeb v místě převažuje pečovatelská služba, která se zaměřuje na občany se sníženou soběstačností z důvodu věku, zdravotnímu postižení či chronickému onemocnění. Jejím hlavním cílem je podpora života seniorů v přirozeném a známém prostředí a zajištění pomoci s úkony běžného života. V současné době je evidována vyšší poptávka po sociálním poradenství, zajišťujícím

podporu osobám v nepříznivé sociální situaci. Domov důchodců sv. Zdislavy v Červené Vodě lze uvádět jako příklad dobré praxe.

Spojujícím a komunikačním prvkem v systému je aktivní role odboru Sociálních věcí a zdravotnictví ORP Králíky. Jednotlivá opatření a události jsou řešeny v závislosti na okamžité situaci odborem a dotčenou organizací.

Základním bodem meziobecní spolupráce by měl být dlouhodobý monitoring sociálních služeb vedoucí k rozšíření terénních a ambulantních služeb, například na základě jednání s prvky komunitního plánování. Při tvorbě tohoto stručného a přehledného procesu/dokumentu vznikne prostor pro občany, aby vyjádřili svou poptávku, pro organizace k prezentaci svých činností a úspěchů, tak pro obce k prosazování svých dlouhodobých plánů a společném sdílení nákladů.

Příčiny problému

ORP Králíky nemá společný plán/cíl v sociální oblasti. Strategický plán města Králíky není aktuální. Chybí společný konsenzus samosprávy, organizací v sociálních službách, občanů a klientů těchto služeb.

Důsledky neřešení problémů

Nedostatek informací o cílech, vizích a investicích ve SO ORP Králíky pro okolní města, organizace i občany. Oslabení transparentnosti aktivit v oblasti sociálních služeb před obcemi a organizacemi, které tento monitoring (plánování) provádějí. Oslabení obcí i organizací při zapojení do dotačních programů, ve kterých je bodově ohodnoceno zapojení do „komunitního plánování“. Vynakládání prostředků nesystémově bez dlouhodobých dopadů.

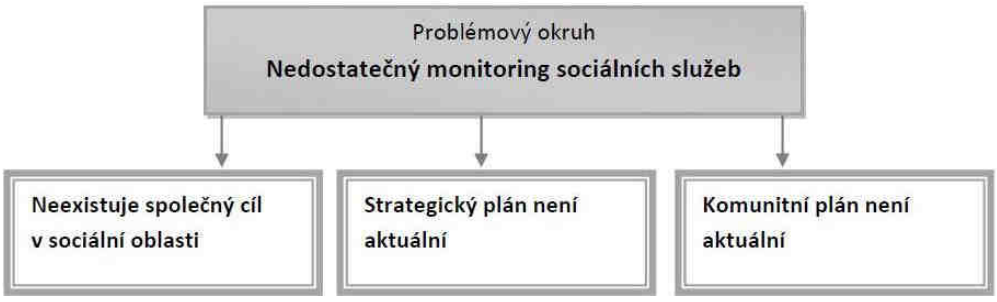

Problémový okruh č. 2
Nabídka služeb nerespektuje demografický vývoj ve SO ORP Králíky

Věcné argumenty

Podle zpracovaných analýz tvořili v roce 2012 obyvatelé nad 65 let 16,6% populace SO ORP. Tento trend je umocněn snižujícím se počtem obyvatel a dojezdovou vzdáleností za pracovními příležitostmi. Ovlivnění demografického vývoje oblasti vyžaduje rozvoj celé škály opatření. Nelze se ovšem omezit pouze na sociální služby, ale důležité je zaměřit se i na služby související.

V rámci podpory seniorů vnímáme potřebu v udržení pečovatelské služby v Králíkách a v Červené Vodě. Mělo by rovněž dojít k jejich rozšíření a to zejména v podobě aktivizačních služeb, denního stacionáře a odlehčovací služby, které by napomáhaly rodinným příslušníkům o pečování o starší členy rodiny. Díky takové podpoře by senioři nemuseli využívat služeb specializovaných zařízení (např. domova důchodců) a zmiňované služby by mohly udržovat kvalitu života seniorů v přirozeném prostředí.

Dále by mělo dojít k využití aktivizačního potenciálu spolkových činností. Navrhujeme meziobecní spolupráci formou společné podpory rozvoje spolků sdružující seniory. Některé obce realizují dotační program pro podporu spolků. Profesionalizace spolků by byla významnou úsporou do budoucnosti (stabilita a vlastní čerpání grantů a dotací na provoz a činnosti). Činnosti spolků mohou být vzdělávacího i sociálního charakteru.

Uvedené aktivity by mohly být realizovány prostřednictvím společného projektu, zaměřeného na sdílení nákladů spolků, zvyšování kompetencí členů spolků a navýšení počtu jejich aktivit. Významná část nákladů projektu by bylo možné financovat z prostředků nadací a programů EU.

Příčiny problému

- Nedostatečný monitoring potřeby služeb a aktivit pro obyvatele.
- Demografický vývoj v regionu (a v celé ČR).
- Problém realizace některých opatření (pro-rodinná politika atd.).

Důsledky neřešení problému

- Následné zvýšení nákladů na služby pro občany, pro zachování základního životního standardu významné části obyvatel ve SO ORP Králíky.
- Odchod obyvatel z regionu.

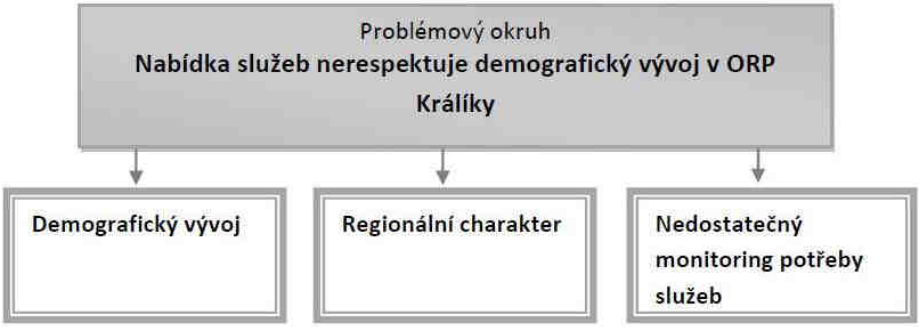

4.2.5. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	**Nedostatečný monitoring sociálních služeb**
Cíl 1.1	**Vytvořit společný systém monitoringu sociálních služeb ve SO ORP Králíky**
Popis Cíle	Cílem je společně stanovit systém monitoringu a vize v sociální oblasti a poskytování služeb. Sociální služby tak budou odpovídat místním potřebám a reagovat na místní specifika.
Hlavní opatření	Tvorba pracovní skupiny. Oslovení a spolupráce s veřejností. Analýzy potřeb a zdrojů (SWOT, rizika). Návrh dlouhodobého rozvoje a monitorování služeb. Veřejné připomínkování a schválení návrhů.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Existence systému monitoringu sociálních služeb
Správce cíle	Místostarosta/ka města Králíky

Problémový okruh 1	**Nedostatečný monitoring sociálních služeb**
Cíl 1.2	**Provádění a vyhodnocování systému monitoringu sociálních služeb ve SO ORP Králíky**
Popis Cíle	Nastavit systém monitoringu sociálních služeb tak, aby byla zaručena jeho otevřenost široké i odborné veřejnosti, byl zajištěn jeho dlouhodobě udržitelný rozvoj a efektivita.
Hlavní opatření	Informovat veřejnost o výsledcích monitoringu. Průběžně vyhledávat nové partnery. Navrhovat a uskutečňovat opatření při realizaci monitoringu.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Počet subjektů zapojených do vyhodnocování monitoringu sociálních služeb
Správce cíle	Místostarosta/ka města Králíky

Problémový okruh 2	**Nabídka služeb nerespektuje demografický vývoj ve SO ORP Králíky**
Cíl 2.1	**Zavést společné odlehčovací služby pro seniory**
Popis Cíle	Populace v oblasti stárne a občané vyžadují pomoc při řešení obtíží spojených se sníženou soběstačností. Jedinci, kteří chtějí zůstat v domácím prostředí mohou využít pomoci pečovatelské služby. Cílem opatření je nabídnout další službu péče o starší občany zejména ve formě tzv. odlehčovacích služeb (např. vytvořit společný denní stacionář, nebo sociálně aktivizační služby pro seniory).
Hlavní opatření	Sběr příkladů dobré praxe. Poptávkové řízení po službách u cílové skupiny. Jednání s obcemi a odbornou veřejností o podmínkách rozšíření služeb ve SO ORP. Finanční, personální a prostorové zajištění služby. Otevření služby.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Počet odlehčovacích služeb
Správce cíle	Místostarosta/ka města Králíky

Problémový okruh 2	Nabídka služeb nerespektuje demografický vývoj ve SO ORP Králíky
Cíl 2.2	**Vytvořit společný program rozvoje spolků sdružujících seniory**
Popis Cíle	Spolky seniorů jsou významným aktivizačním prvkem společnosti a jejich úloha bude s prognózami vývoje demografické křivky narůstat. Z důvodu sdílení zkušeností, nákladů i možností realizace společných činností bude vhodné specifikovat společná pravidla dialogu spolků a obcí, včetně pojmenování konkrétní podpory vzájemné spolupráce. Významné možnosti rozvoje shledáváme především v rozvoji lidských zdrojů a vícezdrojovém financování.
Hlavní opatření	Analýza fungování spolků. Analýza požadavků obcí. Sběr příkladů dobré praxe. Setkání vedení spolků a obcí. Analýza finančních zdrojů. Plán společných akcí.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Program rozvoje spolků
Správce cíle	Místostarosta/ka města Králíky

4.2.6. Indikátory

Indikátory výsledku

Problémový okruh č.1	Nedostatečný monitoring sociálních služeb		
Číslo indikátoru	1.1a		
Název indikátoru	**POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO MONITORINGU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Součet počtu obcí, které se aktivně zapojí do realizace a vyhodnocování monitoringu sociálních služeb.		
Metodika a výpočet:	Prezenční listiny		
Zdroj čerpání dat:	Prezenční listiny		

Problémový okruh č.2	Nabídka služeb nerespektuje demografický vývoj ve SO ORP Králíky		
Číslo indikátoru	2.1a		
Název indikátoru	**POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO FINANCOVÁNÍ ODLEHČOVACÍCH SLUŽEB**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		2	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet obcí zapojených do financování odlehčovacích služeb		
Metodika a výpočet:	Součet počtu obcí, které poskytují finanční, nebo nefinanční příspěvky na realizaci služeb.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva organizace poskytující tyto služby		

Indikátory výstupu

Cíl 1.1	Vytvořit společný systém monitoringu sociálních služeb ve SO ORP Králíky		
Číslo indikátoru	1.1.1		
Název indikátoru	**EXISTENCE SYSTÉMU MONITORINGU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB**		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Místostarosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Vytvoření společného systému monitoringu sociálních služeb, formou aktivní spolupráce s laickou i odbornou veřejností. Součástí systému bude specifikace metod a forem aktualizace a vyhodnocení systému.		
Metodika a výpočet:	Zpráva o monitoringu		
Zdroj čerpání dat:	Úřední deska obcí ve SO ORP Králíky		

Cíl 1.2	Provádění a vyhodnocování systému monitoringu sociálních služeb ve SO ORP Králíky		
Číslo indikátoru	1.2.1		
Název indikátoru	**POČET SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO VYHODNOCOVÁNÍ MONITORINGU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Součet počtu organizací a obcí zapojených do monitoringu. Přesto, že se do součtu nepočítá laická veřejnost, musí být jeho fyzickou součástí.		
Metodika a výpočet:	Zpráva o monitoringu		
Zdroj čerpání dat:	Úřední deska obcí ve SO ORP Králíky		

Cíl 2.1	Zavést společné odlehčovací služby pro seniory		
Číslo indikátoru	2.1.1		
Název indikátoru	**POČET ODLEHČOVACÍCH SLUŽEB**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Místostarosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		1	2
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Součet počtu provozovaných odlehčovacích služeb ve SO ORP Králíky (např. společný denní stacionář a sociálně aktivizační služba pro seniory).		
Metodika a výpočet:	Informace o počtu služeb		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva organizace poskytující tyto služby		

Cíl 2.2	Vytvořit společný program rozvoje spolků sdružujících seniory		
Číslo indikátoru	2.2.1		
Název indikátoru	**PROGRAM ROZVOJE SPOLKŮ**		
Měrná jednotka	Existence		
Správce měřítka	Místostarosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		ANO verze 1	ANO verze 2
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Vytvoření a aktualizace programu rozvoje spolků sdružující seniory		
Metodika a výpočet:	Veřejně dostupný dokument o stavu realizace programu		
Zdroj čerpání dat:	Úřední desky obcí ve SO ORP Králíky		

4.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

4.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Starostové všech obcí SO ORP Králíky
Vedoucí odboru SSZ města Králíky

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	**Název cíle**	**Správce cíle**
1.1	Vytvořit společný systém monitoringu sociálních služeb ve SO ORP Králíky	Místostarosta/ka města Králíky
1.2	Provádění a vyhodnocování systému monitoringu sociálních služeb ve SO	Místostarosta/ka města Králíky

	ORP Králíky	
2.1	Zavést společné odlehčovací služby pro seniory	Místostarosta/ka města Králíky
2.2	Vytvořit společný program rozvoje spolků sdružujících seniory	Místostarosta/ka města Králíky

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Gestor indikátoru**
1.1a	Počet obcí zapojených do monitoringu sociálních služeb	Místostarosta/ka města Králíky
2.1a	Počet obcí zapojených do financování odlehčovacích služeb	Místostarosta/ka města Králíky
1.1.1	Existence systému monitoringu sociálních služeb	Místostarosta/ka města Králíky
1.2.1	Počet subjektů zapojených do vyhodnocování monitoringu sociálních služeb	Místostarosta/ka města Králíky
2.1.1	Počet odlehčovacích služeb	Místostarosta/ka města Králíky
2.2.1	Program rozvoje spolků	Místostarosta/ka města Králíky

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.
Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				**Rok 2016**				**Rok 2017**				**Rok 2018**	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný

z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.
V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.
U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).
Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.
U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

Po předchozí analýze byla řešena témata spojená s koncepcí koordinace sociálních služeb v oblasti a témat spojených s demografickým trendem ve SO ORP. Výstupem je specifikace možnosti rozvoje monitoringu sociálních služeb, vedoucího k dostatečnému sledování poptávky a nabídky sociálních služeb, řešení absence odlehčovacích služeb a podpora spolků pro seniory. Tato témata lze povětšinou řešit v krátkém časovém horizontu bez větších investičních nákladů.

4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla tvořena od prosince 2013 do května 2015. Po zabezpečení a proškolení realizačního týmu proběhlo seznámení všech obcí ve SO ORP Králíky s projektem. Všech pět obcí v daném správním obvodu ORP souhlasilo se zapojením do projektu a vždy ochotně a bez prodlev komunikovalo s realizačním týmem, poskytovalo žádaná data, reagovalo na dotazy. Realizační tým na jaře 2014 zadával data do šablon, vytvořených odborným týmem MOS. Data byla získávána z podkladů Svazu měst a obcí ČR, příslušných ministerstev, veřejně dostupných databází a především vlastního průzkumu, realizovaného po celou dobu projektu v území ORP Králíky. Mezi použité metody lze uvést rozhovor s řediteli příslušných zařízení a vedoucími odborů města při formulování analýz a problémových okruhů, průzkumy a studium místních strategických a odborných dokumentů.

Z šablon byla data přenesena do souhrnného dokumentu, který byl prezentován na prvním oficiálním setkání zástupců obcí SO ORP Králíky dne 20. 6. 2014. Zde bylo odhlasováno volitelné téma zdravotnictví, které bylo v letních měsících řešeno prioritně.

Souhrnný dokument byl dále v několika etapách připomínkován odborným týmem a externími oponenty. Data byla průběžně konzultována s odbornou veřejností.

Se zástupci obcí byla v průběhu projektu vyplněna dvě dotazníková šetření k odborným tématům, jeden metodický list zaměřený na meziobecní spolupráci a jeden metodický pokyn k tématu administrativní podpory malých obcí. Nejintenzivnější spolupráce proběhla s vedoucím odboru SZ ORP Králíky, starostkou města Králíky a místostarostou obce Dolní Morava.

4.5. Přílohy

4.5.1. Seznam zkratek

EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
MOS	Meziobecní spolupráce
MPVS	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	Nevládní nezisková organizace
SMO	Svaz měst a obcí
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností

4.5.2. Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Graf 4.1 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

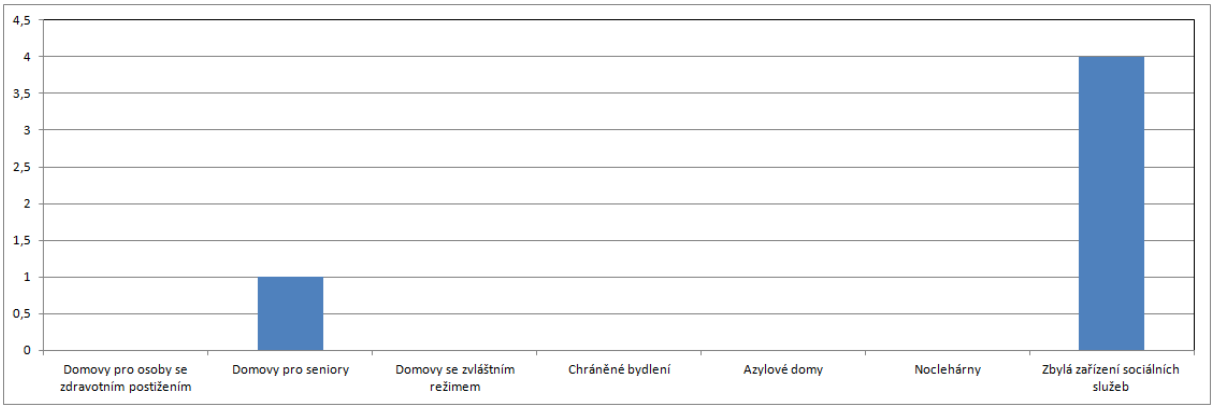

Graf 4.2 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

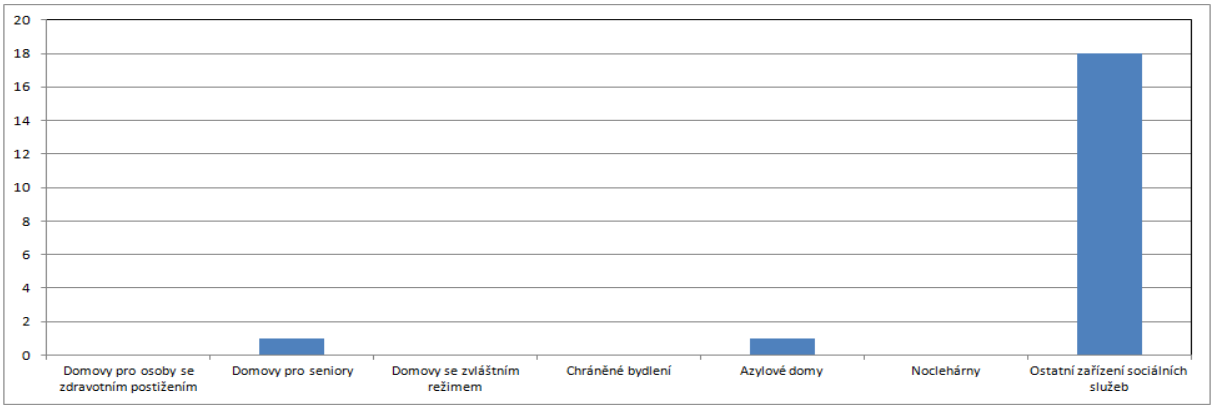

Graf 4.3 Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

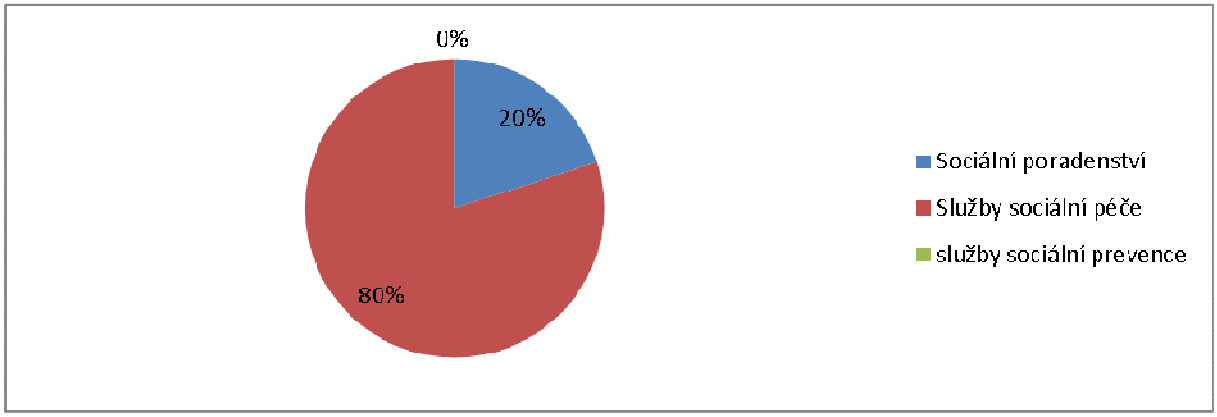

Graf 4.4 Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

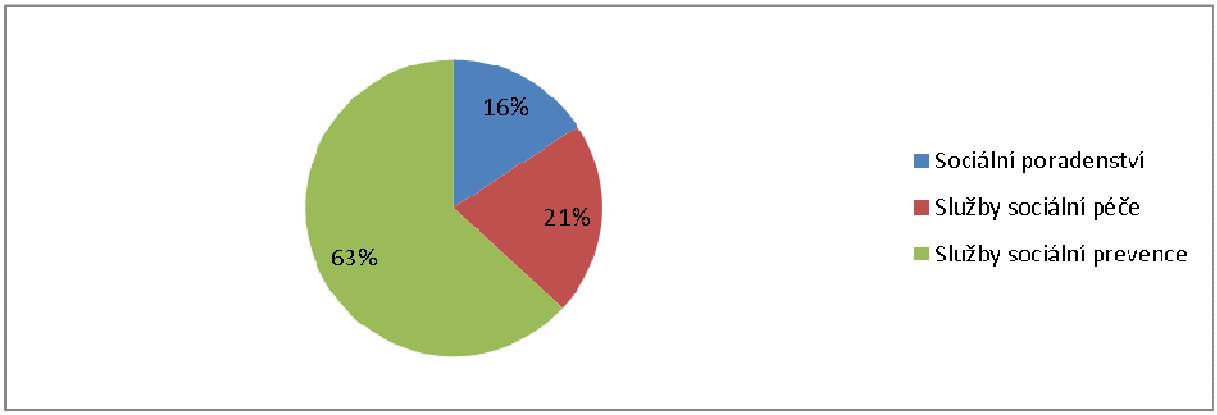

Graf 4.5 Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

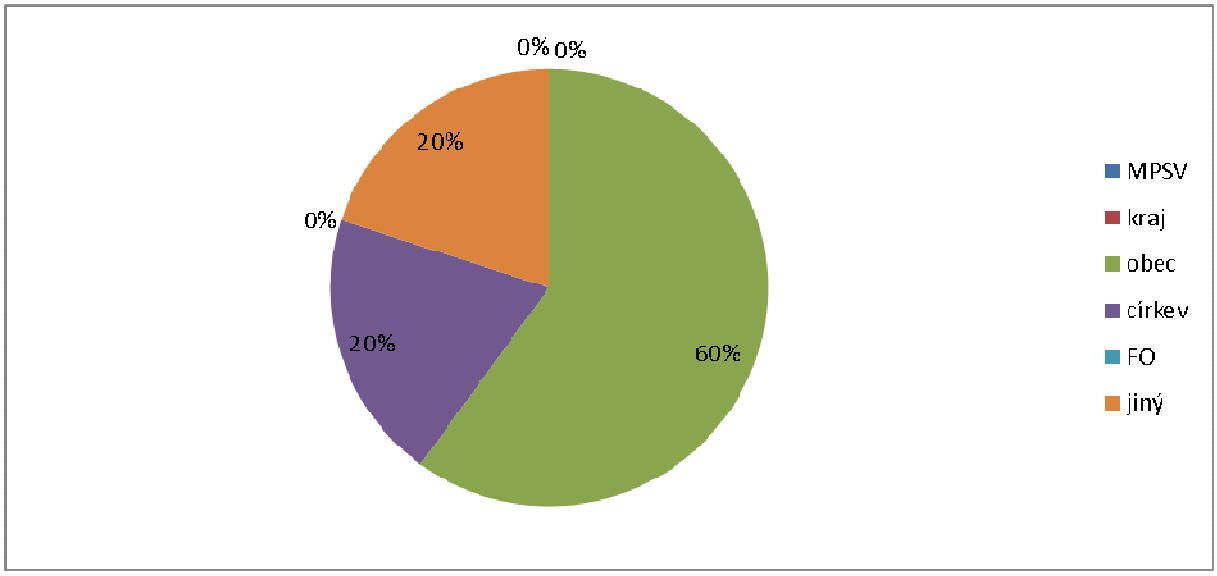

Graf 4.6 Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

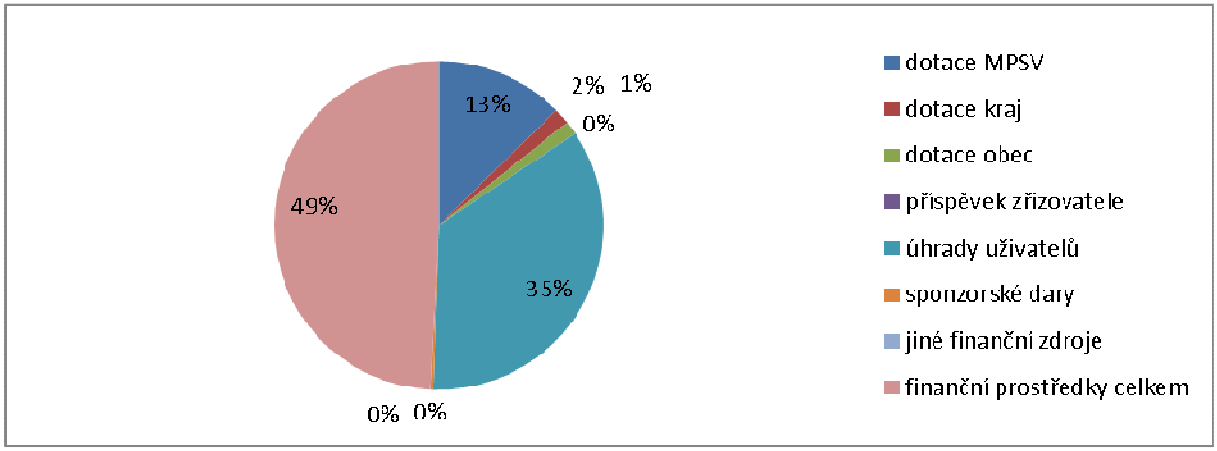

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti, protože obce jsou ze zákona původcem odpadů za občany. Z toho plyne obcím a městům řada povinností: zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, třídění odpadů, sběrné dvory, zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit v obvodu své působnosti nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů
- odpady vznikající v soukromých objektech určených k rekreaci
- odpady vzniklými při jejich samotné činnosti
- obce mohou zapojit do systému původce (firmy a živnostníky) produkující odpad podobný komunálnímu

Systém nakládání s odpady hradí obce z následujících finančních prostředků:

- poplatek od občanů
- poplatek od majitelů rekreačních objektů a poplatníků dle obecní vyhlášky
- odměny za zajištění odděleného sběru vytříděných obalů a obalových odpadů od společnosti EKO-KOM, a.s.; odměny za zajištění zpětného odběru elektrozařízení apod.
- finance z prodeje druhotných surovin pocházejících z tříděného odpadu
- vlastní zdroje
- poplatky od firem a živnostníků (zapojených na základě písemné smlouvy)

Obec samotná má zásadní vliv na to, jakým způsobem se v daném území s odpadem nakládá, proto je třeba věnovat mimořádnou pozornost tvorbě obecně závazné vyhlášky o zavedení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu a systému nakládání se stavebním odpadem. Tato vyhláška, vydávaná v souladu s ustanovením § 17 odst. 2 zákona č.185/2001 Sb., o odpadech, je základem pro odpadové hospodářství každé obce a popisuje podrobně celý systém. Každá obec má tedy zavedený svůj vlastní systém nakládání s odpady.
Stejně důležitou otázkou je financování. Zastupitelstvo obce by mělo každoročně projednat a schválit obecně závaznou vyhlášku O místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů pro daný rok. Je jen na uvážení zastupitelů, jaký model zvolí, zda budou občané platit veškeré náklady na odpadové hospodářství nebo zda obec bude na provoz systému přispívat. Maximální možná výše poplatku je v současné době 1 000 Kč na poplatníka, průměrné náklady v ČR se pohybují mezi 800 – 900 Kč na poplatníka.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění

- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

Identifikace problémů

Problémy odpadového hospodářství v obcích v působnosti ORP Králíky se nijak výrazně neliší od problémů obcí kdekoliv jinde v ČR. Za nejproblematičtější v tomto regionu považujeme:

- vzdálenost dostupných skládek
- absenci dlouhodobé vize odpadového hospodářství
- absenci meziobecní spolupráce
- nejasnost celostátní koncepce nakládání s odpady

Vzdálenost dostupných skládek není sice v rámci ČR nijak výjimečná, přesto lze konstatovat, že obce na Králicku (vzdálenost na obě dostupné skládky je stejná, cca 35 km) mají ve srovnání s okolními ORP (Žamberk, Ústí nad Orlicí, Šumperk) na skládku výrazně dál. Pokud jde o náklady na dopravu, vzhledem k tomu, že každá obec má zavedený jiný systém nakládání s odpady, a to včetně finančních toků, lze jen velmi obtížně rozklíčovat ceny jednotlivých služeb. Zcela jasná je situace v Králíkách, které za odvoz jedné tuny komunálního odpadu platí 500 Kč.

Absence dlouhodobé vize odpadového hospodářství. Obce na území SO ORP nemají zpracovanou dlouhodobou představu o nakládání s odpady, snad s výjimkou města Králíky, kterému ze zákona vyplývá povinnost zpracovat Plán odpadového hospodářství (POH) a nově i obce Červená Voda, která si buduje vlastní technické služby a s pomocí dotací kromě jiného i sběrný dvůr. Koncepce by umožnila hledání průniků ve strategii nakládání s odpady u jednotlivých obcí a vedla by k případné spolupráci obcí, lepší komunikaci, sdílení příkladů dobré praxe a společné podpoře legislativních změn na všech úrovních.

Absence meziobecní spolupráce úzce souvisí s předcházejícím bodem. Je ale třeba upozornit na to, že v celém geograficky odloučeném regionu se nachází pouze pět obcí a z toho pouze dvě (Králíky a Červená voda) jsou počtem obyvatel významnější. Obce spolu v otázce odpadového hospodářství nespolupracují. Na území SO ORP (5 obcí) fungují tři svozové společnosti (plus jedna další na separovaný odpad). Dvě větší obce mají své vlastní firmy, které se kromě jiného zabývají právě odpady. Lze proto jen těžko očekávat nějakou významnější meziobecní spolupráci založenou na něčem jiném, než na výlučně obchodních vztazích. Něco jiného je ale výměna zkušeností, příklady dobré praxe mohou být inspirací pro další obce, které již nemusí objevovat již vymyšlené postupy.

Nejasnost celostátní koncepce nakládání s odpady lze považovat za jeden ze zásadních momentů, který neumožňuje jakékoliv další dlouhodobé plánování. To, zda, a za jakých podmínek, se bude v budoucnu skládkovat, energeticky využívat nebo třídit odpady, je pro obce v ČR zásadní. Jenom za jasně daných podmínek lze dlouhodobě smysluplně investovat do potřebných zařízení nebo technologií. V případě nevhodně zvolené celostátní odpadové strategie může dojít k výraznému zdražení nakládání s odpady, které může vést k významnému finančnímu zatížení celého regionu. V působení měst a obcí na politickou reprezentaci země v této oblasti vidíme významný nástroj. Je jistě potěšitelné, pokud se tříděním podaří snížit množství směsného komunálního odpadu, ale finančně je pro obce mnohem významnější třeba výše poplatků za skládkování, zákonný rámec zpětných odběrů nebo povinnost vozit odpady někam výrazně dál do zařízení pro energetické využití odpadů. V této oblasti je také největší prostor pro spolupráci jednotlivých obcí a to nejenom v tomto regionu.

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

SO ORP Králíky zahrnuje 5 obcí. Město Králíky je stoprocentním vlastníkem společnosti Služby města Králíky s.r.o. Jednou z důležitých činností, kterým se firma věnuje, jsou odpady, není to ale zdaleka činnost jediná. Firma zajišťuje svoz a překládku odpadů, provozuje třídící linku, sběrný dvůr a poskytuje další služby v této oblasti. Na základě písemné smlouvy využívá služeb této firmy i obec Dolní Morava. Obec Mladkov využívá služeb svozové společnosti Ekola České Libchavy, s.r.o. (Marius Pedersen) a obec Červená Voda uzavřela smlouvu se společností Sita CZ a.s. Obec Lichkov využívá dvou svozových společností (a ještě jednu pro tříděný odpad). Sita CZ a.s. se stará o svoz nebezpečného odpadu a vyprazdňování kontejnerů, Ekola České Libchavy, s.r.o. vyváží komunální odpad. Spolu s obcí Mladkov současně využívají služeb společnosti Komunální služby s.r.o. Jablonné nad Orlicí pro svoz a třídění separovaného odpadu. Tato společnost se nachází v těsné blízkosti obou obcí, v sousední ORP. Pro obce jsou při výběru firem pro nakládání s odpady rozhodující nabízené podmínky a to především finanční. Každá obec má zavedený jiný systém nakládání s odpady, tomu také odpovídají uzavřené smlouvy. Navíc každá obec poskytuje svým občanům jiný standard v oblasti odpadového hospodářství (četnost svozů, provoz sběrného dvora, množství kontejnerů na tříděný odpad apod.), takže lze jen velmi těžko porovnávat finanční výhodnost toho nebo onoho řešení.

Zařízení pro nakládání s odpady

Tato část analýzy se zabývá identifikací zařízení k nakládání s odpady na území SO ORP a v jeho blízkosti.

Tabulka 5.1 Sběrné dvory na území SO ORP Králíky, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/ vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
Služby města Králíky s.r.o.	Růžová 462	Králíky	580481	6 500,0	2 455,0	O
SITA CZ a.s.	Červená Voda 36	Červená Voda	580015	1 000,0	400,0	S

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky, vlastní šetření

Tabulka 5.2 Sběrná místa na území SO ORP Králíky, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/ vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
Obec Lichkov	Lichkov 203	Lichkov	580571	2 ks kontejnery / 2x 3 t	neznámá	O

Poznámka: Kontejnery se vyváží po naplnění – doba je různá a liší se v závislosti na naplnění kontejnerů (otevřeno 1x za 14 dní. Do kontejnerů se dá uložit cokoli kromě nebezpečného odpadu. Kapacita závisí na naplnění kontejnerů. Obec Lichkov spolupracuje se společností SITA a.s., která kontejnery po naplnění vyprázdní a odpad odveze.

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky, vlastní šetření

Tabulka 5.3 Výkupny odpadů na území SO ORP Králíky, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Odpady vykoupené v roce 2013	Poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
Recycling – kovové odpady a.s.	Plynárenská 384	Králíky	580481	325 t kov 20 t papír	Firma se zabývá výkupem běžných druhotných surovin, kovů, papíru nebo olověných akumulátorů.
Vydrus spol. s.r.o.	Pivovarská 382	Králíky	580481	14 t Pb aku 25 ks autovraků	Firma se zabývá pouze výkupem autovraků a Pb autobaterií.

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky, vlastní šetření, uvedeny pouze odpady od obyvatelstva

Na území správního obvodu ORP fungují dva sběrné dvory. První se nachází ve městě Králíky a druhý v Červené Vodě. Sběrný dvůr v Králíkách nabízí služby pro občany města i integrovaných obcí. Občané zde mohou bez úplaty na místě odložit všechny druhy odpadů. Sběrný dvůr slouží pro odložení zejména objemných a kompostovatelných odpadů, kovů, textilu, nebezpečného odpadu, vyřazených elektrozařízení, světelných zdrojů, pneumatik a baterií. Rovněž lze za poplatek odložit stavební odpad. Sběrný dvůr v Červené Vodě (část Moravský Karlov) nabízí pro své občany podobné služby, v roce 2015 se počítá s jeho rozšířením. Určitým nedostatkem je umístění sběrného dvora mimo obec. Obec Lichkov zároveň disponuje dvěma kontejnery, do kterých lze uložit téměř cokoli kromě nebezpečného odpadu. Přestože je průměrná hustota sběrné sítě v ORP Králíky téměř o 50 % nižší než je průměr celého Pardubického kraje, domníváme se, že tato síť dostatečně kryje poptávku.
Co se týče významnosti těchto uvedených zařízení a míst k odkládání odpadu, pak z hlediska odpadového hospodářství obcí mají význam především sběrné dvory a sběrná místa, kde mohou občané odpad odložit. Výkupny odpadů mohou být po dohodě s provozovatelem zařazeny obcí do jejího systému nakládání s komunálními odpady. Jedná se ale o nestabilní prvek v odpadovém hospodářství, protože odpad vykupují pouze, když je o něj zájem na trhu.

Tabulka 5.4 Třídící linky na území SO ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Tříděné odpady	Poznámka
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
EKO Králíky, v.o.s.	Růžová 462	Králíky	580481	papír, plast, tetrapak	Jedná se o malé zařízení, ve kterém se dotřiďuje papír a plast a tetrapak.

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky, vlastní šetření

Přítomnost třídící linky v blízkosti území má pro obce velký význam, a to z hlediska úpravy odpadů k jejich dalšímu využití. Zásadní však je, zda je třídící linka majetkem obce.

Společnost Služby Města Králíky s.r.o. (SMK), která je ve stoprocentním vlastnictví města Králíky, začala s dotříďováním odpadů pocházejících z nádob na separovaný odpad v roce 2012. Jednalo se o velmi jednoduché ruční dotřiďování. V listopadu 2013 založily Služby Města Králíky společnost Eko Králíky, v.o.s., která se zaměřuje na třídění separovaných odpadů. Eko Králíky, v.o.s funguje jako sociální podnik, který podporuje dlouhodobě nezaměstnané. S pomocí dotací se dovybavuje potřebné technické zázemí (váha, linka apod.) Financování se uskutečňuje z dotace Ministerstva práce a sociálních věcí. Snahou města Králíky je podnik časem osamostatnit a rozšířit.
Důvodem vzniku třídící linky bylo zvýšení kvality vytříděných odpadů a tím také jejich lepší prodejnost na trhu s druhotnými surovinami. Na lince se v současné době třídí odpady z Králík, Dolní Moravy a také z některých obcí mimo ORP, kde SMK poskytují služby v oblasti odpadového hospodářství.
Ekonomika provozu byla od počátku zásadním ukazatelem. Vybavení se pořizuje postupně, převážně z dotací a na lince pracují většinou žadatelé o sociální dávky. Stálí zaměstnanci SMK zde pracují pouze výjimečně, a to zejména v případě nedostatku jiné práce (například v případě špatného počasí). V současnosti jsou mzdy propláceny formou dotace z MPSV, ale do budoucna se počítá s tím, že linka si na sebe vydělá sama. Jde pouze o doplňkovou činnost SMK.

V nejbližším okolí se nachází třídící linky v Jablonném nad Orlicí a Českých Libchavách (využívají je obce Lichkov a Mladkov) a v Rapotíně. Historicky však byla využívána i třídící linka v Hradci Králové.

Tabulka 5.5 Zařízení pro nakládání s BRO na území SO ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel vlastník (O, OK, S)	Poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
Služby města Králíky s.r.o.	Růžová 462	Králíky	580481	150,0	150,0	O	Komunitní kompostárna do 150 t

Zdroj: vlastní šetření, odbor ŽP ORP Králíky, katalogová čísla zařízení k nakládání s odpady

Obce ležící na území SO ORP nemají uspokojivým způsobem vyřešeno nakládání s BRKO a to včetně BRKO z údržby městské zeleně. Jedinou výjimkou je město Králíky, které přijalo vyhlášku o zavedení systému komunitního kompostování a které provozuje malou komunitní kompostárnu. Lichkov, Mladkov a Dolní Morava neřeší bioodpady nijak, Červená Voda plánuje vybudování sběrného dvora (uvedení do provozu v létě 2015), ve kterém bude umístěna i kompostárna. Vzhledem k převažujícímu typu zástavby (domy s vlastní zahradou) dochází pravděpodobně ve většině případů ke zpracování biologického odpadu v rámci domácího hospodářství. Část bioodpadů ale nepochybně končí na „černých skládkách“, jejichž existence odporuje zákonu nebo ve směsném komunálním odpadu – směsný komunální odpad v ČR průměrně obsahuje přes 40 % biologicky rozložitelné složky. V souvislosti s cíli POH ČR (snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO,

čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Tříděním BRKO (zejména 200201) dojde ke zvýšení jeho produkce a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný. S ohledem na očekávané povinné třídění doporučujeme zajistit přípravu vhodných podpor a systémů.

Z hlediska zařízení pro nakládání s bioodpady mají význam kompostárny, které jsou schopny zpracovat vytříděné bioodpady od obcí (především rostlinné zbytky z domácností a z údržby zahrad) a dále bioodpady z údržby veřejné zeleně. Co se týče zemědělských bioplynových stanic, ty jsou většinou využívány pouze zemědělskými subjekty.

Tabulka 5.6 Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území SO ORP , nebo v blízkém okolí, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení	Provozovatel/ vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
Marius Pedersen a.s.	Těchonín	Těchonín	581054	356,0	4,0	NO, O	Marius Pedersen a.s.

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky, vlastní šetření

Tato spalovna nemá pro odpadové hospodářství obcí žádný význam, protože spalovala pouze odpady z jednoho konkrétního provozu, navíc je už delší dobu odstavená. Žádné další spalovny na území SO ORP Králíky nejsou umístěny. V celé ČR fungují v současnosti pouze tři zařízení pro energetické využití komunálních odpadů, a to v Liberci, Brně a Praze. Vzhledem k tomu, že byl schválen zákaz skládkování neupravených odpadů po roce 2024, musí obce do budoucna počítat se značnými změnami v legislativě odpadového hospodářství. Nutnost lobování za ekonomicky únosné řešení je zmiňována už v úvodu této kapitoly.

Tabulka 5.7 Skládky odpadů z obcí SO ORP Králíky, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/ vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
SITA CZ a.s.	Na Střelnici 633	Rapotín	540862	Králíky, Dolní Morava, Červená Voda, Lichkov	S
EKOLA České Libchavy s.r.o.	České Libchavy 172	České Libchavy	580058	Králíky, Dolní Morava, Mladkov, Lichkov	S

Zdroj: vlastní šetření, data od ORP

Na území SO ORP se nenachází skládka odpadů. Veškerý odpad je skládkován mimo území SO ORP na skládkách v Českých Libchavách a v Rapotíně. Proto se při nakládání s odpady na území SO ORP vyskytují nulové hodnoty skládkování odpadů. Obce Králíky a Dolní Morava využívají obě uvedené skládky současně. Na obě skládky lze vozit různé druhy odpadů, nejvíce se na obě vozí ten samý odpad - 200 301 - směsný komunální odpad. Dojezdová vzdálenost je zcela stejná, stejně jako cena za uložení, proto se vozí na obě asi zhruba stejné množství

Mapa 5.1 Zařízení pro nakládání s odpady ORP Králíky

Legenda:

Sběrné dvory (SD)
Sběrná místa (SM)
Výkupny odpadů (VO)
Třídící linky (TL)
Zařízení pro nakládání s BRO (BR)
Spalovny (S)

Zdroj: vlastní šetření

Na této mapě jsou znázorněna zařízení pro nakládání s odpady na území SO ORP a dále komunitní kompostárna ve městě Králíky a sběrné místo v obci Lichkov.

Černé skládky a ekologické zátěže, současný stav na území SO ORP

Černé skládky (pojem, který současná legislativa nezná a používá se pro skládky nejrůznějších druhů odpadů vzniklé odložením odpadů na jiná místa, než je určeno obecními vyhláškami) nejsou v současné době zásadním problémem. Občas se sice nějaká vyskytne, ale finanční prostředky vynakládané na jejich úklid nejsou nijak závratné, například město Králíky stojí každoroční úklid černých skládek do 10 tisíc Kč. Domníváme se, že tato vcelku pozitivní situace je způsobena především správným nastavením systému (dostupnost a otevírací doba sběrného dvora, mobilní sběry apod.).

Staré ekologické zátěže

Na území byly identifikovány staré ekologické zátěže – skládky odpadů vyprodukovaných především bývalým n. p. TESLA Králíky, ale i některými dalšími. Současný stav je následující:

Autodílny Státního statku Králíky (TIR) - V dnešním areálu firmy VYDRUS s.r.o. (TIR) u cesty z Králík na Prostřední Lipku vybudoval Státní statek Králíky dílny, sklad nafty a později garáže. V devadesátých letech pozemky postupně získala firma Vydrus s.r.o. V roce 1993 firma zadala zpracování studie týkající se ekologické zátěže areálu. Studie konstatovala značné znečištění pozemků a to zejména ropnými látkami, které byly v rámci likvidace starých ekologických zátěží postupně vytěženy a upraveny biologickým rozkladem. Průzkum dále ukázal skládku obalů z akumulátorů z osmdesátých let a skládku odpadů z výroby n. p. TESLA.

Skládka Skalka - Na skládku Skalka byly ukládány odpady z provozu n.p. Tesla. Po roce 1990 byl prováděn monitoring skládky a odběry vody z vrtu. Výsledky z roku 1996 naznačila, že situace se stabilizovala a je podstatně příznivější, než v letech minulých a k sanaci skládky tedy nebyl důvod.

Skládka komunálního odpadu Dolní Bořík ovice - Skládka byla vybudována městem Králíky v letech 1988-89 a sloužila k ukládání především komunálního odpadu z domácností. Na skládku se ukládalo kolem 2000 tun odpadů ročně a definitivně bylo ukládání těchto odpadů ukončeno v roce 1996. Následně se skládka rekultivovala a trvale se provádí monitoring vod vytékajících ze skládky.

Skládka n.p. TESLA v Dolní Lipce - Tuto skládku přestal n.p. Tesla používat v roce 1987. Tvořilo ji kalové pole v místech bývalého protitankového příkopu u cesty od zemědělského učiliště Dolní Lipka do Králík. Zde byly ukládány kaly z provozu galvanovny. Dále zde byly dvě skládky skleněného odpadu z výroby, který byl znečištěn rtutí. Po roce 1989 bylo vypracováno několik projektů na sanaci skládky a vybudovány vrty pro monitoring spodních vod. Vzorky z nich odebírané ukazovaly na setrvalý únik nebezpečných látek ze skládky. Vzhledem k nejasným majetkovým poměrům bývalého n.p. Tesla se situaci podařilo vyřešit až po roce 2003. Sanaci skládky finančně zajišťuje Pardubický kraj a měla by být hotová do roku 2015.
Žádné další staré ekologické zátěže na území regionu se aktuálně neřeší, lze ale ještě předpokládat problémy s bývalým kalovým rybníčkem v areálu n.p. Tesla a nelze vyloučit ani další nepříjemná překvapení. Dostatečnou ilustrací je situace na právě sanované skládce v Dolní Lipce, na které byla kromě zmíněných dvou skládek objevena třetí, stejně rozsáhlá. Jedná se o bývalý protitankový příkop zcela zaplněný nebezpečným odpadem – o jeho existenci neměl nikdo tušení.
Černé skládky (pojem, který současná legislativa nezná a používá se pro skládky nejrůznějších druhů odpadů vzniklé odložením odpadů na jiná místa, než je určeno obecními vyhláškami) nejsou v současné době zásadním problémem. Občas se sice nějaká vyskytne, ale finanční prostředky vynakládané na jejich úklid nejsou nijak závratné, například město Králíky stojí každoroční úklid černých skládek do 10 tisíc Kč. Domníváme se, že tato vcelku pozitivní situace je způsobena především správným nastavením systému (dostupnost a otevírací doba sběrného dvora, mobilní sběry apod.).

Produkce odpadů ve SO ORP Králíky

V této části analýzy jsou obsažena data z několika zdrojů. Prvním z nich je veřejná online databáze GROUP ISOH, která popisuje produkci odpadů od všech původců (firmy, průmyslové podniky, obce apod.). Data jsou sbírána dle zákonem stanovené ohlašovací povinnosti produkce a nakládání s dopady a vypočtena v souladu s matematickým vyjádřením soustavy indikátorů odpadového hospodářství. Obsahují dopočet produkce odpadů za subjekty, které nemají ohlašovací povinnost nebo nepodaly hlášení o produkci a nakládání s odpady. Databáze GROUP ISOH je agregovanou odnoží celostátní databáze ISOH, která je druhým zdrojem dat v této části analýzy. Z databáze ISOH jsou použita data o odpadech od obcí a jejich občanů (a to i o odpadech odevzdaných občany mimo systém obcí). Dalším zdrojem dat jsou informace, poskytnuté odborem ŽP ORP Králíky. Jedná se o údaje, které nahlásily obce v rámci ohlašovací povinnosti o produkci a nakládání s dopady a nejsou podrobena přepočtům. Posledním zdrojem dat jsou údaje poskytnuté autorizovanou obalovou společností EKO-KOM, a.s., která shromažďuje informace související se systémem sběru tříděných odpadů.

Tabulka 5.8 Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000 Produkce odpadů [t]	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce ostatních odpadů (OO)	25 428,6	81 402,5	4 392,0	5 069,5	5 209,6	4 966,8
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	1 132,3	2 254,9	421,0	403,8	205,0	220,8
Celková produkce (OO a NO)	26 759,6	83 657,4	4 813,0	5 473,3	5 414,6	5 187,6

Zdroj: databáze GROUP ISOH: http://isoh.cenia.cz/groupisoh/

Celková produkce odpadů se v průběhu let snižuje. Platí to nejen pro odpady ostatní (OO), ale také pro nebezpečné odpady (NO). V roce 2008 zaznamenala produkce odpadů obrovský nárůst. To bylo dáno zejména rekonstrukcí železniční tratě v oblasti. V listopadu roku 2008 byla dokončena elektrifikace tratě mezi obcemi Lichkov a Letohrad. S vybudováním nového železničního koridoru souvisel značný nárůst produkce nebezpečných odpadů – zhruba půlmetrová svrchní vrstva štěrku z traťového svršku byla kvůli kontaminaci ropnými látkami likvidována jako nebezpečný odpad. Právě z tohoto důvodu celková produkce odpadů v roce 2008 enormně převyšuje následující roky. Podíl množství NO vůči celkové produkci odpadů je relativně malý. To je dáno charakterem území (povaha venkovské oblasti a nízká úroveň průmyslové výroby).

Z hlediska měrné produkce NO v přepočtu na obyvatele, je jejich produkce ve SO ORP Králíky několikanásobně nižší než pro rok 2000 (vyjma roku 2008 - důvody vzniku vyššího množství nebezpečných odpadů uvedeny výše). V souvislosti s cíli plnění POH ČR se produkce NO přepočtená na jednoho obyvatele snížila přibližně o 14 % (rok 2010). To samé platí u snižování produkce všech odpadů přepočtené na jednoho obyvatele (podrobnosti v příloze č. 1). V porovnání s průměrnými hodnotami za Pardubický kraj vykazuje SO ORP Králíky nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů i ostatních odpadů (viz tab. 5.9). Situace ve správním obvodu ORP není v souladu s cílem POH, který požaduje snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu.

Tabulka 5.9 Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů v roce 2012, jejichž původcem jsou POUZE OBCE

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Králíky	8 910	126,5	14,2	4 042,5	453,7	4 169,0	467,9
Pardubický kraj	516 440	7 995,7	15,5	271 172,7	525,1	279 168,4	540,6

Zdroj: databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 5.9 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 80 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území SO ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od

obcí tvoří 57 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci ve SO ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 43 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právnickými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území SO ORP. Největší množství nebezpečných odpadů, vyprodukovaných na území SO ORP pochází z produkce obcí.
Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Pardubický kraj vykazuje SO ORP Králíky nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů i ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje významně pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území SO ORP o 1,8 kg vyšší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů (průměr Pardubického kraje je o 1,28 kg vyšší) a o 74,91 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tabulka 5.10 Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území SO ORP za období 2008-2012

Číslo a název skupiny odpadů		Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	0,2	4,6	0,6	1,8	0,0
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
04	Odp. z kožedělného, kožešnického, textilního průmyslu	258,6	170,9	330,9	288,4	271,4
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	981,2	103,8	95,7	3,0	10,0
06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
07	Odpady z organických chemických procesů	3,8	0,0	0,0	0,0	7,0
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskařských barev	2,4	0,0	0,5	0,1	1,9
09	Odpady z fotografického průmyslu	0,4	0,4	0,5	0,0	0,3
10	Odpady z tepelných procesů	203,0	102,1	146,3	129,9	202,6
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	0,0	5,9	6,5	0,0	0,0
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	1,3	0,2	0,1	0,7	6,0
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odp. uvedených ve skupinách 05 a 12)	29,3	10,8	67,7	24,2	8,4
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odp. uvedených ve	5,3	0,2	1,9	0,5	6,9

	skupinách 07 a 08)					
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	180,6	346,3	217,6	206,9	122,4
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	140,3	59,5	60,2	187,8	62,2
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	78 968,7	1 322,0	1 867,0	1 146,5	982,7
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	10,7	16,9	19,9	21,0	17,3
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	262,8	15,7	84,8	97,2	126,6
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	2 609,0	2 653,6	2 573,3	3 322,6	3 368,0
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Celková produkce odpadů [t]	83 657,4	4 813,0	5 473,3	5 414,6	5 187,6

Zdroj: databáze GROUP ISOH: http://isoh.cenia.cz/groupisoh/

Největší množstevní zastoupení z produkce odpadů zaobírá komunální odpad (sk. 20), který připadá na domácnosti, živnostenskou činnost nebo odpady pocházející z úřadů. V druhém největším zastoupení jsou stavební a demoliční odpady, které jsou spojeny se stavební činností na území správního obvodu ORP. Významnou skupinou odpadů z hlediska vyprodukovaného množství jsou odpady z textilního průmyslu, které v největší míře pochází z firmy Incot sídlící v Králíkách, a která podniká jako textilní výrobce. Značné procento odpadů také pochází z obalů, absorpčních činidel či čistících a filtračních materiálů. Jde především o odpad z podnikatelské činnosti nebo průmyslové výroby. To je opět dáno přítomností firmy na území ORP (Formplast s.r.o.), která se zabývá výrobou vstřikovacích forem a plastů. Následují odpady z tepelných procesů, které vznikají zejména při zpracování oceli ve firmě Sonntag s.r.o. a další produkce se týká samotného chodu života v ORP – odpady z čištění odpadních vod.

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.
Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke

kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společnosti EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytříděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytříděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tabulka 5.11 Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Souhrnný počet obyvatel k 31. 12. 2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	**ČSÚ**	**MŽP, ORP**	**MŽP, ORP**	**MŽP, ORP**	**MŽP, ORP**
Pardubický kraj*	516 440	181 106	351	102 610	199
ORP Králíky (všechny obce)*	8931	2865	622	2394	525
Obce nad 600 obyvatel	7 538	2 451	325	2 040	271
Obce do 600 obyvatel	1 393	414	297	354	254

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky, * databáze GROUP ISOH

V tabulce 5.11 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů).

Při porovnání s databází ISOH (příloha č. 3), zjistíme, že produkce KO od obcí tvoří 82 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 88 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 18 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právnickými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.
Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 38 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 59 kg vyšší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítáni producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Vzhledem ke značným rozdílům mezi jednotlivými obcemi je ale otázkou, nakolik se na těchto souhrnných datech podílí nesprávně ohlášené informace, dle zákonem stanovené ohlašovací povinnosti o produkci a nakládání s odpady. Pro srovnání, jeden občan v ORP v roce 2012 průměrně vyprodukoval 262,5 kg SKO. V ČR je průměrná produkce SKO na obyvatele 210 kg. Největší množství odpadu na obyvatele vyprodukují ve SO ORP Králíky obce nad 600 obyvatel.

Tabulka 5.12 Porovnání celkové produkce jednotlivých druhů komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce ve SO ORP Králíky, které mají více než 600 obyvatel v letech 2011 – 2013

Druh odpadu (v tunách)	**2011**	**2012**	**2013**
Směsný komunální odpad (200301)	1931	2040	1720
Nebezpečné odpady vyjma Pb akumulátorů	3,7	2,4	4
Plast	60	75	68
Papír	77	67	78
Sklo	88	91	95
Kovy	350	8,4	320
Stavební odpad	41,6	2,5	4,8
BRO	136	145	149
Pneumatiky	52	4,4	50
Ostatní	10	17	75

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky

Tabulka 5.13 Porovnání celkové produkce jednotlivých druhů komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce ve SO ORP Králíky, které mají méně než 600 obyvatel v letech 2011 – 2013

Druh odpadu (v tunách)	2011	2012	2013
Směsný komunální odpad (200301)	350	355	357
Nebezpečné odpady vyjma Pb akumulátorů	0	0,1	0,4
Plast	8,5	8,5	10,1
Papír	14,9	11	10,6
Sklo	24,7	20,5	29,3
Kovy	0	0	0
Stavební odpad	0	0	0
BRO	0	0	0
Pneumatiky	0,4	0,2	0,6
Ostatní	10	21	13

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky

Produkce jednotlivých druhů komunálních odpadů v rámci správního obvodu ORP vykazuje v letech 2011-2013 značné výkyvy, produkce u jednotlivých druhů odpadů klesá nebo stoupá bez zjevných příčin a žádné zákonitosti se nedaří dohledat ani při použití delších časových úseků.
Situace je s největší pravděpodobností způsobená ne vždy vyhovujícím vedením evidence odpadů v jednotlivých obcích, případně u společností, které pro obce provoz odpadového hospodářství zajišťují, velkým problémem je rovněž změna místních podmínek. Z výše uvedených údajů se ale dají jen těžko předvídat nějaké trendy.
Při zpracování jsme zjišťovali důvody některých zvláště nápadných rozdílů mezi jednotlivými roky nebo obcemi, pro zajímavost uvádíme zjištěné důvody:

- Značné rozdíly v produkci směsného komunálního odpadu v některých obcích jsou zřejmě způsobeny změnami na jednom překladišti odpadů, kde došlo ke změně provozovatele. Před rokem 2013 se zřejmě do kontejnerů na překladišti dostávaly i odpady, jejichž původcem nebyla obec.
- Úplná absence některých druhů odpadů (nebezpečné odpady, BRO) nasvědčuje tomu, že obce nemají vytvořené vhodné podmínky pro to, aby mohli občané tyto druhy odpadů odevzdávat.
- Výkyv v produkci kovových odpadů mohl být způsoben špatným vedením evidence, kdy byla jako původce odpadů od občanů označena firma, provozující místní výkupnu. V té souvislosti je také třeba zmínit fakt, že před zahájením činnosti této (v oblasti jediné) výkupny se kovy v celém regionu prakticky nevyskytovaly a občané je zřejmě vozili do výkupen mimo region, kde za ně dostávali zaplaceno.

Tabulka 5.14 Celková produkce odděleného sběru odpadů, jejichž původcem je obec na území SO ORP Králíky, za období 2011-2013 (nepřepočtená data)

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2011	2012	2013
Papír	150101, 200101	91,9	78,0	88,6
Sklo	150107, 200102	112,7	111,5	124,3
Plast	150102, 200139	68,5	83,5	78,1
Nápojové kartony	150105	3,8	2,8	3,3
Celkem separovaný sběr		276,9	275,8	294,3

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky

Tato tabulka porovnává celkovou produkci vytříděných složek komunálního odpadu, který pochází ze systému sběru obce. Jedná se o data ohlášená obcemi, která nebyla dopočtena. Meziročně lze sledovat nárůst produkce tříděného sběru, který ovlivňuje zejména nárůst množství vytříděného papíru.

Tabulka 5.15 Celková produkce odděleného sběru odpadů na území SO ORP Králíky za rok 2012, jejichž původcem jsou obce a občané obcí (přepočtená data)

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]	Průměrná měrná produkce za ČR [kg/obyv.]
Papír	150101, 200101	102,4	11,1	20,0	18
Sklo	150107, 200102	113,6	11,3	12,0	11,0
Plast	150102, 200139	83,0	9,0	11,3	9,7
Nápojové kartony	150105	2,8	0,6	0,3	0,3
Kovy	(200140, 150104)	20,6	37,4	29,0	20

Zdroj: databáze EKO-KOM, a.s.

Tato tabulka zobrazuje přepočtená data z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. a lze v ní porovnat měrné produkce jednotlivých druhů tříděného odpadu. V porovnání produkce tříděných odpadů od obcí s produkcí od všech původců ve SO ORP Králíky (uvedeno v příloze č. 4), vychází následující údaje. Produkce papíru od obcí tvoří 28,3 %, produkce skla tvoří 40,4 %, produkce plastů tvoří 30,2 % a produkce nápojových kartonů tvoří 1 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území SO ORP všemi původci odpadů. Měrná produkce papíru a kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj (20,14 kg papír, kovy 29,3 kg) nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za ORP vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší u papíru a plastů. U kovů jsou patrné značné výkyvy. Třídění ve SO ORP je ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na velmi dobré úrovni (viz další tabulka).

V regionu jsou následující možnosti odevzdání jednotlivých složek komunálního odpadu:

- **Tříděný odpad** (papír sklo, plast, nápojové kartony) sbírají všechny obce. Králíky, Červená Voda, Mladkov a Dolní Morava mají zavedený systém sběrných hnízd na tříděný odpad, v případě Lichkova jsou nádoby na tříděný odpad umístěny ve sběrném dvoře, což zřejmě není nejšťastnější řešení vzhledem k jejich dostupnosti. Umístění sběrných nádob a jejich pokrytí území odpovídá charakteru oblasti a typu zástavby, u menších obcí jsou domy značně rozptýlené.
- **Sběrné dvory** fungují ve všech obcích, na Dolní Moravě pouze mobilní. K zamyšlení je určitě otevírací doba jednotlivých sběrných dvorů a v případě Červené Vody také umístění sběrného dvora mimo obec. Odevzdávat je možné všechny složky komunálního odpadu.
- **Mobilní svozy** pořádají pravidelně všechny obce.
- **Textil a obuv** je možné odevzdávat do dvou speciálních kontejnerů firmy Revenge pouze v Králíkách, roční výtěžnost je kolem 10 tun.

Materiálové využití (recyklace) pro vytříděné odpady ve SO ORP neexistuje. Odpady jsou po přetřídění v případě potřeby lisovány a prodávány na trhu druhotných surovin. Někdy přímo

zpracovateli, někdy pouze dalším obchodníkům, takže dohledat toky vytříděných odpadů je v podstatě nemožné.

Tabulka 5.16 vypovídá o produkci tříděného sběru v jednotlivých velikostních skupinách obcí podle počtu obyvatel dle jednotlivých krajů. Pomocí těchto ukazatelů je možné porovnat jednotlivé obce podle počtu obyvatel s průměrnou hodnotou produkce tříděného sběru za kraj a za celou ČR. Takto lze hodnotit systém sběru tříděných odpadů v jednotlivých velikostních skupinách obcí.

Tabulka 5.16 Celková produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/ob.]	Sklo [kg/ob.]	Nápojový karton [kg/ob.]	Kov [kg/ob.]	Celkový součet [kg/ob.]
Pardubický kraj	**20,2**	**11,6**	**12,1**	**0,3**	**25,9**	**70,2**
(0 až 500 ob. včetně)	5,2	12,0	12,9	0,3	1,2	31,6
(501 až 1000 ob. vč.)	8,1	11,2	11,7	0,4	3,8	35,1
(1001 až 4000 ob. vč.)	12,9	12,9	12,8	0,4	7,9	46,9
(4001 až 10tis. ob. vč.)	24,9	13,2	12,0	0,5	51,1	101,7
(10001 až 20tis. ob. vč.) = 8 obcí kraje	25,8	11,1	11,0	0,2	54,3	102,4
(20001 až 50tis. ob. vč.) = Chrudim	37,2	13,1	19,8	0,3	66,8	137,1
(50001 až 100tis. ob. vč.) =Pardubice	34,5	9,2	10,6	0,2	19,6	74,0
Celkový součet - ČR	**18,2**	**10,1**	**11,1**	**0,3**	**17,6**	**57,3**

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V Pardubickém kraji jsou 2 obce nad 20 000 obyvatel a 8 obcí pod 20 000 obyvatel. Největší množství odděleného sběru je evidováno ve velikostní skupině od 20 tis. do 50 tis. obyvatel, čemuž odpovídá v Pardubickém kraji město Chrudim. Dle komodit se v této velikostní skupině obcí jedná konkrétně o nejvyšší produkci papíru, skla a kovů. Největší produkci plastu a nápojových kartonů vykazují obce ve velikostní skupině od 4 do 10 tis. obyvatel. Tato velikostní skupina obcí produkuje druhé největší množství tříděného sběru v Pardubickém kraji. Nejméně tříděného odpadu pochází z obcí velikostní skupina do 500 obyvatel. Ve srovnání s průměrnou výtěžností tříděného odpadu v ČR převyšuje množství vytříděného odpadu v Pardubickém kraji průměr za ČR ve všech tříděných komoditách.
Ve správním obvodu ORP Králíky je distribuce obcí následující:
Do 500 obyvatel má Dolní Morava, od 500 do 560 obyvatel mají obce Mladkov a Lichkov a Červená voda patří do kategorie obcí od 10001 do 4000 obyvatel a Králíky mají okolo 4450 obyvatel.

Tabulka 5.17 Porovnání celkové a měrné produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 ve SO ORP Králíky a v Pardubickém kraji, rok 2013

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Králíky	8 910	2 658,5	298,4	145,5	16,3
Pardubický kraj	516 440	143 289,8	277,5	13 417,2	26,0

Zdroj: databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V této tabulce jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Lepším tříděním dojde ke zvýšení produkce BRKO (zejména 200201) a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

V tabulce 5.17 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2013. Produkce BRKO od obcí tvoří 95 % celkové produkce BRKO v území SO ORP vyprodukovaných všemi původci (porovnáno s daty v příloze č. 6). Z těchto hodnot je patrné, že 5 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právnickými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území SO ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.
Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém je zaveden v obci Králíky a bude pravděpodobně zaveden i v Červené Vodě.

Nakládání s **biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO)** v regionu je problematické. Obce nemají uspokojivým způsobem vyřešeno nakládání s BRKO a to včetně bioodpadů z údržby městské zeleně, jedinou výjimkou jsou Králíky, které přijaly vyhlášku o zavedení systému komunitního kompostování a provozují malou komunitní kompostárnu. Lichkov, Mladkov a Dolní Morava neřeší bioodpady nijak, Červená Voda plánuje vybudování sběrného dvora (uvedení do provozu na počátku roku 2015), kde bude umístěna i kompostárna. Vzhledem k výše uvedenému lze předpokládat, že bioodpady buď končí na „černých skládkách“, jejichž existence odporuje zákonu

nebo ve směsném komunálním odpadu. Od 1. 1. 2015 je legislativní povinností zavedení třídění bioodpadu v obcích. Tři menší obce by měly uvést nakládání s BRKO do souladu s legislativou (připravit sběrná místa pro nakládání s BRKO rostlinného původu, připravit systém nakládání s těmito odpady a změnit znění obecní vyhlášky, která upravuje nakládání s odpady v obci) a připravit se tak na povinné třídění BRKO.

Vzhledem k charakteru zástavby vidíme jako zásadní výraznou podporu domácího kompostování (dotace na nákup kompostérů, osvětová kampaň), která zajistí kompostování co největšího množství BRKO doma, bez nutnosti svozu a následného nakládání s tímto odpadem. Takto však nelze vyřešit legislativní povinnosti. Směsný komunální odpad průměrně obsahuje přes 40 % biologicky rozložitelné složky.

Je ale také třeba uvést, že vzhledem k určité specifičnosti celého regionu (převažující venkovská zástavba, chov domácího zvířectva a pěstování plodin) je domácí kompostování přirozenou součástí zdejšího života. Kromě toho se ve značné části regionu topí tuhými palivy, takže v zimě obsahuje SKO značné množství popela. Předpokládáme tedy, že podíl BRKO ve SKO je menší, než uváděný průměr v ČR a opatření v tomto směru zřejmě nepřinesou očekávaný efekt.

Příklad podpory domácího kompostování - Nové Město nad Metují realizovalo v roce 2013/2014 dvě vlny výpůjček domácích 700 l kompostérů na dobu 10 let (následně přechází do vlastnictví občanů). Výpůjčky byly zdarma a byl o ně veliký zájem. Nákup kompostérů proběhl za 90% podpory Státního fondu pro životní prostředí.

Tabulka 5.18 Hustota sběrné sítě na území SO ORP Králíky v porovnání s obcemi Pardubického kraje a celou ČR. Údaje za 1. čtvrtletí roku 2014.

Kraj	ORP	Obyvatel	Průměrná hustota sběrné sítě (obyv./průměrné hnízdo*)
Pardubický kraj	Česká Třebová	18 487	187
	Hlinsko	21 265	135
	Holice	17 084	142
	Chrudim	80 834	126
	Králíky	**8 910**	**74**
	Lanškroun	23 101	125
	Litomyšl	26 841	116
	Moravská Třebová	25 218	114
	Pardubice	125 987	223
	Polička	19 671	114
	Přelouč	23 636	183
	Svitavy	31 051	129
	Ústí nad Orlicí	26 642	147
	Vysoké Mýto	32 267	134
	Žamberk	29 284	161
Průměr za kraj		510 278	141
Průměr za ČR		10 480 704	148

*Průměrné sběrné hnízdo obsahuje 3 kontejnery (papír, plast a směsné sklo).

Zdroj: databáze ISOH (MŽP, CENIA)

Nižší hodnota znamená lépe dostupnou a vybavenou sběrnou síť. Průměrná hustota sběrné sítě ve SO ORP Králíky je na velmi dobré úrovni. V porovnání s průměrem celého Pardubického kraje vykazuje nejlepší hodnotu, protože jedno průměrné sběrné hnízdo slouží v přepočtu pro 74 obyvatel. Průměrná hodnota v kraji je 187 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. Na hodnoty je ale potřeba pohlížet také vzhledem k velikosti území SO ORP a počtu jeho obyvatel.

Nakládání s odpady

Data v následující tabulce identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území SO ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území SO ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území SO ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován.

Tabulka 5.19 Nakládání se všemi odpady na území SO ORP Králíky za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		**DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	19 015,0	136 284,4	453,3	1 760,0	563,3	1 056,3
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		71,1	162,9	9,4	32,2	10,4	20,4
	Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	18 822,7	136 284,4	453,3	1 760,0	563,3	1 056,3
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		70,3	162,9	9,4	32,2	10,4	20,4
Celková produkce odpadů		26 696,48	26 759,59	83 657,41	4 813,00	5 473,34	5 414,61

Zdroj: databáze GROUP ISOH: http://isoh.cenia.cz/groupisoh/

Vzhledem k tomu, že se na území SO ORP nenachází žádná významná zařízení pro nakládání s odpady, na území správního obvodu ORP se projevuje pouze materiálové využití některých druhů odpadu. Dále se zde nevyskytují žádná zařízení pro odstraňování odpadů - hodnoty jsou tedy nulové (viz. Příloha - tabulka 7 a 8). V roce 2008 bylo na území SO ORP materiálově využito 136 284 t odpadu, z čehož podstatnou část (okolo 99 %) činila zemina a kamení, která byla použita na terénní úpravy, související se stavební činností ve SO ORP Králíky, popsané u produkce odpadů. V roce 2010 bylo využito recyklací 1 150 t betonu. V letech 2009 - 2012 bylo materiálové využití odpadů daleko nižší a jednalo se především o aplikaci nezpracovaných odpadů textilních vláken do půdy (v letech 2010 – 2012 v průměru okolo 500 t ročně), dále o recyklaci nebo znovuzískání organických materiálů z obalů obsahujících zbytky nebezpečných látek nebo obalů těmito látkami znečištěných (s výjimkou roku 2011 vždy okolo 100 t ročně). V roce 2012 se projevilo ve větší míře i kompostování biologicky rozložitelného komunálního odpadu (200201 cca 300 t). Odstraňování odpadů se na území SO ORP nerealizuje. Odpady jsou odváženy k odstranění do okolních ORP (zejména na skládky v Rapotíně a Českých Libchavách.

Nakládání s SKO

Ve SO ORP Králíky se v průměru ročně vyprodukuje okolo 2 250 t SKO. Vzhledem k možnostem nakládání s SKO se využívá pouze způsob odstranění skládkováním. Vyprodukované množství odpadu se každoročně skládkuje mimo území ORP a to na skládkách v Rapotíně a v Českých Libchavách, kde končí veškerý SKO vyprodukovaný obcemi SO ORP Králíky. Pro přehled jsou produkce SKO uvedeny v tabule výše.

Nakládání s tříděným sběrem odpadů

Třídění papíru, plastů, skla a kovů vždy směřuje k materiálovému využívání odpadů. Po vytřídění těchto druhů odpadů občany jsou odpady přetříděny na třídící lince, dále jsou lisovány a prodávány na trhu druhotných surovin. Někdy přímo zpracovateli, někdy pouze dalším obchodníkům, takže dohledat toky vytříděných odpadů je v podstatě nemožné. Na území SO ORP není zařízení k materiálovému využití těchto druhů odpadů, proto jejich využití probíhá mimo území ORP. Lze tedy říci, že všechny využitelné složky tříděného sběru jsou materiálově využity, a to mimo území ORP. Pouze malá část, která není využitelná k recyklaci, se skládkuje.

Nakládání s BRO

Na území SO ORP se nachází kompostárna ve městě Králíky, která zpracovává ročně okolo 140 t biologicky rozložitelných odpadů.

Finanční analýza

Pro možné formulování a porovnávání dat byly osloveny vybrané úřady měst a obcí ve SO ORP Králíky i mimo ně. Jednalo se především o data, vykazované každoročně společnosti EKO-KOM a.s. Tedy zpracované, nám však nedostupné. Data však nebyla dodána a nemohlo být tedy provedeno porovnání.

Pro názornost uvádíme náklady na odpadové hospodářství ve městě Králíky (50 % obyvatel regionu) včetně přepočtu na obyvatele.

Tabulka 5.20 Ceny za nakládání se směsným komunálním odpadem v Kč/tunu – Králíky 2013

Uložení na skládce	Přeložení a odvoz na skládku	Svoz v obci (paušál)
1 180 Kč	515 Kč	510 Kč

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky

Tabulka 5.21Příklad - Výdaje a příjmy v oblasti odpadového hospodářství města Králíky, rok 2013

Výdaje (v tisících Kč)	
Uložení na skládku (včetně poplatku)	1 212
Překládka a odvoz	528
Svoz SKO (paušál)	523
Nebezpečné odpady	24
Pneumatiky	66
Černé skládky	10
Svoz tříděného odpadu (paušál)	379
Ostatní (sběrný dvůr, mobilní svozy atd.)	218
Celkem	**2 960**

Příjmy (v tisících Kč)	
Poplatníci	2 220
Majitelé rekr. objektů	110
EKO - KOM	410
Celkem	**2 740**
Dotace obce na provoz odp. hospodářství	220
Dotace obce na občana	**49 Kč**

Zdroj: odbor ŽP ORP Králíky

V tabulce 5.20 jsou pro srovnání uvedeny výdaje a příjmy v oblasti odpadového hospodářství města Králíky za rok 2013. Největší výdajovou položku tvoří uložení odpadu na skládku (včetně skládkovacího poplatku). Největší příjmovou položkou jsou poplatky za komunální odpad od občanů. Výdaje města jsou ve srovnání s příjmy o 7 % vyšší. Rozdíl činí 220 tis. Kč, které na odpadové hospodářství město doplácí. V přepočtu ne jednoho občana města Králíky se jedná o doplatek 49 Kč.

Mapa 5.2 Celkové náklady na odpadové hospodářství v Pardubickém kraji za rok 2012 v Kč/obyvatele Zdroj: IURMO 2013

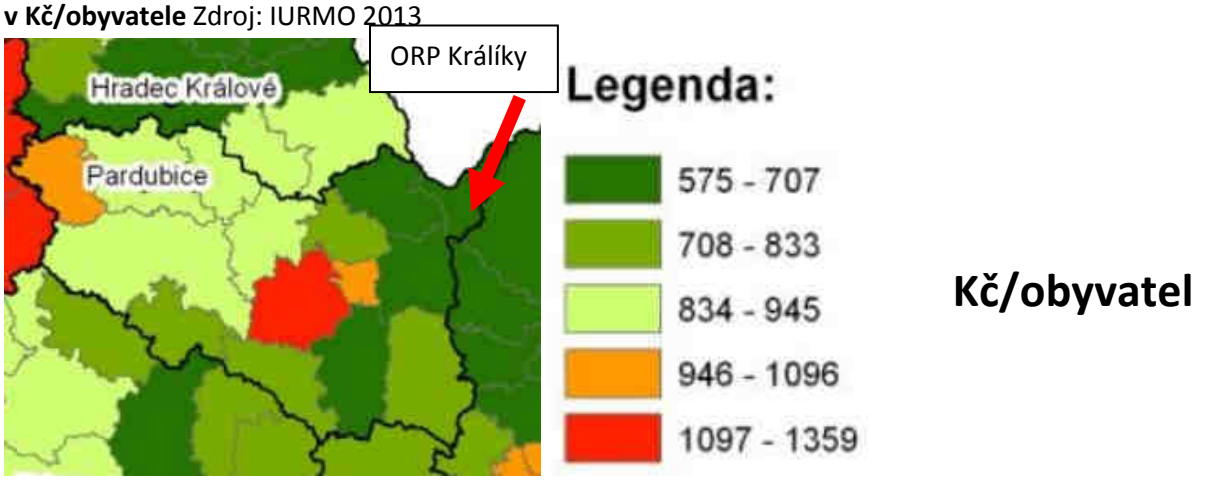

Tabulka 5.22 Průměrné náklady na tříděný sběr odpadu a průměrné odměny systému EKO-KOM za podíl obalových odpadů ve tříděném sběru za rok 2012 vzhledem k průměrné výtěžnosti tříděného odpadu v relevantních velikostních skupinách obcí pro ORP Králíky

Velikostní skupina	Průměrné náklady obcí v ČR na tříděný sběr celkem (Kč/t)	Průměrné odměny ze systému EKO-KOM za podíl obalových odpadů (Kč/t)	Průměrná výtěžnost tříděného sběru v ČR (kg/obyv.)
≤500 obyvatel	4 842,6	3 000,6	33,2
501 – 1 000 obyvatel	4 594,5	2 990,2	31,3
1 001 – 4 000 obyvatel	4 203,5	2 905,8	22,1
4 001 – 10 000 obyvatel	4 117,0	2 926,3	33,3

Zdroj dat:: Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR (za rok 2012), IURMO, o.p.s.

Dle dostupných údajů v průměru v ČR představují odměny ze systému EKO-KOM za zajištění systému tříděného sběru obalových odpadů okolo 62 % z průměrných nákladů na tříděný sběr v ČR. V Králíkách se jedná o 77 % nákladů.

Tabulka 5.23 Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území SO ORP

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	11 390	14 930	17 640
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	5 883 710	5 929 320	6 645 710
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	46 540	47 000	34 840
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0	0	0
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	0	0	0
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odp.	0	0	0
3727	Prevence vzniku odpadů	0	0	0
3728	Monitoring nakládání s odpady	0	0	0
3729	Ostatní nakládání s odpady	25 050	28 250	36 770
Celkové náklady		**5966690**	**6019500**	**6734960**

Zdroj: Ministerstvo financí

Dle informací Ministerstva financí vzrostly v roce 2012 náklady obcí SO ORP Králíky na OH o více než 700 000,- Kč (oproti roku 2010).

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Občané obce	Cena (výše poplatků), dostatečné služby (možnost uložení nebezpečných a jiných odpadů), četnost svozu	Občané neplatí poplatky (sociálně slabší skupiny), ukládání odpadů mimo vyhrazená místa, špatné třídění	Místní zpravodaj, vývěsky na frekventovaných veřejných prostranstvích, internetové stránky obce, letáky	Osvěta občanů a komunikační kampaň, motivační programy, postihy za nezákonné ukládání odpadů
Společnosti zabývající se nakládáním s odpady	Udržení zakázek, naplnění kapacity nabízených služeb	Zdražení služeb, snížení kvality služeb, porušení zákonů	Běžné komunikační kanály	Meziobecní spolupráce
Vedení obcí	Spokojenost občanů, zajištění plnění povinností daných zákonem	Nedostatečná komunikace, podřizování strategie OH obce politickým cílům	Běžné komunikační kanály	Meziobecní spolupráce, osvěta volených reprezentantů obce
Turisté	Dostatečná dostupnost odpadních nádob, neznečištěné přírodní prostředí bez odpadků	Navýšení množství odpadů, navýšení nákladů obce, poškozování životního prostředí	Běžné komunikační kanály, prostředníky komunikace mohou být ubytovací subjekty	Informační tabule, dostatek nádob na odpady na vhodných místech
Ochránci přírody	Ochrana životního prostředí a přírodní rezervace na území v působnosti ORP	Protestní akce a narušení pobytu návštěvníků, ohrožení cestovního ruchu	Běžné komunikační kanály	Vhodná komunikace

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvýznamnějšími cílovými skupinami v odpadovém hospodářství obcí jsou občané, obce a jejich zástupci a společnosti, zabývající se nakládáním s odpady.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti odpadového hospodářství

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Skupina rizik	**Název rizika**	**Hodnocení rizika**			**Název opatření ke snížení významnosti rizika**	**Vlastník rizika**
		P	D	V = P.D		
Finanční riziko	Ztráta konkurence schopnosti odpadářských společností vlastněných obcemi	4	5	20	Obnova vozového parku	Obec
	Výkyvy na trhu s druhotnými surovinami - separovaným odpadem	1	4	4	Vytváření rezerv, spolupráce se společností EKO-KOM, využívání služeb firem vlastněných obcemi	Obec
	Nákup nových zařízení pro nakládání s odpady	2	2	4	Využití dotací z EU	Obec
Organizační riziko	Zákaz skládkování neupraveného SKO po roce 2024	3	5	15	Možnost provozu zařízení k úpravě SKO, organizace odvozu	Obec
Věcné riziko	Nárůst produkce odpadu z důvodu rozvoje turistického ruchu, znečišťování turisticky atraktivních lokalit	3	3	9	Osvěta, motivační systém, dostatečná síť nádob a jejich obsluha	Obec
	Vznik černých skládek z důvodu špatné dostupnosti sběrných míst	2	4	8	Udržení či rozšíření sítě sběrných míst	Obec
	Zasažení spodních vod těžkými kovy z bývalých průmyslových skládek	1	5	5	Sanace skládek	Obec

Zdroj: vlastní zpracování

Poznámka: Zasažení spodních vod těžkými kovy z bývalých průmyslových skládek znamená hrozbu pro život občanů, neboť v minulosti firmy na území SO ORP uskladňovaly těžké kovy na skládkách, které naprosto nevyhovují současným požadavkům. Je ale třeba připomenout, že některé skládky již byly v minulosti sanovány, v současné době se ve spolupráci s KÚ Pardubice sanuje skládka v Dolní Lipce a připravují se některé další projekty. Dosavadní výsledky sanace v Dolní Lipce signalizují významné zlepšení kvality vod v oblasti.

Jako největší riziko byla shledána ztráta konkurence schopnosti odpadářských společností vlastněných obcemi. Současný stav je pro tuto obecní společnost náročný ve stanovování ceny, která by byla dostatečná pro provoz společnosti a akceptovatelná obcemi. Část obcí tedy využívá služeb externích, významně větších společností, které v tuto chvíli mohou stanovovat nižší ceny, za které nakonec nakupují služby místní společnosti! Po zániku obecní společnosti, tedy místní konkurence, by byly možnosti kontroly a redukce cen velmi obtížné.

5.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území SO ORP.

Silné stránky	**Slabé stránky**
1. Odpadářské firmy vlastněné obcemi (Králíky, Červená Voda) a z toho plynoucí soběstačnost, omezení možnosti vzniku monopolu, podpora zaměstnanosti, kontrola nákladů a cen 2. Dostatečná síť sběrných dvorů a sběrných míst. Vyhovující síť zajišťuje pokrytí poptávky, možnost odkládání odpadů a snižování rizika výskytu černých skládek. 3. Dostatečné rozmístění nádob na tříděný odpad, které odpovídá typu zástavby, jež v území převládá. V hustěji obydlených oblastech je umístěn vyšší počet kontejnerů a odpadových nádob na separovaný odpad. Naopak v okrajových částech a integrovaných částech obcí je typická nízká hustota zástavby, proto je v těchto místech koncentrace odpadových nádob nižší. 4. Pravidelný sběr a svoz nebezpečného odpadu. Všechny obce pořádají pravidelné speciální svozy a svozy nebezpečných odpadů. Termíny avizují dostatečně dopředu nebo zveřejňují plán svozu na celý rok. 5. Existence překladiště odpadů 6. Dostatečná otevírací doba některých sběrných dvorů	1. Vzhledem k lukrativnosti podnikání v oblasti odpadového hospodářství tlak firem na ovládnutí trhu a s tím spojená možnost politického ovlivňování koncepce odpadového hospodářství 2. Vyšší náklady na svoz odpadu z důvodu charakteru území (nižší hustota zástavby, velká vzdálenost mezi jednotlivými objekty). 3. Nízká výtěžnost třídění odpadu. 4. Zastaralost nebo úplná absence POH (Plán odpadového hospodářství) u obcí.
Příležitosti:	**Hrozby:**
1. Zlepšení meziobecní spolupráce (informovanost, společný nákup služeb, získávání grantů, předávání zkušeností). 2. Využití místní svozové společnosti (efektivnější svoz odpadu, environmentální dopady, přímá kontrola cen za jednotlivé služby). 3. Komunitní kompostování, jedna z podmínek splnění povinnosti odděleného sběru bioodpadu. 4. Společné motivační programy pro plátce mohou vést k zájmu o třídící proces a vytřídění většího množství odpadů. 5. Osvěta občanů obcí, spolupráce se školami – např. formou ekologické výchovy (zvýšení zájmu).	1. Změna legislativy může vést k navyšování finančních nákladů obcí. 2. Rozšíření turistického ruchu může vést k vyšší produkci odpadů. To finančně zatěžuje obce, navíc dochází ke znečištění turisticky atraktivních lokalit odpadky. 3. Nezájem občanů o třídění odpadu (nezájem o životní prostředí). 4. Neplatící občané, podnikatelé využívající systému, aniž by za něj platili.

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

V předchozích částech byl představen stav odpadového hospodářství ve správním obvodu ORP Králíky podle rozsahu a četnosti zařízení, které jsou v rámci odpadového hospodářství v oblasti využívány; podle produkce odpadů a podle způsobu nakládání s odpady. Pro přehlednost jsou v této kapitole shrnuty nejdůležitější výsledky, které z provedeného šetření a analýzy vyplývají.

V dotčeném území shledáváme dostatečné pokrytí sítě sběrných dvorů a sběrných míst, do kterých mohou občané odkládat různé druhy odpadů. Jejich dostupnost je na dobré úrovni, neboť se sběrná místa nachází přímo v obcích, není nutné dojíždět do vzdálenějších lokalit. Na území je dostatečné množství nádob na separovaný odpad a jejich rozmístění odpovídá zástavbě a charakteru území. Pro podporu jejich dostatečného využití by byla vhodná informační kampaň zaměřená na třídění. Obce zároveň pořádají pravidelné sběry a svozy nebezpečných odpadů. Takové nastavení služeb může snižovat riziko výskytu černých skládek. Veškeré tyto služby jsou hrazeny z poplatku za provozování systému nakládání s odpady, který občané platí.

Množství odpadů vznikajících v regionu bylo rozebráno v předcházejících kapitolách, lze jen odhadovat, zda a jaký vliv na celkovou produkci odpadů bude mít nová povinnost sběru biologicky rozložitelných odpadů. K materiálovému využití odpadů - rovněž podrobně rozebráno v předcházejících kapitolách - v ORP nedochází. Odpady jsou tříděny a odváženy k materiálovému využití do jiných regionů. Jedinou výjimku tvoří stavební odpady, které jsou po zpracování (třídění, drcení, rozdělení na frakce) opatřeny certifikátem a využívány pro stavební účely.

Žádná firma nevyniká svojí velikostí nad ostatními sídlícími v oblasti, proto není žádná specifická produkce odpadů součástí SO ORP. Problémem oblasti jsou staré skládky z průmyslové výroby před rokem 1989, u kterých je prokázána přítomnost nebezpečných odpadů (především těžkých kovů). Tyto staré ekologické zátěže se momentálně řeší ve spolupráci s Pardubickým krajem, který je sanuje a následně rekultivuje.

V průřezu let dochází k nárůstu množství SKO. Takové výsledky mohou naznačovat - nedostatečnou úroveň třídění v oblasti, stejně tak ale také vzrůstající životní úroveň v regionu, která se projevuje zvyšováním produkce SKO. V zájmu snížení hmotnostního podílu odpadů ukládaných na skládky a tím snížení nákladů by bylo vhodné předcházet vzniku SKO maximálním tříděním. Jak dokazují získaná data, třídění v oblasti se příliš nezvyšuje a neodpovídá cílům POH ČR.

Za největší rizika považujeme legislativní změny v oblasti odpadového hospodářství. Region patří k ekonomicky slabším a každé zdražení služeb spojených s odpady je vnímáno velmi negativně. Zavedení sběru bioodpadů a kovů zřejmě výraznější výdaje obcím nepřinese, ale zcela nepochybně bude velkým problémem ukončení skládkování neupraveného SKO v roce 2024. Stejně tak se mluví o značném zvýšení poplatků za skládkování. Vzhledem k tomu, že jediným způsobem odstranění SKO v oblasti je skládkování, naruší jeho ukončení fungování odpadového hospodářství v regionu zásadním způsobem. Obcím pak nezbude, než celý systém buď dotovat z rozpočtů, nebo přenést finanční zátěž na bedra poplatníků.

Od 1. ledna 2015 by měl začít platit nový POH ČR, na něj budou navazovat POH jednotlivých krajů a na ně by měly reagovat i POH obcí. Do těch bude třeba zabudovat výhled na minimálně příští dekádu a zejména opatření, která vyplývají z výše uvedených legislativních změn. Zde se opět nabízí využití grantů při zpracování POH obcí (doporučujeme i těch, na které se povinnost nebude vztahovat) a případná meziobecní spolupráce v oblasti nakládání s odpady.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z odborníků na téma odpadového hospodářství, zástupců příslušného odboru a zástupců obcí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení

dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.
Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.
První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.
Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

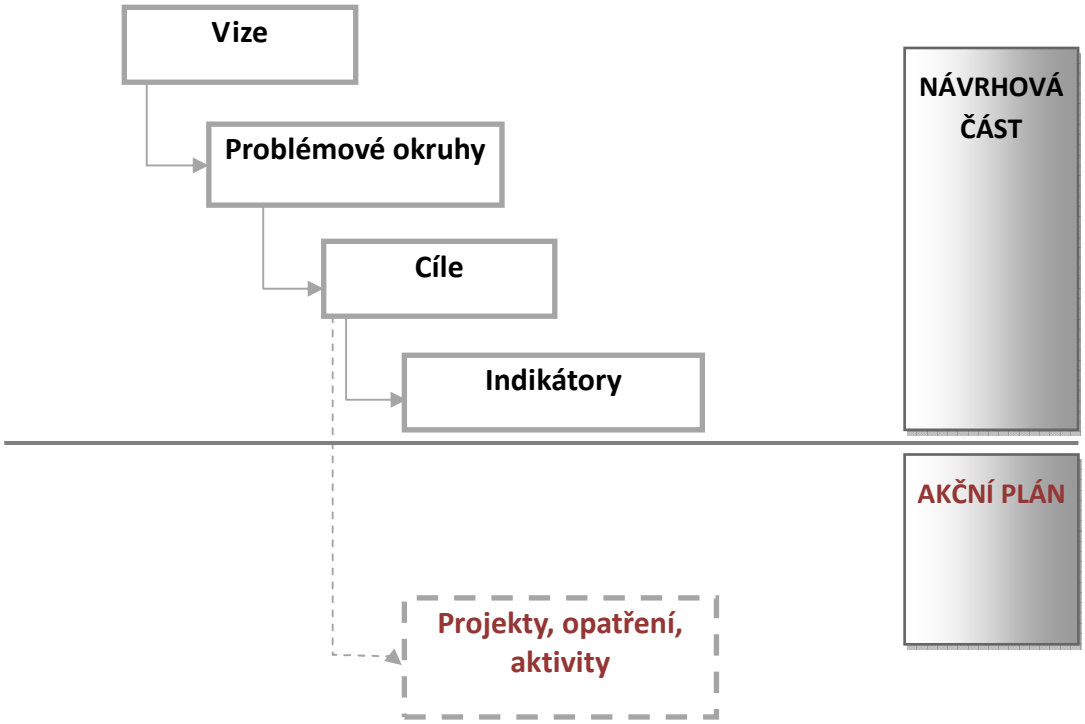

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ		
Problémové okruhy		
1. Reakce na legislativní změny týkající se BRKO		2. Absence dlouhodobé koncepce nakládání s odpady v obcích
Cíle		
1.1 Společná podpora systému domácího kompostování	1.2 Zajistit, aby nakládání s biologicky rozložitelným odpadem ve všech obcích ve SO ORP Králíky odpovídalo platné legislativě	2.1 Vytvořit společný koncept odpadového hospodářství

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vize

ORP Králíky spolupracuje s organizacemi sociálních služeb a prostřednictvím monitoringu jejich nabídky a poptávky občanů je pomáhá zabezpečit. V oblasti fungují odlehčovací služby pro seniory. Lékaři využívají pobídky obcí pro zachování časově i místně dostupných služeb. Ve SO ORP Králíky je dostupná pestrá škála volnočasových aktivit pro děti a mládež. Díky sdílení nákladů mohou základní školy využívat služeb logopeda a psychologa pět dní v týdnu. **Obce se řídí společnou strategií nakládání s odpady a v souladu s platnou legislativou řeší nakládání s biologicky rozložitelným odpadem, včetně propagace domácího kompostování.**

Problémový okruh č. 1
Reakce na legislativní změny týkající se BRKO

Věcné problémy

Obce ležící v působnosti PO3 Králíky nemají uspokojivým způsobem vyřešeno nakládání s BRKO a to včetně BRO z údržby městské zeleně. Jedinou výjimkou jsou Králíky, které přijaly vyhlášku o zavedení systému komunitního kompostování a provozují malou komunitní kompostárnu. Lichkov, Mladkov a Dolní Morava neřeší bioodpady nijak, Červená Voda plánuje vybudování sběrného dvora (uvedení do provozu zřejmě v létě 2015), kde by byla umístěna i kompostárna. Vzhledem k výše uvedenému lze předpokládat, že bioodpady buď končí na „černých skládkách“, jejichž existence odporuje zákonu nebo ve směsném komunálním odpadu. V budoucnu se předpokládá legislativní zavedení povinnosti třídění bioodpadu v obcích. Například vyhláška 321/2014 Sb. ukládá (od 1. dubna do 31. října) obcím povinnost zajištění místa pro oddělené soustřeďování minimálně pro biologické odpady rostlinného původu. Variantou podporující společné řešení tématu je také změna statutu KK na „zařízení k nakládání s odpady“ , které bude mít krajský souhlas pro využití k MOS.

Jako prioritní vidíme:

- Uvedení způsobů nakládání s BRKO do souladu s legislativou (vyhlášky o komunitním kompostování, zřízení kompostáren).
- Příprava systémů na povinné třídění BRKO.
- Výrazná podpora domácího kompostování (dotace na nákup kompostérů, osvětová kampaň), která zajistí kompostování co největší množství BRKO doma, bez nutnosti svozu a následného nakládání s tímto odpadem.

Uvedená opatření mohou přinést:

- Snížení nákladů na svoz a uložení komunálního odpadu. Směsný komunální odpad průměrně obsahuje 40 % BRKO.
- Snížení množství produkovaných odpadů – jeden z cílů POH České republiky. Komunitní kompostování je ve své podstatě předcházení vzniku odpadů, stejně tak se do evidence odpadů nedostanou odpady kompostované doma.
- Uvedení nakládání s BRO do souladu se zákonem.

Příčiny problému

- Absence vyhlášek o komunitním kompostování.
- Neexistence (komunitních) kompostáren.
- Nulová podpora domácího kompostování.

Důsledky neřešení problému

- Náklady na svoz a uložení komunálního odpadu obsahující množství BRKO.
- Možnost postihu za porušování zákona o odpadech.

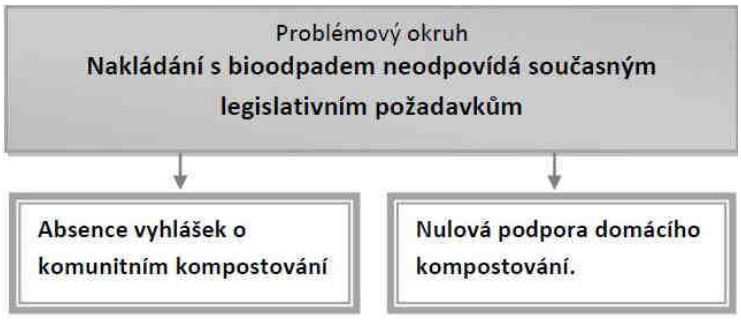

Problémový okruh č. 2
Absence dlouhodobé koncepce nakládání s odpady v obcích

Věcné argumenty

Jednotlivé obce nemají dlouhodobou představu o nakládání s odpady, snad s výjimkou Králík, kterým vyplývala povinnost zpracovat Plán odpadového hospodářství (POH) ze zákona. Koncepce by umožnila hledání průniků ve strategii nakládání s odpady u jednotlivých obcí a vedla by k případné spolupráci obcí, lepší komunikaci, sdílení příkladů dobré praxe a společné podpoře legislativních změn na všech úrovních.

Příčiny problému

Neexistence dlouhodobé koncepce odpadového hospodářství.

Důsledky neřešení problému

- Řešení problémů odpadového hospodářství v jednotlivých obcích případ od případu, bez koncepce a z toho plynoucí hledání cest, které už mnohdy někdo jiný vyzkoušel a možnost nekoncepčních nebo unáhlených kroků v odpadovém hospodářství v případě změn ve vedení obcí.
- Možnost přechodu služeb v oblasti nakládání s odpady do rukou společností, ve kterých nemají obce žádný vliv a z toho plynoucí horší pozice při jednáních o nastavení systému, cenách nebo dotacích a ztráta přehledu o skutečných nákladech, které nakládání s odpady přináší.
- Možnost nárůstu nezaměstnanosti.
- Vysoké náklady na svoz i nakládání s odpady.
- Slabá pozice jednotlivých obcí při ovlivňování odpadové legislativy na všech úrovních. Obce by měly společně lobovat za jasnou koncepci nakládání s odpady v ČR s výhledem do vzdálené budoucnosti, která ale musí být ekonomicky reálná. Prosazení technicky a finančně náročných řešení nakládání s odpady může vést ke zhoršení ekonomické situace obyvatelstva.

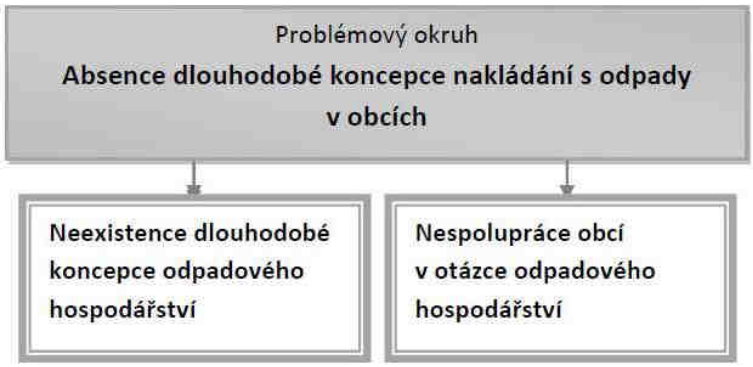

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	**Reakce na legislativní změny týkající se BRKO**
Cíl 1.1	**Společná podpora systému domácího kompostování**
Popis Cíle	Obce ve SO ORP Králíky nemají dostatečně vyřešené nakládání s BRKO. Řešení je viděno v zavedení a podpoře domácího kompostování ve vztahu k převažujícímu typu zástavby v území. Domácí kompostování zajistí, že dojde k oddělení bioodpadu ze směsného komunálního odpadu bez nutnosti svozu či následného nakládání s tímto odpadem. Bioodpad tak bude likvidován tzv. "u zdroje", což povede k úsporám finančních prostředků obcí.
Hlavní opatření	Společný nákup domácích kompostérů. Osvětová kampaň. Propagace domácího kompostování.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Počet dotovaných domácích kompostérů
Správce cíle	Starosta/ka obce Dolní Morava

Problémový okruh 1	**Reakce na legislativní změny týkající se BRKO**
Cíl 1.2	**Zajistit, aby nakládání s biologicky rozložitelným odpadem ve všech obcích ve SO ORP Králíky odpovídalo platné legislativě**
Popis Cíle	Obce ležící na území SO ORP nemají uspokojivým způsobem vyřešeno nakládání s BRKO a to včetně BRO z údržby městské zeleně. Jedinou výjimkou jsou Králíky, které přijaly vyhlášku o zavedení systému komunitního kompostování a provozují malou komunitní kompostárnu. Kompostárna je ve výstavbě i v Červené Vodě. Je nutné vyvolat jednání pro schválení vyhlášek v obcích Lichkov, Mladkov a Dolní Morava, kde je také potřeba vyřešit způsob nakládání s bioodpady. Variantou podporující společné řešení tématu je změna statutu KK na „zařízení k nakládání s odpady“, které bude mít krajský souhlas pro využití k MOS.
Hlavní opatření	Schválené vyhlášky o sběru a systému nakládání s bioodpadem ve všech obcích SO ORP Králíky. Realizace vyhlášky - náprava.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Nakládání s bioodpadem v souladu s vyhláškou
Správce cíle	Starosta/ka obce Dolní Morava

Problémový okruh 2	**Absence dlouhodobé koncepce nakládání s odpady v obcích**
Cíl 2.1	**Vytvořit společný koncept odpadového hospodářství**
Popis Cíle	Obce nemají dlouhodobou představu o nakládání s odpady a zároveň spolu dostatečně nespolupracují. Riziko a neefektivnost odpadového hospodářství v území je proto vnímána v personálních obměnách ve vedeních obcí, v neexistenci kooperace mezi jednotlivými obcemi a v nejasných legislativních změnách. Společnými silami a plány lze zlepšit fungování odpadového hospodářství, podělit se o pozitivní zkušenosti a řešit budoucí problémy.

Hlavní opatření	Pravidelná setkání zastupitelů obcí. Prezentace příkladů dobré praxe. Společná komunikace s krajem. Zjišťování informací o připravovaných koncepcích a změnách v odpadovém hospodářství a nakládání se SKO. Tvorba POH. Realizace řešení způsobů nakládání s odpadem, který nebude možné po roce 2024 skládkovat. Aktivní účast na spolupráci při realizaci koncepcí.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Plán odpadového hospodářství (POH) Projekt k řešení způsobu nakládání s odpadem, který nebude možno po roce 2024 skládkovat
Správce cíle	Starosta/ka obce Dolní Morava

5.2.4. Indikátory

Indikátory výsledku

Problémový okruh č. 1	**Reakce na legislativní změny týkající se BRKO**		
Číslo indikátoru	1.1a		
Název indikátoru	**SOULAD SYSTÉMU SBĚRU A NAKLÁDÁNÍ S BRKO S PLATNOU LEGISLATIVOU**		
Měrná jednotka	Existence vyhlášek v obcích		
Správce měřítka	Starosta/ka obce Dolní Morava		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		5	5
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	Soulad vyhlášek všech obcí ve SO ORP Králíky s aktuální legislativou ve věci OH (vyhlášky o sběru a nakládání s BRKO).		
Metodika a výpočet:	Umístění schválených vyhlášek na úředních deskách obcí		
Zdroj čerpání dat:	Úřední deska města nebo obce		

Problémový okruh č. 1	**Reakce na legislativní změny týkající se BRKO**		
Číslo indikátoru	1.2a		
Název indikátoru	**PRODUKCE SKO**		
Měrná jednotka	množství		
Správce měřítka	Starosta/ka obce Dolní Morava		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		1720	<1720
Skutečnost	1720		
Popis měřítka:	Množství SKO by se, díky podpoře domácího kompostování, mělo stabilizovat nebo snížit. Lze takto sledovat efekt vynaložených prostředků na domácí kompostování.		
Metodika a výpočet:	Porovnávání evidovaného množství		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí		

Problémový okruh č. 2	Absence dlouhodobé koncepce nakládání s odpady v obcích		
Číslo indikátoru	2.1a		
Název indikátoru	**SPOLEČNÝ KONCEPT OH A POH V ORP KRÁLÍKY**		
Měrná jednotka	Existence		
Správce měřítka	Starosta/ka obce Dolní Morava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Společný plán a spolupráce v otázkách řešení odpadového hospodářství povede k efektivnějšímu směřování v budoucím nakládání s odpady.		
Metodika a výpočet:	Doložený proces společné tvorby a realizace POH		
Zdroj čerpání dat:	Plán odpadového hospodářství		

Indikátory výstupu

Cíl 1.1	Společná podpora systému domácího kompostování		
Číslo indikátoru	1.1.1		
Název indikátoru	**POČET DOTOVANÝCH DOMÁCÍCH KOMPOSTÉRŮ**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta/ka obce Dolní Morava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		300	300
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet distribuovaných kompostérů v rámci „Programu podpory domácího kompostování“.		
Metodika a výpočet:	Evidence distribuovaných kompostérů		
Zdroj čerpání dat:	Správce projektu/příslušné orgány obcí		

Cíl 1.2	Zajistit, aby nakládání s biologicky rozložitelným odpadem ve všech obcích ve SO ORP Králíky odpovídalo platné legislativě		
Číslo indikátoru	1.2.1		
Název indikátoru	**NAKLÁDÁNÍ S BIOODPADEM V SOULADU S VYHLÁŠKOU**		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Starosta/ka obce Dolní Morava		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		5	5
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	Počet obcí, které nakládají s BRKO dle schválených vyhlášek		
Metodika a výpočet:	Informace o způsobu nakládání s BRKO v rámci POH		
Zdroj čerpání dat:	Plán odpadového hospodářství		

Cíl 2.1	Vytvořit společný koncept odpadového hospodářství
Číslo indikátoru	2.1.1
Název indikátoru	**PLÁN ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ (POH)**
Měrná jednotka	Existence závazných částí POH (%)

Správce měřítka	Starosta/ka obce Dolní Morava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		60%	100%
Skutečnost	10%		
Popis měřítka:	Vytvoření závazných částí POH		
Metodika a výpočet:	Vytvoření závazných částí POH ve všech obcích SO ORP Králíky. Dotaz na příslušné orgány obcí.		
Zdroj čerpání dat:	Příslušné orgány obcí, POH		

Cíl 2.1	Vytvořit společný koncept odpadového hospodářství		
Číslo indikátoru	2.1.2		
Název indikátoru	**PROJEKT K ŘEŠENÍ ZPŮSOBU NAKLÁDÁNÍ S ODPADEM, KTERÝ NEBUDE MOŽNO PO ROCE 2024 SKLÁDKOVAT**		
Měrná jednotka	Existence		
Správce měřítka	Starosta/ka obce Dolní Morava		
Roky	2013	2017	2020
Plán		KONCEPCE	PROJEKTOVÝ ZÁMĚR
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Existence koncepce a následně projektový záměr, který vznikl na široké platformě spolupráce odborné i laické veřejnosti.		
Metodika a výpočet:	Dokumentace veřejných prezentací, existence dokumentu		
Zdroj čerpání dat:	Úřední desky obcí		

5.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Starostové všech obcí SO ORP Králíky
Vedoucí odboru ŽP města Králíky

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění

cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	**Název cíle**	**Správce cíle**
1.1	Společná podpora systému domácího kompostování	Starosta/ka obce Dolní Morava
1.2	Zajistit, aby nakládání s biologicky rozložitelným odpadem ve všech obcích ve SO ORP Králíky odpovídalo platné legislativě	Starosta/ka obce Dolní Morava
2.1	Vytvořit společný koncept odpadového hospodářství	Starosta/ka obce Dolní Morava

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Gestor indikátoru**
1.1a	Soulad systému sběru a nakládání s BRKO s platnou legislativou	Starosta/ka obce Dolní Morava
1.2a	Produkce SKO	Starosta/ka obce Dolní Morava
2.1a	Společný koncept OH a POH v OPR Králíky	Starosta/ka obce Dolní Morava
1.1.1	Počet dotovaných domácích kompostérů	Starosta/ka obce Dolní Morava
1.2.1	Nakládání s bioodpadem v souladu s vyhláškou	Starosta/ka obce Dolní Morava
2.1.1	Plán odpadového hospodářství (POH)	Starosta/ka obce Dolní Morava
2.1.2	Projekt k řešení způsobu nakládání s odpadem, který nebude možno po roce 2024 skládkovat	Starosta/ka obce Dolní Morava

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu)[1]. Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí

Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

Navržené cíle problémových okruhů v oblasti odpadového hospodářství reagují na konkrétní možnosti úspor, dlouhodobou koncepci a zapracování legislativních požadavků. Po delší diskusi do nich nebyly zařazeny motivační programy, které si každá obec řeší operativně sama a nejsou tedy (zatím) společnou prioritou.

V rámci meziobecní spolupráce shledáváme jako žádané a nejefektivnější snížení celkového objemu odpadu formou vyřazení jeho biologické složky ze svozu. Konkrétně podporou domácího

kompostování a souvisejících vyhlášek obcí. Dlouhodobě náročnějším tématem bude efektivní spolupráce obcí ve společné politice odpadového hospodářství a nalezení optimálního řešení způsobu nakládání s odpady po roce 2024.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla tvořena od prosince 2013 do května 2015. Po zabezpečení a proškolení realizačního týmu proběhlo seznámení všech obcí ve SO ORP Králíky s projektem. Všech pět obcí v daném správním obvodu ORP souhlasilo se zapojením do projektu a vždy ochotně a bez prodlev komunikovalo s realizačním týmem, poskytovalo žádaná data, reagovalo na dotazy. Realizační tým na jaře 2014 zadával data do šablon, vytvořených odborným týmem MOS. Data byla získávána z podkladů Svazu měst a obcí ČR, příslušných ministerstev, veřejně dostupných databází a především vlastního průzkumu, realizovaného po celou dobu projektu v území ORP Králíky. Mezi použité metody lze uvést rozhovor s řediteli příslušných zařízení a vedoucími odborů města při formulování analýz a problémových okruhů, průzkumy a studium místních strategických a odborných dokumentů.

Z šablon byla data přenesena do souhrnného dokumentu, který byl prezentován na prvním oficiálním setkání zástupců obcí SO ORP Králíky dne 20. 6. 2014. Zde bylo odhlasováno volitelné téma zdravotnictví, které bylo v letních měsících řešeno prioritně.

Souhrnný dokument byl dále v několika etapách připomínkován odborným týmem a externími oponenty. Data byla průběžně konzultována s odbornou veřejností.

Se zástupci obcí byla v průběhu projektu vyplněna dvě dotazníková šetření k odborným tématům, jeden metodický list zaměřený na meziobecní spolupráci a jeden metodický pokyn k tématu administrativní podpory malých obcí. Nejintenzivnější spolupráce probíhala s pracovníky Odboru životního prostředí ORP Králíky, kteří byli neocenitelným zdrojem relevantních dat a potřebnými konzultanty takto odborně náročného tématu. Mezi zástupci obcí byla nejintenzivnější spolupráce se starostkou města Králíky a místostarostou obce Dolní Morava.

5.5. Přílohy k tématu 3.: odpadové hospodářství

5.5.1. Seznam zkratek

BRKO	Biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	Biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	Datová základna
EU	Evropská unie
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	Komunální odpad
MOS	Meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	Nebezpečný odpad
OH	Odpadové hospodářství
OO	Ostatní odpad
OPŽP	Operační program životního prostředí
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Prioritní osa
PrO	Odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	Specifický cíl
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SKO	Směsný komunální odpad
ZEVO	Zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	Životní prostředí

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v ORP a oproti předchozím uvedeným datům jsou z databáze ISOH (jsou tedy přepočtené a liší se od dat evidovaných v ORP). Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základy a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
Produkce odpadů [t]							2008	2009	2010	2011
Produkce ostatních odpadů (OO)	25 428,61	81 402,55	4 391,96	5 069,49	5 209,56	4 966,79	320,12	17,27	19,94	20,49
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	1 132,37	2 254,86	421,04	403,85	205,05	220,77	199,13	37,18	35,66	18,11
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →						+99,13	-62,82	-64,34	-81,89
Celková produkce (OO a NO)	26 759,59	83 657,41	4 813,00	5 473,34	5 414,61	5 187,56	312,63	17,99	20,45	20,23
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →						+212,63	-82,01	-79,55	-79,77

Podílové ukazatele [%]	2008	2009	2010	2011	2012
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů	97,30	91,25	92,62	96,21	95,74
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů	2,70	8,75	7,38	3,79	4,26

Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.-1]		2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP		9 175	9 080	9 060	8 931	8 910
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		9 117,97	530,07	604,12	606,27	582,22
Měrná produkce OO		8 872,21	483,70	559,55	583,31	557,44
Měrná produkce NO	245,76	46,37	44,58	22,96	24,78	23,87
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		81,87	15,45	14,85	7,65	8,25
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		-18,13	-84,55	-85,15	-92,35	-91,75

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

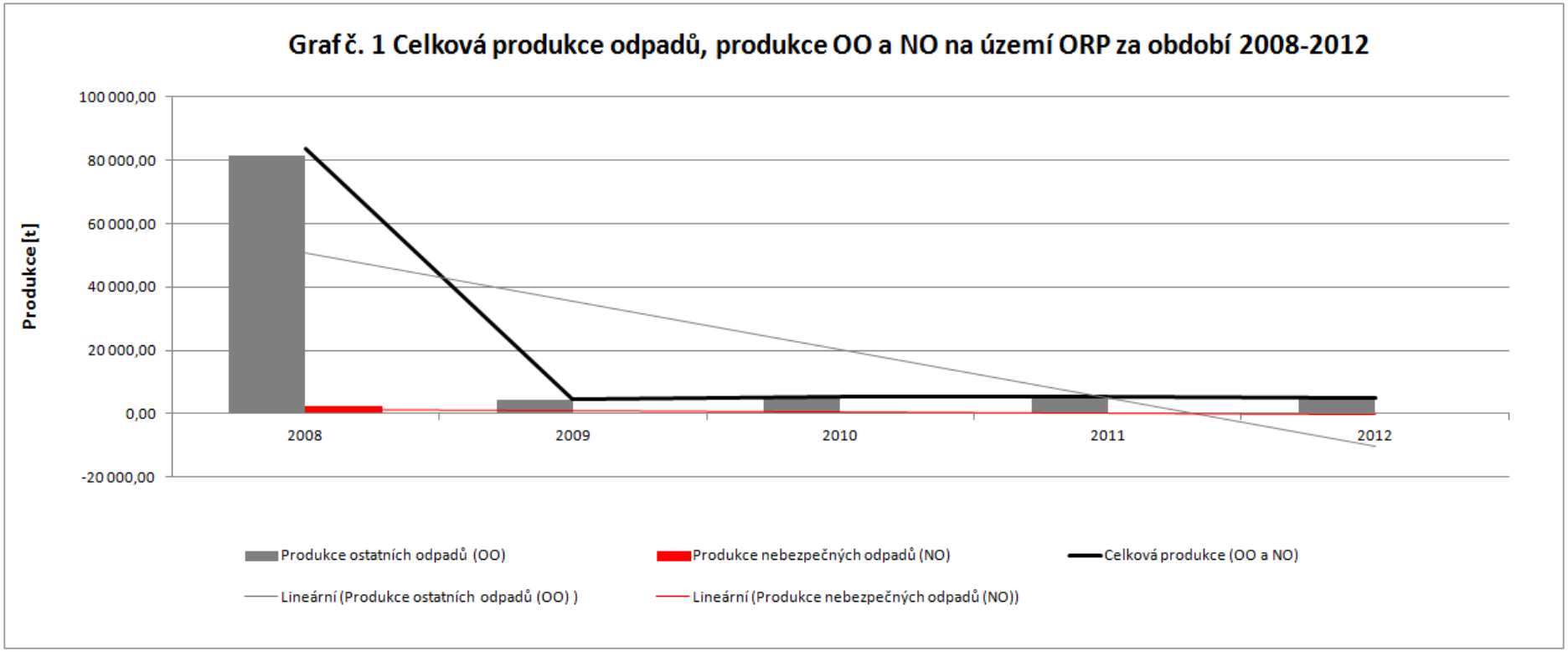

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové č. odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	114,33	20,97	82,44	118,53	109,58
200102	Sklo	O	88,20	122,84	59,14	125,69	100,91
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	0,30	0,60	1,03	0,80	0,46
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200113*	Rozpouštědla	N	0,00	0,00	0,00	0,18	0,50
200114*	Kyseliny	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200115*	Zásady	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200119*	Pesticidy	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,19	0,02	0,01	0,01	0,01
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlovodíky	N	0,08	0,00	0,00	0,00	0,26
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	0,44	0,00	0,00	0,00	0,12
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	0,55	0,14	0,03	0,01	0,29
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,05	0,03	0,00	0,00	0,00
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísly 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	83,32	13,85	23,32	1,49	23,50
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	0,02	0,00	0,00	0,00	0,27
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	0,77	0,80	0,00	0,00	22,20
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200139	Plasty	O	51,71	53,43	42,51	39,14	47,16
200140	Kovy	O	56,96	75,60	29,83	352,24	8,41
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	34,49	37,24	60,30	145,54	145,54
200202	Zemina a kameny	O	0,00	0,00	0,00	16,00	122,77
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	**2 167,77**	**2 316,51**	**2 247,18**	**2 504,55**	**2 728,72**
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200303	Uliční smetky	O	0,00	0,00	0,00	6,45	1,20
200304	Kal ze septiků a žump	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	9,84	11,53	27,46	11,95	56,15
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	134,01	116,06	35,76	75,58	45,12
150102	Plastové obaly	O	19,74	41,99	40,29	56,85	46,46
150103	Dřevěné obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150104	Kovové obaly	O	2,45	9,29	8,51	10,82	1,57
150105	Kompozitní obaly	O	0,26	1,94	2,66	3,76	2,76
150106	Směsné obaly	O	7,81	4,51	0,00	12,22	0,04
150107	Skleněné obaly	O	4,42	14,16	28,59	14,83	16,30
150109	Textilní obaly	O	0,01	0,02	0,00	0,08	0,05
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	6,08	152,17	92,69	21,86	4,89
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce KO			2 783,93	2 993,67	2 781,76	3 518,57	3 485,24
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			2 327,17	2 386,84	2 418,41	2 781,37	3 040,57
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			1 193,04	1 174,19	1 230,65	1 470,64	1 582,33

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	83 657,41	4 813,00	5 473,34	5 414,61	5 187,56	-94,25	+13,72	-1,07	-4,19
Celková produkce KO	2 783,93	2 993,67	2 781,76	3 518,57	3 485,24	+7,53	-7,08	+26,49	-1,03
Celková produkce SKO	2 167,77	2 316,51	2 247,18	2 504,55	2 728,72	+6,86	-2,99	+11,45	+8,95
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů	3,33		62,20		50,82		64,98		67,13
Podíl SKO na produkci KO	77,87		77,38		80,78		71,18		78,36
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	9 175		9 080		9 060		8 931		8 910
Měrná produkce KO	303,43		329,70		307,04		393,97		390,84
Měrná produkce SKO	236,27		255,12		248,03		280,43		306,25

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

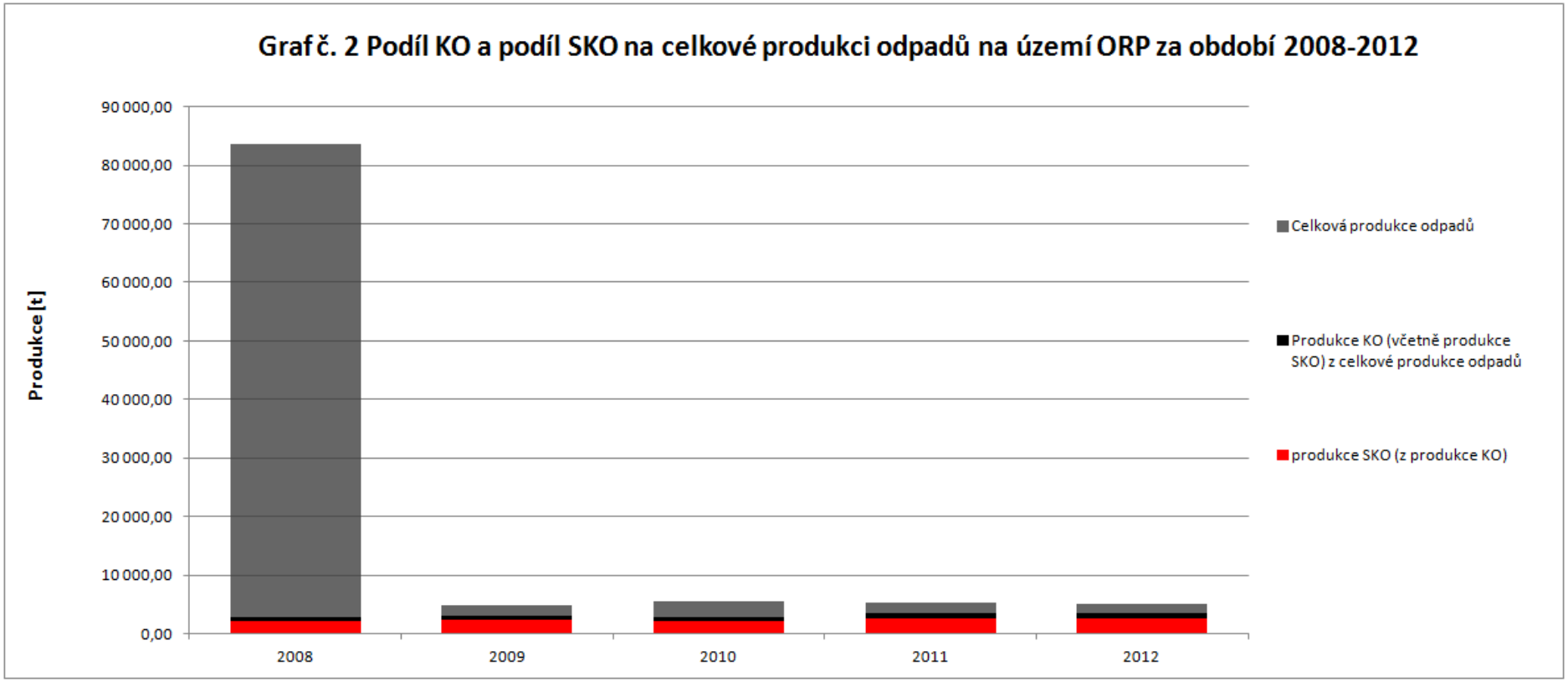

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Příloha č. 4 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	248,33	137,02	118,20	194,12	154,70	-44,82	-13,74	+64,23	-20,31
Sklo	150107, 200102	92,62	136,99	87,73	140,52	117,22	+47,91	-35,96	+60,18	-16,58
Plast	150102, 200139	71,45	95,42	82,81	95,99	93,62	+33,55	-13,22	+15,92	-2,47
Nápojové kartony	150105	0,26	1,94	2,66	3,76	2,76	+636,88	+37,10	+41,66	-26,57
Celkem separovaný sběr		412,66	371,37	291,39	434,38	368,30	-10,01	-21,54	+49,07	-15,21

Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP	9 175	9 080	9 060	8 931	8 910
Měrná produkce tříděného papíru	27,07	15,09	13,05	21,73	17,36
Měrná produkce tříděného skla	10,09	15,09	9,68	15,73	13,16
Měrná produkce tříděného plastu	7,79	10,51	9,14	10,75	10,51
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů	0,03	0,21	0,29	0,42	0,31
Měrná produkce tříděného odpadu	44,98	40,90	32,16	48,64	41,34

Zdroj: Databáze GRUP ISOH (MŽP, CENIA)

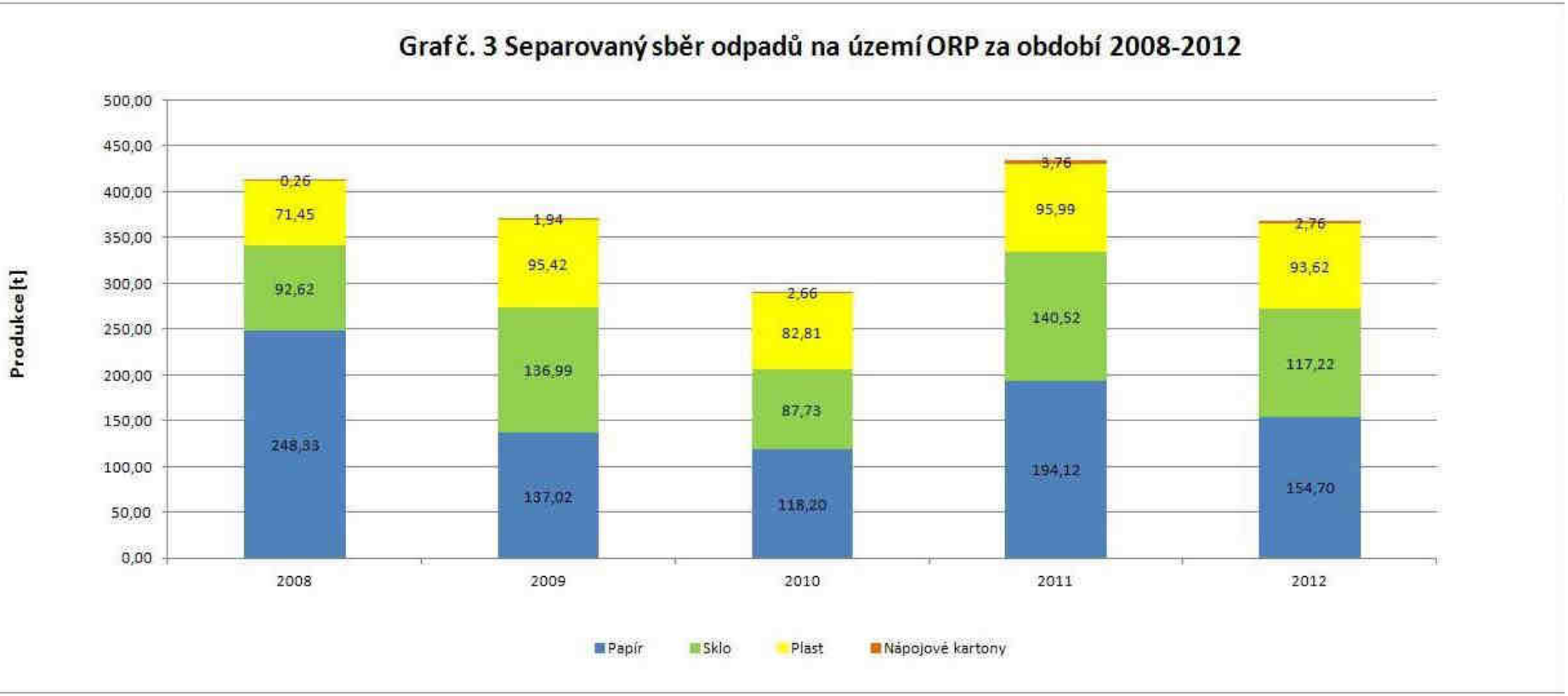

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Příloha č. 5 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové č. odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustřeďované odděleně a zpracovávané mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,18	0,43	0,62	0,50	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstřeďování a separace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	4,20	0,00	0,00	0,00
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejích vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové č. odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030311	Kaly z čistění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klihovka a štípenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	223,50	145,25	298,00	272,34	254,38
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	9,49	10,76	20,01	3,85	5,84
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	25,66	14,87	12,86	12,18	11,13
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	134,01	116,06	35,76	75,58	44,00
150103	Dřevěné obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
170201	Dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	16,12
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	70,45	8,12	75,94	75,66	34,62
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	0,00	2,10	2,40	2,40	7,61
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čiření vody	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	114,33	20,97	82,44	118,53	108,27

Katalogové č. odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	0,30	0,60	1,03	0,80	0,46
200110	Oděvy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200111	Textilní materiály	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200125	Jedlý olej a tuk	O	0,44	0,00	0,00	0,00	0,12
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	34,49	37,24	60,30	145,54	145,54
200301	Směsný komunální odpad	O	2 167,77	2 316,51	2 247,18	2 504,55	2 728,72
200302	Odpad z tržišť	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	9,84	11,53	27,46	11,95	56,15
Celková produkce BRO			2 790,45	2 688,63	2 864,00	3 223,88	3 412,96

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

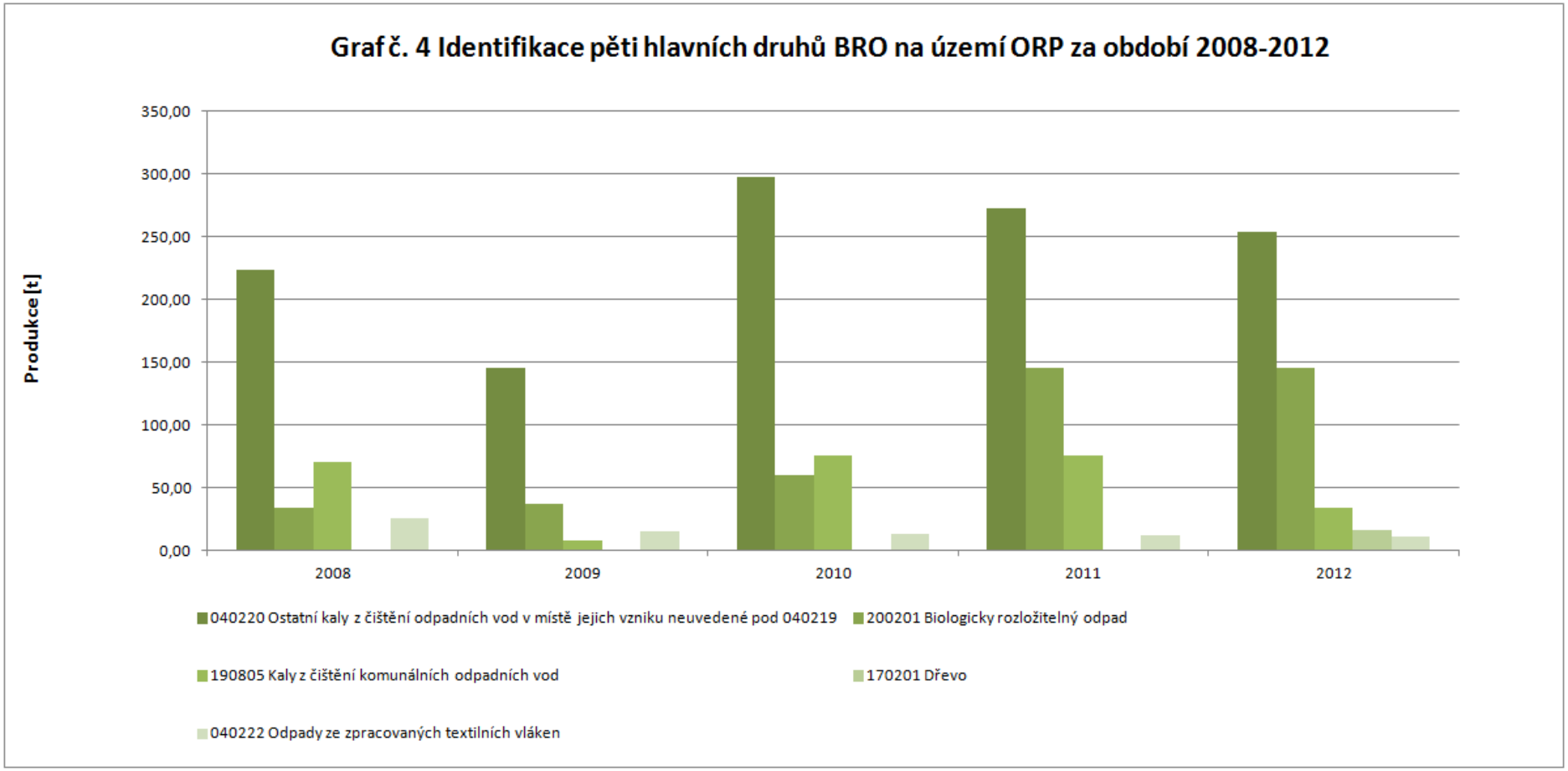

Graf. č. 4 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Příloha č. 6 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	2 790,45	2 688,63	2 864,00	3 223,88	3 412,96	-3,65	+6,52	+12,57	+5,86
z toho celková produkce BRKO	2 327,17	2 386,84	2 418,41	2 781,37	3 039,26	+2,56	+1,32	+15,01	+9,27

Podílové ukazatele [%]	2008	2009	2010	2011	2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	83,40	88,78	84,44	86,27	89,05

Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP	9 175	9 080	9 060	8 931	8 910
Měrná produkce BRO	304,14	296,10	316,11	360,98	383,05
Měrná produkce BRKO	253,64	262,87	266,93	311,43	341,11

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

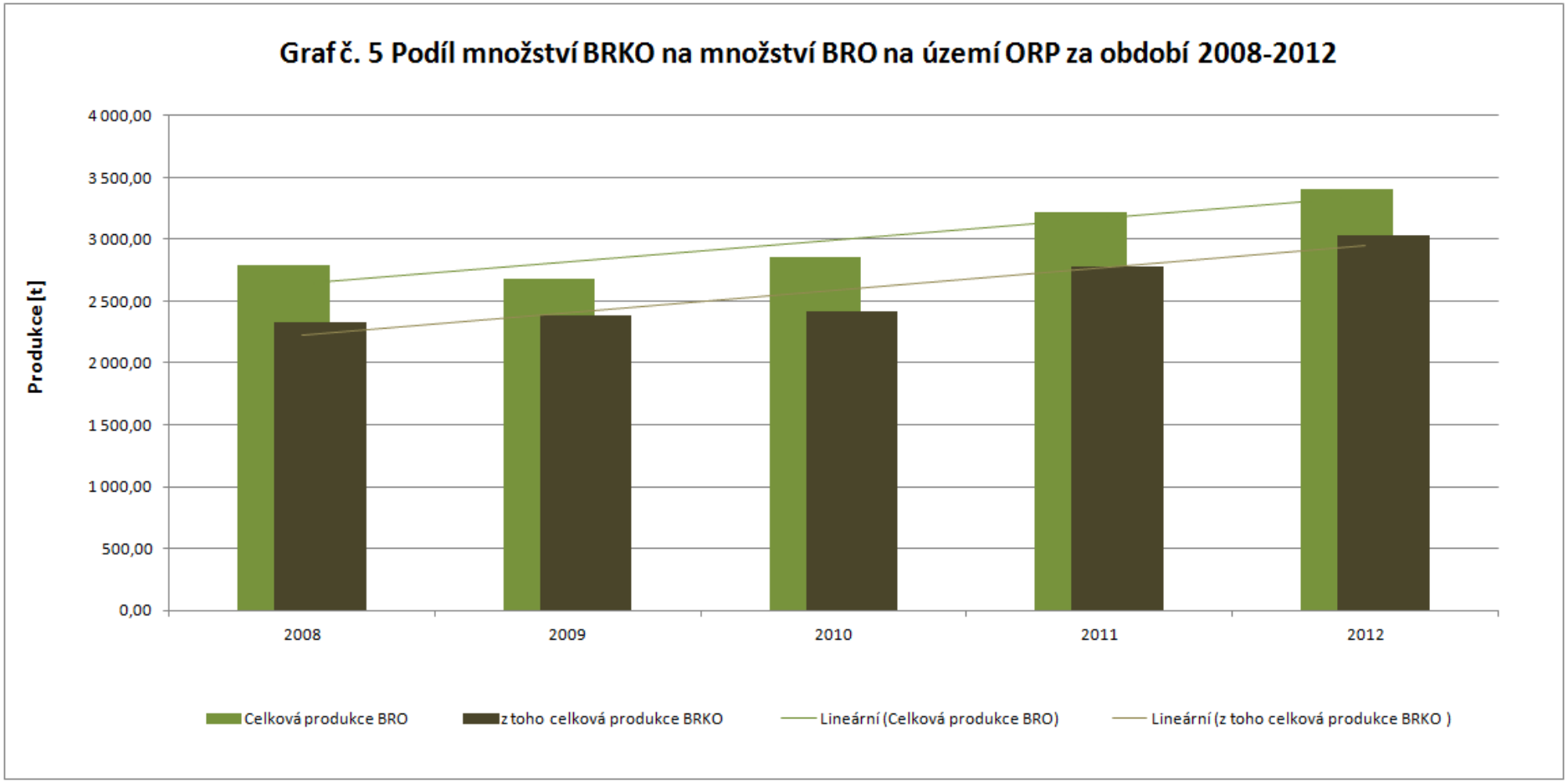

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Příloha č. 7 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]								2008	2009	2010	2011
Využití	Materiálové využití	19 014,95	136 284,43	453,30	1 759,97	563,26	1 056,29	716,72	2,38	9,26	2,96
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		71,06	162,91	9,42	32,16	10,40	20,36				
	Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	18 822,70	136 284,43	453,30	1 759,97	563,26	1 056,29	724,04	2,41	9,35	2,99
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		70,34	162,91	9,42	32,16	10,40	20,36				
Celková produkce odpadů		26 696,48	26 759,59	83 657,41	4 813,00	5 473,34	5 414,61				
Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →						0,00	0,00	0,00	0,00
	Spalování	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
								0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Graf č. 6 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

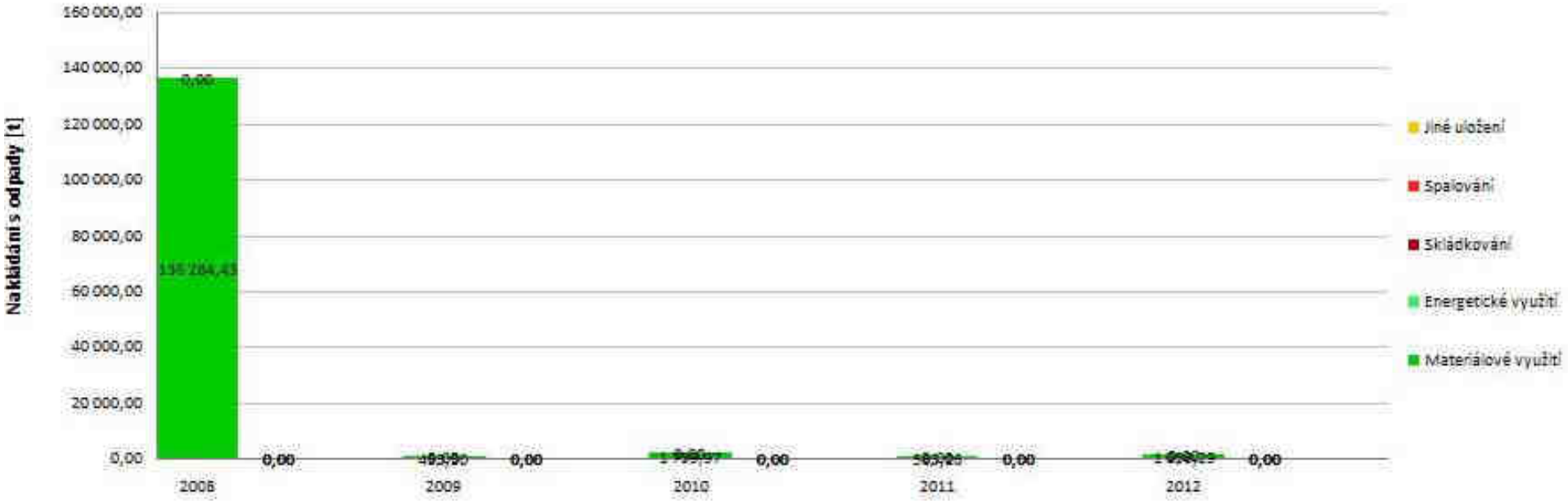

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Příloha č. 8 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
Nakládání s odpady [t]									2008	2009	2010	2011
KO	Využití	Materiálové využití	49,12	293,18	180,36	139,12	0,00	440,78	596,89	367,20	283,24	0,00
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓			
			2,29	10,53	6,02	5,00	0,00	12,66	+496,89	+267,20	+183,24	-100,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	45,14	293,18	180,36	139,12	0,00	440,78	649,45	399,53	308,18	0,00
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓									
			2,11	10,53	6,02	5,00	0,00	12,66	Meziroční změna [%] ↓			
	Celková produkce KO [t]		2 141,91	2 783,93	2 993,67	2 781,76	3 518,57	3 482,37	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Graf č. 7 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

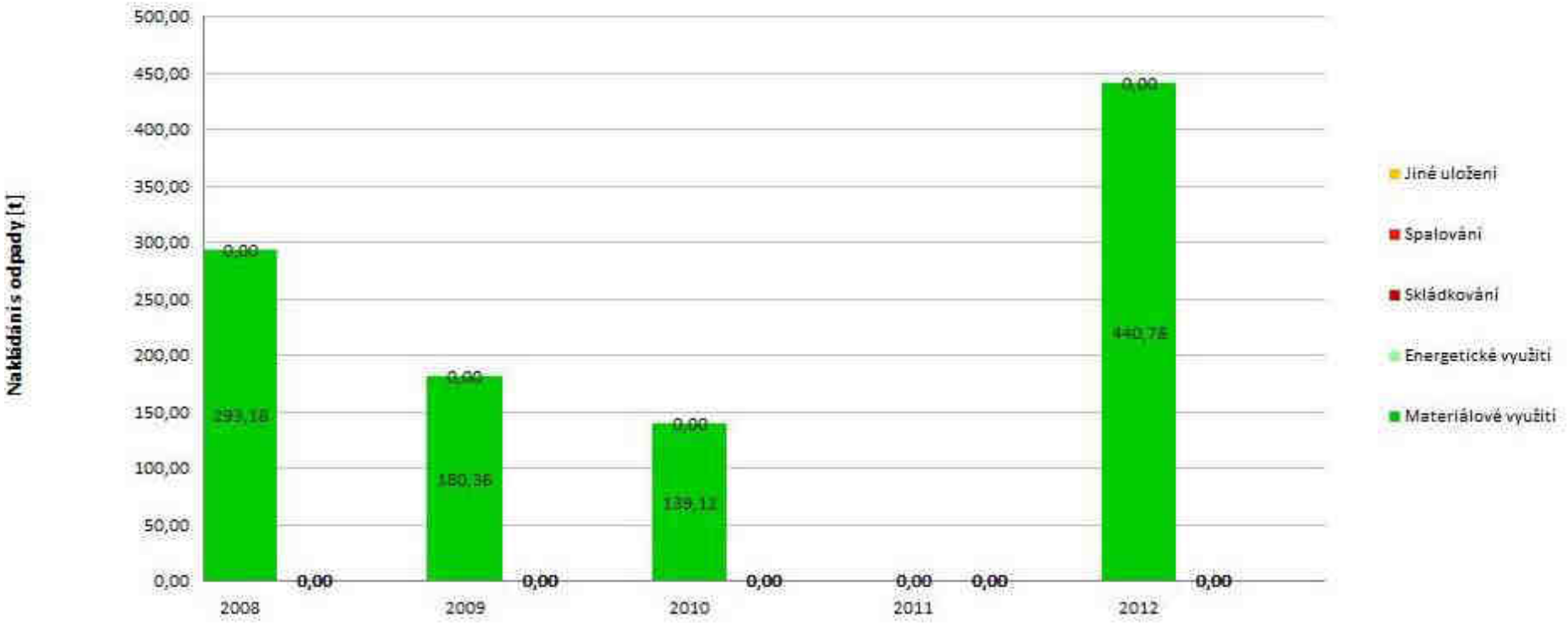

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Příloha č. 9 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	43,76	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

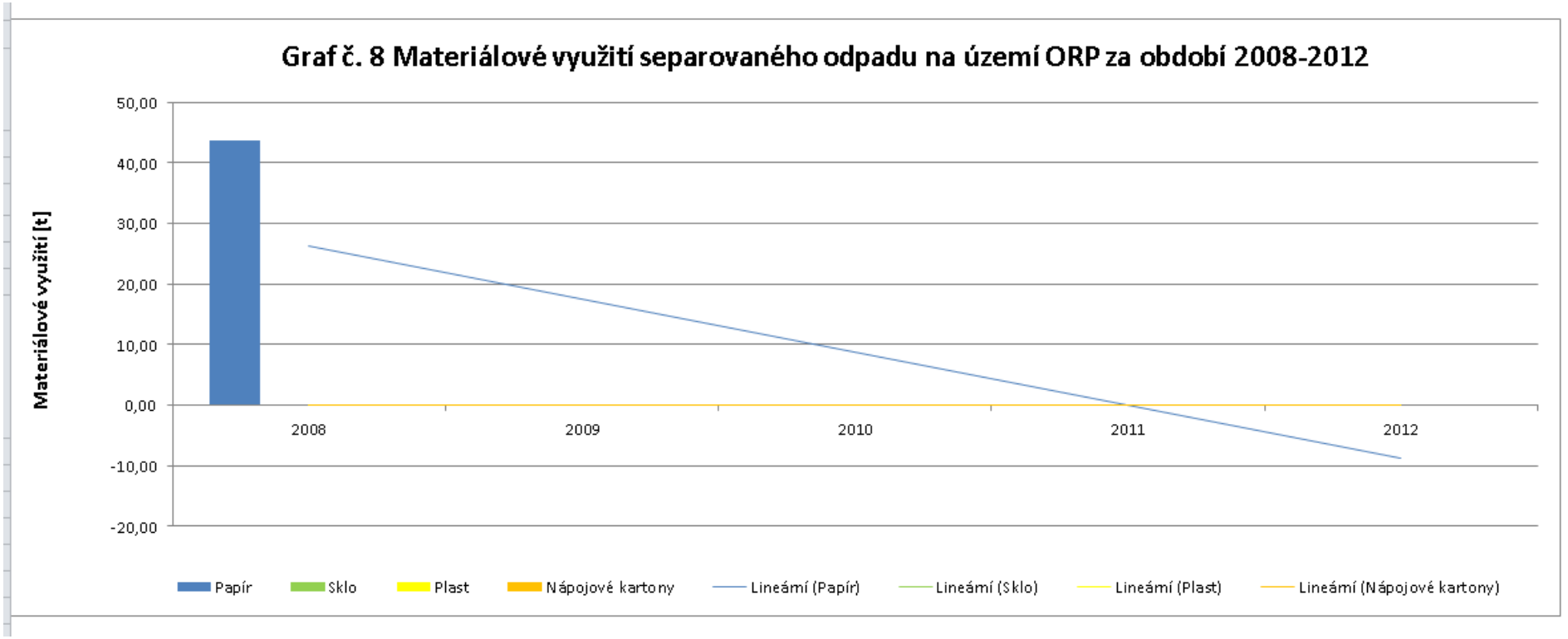

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Příloha č. 10 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání		DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
Nakládání s BRO a BRKO [t]										2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
BRO	Využití	Materiálové využití			145,65	307,94	531,15	561,77	893,26	+111,42	+72,48	+5,77	+59,01
		Energetické využití			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BRKO	Využití	Materiálové využití			31,44	35,00	60,30	0,00	295,09	+11,32	+72,29	-100,00	0,00!
		Energetické využití			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
										Podíl skládkování a měr. skládkování k DZ 1995 [%] ↓			
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2009	2010	2011	2012
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.$^{-1}$] ↓									
				148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →						-100,00	-100,00	-100,00	-100,00
		Spalování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓			
										2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
										0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA)

6. Téma 4.: Zdravotnictví

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Zástupci obcí ve SO ORP Králíky označili situaci ve zdravotnictví za nepříznivou, proto bylo téma zdravotnictví zvolené jako téma volitelné a nezbytně nutné jej v rámci meziobecní spolupráce řešit. Důvodem nepříznivé situace je nedostatek lékařů, jejich odchod do důchodu a absence jejich nástupců. Dále se zhoršuje situace ve stávajících zařízeních zatížených demografickým vývojem v regionu, postrádá se větší zdravotnické zařízení v oblasti (poliklinika, nemocnice) a vzniká značná dojezdová vzdálenost do těchto zařízení. Veškeré problémy jsou popsány níže.

Nedostatek lékařů a absence jejich výběru a zástupu v době nepřítomnosti

Na téměř devět tisíc obyvatel (8931 obyvatel k 1. 1. 2014) připadá pět praktických lékařů a jeden lékař pro děti a dorost. Z praktických lékařů se dva nachází v důchodovém věku, stejně jako dva stomatologové (ze čtyř praktikujících). Již v současné době je problematický zástup lékařů v době jejich dovolených a nepřítomnosti. Odchod lékařů bude mít nepříznivý vliv na vývoj zdravotnictví i na atraktivitě oblasti.

Demografický vývoj

Trend stárnutí se projevuje nejen u lékařů, ale i u občanů v území. Podobně jako v celé ČR i ve SO ORP Králíky dochází ke stárnutí populace, která jde ruku v ruce se zhoršujícím se zdravotním stavem. Vyšší počet obyvatel ve vyšším věku znamená vyšší nároky na zdravotní péči. Podle výhledů ČSÚ dosáhne v ČR po roce 2050 podíl seniorů nad 65 let dvojnásobku oproti současnému stavu. Ve SO ORP Králíky počet obyvatel nad 65 let meziročně narůstá. Problém nastává při odchodu místních lékařů. Pokud nebude možné získat zdravotní péči v oblasti, starší občané budou nuceni dojíždět do vzdálenějších měst (samozřejmě za předpokladu, že zde budou novými lékaři přijati). Jejich mobilita je ovšem v mnoha případech omezená natolik, že nejsou schopni se do zdravotního zařízení dopravit sami a bez pomoci.

Zrušení nemocnice

Zrušení nemocnice v Červené Vodě v roce 1998 vedlo nejen k zániku akutní lůžkové péče[2], ale rovněž ke snížení zdravotního personálu a počtu nabízených služeb. Toto omezení dále vedlo k navýšení vzdálenosti v případě akutní hospitalizace. Dojezdová vzdálenost do nejbližší nemocnice je cca 45 km. Nemocnice se nachází v okresních městech Ústí nad Orlicí a Šumperk. Redukce počtu nemocnic spolu s narůstající specializací některých stávajících zařízení vedly k plynulému nárůstu podílu osob, které jsou hospitalizovány mimo okres svého trvalého bydliště. V případě SO ORP Králíky téměř polovina hospitalizovaných občanů nalezla lůžkovou péči v nemocnici Šumperk, přestože spádově patří do

[2] **Akutní lůžková péče standardní:** poskytována pacientovi
- s náhlým onemocněním nebo náhlým zhoršením chronické nemoci, které vážně ohrožují jeho zdraví, ale nevedou bezprostředně k selhávání životních funkcí, nebo
- za účelem provedení zdravotních výkonů, které nelze provést ambulantně,
- za účelem včasné léčebné rehabilitace.

Akutní lůžková péče intenzivní: poskytována pacientovi v případech náhlého selhávání nebo náhlého ohrožení základních životních funkcí nebo v případech, kdy lze tyto stavy důvodně předpokládat.

okresu Ústí nad Orlicí. S ohledem na zmíněné, je nutné uvést, že silnice, která vede z ORP Králíky do nemocnice v Šumperku je v zimním období špatně sjízdná. Serpentinový profil trasy, stoupající do vyšší nadmořské výšky, se stává díky sněhové pokrývce a námraze nebezpečný a pomalý, a znesnadňuje dopravu oběma směry.

Doprava a klima

Do obou nemocničních zdravotnických zařízení musí občané SO ORP Králíky dojíždět za specialisty, případně na plánovaný zákrok, operaci či jiné vyšetření, které není možné provést v území SO ORP Králíky. Díky hranici krajů je spojení hromadnou dopravou do Šumperka (Olomoucký kraj) téměř nemožné.

Momentálně je pro celou oblast k dispozici jedna záchranná zdravotní služba. S výstavbou dvou lyžařských center, s rozšířením turistického ruchu a s nárůstem počtu návštěvníků oblasti dochází současně k navýšení úrazů. Přesto může být v mikroregionu odbaven pouze jeden aktuální případ.

Meziobecní spolupráce by mohla přinést lepší využití a efektivnost služeb, společné řešení problémů týkající se zdravotní péče v menších obcích, popřípadě by mohlo dojít k dělbě nákladů při dotování a zajištění společných zdravotnických zařízení a služeb v rámci obcí s rozšířenou působností.

Základní legislativa

V právním řádu České republiky jsou základní práva ve zdravotnictví upraveny obecně právními předpisy ústavní právní síly, o kterých blíže pojednávají zákony, vyhlášky a jiné podzákonné předpisy. Zdravotní péči poskytují zdravotnická zařízení státu, obcí, fyzických a právnických osob v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy podle zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 99/2012 Sb. o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb.
Zákon č. 160/1992 Sb. o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních.
Zákon č. 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách.
Zákon č. 374/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě.
Vyhláška č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

Zdroje dat

ORP Králíky nezpracovává údaje o zdravotnickém zařízení v území. Použité podklady vychází z dat poskytnutých zdravotními pojišťovnami, z Českého statistického úřadu nebo Národního zdravotnického informačního systému. Specifika oblasti byla zaznamenána vlastním šetřením ve spolupráci s odpovídajícím úřadem ORP, diskuzí s místními lékaři, ostatním zdravotním personálem a dotazníkovým šetřením mezi občany SO ORP Králíky.

Dotazníkový průzkum

V období 15. 8. 2014 - 3. 9. 2014 proběhl ve SO ORP Králíky průzkum na téma zdravotnictví. Dotazník obsahoval pět otázek, rozdělených na dvě oblasti. Cílem bylo získat informaci o dostupnosti a kvalitě poskytované zdravotnické péče ve SO ORP Králíky.
Průzkumu se účastnilo 44 respondentů ve věku 20 - 61 let. Věkový průměr byl 36 let. Respondenti navštěvují v průměru tři lékaře, z čehož dva se nachází přímo ve správním obvodu ORP. Je to především praktický lékař, stomatolog, gynekolog, kožní lékař nebo pediatr.

Graf 6.1 Navštěvovaní lékaři

Ze vzdálenějších specialistů byl jmenován nejčastěji stomatolog, gynekolog a oční lékař. Nejdále pacienti dojíždějí za stomatology s odůvodněním vyšší kvality péče (včetně vybavení ordinací).
Subjektivní hodnocení kvality poskytované péče bylo v průměru ohodnoceno známkou 2. Nejvíce byli hodnocení praktičtí lékaři, kde se názor měnil dle konkrétního lékaře i věku a zdravotních obtíží respondenta. Horší hodnocení bylo uvedeno u lékařů, kteří v oblasti nemají konkurenci, a respondent tedy nemá na výběr - například u pediatrické péče.
Tuto kategorii však v uvedeném vzorku nelze zobecňovat a vyvozovat z ní konkrétní příčiny i důsledky. Jedná se především o vyjádření subjektivní zpětné vazby k poskytovaným službám.

Graf 6.2 Průměrná nespokojenost pacientů se službami lékařů
(otázka byla hodnocena na škále 1 - 5; 1 = maximální spokojenost, 5 = nespokojenost)

Pacienti požadovali například kratší čekací dobu u lékaře, lepší vybavení čekáren či ordinací, nebo možnost výběru místního lékaře.

Téměř 50% respondentů uvedlo jako hlavní potřebu zavedení lékařské služby první pomoci. Jako další témata zazněla například lepší dostupnost a výběr specialistů.

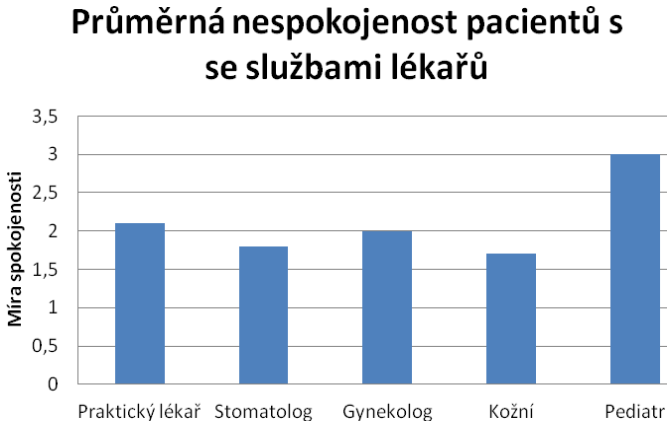

Dotazníkový průzkum lékaři

Z 15 distribuovaných dotazníků se jich vrátilo pouhých 8, neboť někteří lékaři měli dovolenou a jeden lékař se odmítl průzkumu zcela zúčastnit.
Na první otázku, jak je pokryta zdravotní péče na Králicku odpověděla většina lékařů kladně. Podle jejich názoru je porytí dobré a dostačující. Dva z lékařů považovali jako nedostatečně pokrytou péči specialistů. Na otázku, jak by mohla obec přispět k lepšímu stavu zdravotnictví na Králicku, polovina lékařů navrhla poskytnutí výhodnějších bytových podmínek pro nově příchozí lékaře, dva lékaři vidí možnou pomoc v úsilí obce o zachování RLP (o jejímž zrušení se uvažovalo), další dva lékaři by si přáli vetší parkoviště před budovou, v níž poskytují lékařské ošetření. Na třetí otázku, kdo nahradí oslovené lékaře v případě odchodu do důchodu, odpověděli dva, že náhradu za sebe mají, tři z nich jsou ve věku, kdy jim do důchodu zbývá hodně let, další tři lékaři náhradu za sebe nemají. Na otázku, zda ve své ambulanci pociťují nadbytek nebo nedostatek klientů, odpověděli všichni, že klientů mají nadbytek. A co se týče názoru lékařů na výhody či nevýhody jejich lékařské praxe v této oblasti, většina považuje za nevýhodu velkou vzdálenost (ke specialistům) a za výhodu považují tři lékaři osobní komunikaci s lidmi, jeden pak krásné prostředí. Ostatní lékaři nevidí výhodu lékařské praxe v tomto regionu žádnou.

6.1.2. Popis zdravotnictví ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), a očekávaný vývoj:

SO ORP Králíky leží na severovýchodě České republiky, na hranicích Čech, Moravy a Polska. Jedná se o pohraniční horský region, jehož specifická poloha se promítá i do stavu zdravotnictví v dotčeném území.

Králicko patří k jedné z nejčistších ekologických oblastí České republiky. Leží v podhůří Kralického Sněžníku, třetího nejvyššího pohoří v České Republice. Kralický Sněžník je jedním z chráněných území sdružených pod označením Natura 2000 a v roce 1990 byl vyhlášen národní přírodní rezervací. Nalézá se zde komplex montánních a subalpínských biotopů. Vyvěrá zde množství pramenů, mnohdy označovaných za léčivé (například z důvodu přítomnosti radonu). Přes tyto skutečnosti se zde nenachází žádná lázeňská zařízení ani sanatoria.

V současné době je registrováno celkem 33 zdravotnických zařízení[3]. V rámci primární péče zde sídlí 5 praktických lékařů pro dospělé, jeden praktický lékař pro děti a dorost a 4 stomatologové. V oblasti dále sídlí 11 lékařů – specialistů, je zde jedna léčebna pro dlouhodobě nemocné a k dispozici je záchranná služba a dopravní zdravotní služba. Lékárenské služby nabízí 3 zařízení. Péči pro občany vyššího věku nabízí jeden domov pro seniory a dvě pečovatelské služby.

Ve SO ORP Králíky neexistuje žádné zařízení akutní péče. Nejbližší nemocnice sídlí v okresních městech Ústí nad Orlicí a Šumperk (cca 35 km).

Významný vliv na počet pacientů má rozšiřující se turistický ruch v území, zejména rozvoj dvou lyžařských areálů (z celkem pěti) výrazně navyšuje počet dalších uživatelů. Takové zatížení území ještě více vede k potřebě zajištění, dostupnosti a kvalitě zdravotní péče. Reálný počet dále nemusí odpovídat počtu obyvatel v území s ohledem na pracovní migraci polských občanů a nutnost vstupních a preventivních prohlídek pracovníků poskytují místní lékaři zdravotní péči i jim[4].

V případě, že polský občan začne pracovat ve správním obvodu Králíky, dostane kartičku VZP. Ze začátku vlastní tzv. Potvrzení dočasně nahrazující, které platí po celé EU pro případ nutného, nebo neodkladného ošetření. Pokud chtějí být plnohodnotně ošetřeni i v Polsku (tzn. všechna ošetření, nejen nutná), pak si zažádají na české pojišťovně, která jim vystaví žádost o plnohodnotné pojištění i v Polsku. Jestliže to polská strana povolí, pak jsou pojištěni plně i tam. Pokud tento občan dojíždí minimálně jednou týdně do Polska, kde má trvalé bydliště, má vystavenou tzv. „pendlerskou kartu“, tzn. že platí pojištění VZP v ČR a v případě nutnosti jej ošetří lékař v Polsku, který to vykáže Polské pojišťovně a ta to vykáže té naší.

V těsném sousedství ORP Králíky se nachází obec Těchonín, v níž již léta funguje odbor biologické ochrany (dále jen OBO). Jedná se o jediné takto specializované centrum České republiky. Tato specializovaná infekční nemocnice je základnou armádního biologického obranného výzkumu a rovněž místem určeným ke školení a výcviku specialistů biologické ochrany naší armády, států NATO

[3] Lékařské i nelékařské péče. Do nelékařské péče se řadí např. rehabilitační a lékárenská zařízení.
[4] Žádná firma v ORP Králíky nedisponuje vlastním firemním lékařem.

a specialistů civilní obrany. OBO Těchonín je schopen izolovat a léčit lidi nakažené vysoce nebezpečnými infekčními nemocemi jako je např. SARS; hemoragické (krvácivé) horečky typu Ebola, Marburg, Lass, dále pak multirezistentní tuberkulóza, pravé neštovice apod. Dále OBO Těchonín izoluje a vyšetřuje i vojáky, kteří se vracejí z nasazení v epidemiologicky rizikových oblastech – např. Afgánistánu, Iráku.

V této kapitole se zaměřujeme na podrobnější informace ve vztahu k dopravní dostupnosti zdravotnických služeb a jejich rozmístění v území. Geografický rozbor i demografická data jsou uvedena dále v následujícím textu.

Mapa 6.1 Dostupnost zdravotnických zařízení ve SO ORP Králíky

Vzdálenostní dostupnost po dopravní síti z centra obce k nejbližší nemocnici, poliklinice nebo jinému sdruženému zdravotnickému zařízení poskytujícímu komplexní zdravotní péči. Údaje zhotovené pro MAS Orlicko.

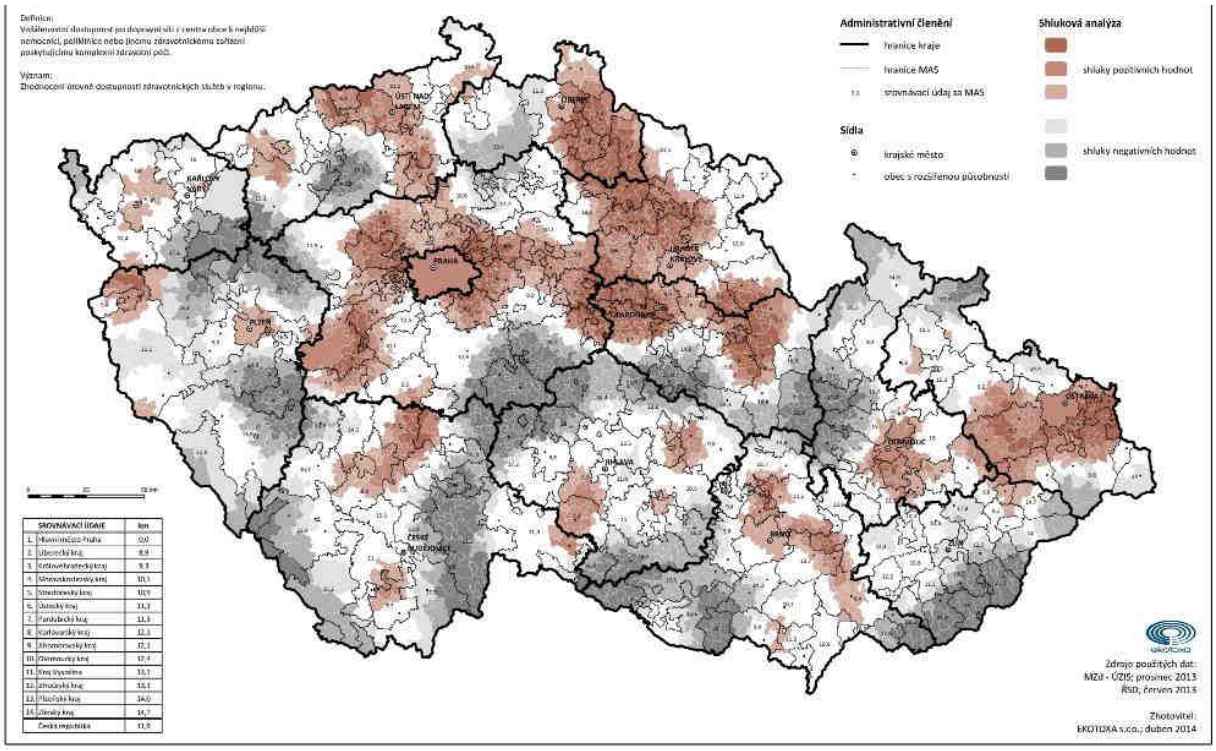

	SROVNÁVACÍ ÚDAJE	km
1.	Hlavní město Praha	0,0
2.	Liberecký kraj	8,9
3.	Královéhradecký kraj	9,3
4.	Moravskoslezský kraj	10,1
5.	Středočeský kraj	10,9
6.	Ústecký kraj	11,3
7.	Pardubický kraj	11,3
8.	Karlovarský kraj	12,1
9.	Jihomoravský kraj	12,1
10.	Olomoucký kraj	12,4
11.	Kraj Vysočina	13,1
12.	Jihočeský kraj	13,3
13.	Plzeňský kraj	14,0
14.	Zlínský kraj	14,7
	Česká republika	11,9

Zdroj: ÚZIS, ŘSD, Ekotoxa s.r.o.

Na území SO ORP Králíky se nachází čtyři úrovně dopravní dostupnosti zdravotnických zařízení. Nejhorší dostupnost je na Dolní Moravě a lepší se směrem k obci Mladkov a dále k městu Žamberk.

Mapa 6.2 SO ORP Králíky a další místa poskytovaných zdravotnických služeb

Mapa znázorňuje umístění ORP Králíky vzhledem k dalším významným místům poskytujícím zdravotní služby – především spádová nemocnice v Ústí nad Orlicí. Je zde také patrná hranice dvou krajů. Na severu ORP je státní hranice s Polskem.

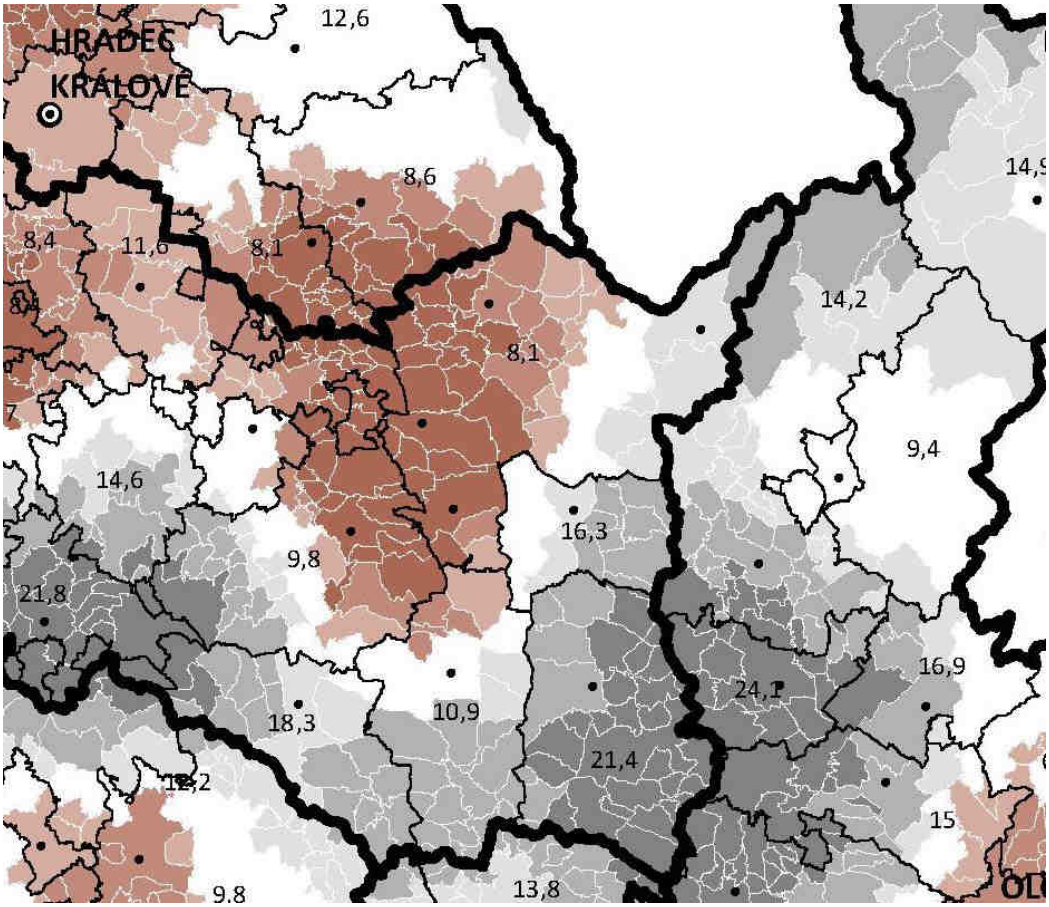

Mapa 6.3 Mapa správních obvodů ORP Králíky a ORP Šumperk

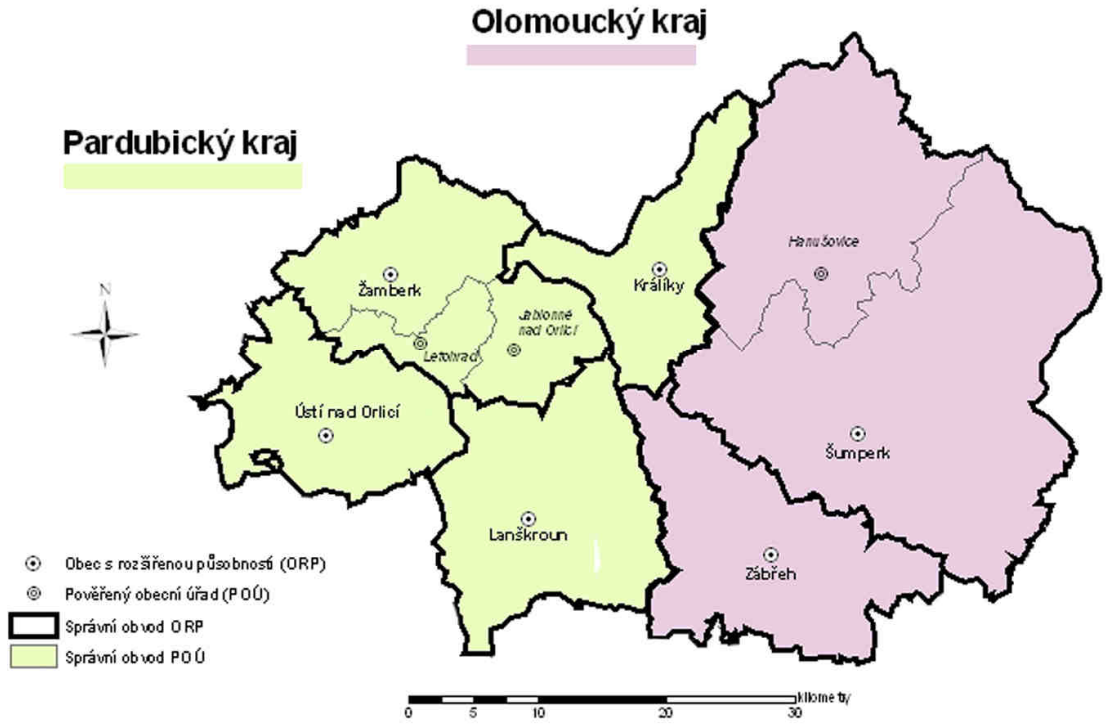

Zdroj: ČSÚ, 2007

Mapa 6.4 Umístění zdravotnických zařízení ve SO ORP Králíky

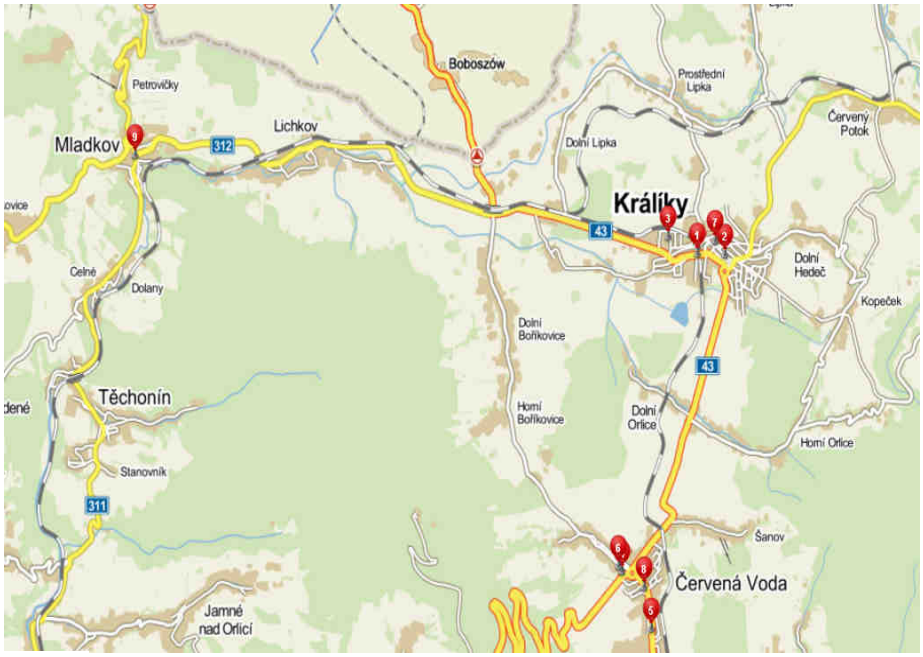

1) Ordinace v bývalém zdravotním středisku v ulici 5. Května, Králíky, 2) Ordinace praktického lékaře v ulici Dlouhá, Králíky, 3) Ordinace praktického lékaře v ulici Tkalcovská, Králíky, 4) Léčebný ústav, Červená Voda, 5) Ordinace v bývalém zdravotním středisku, Červená Voda, 6) Zdravotní záchranná služba, Červená Voda, 7) Lékárna u Černého orla, Králíky, 8) Lékárna Červená Voda, 9) Lékárna Mladkov.

Síť zdravotnických zařízení

Síť zdravotnických zařízení představuje jednu z nejdůležitějších složek celého zdravotnického sytému. Zpravidla se dělí na lůžkovou a ambulantní část. Páteř lůžkové části je tvořena sítí nemocničních zařízení a léčebných ústavů. Ambulantní část tvoří na jedné straně sdružená ambulantní zařízení, polikliniky a zdravotnická střediska, na straně druhé pak kvantitativně významnější soubor samostatných ordinací praktických lékařů a lékařů specialistů (ČSÚ).

Tabulka 6.1 Vybavenost území SO ORP Králíky zařízeními lékařské péče, současný stav

Obec	Počet obyvatel	Zařízení základní ZP[5]	Zařízení odborné LP[6]	Léčebné ústavy	Nemocnice	Dopravní a záchranná zdravotní služba
Králíky	4441	6	4	-	-	-
Červená Voda	3116	3	8	1	-	2
Lichkov	537	-	-	-	-	-
Mladkov	534	2	-	-	-	-
Dolní Morava	303	-	-	-	-	-

Zdroj: ČSÚ, vlastní šetření

Lůžková zařízení

Aeskulap spol. s.r.o. je obchodní společnost, která od r. 1996 zabezpečuje chod bývalé nemocnice Červená Voda. Tato společnost byla založena třemi lékaři, do té doby působícími ve zmíněné nemocnici. Aeskulap spol. s.r.o. nabízí především ošetřovatelskou a rehabilitační péči dlouhodobě nemocným, a to nejen z Králík a přilehlých obcí, ale i ze vzdálenějších měst jako je například Mohelnice, nebo Olomouc. V roce 1998 byla z podnětu Ministerstva zdravotnictví zrušena akutní lůžka a nahrazena ošetřovatelskými. V roce 2006 činila lůžková kapacita 81 míst, v současné době disponuje ústav 105 lůžky. Vedle toho byla rozšířena nabídka Aeskulapu o tzv. sociální služby, která spočívala v zavedení počtu 20 sociálních lůžek pro klienty, jejichž stav již nevyžaduje odbornou péči, nicméně jejich fyzická či mentální indispozice je činí nesoběstačnými a oni nadále potřebují pomoc při zvládání běžných činností jako je oblékání, hygiena, přičemž z kapacitních důvodů nemohou být umístěni v některém z nejbližších domovů důchodců atd.

Tabulka 6.2 Lůžková zařízení na území SO ORP, současný stav

	Název	Komentář
Nemocniční zařízení	-	-
Léčebné ústavy	AESKULAP, s.r.o. Červená Voda 56161	Viz komentář výše

Zdroj: ÚZIS

[5] Zařízení základní zdravotní péče: samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé, samostatná ordinace lékaře pro děti a dorost, samostatná ordinace praktického lékaře stomatologa.

[6] Zařízení odborné lékařské péče: samostatná ordinace praktického lékaře gynekologa, samostatná ordinace lékaře specialisty, ostatní samostatná zařízení.

V prostorách zmíněné bývalé nemocnice můžeme rovněž nalézt i samostatné ambulance lékařů specialistů jako je například urologie, chirurgie nebo interní ambulance. Tyto prostory si lékaři pronajímají od Aeskulapu. Součástí areálu je také nově zřízená rehabilitace, která slouží nejen klientům léčebného ústavu, ale i široké veřejnosti, stejně jako laboratoř a RTG.

Orlickoústecká nemocnice je společností s ručením omezeným. Od ORP Králíky se nachází přibližně 35 km daleko. Nalezneme zde všechna standardní oddělení kromě oddělení kožního a očního. Není zde ani kožní či oční ambulance. Lidé potřebující odbornou pomoc tohoto typu musejí dojet do Litomyšle, vzdálené od Ústí nad Orlicí 17km. Rovněž zde chybí gastroenterologické oddělení, částečně jej však nahrazuje gastroenterologická ambulance. Informace o nemocnici, jednotlivých ambulancích, odděleních a zákrocích vám poskytnou na každé recepci, která je součástí jednotlivých oddělení. Orlickoústecká nemocnice má nadstandardně vybavené dětské oddělení, jeho součástí je velký, barevně proveden dětský kout a pohodlné zázemí pro maminky, které zde chtějí zůstat se svými dětmi.

Co se týká již zmíněné ambulantní péče, najdeme zde vedle standardních ambulancí jako je chirurgická či interní, také ambulanci stomickou, cévní a ambulanci pro hojení ran, ambulanci lymfologickou a ergoterapeutickou. Je zde i široká nabídka ambulancí pro rodiče s dětmi (např. diabetologická, nefrologická, gastroenterologická, psychologická a endokrinologická). Vedle ambulancí jsou v Orlickoústecké nemocnici hojně zastoupeny poradny, například cerebrovaskulární, poradna pro kýly, pro neurodegenerativní onemocnění, pro záchvatovitá onemocnění, pro bolesti hlavy, otologická poradna, sluchadlová a rinologická (viz příloha č. 6.5.2). Své služby zde rovněž nabízí logopedická poradna. V Orlickoústecké nemocnici je vysoký počet odborných ambulancí a poraden.

Orlickoústecká nemocnice dále poskytuje nadstandardní služby dětem a je dobře specializovaná v oboru chirurgie, nabízí celou škálu všeobecné chirurgické péče od operací na zažívacím traktu, včetně operací nádorů zhoubných i nezhoubných (i laparoskopicky), dále pak laparoskopických operací žlučníku, tříselních kýl, zánětu červovitého přívěšku, léčení zánětů v dutině břišní, ošetření pacientů s hemorhoidálními obtížemi s pomocí nové operační metody podle prof. Longa. Léčí se zde pacienti s onemocněními v oblasti konečníku, s periferním postižením končetin při diabetu či aterosklerose, s popáleninami, s onemocněními ruky, s chronickými ranami a s onemocněními prsu.

Chirurgové zde nabízejí specializovanou péči v odborně zaměřených ambulancích:

- ambulance všeobecné chirurgie
- ambulance pro chirurgii ruky
- traumatologická ambulance
- dětská chirurgická ambulance
- stomická poradna
- proktologická a onkochirurgická ambulance
- ambulance pro hojení chronických ran
- cévní ambulance
- poradna pro kýly

Výčet a provoz jednotlivých ambulancí je uveden v příloze č. 6.5.2.

Šumperská nemocnice je rovněž společností s ručením omezeným. Poskytuje ambulantní a lůžkovou péči pro spádovou oblast čítající více jak 200 tisíc obyvatel. Šumperská nemocnice se specializuje zejména v oboru ortopedie, na tomto poli provádí úspěšně náročné operativní výkony jako je náhrada kyčelního či kolenního kloubu aj. Ortopedické oddělení Šumperské nemocnice patří mezi špičková **moderní pracoviště** s velmi zkušeným týmem lékařů. V nemocnici jsou prováděny implantace kardiostimulátorů, vyšetření pomocí OCT, ERCP. Na základě osvědčení MZ ČR je nemocnice od roku 2003 zapojena do programu mamografického screeningu.

Šumperská nemocnice disponuje na rozdíl od Orlickoústecké kožním, očním a gastroenterologickým oddělením. Také se zde nachází oddělení onkologické a plicní.

Z ambulancí zde mimo všechny běžné ambulance (viz příloha č. 6.5.2) nalezneme poradnu pro závislé na tabáku, plicní ambulanci a ambulanci plastické chirurgie, která je vyhlášená díky MUDr. Zálešákovi - jedním z nejlepších lidí ve svém oboru a hojně navštěvovaná lidmi z celého kraje.

Šumperská nemocnice má na rozdíl od Orlickoústecké nemocnice centralizované místo k poskytování informací, tzv. Centrální příjem. Oddělení centrálního příjmu (CP) tvoří recepce, kde vám poskytnou veškeré informace a ambulance, z nichž některé zajišťují péči o pacienty v nepřetržitém provozu, některé pouze ve všední dny během řádných ordinačních hodin. Oddělení centrálního příjmu tak také zajišťuje centralizovanou péči o pacienty přijímané do Šumperské nemocnice v době ústavní pohotovostní služby, a to pro všechny operační i neoperační obory mimo obory pediatrie, gynekologie a porodnictví. Oddělení úzce spolupracuje se zdravotnickou záchrannou službou. Jednotlivé ambulance centrálního příjmu poskytují kromě standardní péče také nadstandardní placené služby

Porovnáváme-li obě nemocnice, lze konstatovat, že v Orlickoústecké nemocnici nalezneme velmi bohatou škálu odborných ambulancí a poradenských služeb a vysokou profesionalitu a široký záběr v oboru dětském a chirurgickém. Šumperská nemocnice pro změnu disponuje vícero lůžkovými odděleními a její nejsilnější pozici lze spatřovat na poli ortopedie a plastické chirurgie. Obě jsou přibližně stejně daleko od ORP Králíky, takže výběr dané nemocnice záleží na aktuální potřebě obyvatel správního obvodu Králíky.

Ambulantní zařízení

Tabulka 6.3 Ambulantní zařízení na území SO ORP, současný stav

	Název	Komentář
Samostatná ordinace praktických lékařů a lékařů specialistů	Praktický lékař pro dospělé **MUDr. Moravcová Ludmila** Červená Voda 56161	Detašované pracoviště
	Praktický lékař pro dospělé – MOVIOM s.r.o. **MUDr. Moravcová Ludmila** Červená Voda 56161	
	Praktický lékař pro dospělé **MUDr. Doleček Jiří** Mladkov 56167	
	Praktický lékař pro dospělé	

	MUDr. Bartáková Jindřiška Králíky 56169	
	Praktický lékař pro dospělé **MUDr. Němeček Pavel** Králíky 56169	
	MUDr. Eva Rýcová s.r.o., PL pro dospělé **MUDr. Eva Rýcová** Králíky 56169	
	Praktický lékař pro děti a dorost MOVIOM s.r.o. **MUDr. Měchurová Olga** Červená Voda 56161	
	Praktický lékař pro děti a dorost **MUDr. Měchurová Olga** Králíky 56169	Detašované pracoviště
	Praktický lékař stomatolog MOVIOM s.r.o. **MUDr. Vítková Eva** Červená Voda 56161	
	Praktický lékař stomatolog **MUDr. Kopecký Milan** Mladkov 56167	
	MUDr. Jan Špička s.r.o., Zubní lékařství **MUDr. Jan Špička** Králíky 56169	
	MUDr. Marie Špičková s.r.o., Zubní lékařství **MUDr. Marie Špičková** Králíky 56169	
	Praktický lékař gynekolog **MUDr. Záruba Karel** Králíky 56169	
	Praktický lékař gynekolog **MUDr. Záruba Karel** Červená Voda 56161	Detašované pracoviště
	Ambulance ortopedie a chirurgie **MUDr. Cvrček Vladimír** Červená Voda 56161	Detašované pracoviště
	DERMATOLOGICKÁ ORDINACE s.r.o. **MUDr. Kotrlá Monika** Červená Voda 56161	
	Interna a diabetologie CVZ s.r.o. **MUDr. Vítek Jaromír** Červená Voda 56161	Detašované pracoviště
	MUDr. Miloš Jansa s.r.o., ortopedie **MUDr. Jansa Miloš** Červená Voda 56161	Detašované pracoviště
	Radiodiagnostika **Mgr. Máca Petr** Červená Voda 56161	
	Urologická ambulance **MUDr. Kment Václav**	Detašované pracoviště

	Červená Voda 56161	
	Chirurgická ambulance **MUDr. Jansa Miloš** Červená Voda 56161	Detašované pracoviště
	Kožní ambulance **MUDr. Dungl Petr** Králíky 56169	Detašované pracoviště
	Oční ordinace **MUDr. Čížek Petr** Králíky 56169	Detašované pracoviště
	PASMED s.r.o. **MUDr. Páslerová Milena** Králíky 56169	Ordinace psychiatra
Zdravotní středisko	-	
Poliklinika	-	
Samostatná zařízení nelékařská	Odborná rehabilitační péče **Pražáková Marcela** 5. května 414, 56169 Králíky	
	Odborná rehabilitační péče **Saňák Jan** 5. května 414, 56169 Králíky	
	Odborná rehabilitační péče **AESKULAP s.r.o.** Červená Voda 56169	
Samostatná odborná laboratoř	MeDiLa spol. s r.o. **Ing. Tajbrová Zuzana** 56161 Červená Voda	Detašované pracoviště

Zdroj: ÚZIS

Do samostatných ambulantních zařízení se řadí samostatné ordinace praktických lékařů i lékařů specialistů, dále zdravotní střediska a polikliniky. Většina lékařů se nachází buď v zařízení bývalé nemocnice v Červené Vodě, nebo v budově bývalého zdravotního střediska v Králíkách. Jeden stomatolog a jeden praktický lékař pro dospělé sídlí v obci Mladkov.

Nejbližší chirurgická a interní ambulance se nachází v bývalé nemocnici v Červené Vodě, dnes zařízení následné péče, jehož provozovatelem je soukromá společnost Aeskulap, spol. s r.o., Červená Voda. Kapacita je 105 lůžek pro dlouhodobě nemocné pacienty, doléčování a rehabilitace. V areálu bývalé nemocnice Červená Voda také sídlí rychlá záchranná pomoc. Do jejich zásahového území patří celé území SO ORP Králíky spolu s dalšími obcemi, ležícími mimo správní obvod – Jablonné nad Orlicí a Těchonín.

Tabulka 6.4 Stav budov zdravotnických zařízení

Adresa	Stav
MOVIOM s.r.o. Červená Voda 330	Společnost založena 1994, vlastníkem je MUDr. Měchurová, MDDr. Vítková, MUDr. Moravcová. Vlastní celou budovu, kde jsou ordinace i byty. Starší budova s malou parkovací plochou. Vstup s bezbariérovou pomůckou. Vzdálenost cca 400 m k zastávce hromadné dopravy.
AESKULAP s.r.o. Červená Voda 333	Společnost založena v roce 1996 na místo bývalé organizace "Nemocnice a zdravotní středisko Červená Voda". Budovy v areálu patří obci Červená Voda. Vlastníky společnosti jsou MUDr. Vítek, MUDr. Rusek, MUDr. Pohanka. Jedná se o historickou budovu z roku 1902. V areálu neprobíhají větší investice. Hlavní budova má bezbariérový vstup. V přízemí jsou ambulance a v dalších prostorách je především LDN, sociální lůžka a zázemí. Areál sousedí s RZS. Součástí je velké parkoviště a heliport. V areálu je také zahrada a bufet. Vzdálenost cca 200 m k zastávce hromadné dopravy.
Zdravotnické zařízení 5. května 414, 56169 Králíky	Zdravotní zařízení zahrnuje šest ordinací, prostory pro rehabilitaci a kanceláře. Obecní budova vybudovaná v roce 1988 jako sídlo OÚNZ, následně SAL. Od roku 1993 vznikly soukromé ordinace. Nově rozšířené parkoviště, zrekonstruovaný chodník a přechod s „ostrůvkem" a zastávkou MHD. Město plánuje modernizaci bezbariérového vstupu a dveře s automatickým otevíráním. V budově je zdviž. Žádné větší investice nejsou plánovány.
Zdravotnické zařízení Mladkov 133	Zdravotnické zařízení má dvě ordinace a byty v obecní budově. Dostupné parkoviště blízko MHD. V roce 2012 prošla budova rekonstrukcí – rekonstrukce střechy a oken z dotací. Plánují topení a výtah z vlastních zdrojů.
Ordinace MUDr. Rýcové Tkalcovská 657, Králíky	Jednopodlažní budova ve vlastnictví MUDr. Rýcové. Dříve zdravotní středisko závodu Hedva. Rekonstrukce v roce 1990. Jedna ordinace, bezbariérový vstup, nová okna.
Ordinace MUDr. Němečka Dlouhá 285, Králíky	Budova na pěší zóně v centru města ve vlastnictví MUDr. Němečka. V roce 1996 otevřena v přízemí bezbariérová čekárna a ordinace s kanceláří. V blízkosti autobusové nádraží a parkoviště cca 50 m.

Zdroj: vlastní šetření, Městský úřad Králíky

Tabulka 6.5 Zvláštní zdravotnická zařízení na území SO ORP, současný stav

	Název	Komentář
Záchranná zdravotní služba	**Zdravotnická záchranná služba PAR, p.o.** 56161 Červená Voda	Viz komentář níže.
	Dopravní zdravotní služba Hás s.r.o. 56161 Červená Voda	Viz komentář níže.
Lékárny	**Agnus dei s.r.o., Lékárna pod Suchým vrchem** 56161 Červená Voda	MUDr. Skula, Tatenice. V obecní budově. Lékárna půjde do konkurzu. Vstup s bezbariérovou pomůckou, nová okna.
	DZ Pharm s.r.o., Lékárna U Zlaté koruny – OOVL 56167 Mladkov	Po MUDr. Janosové bude mít MUDr. Doleček. V obecní budově. V r. 2001 rekonstrukce - nová okna, střecha, bezbariérový vstup.

	Lékárna U Černého orla 56169 Králíky	Mgr. Obrová. V obecní budově. V r. 2012 zainvestovala 3 mil. na rekonstrukci a přestavbu. Příprava léků. Zaměstnané 2 Mgr. a 2 farma. asistentky. Obec v r. 2012 zrekonstruovala střechu, omítky a okna. Další investice se nechystají. Lékárnu využívají i turisté.

Zdroj: ÚZIS, vlastní šetření

Zdravotnická záchranná služba

Ve SO ORP Králíky působí pouze jedna záchranná služba. Jedná se o tzv. RLP, to znamená, že posádku tvoří řidič, zdravotní sestra a lékař. Takové složení přestává být v ČR standardní. V rámci úspor finančních prostředků se ve velké míře přechází na tzv. **Rande vouz systém** (RV systém). Tedy takový systém, ve kterém k pacientovi přijíždí pouze řidič se zdravotní sestrou a až na základě vyhodnocení stavu zraněného je zavolán lékař, který na místo dojede s dalším lékařským služebním vozem a řidičem. V rámci Pardubického kraje funguje RV systém v Moravské Třebové, Svitavách, Chrudimi a Pardubicích.

Do zásahového území **Rychlé lékařské pomoci** (RLP) v Červené Vodě patří území na východ – Červená Voda, Bílá Voda, a Mlýnický Dvůr, dále pak oblast na sever – Králíky, Červený Potok, Zlatý Potok a Dolní Morava; a v západním směru Lichkov, Mladkov, Těchonín a Jablonné nad Orlicí. Posádku RLP v Červené Vodě tvoří dva kmenoví lékaři a s dalšími šesti se sepisuje dohoda o práci. Těchto šest zaměstnanců ovšem může odpracovat pouhých 80 hodin v měsíci. Akutně chybí tři stálí lékaři. RLP dále zaměstnává pět zdravotních sester a pět řidičů. Počet těchto pracovníků je pro pokrytí služeb dostačující. RLP můžeme také nalézt v Ústí nad Orlicí, Lanškrouně a v Žamberku – zde ovšem fungují pouze v dopoledních hodinách. V diskusi s lékařem RLP byl naznačen trend k navýšení služeb o RV systém (1 vůz a 5 řidičů s vyšší odbornou kvalifikací). Při výběru lokality pro tuto službu, byla Červená Voda upřednostněna díky charakteru okolního území a jeho odlehlosti, rozvoji zimních sportů, vhodnému zázemí a dostupnosti kvalifikovaných pracovníků.

Na území naší republiky funguje model víkendové (a nejen víkendové) pohotovosti například v Pardubicích. Příkladem může být MUDr. Novotný, coby majitel privátní ambulance, uzavřel smlouvy s jinými lékaři a zdravotními sestrami. Ti se střídají každý den v ambulanci a vykonávají podle smlouvy pohotovostní službu, ve všední den od 14.00 do 22.00 a o víkendu od 10.00 do 22.00. V Záluží u Litvínova pro změnu funguje nestátní zdravotnické zařízení Paracelsus s.r.o, jehož provoz je částečně dotován z finančních zdrojů Chemopetrolu. Vedle ambulantní péče a preventivní péče poskytuje pohotovostní služby pro zaměstnance Chemopetrolu a ve výjimečných případech rovněž vypomáhá zdravotnické záchranné službě v Litvínově. Funguje 24 hodin denně.

Tabulka 6.6 Rozmístění a kapacita sil Zdravotnické záchranné služby

Ústí nad Orlicí	**Hylváty 474, Ústí nad Orlicí**	**RV**	**2 lékaři**	
	Hylváty 474, Ústí nad Orlicí	2x RZP		
Vysoké Mýto	Vraclavská 120, Vysoké Mýto	RLP	2 lékaři	
	Vraclavská 120, Vysoké Mýto	RZP		
Lanškroun	Dobrovského 34, Lanškroun	RZP	0	
Červená Voda	č.p. 538, Červená Voda	RLP	2 lékaři	
Žamberk	U polikliniky 1514, Žamberk	RZP / RLP	1 lékař	RZP (Po-Pá 15:30-7:00) RLP (Po-Pá 7:00-15:30)

Zdroj: Krajský úřad Pardubického kraje, červen 2014

Počet výjezdů za posledních 5 let vzrostl o cca 20%. Navíc ještě některé pacienty například s lehčími úrazy (kde spolupracuje Horská služba) a pacienty s nezávažným zhoršením zdravotního stavu transportuje Dopravní zdravotní služba. Řádově desítky (cca 50) výjezdů ročně využijí mezikrajskou spolupráci a výjezd realizuje posádka z Hanušovic, další zásahy na tomto území pak zajišťují posádky ze Žamberka, Ústí nad Orlicí a Lanškrouna v době, kdy je posádka z Červené Vody na jiném výjezdu. V součtu to tedy vychází na cca 1500 požadavků na výjezd záchranné služby ročně. Možnost žurnální služby by obyvatelům oblasti ulehčila v dostupnosti zdravotní péče v tom ohledu, že s řadou zdravotních obtíží, pro které jsou nyní převáženi až do nemocnice v Ústí nad Orlicí, by se mohli obrátit na LPS v místě bydliště.

Graf 6.3 Počet výjezdů RZS Červená Voda

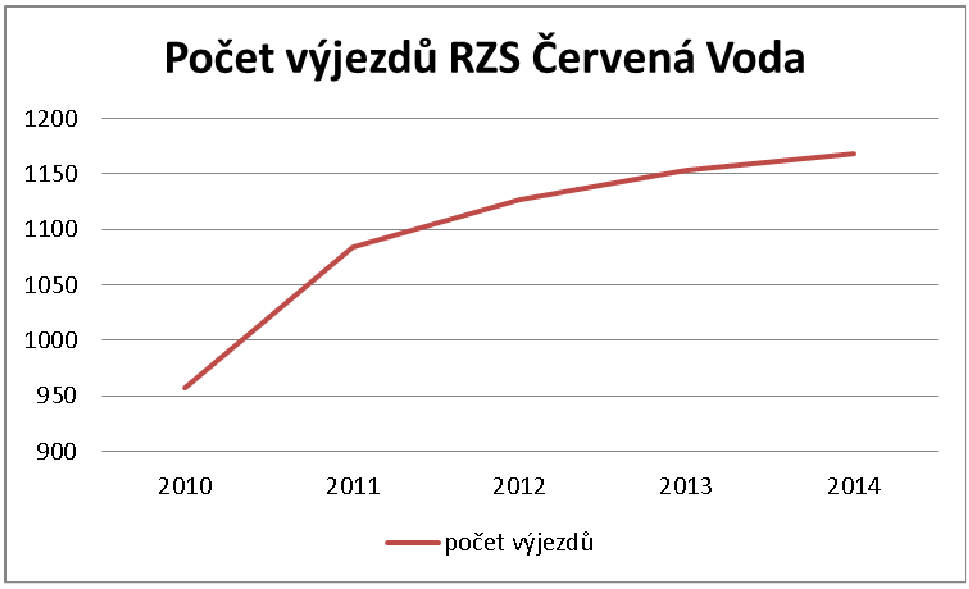

Zdroj: ZZS PAK 2015

Dopravní zdravotní služba slouží pro přepravu rodiček a nemocných. Převáží imobilní a invalidní pacienty na odborná vyšetření v rámci SO ORP Králíky, ale také do vzdálenějších zdravotnických zařízení, například do Šumperka, Olomouce, Žamberka, Ústí nad Orlicí, Pardubic atd. Rovněž zajišťuje zdravotnické zabezpečení na kulturních, sportovních a společenských akcích.

Mezi zvláštní zdravotnická zařízení se dále řadí kojenecké ústavy a dětské domovy, dětské stacionáře, dětská centra, stacionáře pro dospělé a záchytné stanice. Ani jedno zařízení ze zmíněného se ve SO ORP Králíky nenachází.

Z důvodu existence dvou lyžařských center je oblast pod kontrolou **horské služby**. Jedním z jejich úkolů je poskytnutí první pomoci návštěvníkům horských oblastí a transport zraněných. První stanice horské služby sídlí na Dolní Moravě a druhá se nachází v Čenkovicích (ta provádí záchranné akce v Čenkovicích a v Červené Vodě).

Tabulka 6.7 Počty lůžkových zařízení v okolních obcích Pardubického kraje, současný stav

	ORP Králíky	Bystřec	Jablonné nad Orlicí	Lanškroun	Letohrad	Výprachtice	Žamberk
Nemocniční zařízení	0	0	0	0	0	0	0
Léčebné ústavy	1	0	0	0	0	0	1

Zdroj: ÚZIS

Tabulka 6.8 Ambulantní zařízení v okolních obcích Pardubického kraje, současný stav

	ORP Králíky	Bystřec	Jablonné nad Orlicí	Lanškroun	Letohrad	Výprachtice	Žamberk
Sdružené ambulantní zařízení (zdravotní středisko, poliklinika)	0	0	0	0	1	0	1
Samostatná ordinace praktických lékařů	13	3	9	20	12	3	14
Samostatná ordinace lékařů specialistů	10	0	5	17	4	0	17

Zdroj: ÚZIS

Poznámka: Ve všech zdravotních zařízeních uvedených v tabulce jsou zahrnuta i detašovaná pracoviště.

Ve SO ORP Králíky žije 8931 (k 1. 1. 2014) obyvatel. Na tento počet obyvatel připadá 5 praktických lékařů pro dospělé (přičemž 4 z nich pracují již v důchodu), jeden praktický lékař pro děti a dorost a 4 praktičtí lékaři stomatologové (jeden se nachází na hranici důchodového věku, dva již pracují v důchodu). Z odborných lékařů působí ve SO ORP Králíky jeden gynekolog, urolog, chirurg, interní lékař, psychiatr a oční lékař. Ve srovnání se SO ORP Žamberk nebo SO ORP Lanškroun má momentálně SO ORP Králíky dostatečný počet praktických lékařů pro dospělé. Očekávaný vývoj ovšem není příznivý. Předpokládaný scénář naznačuje, že dojde k odchodu vysokého počtu praktických lékařů bez zajištěné náhrady novým lékařem. Podobná situace nastala již u praktického

lékaře pro děti a dorost. V roce 2013 odešel do důchodu jeden z lékařů a neexistoval nikdo, kdo by jej nahradil. Nyní je proto k dispozici pouze jeden pediatr pro celou oblast a žádní noví lékaři nejsou momentálně k dispozici.
Ve SO ORP Králíky nefungují žádná samostatná nelékařská zařízení kromě rehabilitačních. V území není přítomen logoped, psycholog nebo služba domácí zdravotní péče.

SO ORP Žamberk s 29 443 obyvateli disponuje 97 zdravotnickými zařízeními. Někteří lékaři dojíždějí do správního obvodu ORP Králíky a poskytují své služby v podobě detašovaných samostatných ordinací lékařů specialistů. Mezi sdílená zařízení SO ORP Králíky a SO ORP Žamberk se řadí interna a diabetologie, radiodiagnostika, chirurgická ambulance, oční ordinace, gynekologie, dermatologická ambulance a kožní ambulance. Se SO ORP Lanškroun, která disponuje 69 zdravotnickými zařízeními na 23 307 obyvatel, se SO ORP Králíky dělí o lékaře ortopedie a chirurgie, oční ambulanci, radiodiagnostiku a urologii. Ze SO ORP Šumperk dojíždí na Králicko kožní lékařka a ordinuje dva dny v týdnu.
Z hlediska odborných ambulancí si nejlépe z okolních regionů stojí ORP Žamberk, která vedle poskytování standardní odborné péče má také alergologickou ambulanci, ARO ambulanci, ortodoncii, revmatologii a ambulanci klinické psychologie.

Síť zdravotních služeb

Službou se rozumí poskytování zdravotní péče. Zdravotní péče je souborem činností a opatření směřujících k udržení a prodloužení života a zvýšení jeho kvality, ochraně, podpoře, zlepšení nebo obnovení zdravotního stavu fyzických osob nebo zmírnění utrpení souvisejícího s nemocí, vadou nebo stavem a ke zdravému vývoji budoucích generací.
Základní formou zdravotní péče je péče primární. Primární péči zajišťují praktiční lékaři pro dospělé, pro děti a dorost, stomatologové a gynekolog. Specializovaná péče je péče, která je poskytována v rozsahu příslušné způsobilosti, včetně lůžkové péče. Zpravidla je tato zdravotní péče poskytována na vyžádání praktického lékaře v návaznosti na péči primární. Takový druh péče poskytují lékaři specialisti, kteří se dále dělí podle oboru působnosti (zákon č. 373/2011 Sb.).

Tabulka 6.9 Samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé, současný stav

Název	Adresa	Ordinační doba	Komentář
Praktický lékař pro dospělé **MUDr. Moravcová Ludmila**	Červená Voda 56161	Ordinuje každý všední den	Detašované pracoviště
Praktický lékař pro dospělé – MOVIOM s.r.o. **MUDr. Moravcová Ludmila**	Červená Voda 56161		
Praktický lékař pro dospělé **MUDr. Doleček Jiří**	Mladkov 56167	Ordinuje každý všední den	
Praktický lékař pro dospělé **MUDr. Bartáková Jindřiška**	5. května 414, Králíky 56169	Ordinuje každý všední den	
Praktický lékař pro dospělé **MUDr. Němeček Pavel**	Dlouhá 258, Králíky 56169	Ordinuje každý všední den	
MUDr. Eva Rýcová s.r.o., PL pro dospělé **MUDr. Eva Rýcová**	Tkalcovská 657, Králíky 56169	Ordinuje každý všední den	

Zdroj: ÚZIS, vlastní šetření

V dotčeném území ordinuje pět praktických lékařů pro dospělé. O místní pacienty pečují praktičtí lékaři denně. Na jednoho praktického lékaře[7] připadne v průměru 1500 místních občanů. Jeden z lékařů se nachází v důchodovém věku a na konci r. 2014 ze své praxe odchází. Již je sjednána náhrada a v roce 2015 by měla nastoupit nová lékařka. Věk zbylých lékařů se pohybuje od 50 do 70 let. Dva lékaři již přesluhují a je jen otázkou času, kdy opustí svoji praxi.

Tabulka 6.10 Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, současný stav

Název	Adresa	Ordinační doba	Komentář
Praktický lékař pro děti a dorost MOVIOM s.r.o. **MUDr. Měchurová Olga**	Červená Voda 56161	Ordinuje dva dny v týdnu	
Praktický lékař pro děti a dorost **MUDr. Měchurová Olga**	5. května 414, Králíky 56169	Ordinuje tři dny v týdnu	Detašované pracoviště

Zdroj: ÚZIS, vlastní šetření

Počet obyvatel ve věku 0-14 v ORP Králíky za rok 2013 byl 1311. Na začátku roku 2013 odešel do důchodu jeden z praktických lékařů pro děti a dorost a nyní je k dispozici pouze jedna lékařka, která v průběhu týdne ordinuje v obci Červená Voda a ve městě Králíky.

Tabulka 6.11 Samostatná ordinace praktického lékaře – stomatologa, současný stav

Název	Adresa	Ordinační doba	Komentář
Praktický lékař stomatolog MOVIOM s.r.o. **MUDr. Vítková Eva**	Červená Voda 56161	Ordinuje každý všední den	
Praktický lékař stomatolog **MUDr. Kopecký Milan**	Mladkov 56167	Ordinuje tři dny v týdnu	
MUDr. Jan Špička s.r.o., Zubní lékařství **MUDr. Jan Špička**	5. května 414, Králíky 56169	Ordinuje každý všední den	
MUDr. Marie Špičková s.r.o., Zubní lékařství **MUDr. Marie Špičková**	5. května 414, Králíky 56169	Ordinuje každý všední den	

Zdroj: ÚZIS, vlastní šetření

V území ordinují čtyři stomatologové. Dva z nich se již nachází v důchodovém věku a jejich odchod do důchodu bude v nejbližší době znamenat riziko pro oblast. Prozatím za sebe nemají sehnané žádné nové lékaře, kteří by je nahradili. V roce 2012 odešla do důchodu stomatoložka z obce Mladkov.

Tabulka 6.12 Samostatná ordinace praktického lékaře – gynekologa, současný stav

Název	Adresa	Ordinační doba	Komentář
Praktický lékař gynekolog **MUDr. Záruba Karel**	Červená Voda 56161	Ordinuje jeden den v týdnu	Detašované pracoviště
Praktický lékař gynekolog **MUDr. Záruba Karel**	5. května 414, Králíky 56169	Ordinuje dva dny v týdnu	

Zdroj: ÚZIS, vlastní šetření

[7] Zahrnuje praktické lékaře pro dospělé a praktické lékaře pro děti a dorost.

Ve SO ORP Králíky ordinuje jeden gynekolog. V průběhu týdne ordinuje ve třech obcích, přičemž jedna obec nespadá pod ORP Králíky.

Tabulka 6.13 Samostatná ordinace lékaře specialisty, současný stav

Název	Adresa	Ordinační doba	Komentář
Ambulance ortopedie a chirurgie **MUDr. Cvrček Vladimír**	Červená Voda 56161	Pět dní v týdnu	Detašované pracoviště
DERMATOLOGICKÁ ORDINACE s.r.o. **MUDr. Kotrlá Monika**	Červená Voda 56161	Ordinuje dva dny v týdnu	Detašované pracoviště
Interna a diabetologie CVZ s.r.o. **MUDr. Vítek Jaromír**	Červená Voda 56161	Ordinuje čtyři dny v týdnu	Detašované pracoviště
MUDr. Miloš Jansa s.r.o., ortopedie **MUDr. Jansa Miloš**	Červená Voda 56161	Ordinuje jednou za tři týdny jeden den	Detašované pracoviště
Radiodiagnostika **Mgr. Máca Petr**	Červená Voda 56161	Ordinuje každý všední den	
Urologická ambulance **MUDr. Kment Václav**	Červená Voda 56161	Ordinuje tři dny v týdnu	Detašované pracoviště
Chirurgická ambulance **MUDr. Jansa Miloš**	Červená Voda 56161	Ordinuje jednou za tři týdny v pátek	Detašované pracoviště
Kožní ambulance **MUDr. Dungl Petr**	5. května 414, Králíky 56169	Ordinuje každou středu dopoledne	Detašované pracoviště
Oční ordinace **MUDr. Čížek Petr**	5. května 414, Králíky 56169	Ordinuje jeden den v týdnu	Detašované pracoviště
PASMED s.r.o. **MUDr. Páslerová Milena**	5. května 414, Králíky 56169	Ordinuje dva dny v týdnu	

Zdroj: ÚZIS, vlastní šetření

Tabulka 6.14 Porovnání služeb v rámci ORP - počet lékařů na 10 000 obyvatel

	ORP Králíky	přepočteno na 10000 ob.	ORP Žamberk	přepočteno na 10000 ob.	ORP Lanškroun	přepočteno na 10000 ob.	ORP Zábřeh	přepočteno na 10000 ob.	ORP Šumperk	přepočteno na 10000 ob.
Počet obyvatel	**9175**		**29331**		**22824**		**33522**		**70621**	
Nemocnice a polikliniky	0	0,00	3	**1,02**	0	0,00	2	0,60	1	0,14
Lázeňská léčebna	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	**0,28**
Samost. ordinace prakt. lék. pro dospělé	5	5,45	13	4,43	13	**5,70**	18	5,37	40	5,66
Sam.ord. prakt. lékaře pro děti a dorost	1	1,09	7	**2,39**	4	1,75	6	1,79	12	1,70
Samostatná ordinace PL - stomatologa	4	4,36	14	4,77	9	3,94	17	5,07	37	**5,24**
Samostatná ordinace PL -	1	1,09	5	1,70	1	0,44	3	0,89	13	**1,84**

gynekologa										
Samostatná ordinace lékaře specialisty	9	**9,81**	25	8,52	16	7,01	30	8,95	52	7,36
Samost. zaříz. nelékaře psychologické	0	0,00	1	0,34	1	0,44	3	**0,89**	4	0,57
Samost. zaříz. nelékaře logopedické	0	0,00	2	0,68	1	0,44	2	0,60	6	**0,85**
Domácí zdravotní péče	0	0,00	3	**1,02**	1	0,44	3	0,89	3	0,42
Samost. zaříz. nelékaře - rehabilitační	2	2,18	4	1,36	1	0,44	6	1,79	16	**2,27**
Samostat. zař. nelékaře-návš.služ.sestry	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	**0,30**	2	0,28
Samostatná stomatologická laboratoř	0	0,00	3	1,02	4	1,75	8	**2,39**	14	1,98
Samostatná odborná laboratoř	1	**1,09**	3	1,02	1	0,44	2	0,60	1	0,14
Transfuzní stanice	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	**0,14**
Zařízení LSPP	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	**0,14**
Hemodialyzační středisko	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	**0,14**
Kojenecký ústav s dětským domovem	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	**0,28**
Zdravotnická záchranná služba	1	**1,09**	1	0,34	1	0,44	1	0,30	2	0,28
Lékárna	3	3,27	7	2,39	6	2,63	11	**3,28**	21	2,97
Výdejna zdravotnických prostředků	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,30	4	**0,57**
Oční optika	1	**1,09**	1	0,34	1	0,44	0	0,00	1	0,14
Krajská hygienická stanice	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	**0,14**
Zdravotní ústav	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	**0,14**
nejvyšší hodnota										
nejnižší hodnota										

Zdroj: ÚZIS

Tabulkové porovnání okolních ORP naznačuje podobný trend v počtu lékařů a v zařízeních v okolních ORP a významný faktor nižšího počtu obyvatel v ORP Králíky. Hodnoty však umocňuje zhoršená dojezdová vzdálenost a zvýšený věk lékařů.

Ve SO ORP Králíky není zřízena LSPP, ale tyto služby poskytuje ZZS, která v místě působí. Ve SO ORP Králíky funguje léčebný ústav pro dlouhodobě nemocné, který v tabulce není uveden. Dále zde působí 5 praktických lékařů pro dospělé a jeden praktický lékař pro děti a dorost, který ordinuje ve dvou obcích na území SO ORP. Podobně ordinuje i praktický lékař - gynekolog, který má v rámci dotčeného území dvě pracoviště. Ze specialistů v území působí 9 lékařů. Jeden lékař - specialista zastává dvě funkce (podrobnější informace naleznete v tabulce 6.13). V tabulce jsou uvedeni 2 rehabilitační zařízení. V listopadu roku 2013 k nim přibylo další rehabilitační zařízení zřízené pod hlavičkou obchodní společnosti Aeskulap s.r.o., která spravuje místní léčebný ústav v Červené Vodě. Přítomna je jedna záchranná zdravotní služba a jedna dopravní zdravotní služba.

Ve SO ORP Králíky dlouhodobě chybí logoped, psycholog a stomatologická laboratoř.

Ve SO ORP Žamberk je v kolonce "nemocnice a polikliniky" zahrnut léčebný ústav v Žamberku a sdružení ambulantních zařízení v Žamberku a v Letohradě. Ve SO ORP Žamberk je evidováno sedm pediatrů, přičemž jeden z nich má dvě místa působiště. Tabulkově je evidováno 27 lékařů - specialistů. Čtyři z nich mají dvě pracoviště ve dvou obcích, další dva dokonce tři pracoviště ve třech obcích. Logopedi ve SO ORP Žamberk působí dva, z nichž jeden působí na dvou pracovištích. Rehabilitační pracovníci jsou ve SO ORP Žamberk tři, přičemž jeden z nich má dvě pracoviště. Ve SO ORP Žamberk (alespoň v tabulkové evidenci ÚZISU) **zcela chybí doprava raněných, nemocných a rodiček.**

Ve SO ORP Lanškroun působí 16 praktických lékařů pro dospělé, přičemž dva z nich mají více pracovišť v rámci zmíněného ORP. Tabulkově jsou tedy evidování podle počtu pracovišť. Praktičtí lékaři pro děti a dorost jsou ve SO ORP Lanškroun 4, stomatologů je 11, **gynekolog je pro SO ORP Lanškroun pouze jeden. Ve SO ORP Lanškroun zcela chybí psycholog.**

Ve SO ORP Šumperk působí 47 praktických lékařů pro dospělé, přičemž 7 z nich má dvě ambulance, z 20 pediatrů mají dva z nich 3 ambulance a 4 mají dvě pracoviště. Ze 43 evidovaných stomatologů jich 5 má dvě místa působiště, ze 17 stomatologů pak 3 z nich mají 3 ambulance, z lékařů specialistů pak dva mají 3 ambulance a 5 lékařů má 2 ambulance, jeden psycholog má dvě místa působiště, jeden logoped má dvě místa působiště, z rehabilitačních pracovníků jich 6 má dvě pracoviště, LSPP zajišťuje ZZS sídlící pod šumperskou nemocnicí.

Ve SO ORP Zábřeh z 19 lékařů pro dospělé mají tři dvě pracoviště, ze sedmi evidovaných pediatrů má jeden 2 ambulance, z 18 stomatologů má pak jeden dvě místa působiště, z 30 specialistů má jeden lékař dvě místa působiště. Služební sestry jsou v tabulce evidovány tři, přičemž se jedná o jednu sestru s třemi místy pracoviště**. Ve SO ORP Zábřeh není tabulkově evidována doprava zraněných a nemocných.**

Financování

Obce ve SO ORP Králíky nemají jednotný motivační, ani grantový systém pro oblast zdravotnictví.

V Mladkově, z iniciativy vedení obce, byla vybavena ordinace dentisty. Lékař náklady na toto vybavení splácí. Doba splatnosti byla původně stanovena na 10 let, ale po domluvě s lékařem bude vše již po dvou letech splaceno. V této obci byl i pro praktického lékaře stanoven nižší nájem.

V Králíkách probíhají menší investice do modernizace budovy zdravotnického zařízení (automatické dveře a rekonstrukce bezbariérového přístupu). Lékař má přednostní právo při žádání o obecní byt. Právo přednosti platí obdobně i v Červené Vodě.

Tři čtvrtiny výdajů veřejného zdravotnictví platí pojišťovny. Pouze jedna koruna ze sta Kč nákladů jde na vrub soukromému pojištění, neziskovým organizacím nebo platbám od zaměstnavatelů (třeba na preventivní prohlídky). Nejvíc rostou náklady na nemoci oběhové soustavy, na které ročně umírá v ČR nejvíce lidí. Zdravotní péče o ženy je dražší než o muže (ČSÚ).

6.1.3 Porovnání zdravotních služeb spádových nemocnic

6.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a. Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Zdravý člověk	**Dostupnost kvalitní diagnostiky (krátká čekací doba a vzdálenost),** transparentní systém využití zdravotního pojištění, informovanost o dostupných úkonech (standardech) ze zdravotního pojištění	Neplacení zdravotního pojištění, neúčast na prevenci, nedostatečná osvěta	Rodiče a příbuzní, informace od zdr. pojišťovny, TV, web, doporučení, lékárna, škola, zaměstnání (BOZP)	(Meziobecní) podpora sportu, podpora prevence na školách i v médiích
Pacient	**Dostupnost zařízení a služby (krátká čekací doba a vzdálenost),** finanční dostupnost, profesionální přístup a opravdový zájem lékaře, kvalitní péče, dostupnost nadstandardní péče	Nedostatek finančních prostředků, **nerespektování léčebného režimu a doporučení**, imobilita - vzdálenost služby, nízká informovanost v rámci změn systému, absence podpory rodiny a přátel	Lékař, rodiče a příbuzní, zdr. personál, zdr. pojišťovny, TV, web, tiskoviny, doporučení, lékárna, čekárny	Spolupráce zdr. zařízení při osvětě na školách a ve spolcích (klub seniorů), tzv. „senior“ doprava
Blízký člověk pacienta (rodiče, příbuzní…)	**Dostupnost zařízení a služby - případně náhradní dopravy či mobilní péče,** dostupnost kvalitní péče, finanční dostupnost, tolerance zaměstnavatele, možnosti částečných úvazků	**Nedostatek časové flexibility**, vzdálenost k pacientovi nebo do zdr. zařízení, nezájem pacienta o léčbu	Informace od pacienta, případně od lékaře, čekárna, lékárna, web, média, příbuzní, známí, lékárník	Posílení dopravy do zdravotnických zařízení, zvelebení zázemí pro čekající doprovod, osvěta pro jedince i spolky. Podpora domácí zdravotní péče
Lékař	Levné a dostupné prostory pro ordinace a zázemí, **dostatek pacientů**, spolupráce pacientů, spolupracující pojišťovny	Absence individuálního přístupu a zájmu o pacienta (předávání srozumitelných informací o zdr. stavu), lobby, syndrom vyhoření, **věk lékaře, absence konkurence,**	Pacienti, příbuzní, zdr. sestra, zdr. pojišťovny, farmaceutické firmy, další lékaři a zdr. zařízení, lékařská komora, semináře,	Motivační programy (příspěvek na zařízení a vybavení ordinace a zázemí, nízký nájem, zajištění odpovídajícího bydlení,

		špatná dostupnost, nízký standard vybavení ordinace	sympózia, internet, lékárník, dopravní zdravotní služba	příspěvek na dojíždění nebo terénní služby, medializace)
Zdravotnický personál	**Dobré finanční ohodnocení**, dostatek personálu ve zdr. zařízení, dobrá spolupráce s lékařem, stabilní zaměstnání, kvalitní vybavení ordinací i zázemí pro personál. Spolupráce pacientů.	Syndrom vyhoření (například schopnost empatie), **zneužívání role ve vztahu k pacientovi**, zneužívání informací o pacientech, krádeže (léky, vybavení, majetek pacientů). Nízká konkurence a motivace udržet si pracovní místo. Práce pod tlakem.	Lékař, pacient, příbuzný, média, ostatní zdr. personál, vzdělávací semináře, ostatní zdr. Zařízení, lékárník	Lepší personální zajištění, semináře k syndromu vyhoření a psychologická péče v rámci vzdělávání, spolupráce s praktikanty (školy)
Provozovatel zdravotního zařízení	**Dostatek klientů**, levný nájem, dostatek personálu, dobrá spolupráce s pojišťovnami, dobrá reklama, spolupráce s dalšími zdravotnickými zařízeními	**Snížení kvality péče (z finančních důvodů) a s tím související nezájem o humánní aspekty služeb**, zrušení zařízení, nedostatek kvalitního personálu, špatná spolupráce s pojišťovnami, vysoké náklady na provoz zařízení, nedostatek klientů, konkurenční zařízení	Pojišťovny, lékaři, ostatní lékaři a zdr. zařízení, zdr. personál, zřizovatel, farmaceutické firmy	Větší konkurence a osvěta o zřizovaných službách, informovanost o právech pacienta a vhodných způsobech komunikace se zařízením
Pojišťovna	Nízké náklady na péči o pacienta (levný materiál, málo výkonů), spolupracující lékaři i pacienti, dostatek pojištěnců.	Snížení kvality péče s důvodu finančních limitů, snížení počtu pacientů na den, nízká konkurence mezi pojišťovnami	MZ, provozovatelé zdr. zařízení, lékaři, pacienti, média, letáky, kampaně, sponzoring	-

V analýze jsou pojmenovány cílové skupiny podle vztahu ke zdravotnickým službám a jejich potřebnosti. Jednotlivé body očekávání, rizik i opatření jsou v souhrnu pojmenované a vysvětlené s důrazem na možnosti meziobecní spolupráce. U zdravého člověka je kladen důraz na prevenci. U pacienta na spolupráci zdravotnických zařízení při osvětě a doprava/dostupnost služeb. Za významnou cílovou skupinu považujeme „blízkého člověka pacienta“ ať už z důvodu péče o pacienta, jeho dopravy za službou, či spolupráce s lékařem. V cílové skupině „lékař“ vnímáme možnou spolupráci v komunikaci s obcemi při nastavení motivačního systému k udržení zdravotní péče.

b. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na investice a vybavení budov zdravotnických zařízení, které vlastní obec	4	3	12	Vícezdrojové financování, meziobecní spolupráce, nákup staršího vybavení	Obce
Organizační riziko					
Odchod vysokého počtu lékařů do důchodu	5	5	25	Motivační systém pro studenty a lékaře, meziobecní spolupráce	Obce
Zrušení RLP	2	5	10	Lobby, vybudování moderního zázemí pro RLP	Obce
Snížení mobility pacientů do zdravotnických zařízení	4	4	16	Lepší koordinace dopravních spojů, „zdravotní taxi“, meziobecní spolupráce,	
Právní riziko					
Zvýšená regulace plateb výkonů ze strany pojišťoven	1	3	3	Finanční spoluúčast	Obce, lékaři
Technické riziko					
Nevyhovující vybavení ordinací	2	4	8	Meziobecní spolupráce, výhodné půjčky doktorům	
Nevhodné prostory, špatný technický stav budov	2	3	6	Meziobecní spolupráce, vícezdrojové financování	Obce, nájemníci, vlastníci
Věcné riziko					
Odchod lidí/pacientů z regionu	3	4	12	Meziobecní spolupráce, rodinná politika, kvalitní doprava za prací	Obce
Zánik zdravotnických služeb v regionu	2	5	10	Zvýšení kvality a pestrosti služeb	Obce, lékaři

Jednotlivé návrhy opatření snižování rizik nelze shrnout do jednoho tématu, ale představují širokou škálu možností a podpory tématu. Mezi nejvýznamnějšími vyplynula organizační rizika z hlediska jejich vysoké pravděpodobnosti. Významným podílem na vzniku těchto rizik je socio-ekonomická situace v regionu a snižující se počet obyvatel správního obvodu ORP.

6.1.4. SWOT analýza oblasti

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Existence RLP 2. Přítomnost horské služby 3. Existence LDN 4. Existence dopravní zdravotní služby 5. Spolupráce v zajištění zdravotnické péče s dalšími městy a ORP 6. Osobní přístup k pacientům (znalost anamnézy) 7. Dlouholetá praxe lékařů 8. Spolupráce s neziskovými organizacemi (např. agentura domácí péče Naděje Jablonné nad Orlicí) 9. Léčivé prameny 10. Podpora rekreačního sportu 11. Čisté životní prostřední 12. Množství wellness více kategorií 13. Dostupnost regionálních potravin	1. Nekonkurenční prostředí 2. Nízká koncentrace zdravotních služeb 3. Velká vzdálenost za specialisty a do nemocnic (hospitalizace) 4. Nedostatečné spojení hromadné dopravy za specialisty a do nemocnic 5. Ve SO ORP Králíky je přítomna pouze jedna lékařka pro děti a dorost 6. Absence specialisty psychologa a logopeda v území 7. Nižší spádovost z důvodu hranice krajů a hranice s Polskem 8. Špatná dopravní dostupnost 9. Absence preventivních programů 10. Zastaralé zázemí pro pacienty 11. Malé investice do vybavení ordinací 12. Malé investice do budov zdr. zařízení 13. Špatné parkovací zázemí u některých zdr. zařízení 14. Pokles demografické křivky a odliv lidí za prací 15. Klimatické podmínky 16. Dlouhé čekací doby
Příležitosti:	**Hrozby:**
1. Rozšíření služeb ZZS (např. LSPP) 2. Motivační programy pro lékaře (vybavení ordinací, zajištění odpovídajícího bydlení, slevy na nájmu…) 3. Preventivní programy 4. Rozšíření služby domácí péče 5. Zajištění moderního vybavení ordinací, přístrojů (laboratoře jako podpora lékařů) 6. Rekonstrukce nebo vybudování nového sdruženého ambulantního zařízení 7. Zavedení “zdravotního taxi“ ke vzdálenějším specialistům 8. Využití informačních technologií při komunikaci s pacienty 9. Širší spolupráce s neziskovými organizacemi 10. Využití víkendových lékařů – chatařů 11. Analýza potřeb zdravotnických služeb v blízkém Polsku 12. Vybudování nových zdravotnických zařízení (lázně, sanatorium, klinika pro zahraniční klientelu) 13. Vybudování firemního zdravotnického zařízení	1. Zrušení, nebo omezení RLP 2. Odchod praktických lékařů a specialistů do důchodu (bez náhrady) 3. Odchod specialistů z mikroregionu 4. Prohloubení poklesu demografické křivky a odlivu lidí 5. Zhoršení zdravotní péče v Polsku 6. Únik nebezpečných látek/zdrojů z vojenského zařízení v Těchoníně 7. Projevy ekologických zátěží 8. Zhoršení socio-ekonomické situace v regionu

Mezi hlavní silnou stránku lze zařadit spolupráci SO ORP Králíky s lékaři-specialisty při zajištění zdravotní péče. Mnozí lékaři dojíždí ordinovat do několika obcí v průběhu týdne a střídají svá ordinační pracoviště v rámci jiných SO ORP, okresů, ale i krajů.
Pozitivně je hodnocena dlouholetá praxe praktických lékařů. Většina zdejších lékařů provádí svoji praxi po dobu několika desítek let. Výhodou je osobní přístup k pacientovi a znalost anamnézy. Velkou nevýhodou je v současné době hrozba jejich odchodu do důchodu. Ze stejného důvodu v oblasti momentálně ordinuje pouze jedna lékařka pro děti a dorost.
Z hlediska zdravotnických služeb v oblasti nefunguje žádné konkurenční prostředí a zdravotnická zařízení se vyznačují nízkou koncentrací.

Příležitostí k podpoře nových lékařů jsou motivační programy, které mohou zahrnovat jak vybavení ordinací, tak zajištění odpovídajícího bydlení, případně odklad splatnosti úvěru na dovybavení ordinace. Podobným způsobem byl v roce 2013 motivován nový stomatolog v obci Mladkov.
Významné rezervy a možnosti shledáváme v podpoře preventivních programů. Ve SO ORP Králíky žádné preventivní programy nevznikají a proto by bylo vhodné se zaměřit na význam mimomedicínských vlivů a faktorů, které by mohly vést k celkovému zlepšování zdraví lidí.

Vytíženost lékařů může být ovlivněna zhoršením zdravotní péče v Polsku. Tato skutečnost může mít za následek příval nových zahraničních pacientů do nejbližšího zdravotnického zařízení, kterým jsou od pohraničního přechodu Dolní Lipka město Králíky nebo obec Mladkov a Červená Voda. Již nyní jsou místní lékaři navštěvováni polskými občany, kteří ve SO ORP Králíky pracují.

Další příležitost je spatřena v rozšíření služeb domácí péče. Tato služba podporuje vlastní přirozené prostředí pacienta a snižuje potřebu hospitalizace klienta nebo jeho umístění do ústavu sociální péče, ke kterým by podle zásadám domácí péče mělo docházet jen v nezbytných případech. Tato služba by mohla být zároveň provázána s poptávkou seniorů po sociálních službách. Podle zdrojů pečovatelské služby v oblasti se navyšuje snaha rodin o ponechání rodičů/prarodičů v jejich domácím prostředí. Vyžadují ovšem odbornou pomoc, která by rodinné opatrování posílila. Domácí zdravotní péče zároveň sníží vytíženost praktických lékařů, kteří momentálně službu v obdobné formě zastávají.

V případě nízkého zájmu lékařů o vytvoření lékařské praxe ve SO ORP Králíky je viděna příležitost v zavedení tzv. „zdravotního taxi“ do vzdálenějších ordinací či využití lékařů, kteří do oblasti přicházejí v době svého volna, za rekreací.

V návaznosti na reálný odchod lékařů do důchodu je za hrozbu pokládán i odliv lidí, kteří se budou stěhovat za lepšími podmínkami do jiných a vzdálenějších měst. Rovněž dojde k odchodu specialistů, kteří v málo zalidněné oblasti nebudou dostatečně pracovně vytíženi. Výsledkem bude zhoršená socio-ekonomická situace v regionu a prohloubení poklesu demografické křivky.

Fungování RLP je za stávající situace nevyhovující. Z důvodu navýšení úrazovosti vyvolané rozšiřováním turismu (přítomno pět lyžařských areálů) je fungování jedné záchranné služby v oblasti nedostatečné.

Potencionálním rizikem mohou být staré ekologické zátěže, které jsou z větší části sanovány, ale je třeba dále provádět jejich monitoring.

Přehled ekologických zátěží:

Skládka průmyslových odpadů v Dolní Lipce.

Ta je situována cca 1,5 km západně od okraje města Králíky. Uzavřena byla v roce 1987. Na tuto skládku byly ukládány odpady z průmyslových závodů v okolí - 4200m3 převážně kalů z galvanického pokovování a odpad ze zářivek. S ohledem na veřejné zdraví se jako hlavní riziko jeví přestup kontaminantů do podzemní vody a postup kontaminačního mraku směrem k řece Tichá Orlice bylo potvrzeno významné znečištění zemin nesaturované zóny, mnohonásobně překračující příslušné povolené hodnoty pro rtuť. Z rozboru dosavadních výsledků vzorkování podzemní vody vyplynul v zásadě nevýznamný vliv kalového a stávajícího úložiště zářivkového odpadu na podzemní vodu. V roce 2014 zahájena sanace skládky.

Benzina s.r.o. ČSPHM Králíky

Lokalita se nachází v katastru obce Králíky, na jejím jižním okraji, vpravo od silnice I. tř. č. 43 ve směru na Červenou vodu. V roce 2009 došlo k sanaci. (odstranění kontaminované vody s okolí zásobníků). Lokalita je monitorována a nepředstavuje riziko pro veřejné zdraví.

Kasárna Moravský Karlov

leží cca 1 km na jihovýchod v části zvané Moravský Karlov. Armáda Sovětského svazu využívala obec a její okolí jako kasárna (ubytovací prostor, autopark a sklady vojenského materiálu) do 24. 4. 1990. Kasárna dnes slouží k podnikatelským účelům a jako sběrný dvůr obce Červená Voda. Obytné budovy využity jen zčásti, nevyužívané objekty chátrají, areál pozvolna zarůstá. Analýza rizik 1994 zjistila znečištění zemin ropnými látkami v areálu kasáren - stáčiště PHM a úložiště leteckého benzínu (pod zpevněnými plochami, cca 250 m3), znečištění podzemních vod pouze lokálně.

Rekultivovaná skládka Dolní Bořík ovice

Těleso skládky leží cca 4 km JZ od města Králíky, cca 700 m východně od jižního okraje obce Dolní Bořík ovice. Skládka byla v době činnosti navážena od jihozápadu. Skládka leží v PHO 3. stupně povrchových vod Orlice. Skládka nemá z hlediska případné sanace prioritu v rámci okresu Ústí nad Orlicí, nebyla zařazena mezi 3 nejrizikovější skládky tohoto okresu.

6.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Obce ve SO ORP Králíky nemají stanovenou strategii, koncept ani komisi pro řešení situace ve zdravotnictví. V této věci chybí i potřebné studie a analýzy stavu. Získaná data a informace jsou tedy zcela nově formulována a řešena. Negativní vnímání současné situace starosty, vedlo k volbě této oblasti jako volitelného tématu projektu.

Jako hlavním důvodem zařazení tohoto tématu byl komunikován nedostatek lékařů, jejich odchod do důchodu a absence jejich nástupců. Dále se zhoršuje situace ve stávajících zařízeních zatížených demografickým vývojem v regionu a postrádá se větší zdravotnické zařízení v oblasti (poliklinika, nemocnice). Významným negativním faktorem je značná dojezdová vzdálenost do zařízení specialistů.

V rámci vlastního šetření proběhl (v polovině roku 2014) dotazníkový průzkum mezi pacienty i lékaři. Bylo osloveno 44 občanů a 15 lékařů. Cílem bylo získat informaci o dostupnosti a kvalitě poskytované zdravotnické péče ve SO ORP Králíky. Rozsah průzkumu odpovídá časovým a personálním možnostem v rámci projektu.

Z průzkumu vyplynulo, že respondenti (občané) navštěvují přímo v ORP především praktického lékaře, stomatologa, gynekologa, kožního lékaře nebo pediatra. 44% navštěvovaných lékařů se nachází mimo ORP Králíky. Ze vzdálenějších specialistů byl jmenován nejčastěji stomatolog, gynekolog a oční lékař. Nejdále pacienti dojíždějí za stomatology s odůvodněním vyšší kvality péče (včetně vybavení ordinací). Subjektivní hodnocení kvality poskytované péče bylo v průměru ohodnoceno známkou 2. Nejvíce byli hodnocení praktičtí lékaři, kde se názor měnil dle konkrétního lékaře i věku a zdravotních obtíží respondenta. Horší hodnocení bylo uvedeno u lékařů, kteří v oblasti nemají konkurenci, a respondent tedy nemá na výběr. Tuto kategorii však v uvedeném vzorku nelze zobecňovat a vyvozovat z ní konkrétní příčiny i důsledky. Jedná se především o vyjádření subjektivní zpětné vazby k poskytovaným službám.

Z 15 distribuovaných dotazníků lékařům se jich vrátilo 8. Lékaři uvádějí dobré pokrytí zdravotní péčí s jistými rezervami v dostupnosti specialistů. Uvítali by podporu obcí v poskytnutí výhodnějších bytových podmínek pro nově příchozí lékaře a podporu v úsilí o zachování RLP (o jejímž zrušení se uvažovalo). Dva lékaři z obce v Červené Vodě by si přáli větší parkoviště před zdravotnickým zařízením. Ohledně náhrady za lékaře, kteří odcházejí do důchodu, odpověděli dva, že náhradu za sebe mají, tři z nich jsou ve věku, kdy jim do důchodu zbývá více let, další tři lékaři náhradu za sebe nemají. Na otázku, zda ve své ambulanci pociťují nadbytek nebo nedostatek klientů, odpověděli všichni, že klientů mají nadbytek. Co se týče názoru lékařů na výhody či nevýhody jejich lékařské praxe v této oblasti, většina považuje za nevýhodu velkou vzdálenost (ke specialistům) a za výhodu osobní komunikaci s lidmi a krásné prostředí. Část lékařů nevidí žádnou výhodu lékařské praxe v tomto regionu.

V současné době je v oblasti registrováno celkem 33 zdravotnických zařízení. V rámci primární péče zde sídlí 5 praktických lékařů pro dospělé, jeden praktický lékař pro děti a dorost a 4 stomatologové. V oblasti dále sídlí 11 lékařů – specialistů, je zde jedna léčebna pro dlouhodobě nemocné a k dispozici je záchranná služba a dopravní zdravotní služba.

Porovnání počtu lékařů na 10 000 obyvatel odpovídá Králicko průměrným hodnotám okolních ORP. Výsledky zhoršuje nízký počet obyvatel a komplikovaná dopravní dostupnost služeb. Počet obyvatel navíc neodpovídá počtu pacientů z důvodu rostoucího významu sezónních sportů a turistického ruchu (především sjezdové lyžování) a přítomnosti pracovníků z Polska.

Analýza se podrobně zabývá mapováním sítě zdravotnických zařízení a zvláštních zdravotnických zařízení ve SO ORP Králíky. Výčet obsahuje popis lůžkového zařízení i aktuální přehled ambulantních zařízení. Nechybí popis stavu budov a návaznost na infrastrukturu. Větší důraz je kladen na rozbor systému zdravotnické záchranné služby, ve které se v nejbližší době očekává vývoj. Mezi zvláštní zdravotnická zařízení lze rovněž zahrnout Odbor biologické ochrany v Těchoníně. Obec, v níž sídlí, sice nespadá přímo do SO ORP Králíky, ale je v jeho těsném sousedství a svým významem má vliv na celou oblast.

Z hlediska rizik spojených s jednotlivými cílovými skupinami byly akcentovány možnosti motivace lékařů k poskytování služeb v regionu, meziobecní spolupráce v podpoře všech stupňů prevence a ochrany zdraví, komunikace a spolupráce obcí se zdravotnickými zařízeními a podpora dopravy do těchto zařízení. Významnou cílovou skupinou byli shledáni lidé blízcí pacienta (rodina, příbuzný, známí…), kteří jsou schopni nezávisle na zdravotnických službách zajistit přepravu pacienta k lékaři či specialistovi, komunikovat s lékaři a motivovat pacienta při léčbě.

Organizační riziko odchodu vysokého počtu lékařů do důchodu je v analýzách uvedeno nejen z důvodu snižování počtu lékařů, ale zároveň potřeby včasné adaptace nových lékařů, zástupnosti lékařů při čerpání dovolených, nebo souvisejícím výpadku některých služeb (např. domácí zdravotní péče).

Jako významné silné stránky oblasti lze uvézt činnost zdravotnické záchranné služby, dlouholetou praxi lékařů, podporu rekreačních sportů a čisté životní prostředí. Negativní stránky jsou především spojeny s omezeným výběrem lékařů a zařízení, jejich dopravní dostupností a nedostatečnými investicemi do budov i vybavení ordinací lékařů. Na tyto skutečnosti reagují i vybrané příležitosti pro rozvoj zdravotnických služeb. Jako hlavní je možné jmenovat rozšíření služeb ZZS a motivační programy pro lékaře. Za hrozby považujeme možné omezení nebo zrušení RLP, odchod lékařů bez náhrady, nebo prohloubení poklesu demografické křivky a odlivu lidí z regionu.

6.2. Návrhová část pro oblast zdravotnictví

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Zdravotnictví“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti zdravotnictví.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma zdravotnictví.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z představitelů obcí a odborníků na dané téma. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma zdravotnictví.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úrovně. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma zdravotnictví. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.
Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Zdravotnictví je uvedena v níže uvedeném schématu.

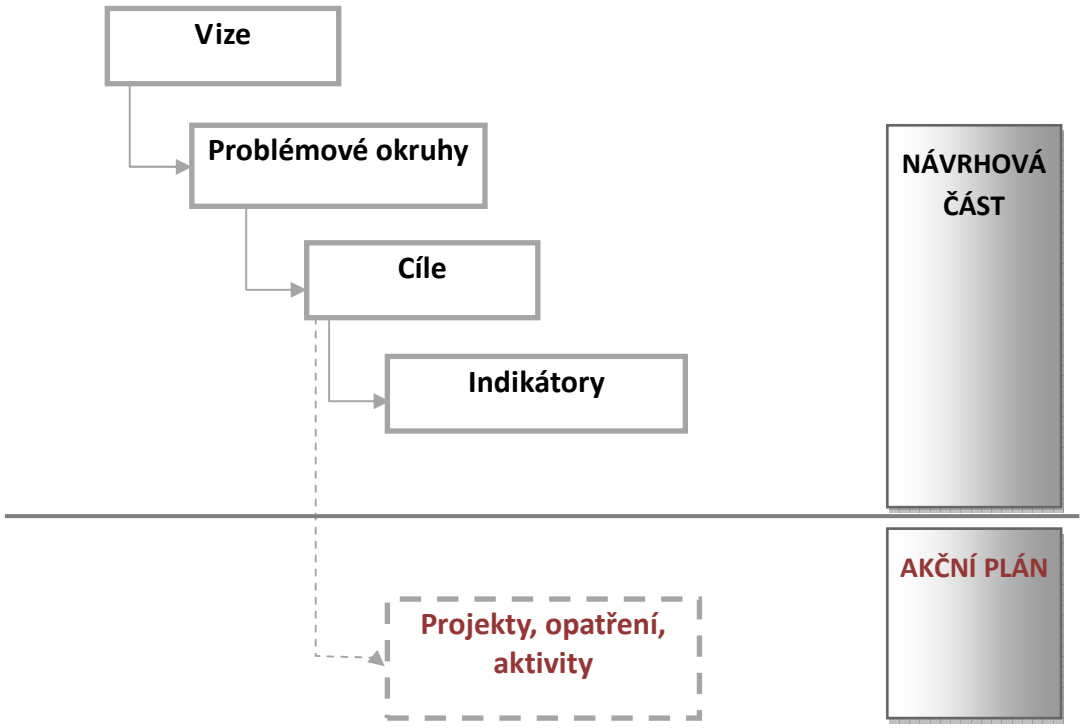

ZDRAVOTNICTVÍ

Problémové okruhy	
1. Odchod významného počtu lékařů	2. Sezónní nárůst obyvatel s následkem navýšení úrazovosti a dostupnosti zdravotnických služeb
Cíle	
1.1 Motivační program pro lékaře	2.1 Rozšíření dostupnosti zdravotnické péče

V současné době se problematikou zdravotnictví ve svém ORP zabývají rovněž realizační týmy Aše a Kraslic. Jedná se o příhraniční regiony sousedící s Německem, takže některá témata jimi řešená jsou daná finanční atraktivitou zmíněného sousedního státu a nás se netýkají, na druhou stranu jsme identifikovali několik společných problémů, například vysoký věk stávajících lékařů a absenci jejich nástupců, riziko nedostatečného pokrytí urgentních případů, k nimž je volána ZZS. Rovněž nemocniční zařízení akutní péče chybí v obou zmíněných ORP stejně jako v tom našem a jejich nepřítomnost s sebou nese problém neuspokojivé specializované lékařské péče. Velká vzdálenost do spádových nemocnic ještě více komplikuje otázku kvality poskytované zdravotní péče. Pokles demografické křivky obyvatelstva, vysoké procento nezaměstnanosti a odchod za prací do perspektivnějších oblastí - to všechno jsou styčné problémy, s nimiž všechna zmíněná ORP bojují.
Realizační tým **ORP Králíky** navrhuje řešit problematiku absence lékařů motivačními programy, které zahrnují mimo jiné finanční podporu lékařům na vybavení ordinací a zajištění bydlení. Posílení služeb ZZS spatřuje ORP Králíky v možnosti zavedení LSPP, formou tzv. žurnální služby.

Přítomnost domácí péče v našem ORP se jeví jako přínosná a do budoucnosti by se její služby mohly rozšířit a částečně tak suplovat péči doktora v ambulanci. Potenciál domácí péče spočívá i ve snížení nákladů na zdravotní péči ve státě, neboť člověk léčený v domácím prostředí se rychleji uzdravuje a výdaje pojišťovny za ošetření jsou mnohem nižší než v případě jeho hospitalizace. Tato služba má v ORP Králíky dostatečné pokrytí a proto nebyla v současné době zařazena do řešených problémových okruhů.

ORP Aš přistoupilo k otázce výše uvedených problémů tak, že generační výměnu lékařů hodlá řešit vytvořením grantového systému, díky němuž bude schopno vytvořit atraktivní podmínky pro nově příchozí lékaře. Posílení záchranné zdravotní služby spatřuje v možnosti zavedení LSPP stejně jako naše ORP. O dosažení tohoto cíle bude usilovat prostřednictvím jednání představitelů jednotlivých obcí s karlovarským krajem a zdravotními pojišťovnami. Další problémy ve zdravotnictví vyskytující se na území ORP Aš souvisí se specifickou polohou regionu. Jedná se například o odliv plátců zdravotního pojištění. Prakticky se jedná o „pendlery“, kteří dojíždějí za prací do Německa. Odvádějí zdravotní pojištění v zahraničí, ale využívají zdravotnických služeb v ČR. V ORP Králíky bychom se mohli setkat s opačným jevem pracovníků z Polska.
ORP Kraslice se potýká rovněž s problematikou generační výměny lékařů, jíž se rozhodlo řešit návrhem zavedení stipendií studentům lékařských fakult a zdravotnických škol, dále pak finanční podporou nemocnicím, které poskytují atestace absolventům lékařských fakult a udělováním tzv. umístěnek do příslušných míst v rámci kraje. Tohoto cíle chce dosáhnout vytvořením společného krajského fondu, do něhož by přispívaly kraj, nemocnice, obce, případně další zainteresované

subjekty. ORP Kraslice by rovněž rádo apelovalo na pojišťovny, aby při uzavírání smluv s lékaři braly ohled na regionální hledisko a uzavíraly smlouvy i na nové ordinace. Za inspirativní považujeme fungování Zdravotní komise v tomto regionu, stejně jako Svazu měst a obcí Kraslicka ,které se již několik let problematikou zdravotnictví v tomto místě zabývají. Je zde vytvořený grantový systém, z něhož se finančně podporují lékaři na místní poliklinice, dále se dotuje např. nákup zdravotnických přístrojů jako je rentgen nebo EKG, stavební úpravy ve zdravotnickém zařízení atd. V letech 2010 - 2013 vydaly obce ORP Kraslice na zdravotnictví 1.785.219 Kč, což svědčí o upřímném zájmu o zkvalitnění zdravotnických služeb v místním regionu. Problém potencionálního zániku místní polikliniky, které ORP Kraslice řeší, není pro nás aktuální.

Problém generační výměny lékařů je nejpodstatnější výzvou k řešení všech tří ORP. Jak se zdá, příčinou je ve všech případech nízká atraktivita regionů a malá nebo žádná finanční podpora obcí, ruku v ruce s nezájmem krajů a státu (včetně pojišťoven) tuto problematiku řešit. Jako alternativní řešení se jeví vytvoření motivačních a preventivních programů ve všech ORP, rozšíření služeb domácí péče v ORP Králíky a jednání s krajem a státem o dalších možnostech řešení této problematiky. Velmi inspirativní se jeví fungování grantového systému v ORP Kraslice, je výraznou pomocí na cestě ke zlepšení kvality zdravotních služeb v daných regionech. Společně se zkvalitněním vzájemné komunikace mezi obcemi, kraji a státem může přispět ke konstruktivnímu řešení této problematiky.
Otázka zavedení LSPP není podmíněna výší finančního příspěvku od obcí, nýbrž politikou VZP a zdá se do budoucna realizovatelná.

Co se týče vybudování zařízení akutní péče (nemocnice), není zde iniciativa obcí příliš významná. Zřízení a udržitelnost takového zařízení je podmíněna počtem obyvatel v regionu, který je v případě Kraslicka a Královicka nízká a proto se jeví jako neperspektivní. Reálné se spíše nabízí vybudování sítě středních zdravotnických zařízení prvního stupně (poliklinika), které by bylo finančně dotováno krajskou nemocnicí pod záštitou kraje (viz. dokument problematika zdravotnictví v ORP Kraslice, strana 276).

Z celkového pohledu se jako nejschůdnější při řešení problematiky zdravotnictví v jednotlivých ORP jeví koncentrace pozornosti na vzájemnou komunikaci mezi obcemi, kraji a státem, vybudování finančního zázemí pro podporu podnikatelských aktivit nastupujících lékařů a případné vytvoření alternativních řešení, která budou suplovat absentující lékaře.

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vize

ORP Králíky spolupracuje s organizacemi sociálních služeb a prostřednictvím monitoringu jejich nabídky a poptávky občanů je pomáhá zabezpečit. V oblasti fungují odlehčovací služby pro seniory. **Lékaři využívají pobídky obcí pro zachování časově i místně dostupných služeb.** Ve SO ORP Králíky je dostupná pestrá škála volnočasových aktivit pro děti a mládež. Díky sdílení nákladů mohou základní školy využívat služeb logopeda a psychologa pět dní v týdnu. Obce se řídí společnou strategií nakládání s odpady a v souladu s platnou legislativou řeší nakládání s biologicky rozložitelným odpadem, včetně propagace domácího kompostování.

Problémový okruh č. 1
Odchod významného počtu lékařů

Věcné problémy

Ve SO ORP Králíky se nachází 40% praktických lékařů na hranici důchodového věku nebo již v důchodu ordinují. Na jednoho praktického lékaře připadne v průměru 1500 místních občanů. V případě odchodu lékařů bez náhrady novým lékařem budou místní občané nuceni dojíždět do vzdálenějších měst. Mobilita některých obyvatel vyžaduje přítomnost další osoby nebo využití hromadné dopravy, která není do některých zdravotnických zařízení dostačující a pro některé pacienty je zcela nevyhovující. Rovněž pracovní vytíženost lékařů nemusí zaručovat, že budou noví pacienti přijati.

V případě odchodu kteréhokoliv lékaře do důchodu nebo z regionu vzniká problém zastupitelnosti v době nepřítomnosti a výběru dovolené. Tato situace je již nyní aktuální. Příkladem je praktická lékařka pro děti a dorost, která působí ve SO ORP Králíky (celkový počet obyvatel 8931) jako jediná. Při nepřítomnosti nemá být v oblasti kým nahrazena a operativně se situace řeší náhradou lékařky praktickými lékaři pro dospělé. Jejich kompetence a znalosti se ovšem liší a proto je tato forma náhrady neadekvátní a nehodnotná.
Příkladem může aktivní přístup vedení obce Mladkov při motivaci nových lékařů. Obec podpořila počínajícího obvodního lékaře tím, že rozšířila povědomí občanů okolních obcí o jeho počínající praxi v Mladkově, dále pak spolu s ostatními okolními obcemi Lichkov, Těchonín, České Petrovice uhradily lékaři provozní náklady za topení a nájem ambulance až do doby, než jeho klientela nedosahovala takové výše, aby si lékař mohl tyto náklady hradit sám. Podpora stála několik set tisíc a rekonstrukce ordinace. V případě odcházející zubařky se pak starosta Mladkova chopil iniciativy i v hledání její náhrady. Obrátil se na zubařskou komoru a oslovil mladé zubaře bez vlastní stomatologické ordinace, pracující pod jiným starším kolegou. K výkonu zubařské praxe v Mladkově pak stávajícího zubaře motivoval zakoupením zubařského křesla a dentálních přístrojů z prostředků obce a bezúročnou půjčkou na nákup dalšího vybavení ordinace. Nyní 3 dny ordinuje. V současné době starosta Mladkova podobně zamýšlí podpořit nového majitele lékárny v Mladkově, a to formou obecního příspěvku na topení.

Příčiny problému

- Stárnutí populace. Stárnutí místních lékařů – předpokládaný odchod do důchodu.
- Klesá počet praktických lékařů v ČR.
- Absence zájmu potencionálních lékařů z důvodu nízké atraktivity prostředí (pohraniční region, odlehlost, nízká koncentrace služeb atd.).
- Současné vybavení ordinací je zastaralé a nemusí odpovídat poptávce lékařů.

Důsledky neřešení problému

- V případě neřešení problému by mohlo dojít k nepokrytí základní zdravotní péče v oblasti a snížení standardu, nebo ke ztrátě nezbytně nutné péče, na kterou mají občané nárok.
- Podobná situace nastala již u praktického lékaře pro děti a dorost. V roce 2013 odešel do důchodu jeden z lékařů a neexistoval nikdo, kdo by jej nahradil. V současné době je proto k

dispozici pouze jeden pediatr pro celou oblast a žádní noví lékaři nejsou momentálně v místě dostupní.

- Odchod obyvatel.
- Odchod mladší generace a rodin s dětmi, následkem čehož poroste demografická křivka.
- Odchod lékařů specialistů.
- Zhoršení socio-ekonomické situace v regionu.
- Zhoršení atraktivity regionu.

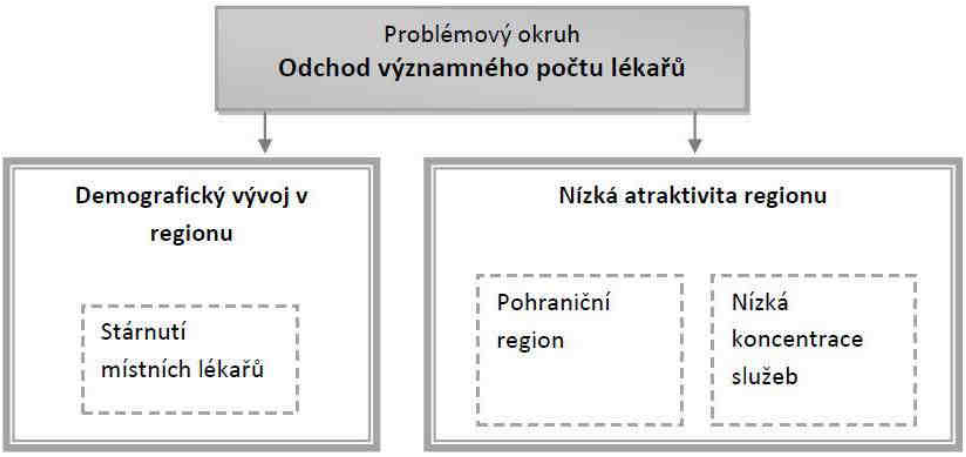

Problémový okruh č. 2
Sezónní nárůst obyvatel s následkem navýšení úrazovosti a dostupnosti zdravotnických služeb

Věcné argumenty

V dotčeném území probíhají od roku 2007 významné investice do cestovního ruchu. Hlavními oblastmi je turistika a zimní sporty. Přímo v oblasti sídlí pět zimních středisek. Dvě z nich poskytují adrenalinové a další aktivity během letních měsíců (sjezdy na kolech, hřiště, lanové centrum atp.) V roce 2012 byla kapacita místních lanovek a vleků 12 770 osob za hodinu. Skiareál v Červené Vodě navíc v roce 2013 opět rozšířil svou kapacitu a na Dolní Moravě se v roce 2014/2015 otevřou dvě nové sjezdové tratě.

Doprovodným faktorem rozšiřování skiareálů je výstavba nových ubytovacích zařízení. Na Dolní Moravě se v zimní sezóně každoročně zvyšuje počet obyvatel až šestinásobně. Oproti 300[8] obyvatelům s trvalým bydlištěm v průběhu roku se počet obyvatel díky mnoha ubytovacím kapacitám navyšuje až na 1800 (údaj se stále navyšuje).

V oblasti je přítomna pouze jedna rychlá lékařská pomoc (RLP). Podle trvalého počtu obyvatel a analýz by měla potřebám občanů vyhovovat, a fakticky zajistit a pokrýt lékařskou péči při výjezdových akcích. V zimním období ovšem počet obyvatel v území enormně narůstá a díky sportovním aktivitám se významně navyšuje úrazovost, kterou následně RLP těžko pokrývá. S tím, že RLP pokrývá Ve správním obvodu ORP pět lyžařských středisek, navíc zimní středisko v Čenkovicích a „běžné“ výjezdy

[8] 303 obyvatel k 1. 1. 2014

k občanům mikroregionu pouze jedním vozem záchranné služby, vzniká riziko v nedostatečném zajištění základní zdravotní péče.
Rostoucí počet obyvatel/návštěvníků vyžaduje i péči o pacienty, kteří nejsou v ohrožení života (není pro ně určena služba RLP). Dříve byla tato služba řešena LSPP, nebo tzv. žurnální službou praktických lékařů, kteří si rozdělili služby ve svých ordinacích v odpoledních/podvečerních hodinách a o víkendech a ošetřovali akutní pacienty. Obnovení této služby by mohlo mít sezónní charakter. Služba by byla dotována krajem, obcemi, soukromími subjekty i spoluúčastí pacientů.

Návrh byl konzultován s odbornou veřejností a byly zaznamenány 3 různé přístupy:
Jeden z lékařů, který mimo jiné pracuje i jako lékař RLP v této oblasti, považoval zavedení služby LSPP za dobrý nápad. Podle jeho slov by se eliminovaly výjezdy služby RLP k banálním případům jako je chřipka a angína a tudíž by mohla být k dispozici závažným případům, které jsou opravdu život ohrožující.
Druhý pan doktor, jenž působí v ORP Králíky jako obvodní lékař, shledal nápad zavést víkendovou LSPP za nereálný a nerealizovatelný, vzhledem k otázce financování lékaře, vybavení ordinace (z jakých prostředků?) a místa pracovního působiště.
Třetí oslovená paní doktorka byla myšlence zavedení LSPP jednoznačně nakloněna.

Rovněž byla zvažována možnost zavedení tzv. „mobilního lékaře“. Mobilní lékař by neměl svoji ordinaci, vyjížděl by k případům, které vyžadují ošetření, ale závažnost jejich stavu by nevyžadoval zásah RZS. Tato možnost se zdála efektivní a levnější alternativou k častým a mnohdy „zbytečným“ výjezdům RZS, kdy v případě reálného ohrožení života není RZS okamžitě dostupná, neboť se nachází u případu, který urgentní zásah ve skutečnosti nevyžaduje. Všeobecná zdravotní pojišťovna (informace z pobočky VZP v Hradci Králové) ovšem existenci žádného „mobilního lékaře“ neeviduje, neboť působení lékaře v určitém místě je vázáno podle zákona na existenci ambulance tamtéž, tudíž zřízení funkce mobilního lékaře je s ohledem na stanovy zákona nereálné.

<u>Příčiny problému</u>
- Rozvoj cestovního ruchu.
- Navýšení ubytovacích kapacit.
- Zvýšení návštěvnosti oblasti.
- Nabídka a využívání sportovních a adrenalinových aktivit v oblasti.
- V úvahu a při rozhodování o pokrytí území rychlou záchrannou službou nejsou brány v potaz specifika a potřeby oblasti.

<u>Důsledky neřešení problému</u>
Při výjezdu RLP k jednomu případu je další akutní případ nutné odbavit záchrannými službami sídlících v Žamberku nebo Lanškrouně (cca 30 km daleko), dojezdová vzdálenost k dalšímu případu proto výrazně roste. Může dojít k ohrožení lidských životů z důvodu vysoké časové prodlevy.

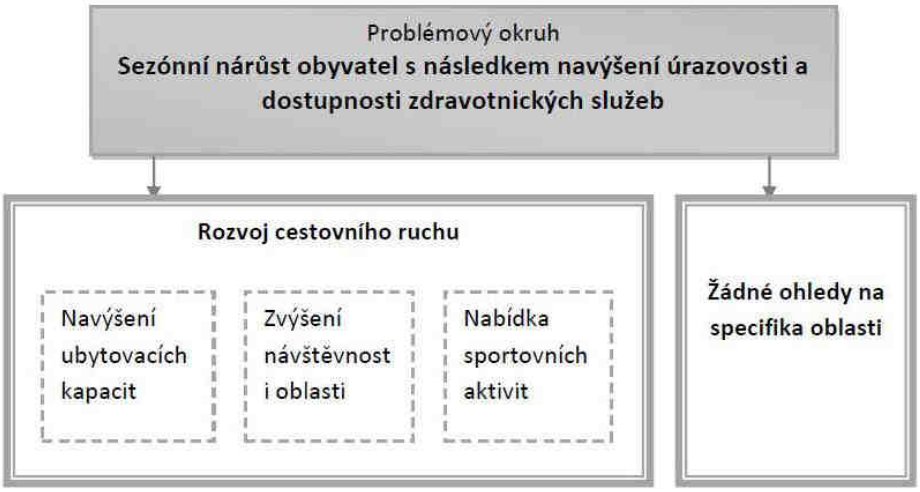

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	**Odchod významného počtu lékařů**
Cíl 1.1	**Motivační program pro lékaře**
Popis Cíle	Vytvořit motivující podmínky, které přilákají nové lékaře do SO ORP Králíky, aby nedošlo k dramatickému poklesu dostupnosti zdravotnických služeb při odchodu stávajících lékařů do důchodu. Po zkušenosti obce Mladkov, která podpořila nově příchozího lékaře poskytnutím (bezúročné) půjčky na nákup vybavení ordinace a levným nájmem ambulance se jeví tento způsob podpory jako účinný nástroj k udržení stávající úrovně současné zdravotní péče.
Hlavní opatření	Vytvoření zdravotní komise města. Nastavení bodů motivačního programu. Zjištění možnosti podpory subjektů SO ORP Králíky. Zpracovaní motivačního programu a jeho propagace. Jednání se soukromými subjekty.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Počet obcí, které se zapojily do motivačního programu.
Správce cíle	Starosta/ka města Králíky

Problémový okruh 2	**Sezónní nárůst obyvatel s následkem navýšení úrazovosti a dostupnosti zdravotnických služeb**
Cíl 2.1	**Rozšíření dostupnosti zdravotnické péče**
Popis Cíle	Vzhledem k sezónnímu nárůstu počtu návštěvníků SO ORP Králíky se jeví aktuální otázka dostupnosti zdravotnických služeb (leden-březen, červenec - srpen). Vzhledem k sezónnímu nárůstu návštěvníků SO ORP Králíky shledáváme užitečným zavedení víkendové služby LSPP, která by poskytovala lékařskou pomoc v případech, které svou povahou nevyžadují zásah RLP.

Hlavní opatření	Jednání s obcemi, svazky a poskytovateli služeb v cestovním ruchu ohledně financování sužby. Vznik žurnální (pohotovostní) služby. Informační servis.
Název indikátoru k hodnocení cíle	Počet pacientů, kteří využili službu
Správce cíle	Starosta/ka města Králíky

6.2.4. Indikátory

Indikátory výsledku

Problémový okruh č. 1	**Odchod významného počtu lékařů**		
Číslo indikátoru	1.1a		
Název indikátoru	**POČET LÉKAŘŮ VE SO ORP KRÁLÍKY**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		11	11
Skutečnost	11		
Popis měřítka:	Udržení stejného počtu praktických lékařů a stomatologů vykonávajících praxi ve SO ORP Králíky.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet praktických lékařů a stomatologů ve SO ORP Králíky, získaný z portálu Ústavu zdravotnických informací a statistiky. Každý lékař se počítá pouze jednou bez ohledu na počet ordinací.		
Zdroj čerpání dat:	ÚZIS		

Problémový okruh č. 2	**Sezónní nárůst obyvatel s následkem navýšení úrazovosti a dostupnosti zdravotnických služeb**		
Číslo indikátoru	2.1a		
Název indikátoru	**ROZSAH POSKYTOVÁNÍ ŽURNÁLNÍ SLUŽBY**		
Měrná jednotka	Hodina		
Správce měřítka	Starosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		100	200
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet hodin poskytování služby		
Metodika a výpočet:	Součet hodin poskytování služby dle vedené evidence		
Zdroj čerpání dat:	Evidence ordinačních hodin		

Indikátory výstupu

Cíl 1.1	**Motivační program pro lékaře**		
Číslo indikátoru	1.1.1		
Název indikátoru	**POČET OBCÍ, KTERÉ SE ZAPOJILY DO MOTIVAČNÍHO PROGRAMU**		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**

Plán		3	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Zvýšení počtu obcí, které se zapojily do motivačního programu pro lékaře Ve SO ORP Králíky.		
Metodika a výpočet:	Uzavřené smlouvy o podpoře motivačního programu mezi obcemi SO ORP Králíky		
Zdroj čerpání dat:	Úřední deska obcí ve SO ORP Králíky		

Cíl 2.1	**Rozšíření dostupnosti zdravotnické péče**		
Číslo indikátoru	2.1.1		
Název indikátoru	**POČET PACIENTŮ, KTEŘÍ VYUŽILI SLUŽBU**		
Měrná jednotka	Pacient		
Správce měřítka	Starosta/ka města Králíky		
Roky	**2013**	**2017**	**2020**
Plán		200	300
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet návštěv pacientů u lékaře v rámci žurnální služby		
Metodika a výpočet:	Součet návštěv pacientů		
Zdroj čerpání dat:	Evidence pacientů lékaře žurnální služby		

6.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Starostové všech obcí ORP Králíky
Vedoucí odboru SSZ města Králíky

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění

cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	**Název cíle**	**Správce cíle**
1.1	Motivační program pro lékaře	Starosta/ka města Králíky
2.1	Rozšíření dostupnosti zdravotnické péče	Starosta/ka města Králíky

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	**Název indikátoru**	**Gestor indikátoru**
1.1a	Počet lékařů ve SO ORP Králíky	Starosta/ka města Králíky
2.1a	Rozsah poskytování žurnální služby	Starosta/ka města Králíky
1.1.1	Počet obcí, které se zapojily do motivačního programu	Starosta/ka města Králíky
2.1.1	Počet pacientů, kteří využili službu	Starosta/ka města Králíky

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.
Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				**Rok 2016**				**Rok 2017**				**Rok 2018**	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný

z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.
V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.
U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).
Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.
U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

Výběr volitelného tématu proběhl na prvním oficiálním setkání zástupců obcí SO ORP a reagoval na absenci některých služeb v oblasti a potřeby udržením těch stávajících. V průběhu tvorby analýzy a specifikaci cílů problémových okruhů byl patrný významný odstup odborné veřejnosti, která přiznávala existenci problémů, ale nedokázala konkretizovat možná řešení vznikající situace. Navržené cíle jsou tedy otevřeny dalším jednáním, která musí vézt samotní zástupci obcí s odbornou veřejností.
Přesto, že stanované cíle považujeme z hlediska socio-ekonomické situace v regionu za velice ambiciózní, domníváme se, že jsou reálné a splnitelné.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla tvořena od prosince 2013 do května 2015. Po zabezpečení a proškolení realizačního týmu proběhlo seznámení všech obcí ve SO ORP Králíky s projektem. Všech pět obcí v daném správním obvodu ORP souhlasilo se zapojením do projektu a vždy ochotně a bez prodlev komunikovalo s realizačním týmem, poskytovalo žádaná data, reagovalo na dotazy. Realizační tým na jaře 2014 zadával data do šablon, vytvořených odborným týmem MOS. Data byla získávána z podkladů Svazu měst a obcí ČR, příslušných ministerstev, veřejně dostupných databází a především vlastního průzkumu, realizovaného po celou dobu projektu v území ORP Králíky. Mezi použité metody lze uvést rozhovor s řediteli příslušných zařízení a vedoucími odborů města při formulování analýz a problémových okruhů, průzkumy a studium místních strategických a odborných dokumentů.

Z šablon byla data přenesena do souhrnného dokumentu, který byl prezentován na prvním oficiálním setkání zástupců obcí SO ORP Králíky dne 20. 6. 2014. Zde bylo odhlasováno volitelné téma zdravotnictví, které bylo v letních měsících řešeno prioritně.

Souhrnný dokument byl dále v několika etapách připomínkován odborným týmem a externími oponenty. Data byla průběžně konzultována s odbornou veřejností.

Se zástupci obcí byla v průběhu projektu vyplněna dvě dotazníková šetření k odborným tématům, jeden metodický list zaměřený na meziobecní spolupráci a jeden metodický pokyn k tématu administrativní podpory malých obcí.

6.5. Příloha k tématu zdravotnictví

6.5.1. Seznam zkratek

ČSÚ	Český statistický úřad
LP	Zařízení odborné lékařské péče
LSPP	Lékařská služba první pomoci
RLP	Rychlá lékařská pomoci
RV SYSTÉM	Rande vouz systém
ÚZIS	Národní zdravotnický informační systém
ZP	Zařízení základní zdravotní péče
ZZS	Záchranná zdravotní služba
ZZS PAK	Záchranná zdravotní služba Pardubického kraje

6.5.2. Seznam ambulancí v nemocnici Ústí nad Orlicí a Šumperk

Seznam ambulancí nemocnice Ústí nad Orlicí

Anesteziologicko-resuscitační ambulance (ARO)
Nutriční ambulance
Ambulance léčby bolesti

Chirurgické ambulance
Všeobecná ambulance
Pohotovostní služba
Ambulance pro chirurgii ruky
Traumatologická ambulance
Dětská chirurgická ambulance
Stomická poradna
Proktologická a onkochirurgická amb.
Ambulance pro hojení chronických ran
Cévní ambulance
Poradna pro kýly

Dětské ambulance
Dětská psychologická ambulance
Dětská diabetologická ambulance
Dětská nefrologická ambulance
Dětská gastroenterologická ambulance
Dětská endokrinologická ambulance

Gynekologické ambulance
Všeobecná ambulance
Dětská gynekologie

Hematologicko-transfúzní ambulance (HTO)
Hematologická ambulance
Ambulance pro trombózu a hemostázu

Interní ambulance
Příjmová ambulance
Interní ambulance 1
Interní ambulance 2
Kardiologická ambulance
Gastroenterologická ambulance

Logopedická poradna

Neurologické ambulance
Všeobecná ambulance
Pohotovostní služba
Cerebrovaskulární poradna
Poradna pro neurodegenerativní onemocnění
Poradna pro záchvatovitá onemocnění,
Epileptologická poradna
Poradna pro záchvatovitá onemocnění,
Poradna pro bolesti hlavy

Odběrové centrum GALEN

Psychologické ambulance
Ambulance I - Mgr. Stiskálková Renata
Ambulance II - Mgr. Janků Monika
Ambulance III - Mgr. Trulíková Zuzana
Ambulance IV - Mgr. Urbánková Petra

Rehabilitační ambulance
Lékařská ambulance (rehabilitační, lymfologická)
Fyzioterapeutická ambulance
Fyzioterapeuticko-lymfologická ambulance
Ergoterapeutická ambulance

Urologické ambulance
Všeobecná ambulance
Urodynamické vyšetření
Uroflowmetrie

Ušní, nosní a krční ambulance (ORL)
Všeobecná ambulance
Otologická a onkologická poradna
Sluchadlová poradna
Rinologická poradna
Poradna primáře ORL

Seznam ambulancí nemocnice Šumperk

Anesteziologická ambulance

Ambulance bolesti

Centrum pro závislé na tabáku

Dětské ambulance
Dětská ambulance příjmová
Odborná dětská ambulance –alergologická
Odborná dětská ambulance – kardiologická
Odborná dětská ambulance – nefrologická
Endokrinologie
Laktační poradna
Ambulance rizikových dětí

Diabetologická ambulance

Endoskopické pracoviště gastroenterologického oddělení

Gastroenterologická ambulance

Gynekologicko-porodnické ambulance
Gynekologická ambulance
Porodnická příjmová ambulance
Ambulance pro asistovanou reprodukci
Andrologická poradna
Ambulance COP – centrum onkologické prevence

Hematologická ambulance

Chirurgická ambulance

Interní ambulance
Interní příjmová ambulance
Interní konziliární ambulance
Interní ambulance

Kardiologická ambulance

Kožní ambulance
Všeobecná kožní ambulance
Venerologická ambulance
Névová poradna („pigmentová znaménka“)
Dermatochirurgický sálek
Lymfodrenáž, UVA zářič

Neurologická ambulance
Neurologická ambulance
Laboratoř elektroencefalografie (EEG)
Laboratoř elektromyografie (EMG)
Laboratoř evokovaných potenciálů (EP)

Nutriční ambulance

Oční ambulance
Všeobecná oční ambulance
Glaukomová ambulance (vyšetření zeleného zákalu)
Diabetologická oční ambulance
Okulární poradna
Poradna pro slabozraké

Onkologická poradna
Onkologická ambulance

Ortopedická ambulance
Ortopedická ambulance
Sono (ultrazvuk) kyčlí u dětí
Ortopedický zákrskový sálek
Ortopedická příjmová ambulance

ORL ambulance (ušní, nosní, krční)

Ambulance plastické chirurgie

Plicní (TRN) ambulance
Dispenzární ambulance (pravidelná péče o chronicky nemocné s plicními nemocemi)
Plická specializovaná ambulance (bronchoskopie aj.)
Plicní kalmetizační ambulance
Centrum pro závislé na tabáku

Proktologická ambulance

Protetická ambulance

RDG ambulance
RDG ambulance
Mamografické pracoviště

Rehabilitace

Revmatologická ambulance

Urologická ambulance
Urologická ambulance
Urodynamická ambulance
Cystoskopický sálek
Urologická ambulance – pracoviště Zábřeh na Moravě

7. Závěr, kontakty

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora meziobecní spolupráce v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností" během období od prosince 2013 až května 2015.
Tvorba strategie území správního obvodu ORP Králíky se zabývá třemi hlavními tématy, tj. školství, sociální služby, odpadové hospodářství a jedním volitelným tématem. Představitelé obcí správního obvodu Králíky si jako volitelné téma zvolili zdravotnictví. Strategie byla zpracována pod metodickým vedením projektu Obce sobě realizačním týmem.

Účelem strategie je hledat možnosti meziobecní spolupráce v území správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Součástí strategie je analytická a návrhová část. Analytická část mapuje aktuální situaci v každém dílčím tématu. Vychází z veřejně dostupných zdrojů a hledá možnosti rozvoje meziobecní spolupráce ve SO ORP Králíky. Na základě výsledků analýz byla zpracována návrhová část, která se zabývá konkrétními otázkami a problémy. Byly definovány problémové okruhy a návrhy jejich řešení.
V oblasti školství jsou problémovými okruhy **Absence organizace zastřešující volnočasové aktivity** a **Nedostatek specialistů na školách**. K problémovým okruhům byly stanoveny cíle. Jedná se o založení organizace poskytující zájmové a neformální vzdělávání, zavedení jejího pilotního provozu a společné sdílení logopeda a psychologa ve školách v rámci SO ORP Králíky.
V otázce sociálních služeb byly vymezeny dva problémové okruhy, a to **Nedostatečný monitoring sociálních služeb** a **Nabídka služeb nerespektující demografický vývoj ve SO ORP Králíky**. V tomto případě byly určeny ke každému okruhu dva cíle. Jedním je snaha vytvořit společný systém monitoringu sociálních služeb ve SO ORP Králíky a provádět a vyhodnocovat tento systém a k druhému problémovému okruhu byl vymezen cíl, kterým je v rámci meziobecní spolupráce zavedení společných odlehčovacích služeb pro seniory a vytvoření společného programu rozvoje spolků sdružujících seniory.
Z analýzy vyplynulo, že v oblasti odpadového hospodářství v řešeném území existuje problém s nakládáním biologicky rozložitelného odpadu, proto byl stanoven problémový okruh **Reakce na legislativní změny týkající se BRKO a** k němu zvolené cíle, které se mají zaměřit na společnou podporu systému domácího kompostování a zajistit, aby nakládání s biologicky rozložitelným odpadem ve všech obcích ve SO ORP Králíky odpovídalo platné legislativě. Druhým problémovým okruhem byla **Absence dlouhodobé koncepce nakládání s odpady v obcích**, jehož řešením by měla být tvorba společné koncepce odpadového hospodářství pro celé území ORP Králíky.
Problémovými okruhy ve zdravotnictví jsou **Odchod významného počtu lékařů** a **Sezónní nárůst obyvatel s následkem navýšení úrazovosti a dostupnosti zdravotnických služeb**. Z prvního problémového okruhu vzešel cíl vytvořit a zavést motivační program pro lékaře a v rámci druhého okruhu rozšířit dostupnost zdravotnické péče.
Problémové okruhy i navržené cíle vzešly z analýzy dostupných dat, vlastního šetření a diskusí s odbornou veřejností. Před investičními cíly byly upřednostněny ty koncepční a strategické, s potenciálem meziobecní spolupráce.

Projektový tým pracoval ve složení:

Mgr. Miroslav Beran - pracovník pro analýzy a strategie
- e-mail: miroslav.beran@gmail.com
- telefon: +420 608 620 743

Ing. Ivana Vanická - pracovník pro analýzy a strategie
- e-mail: vanicka@mas.orlicko.cz
- telefon: +420 731 506 016

Denisa Černohousová - asistentka
- e-mail: denisa.cernohousova@gmail.com
- telefon: +420 737 778 957

Blanka Kulhavá - asistentka

Adéla Čumová - tematický expert
- e-mail: adina.dragounova@gmail.com

Motivující starostové:

Jana Ponocná - starosta města Králíky
- e-mail: j.ponocna@kraliky.eu
- telefon: +420 465 670 702

Ing. arch. Richard Novák - starosta obce Dolní Morava
- e-mail: starosta@obecdolnimorava.cz
- telefon: +420 465 634 122

8. Přílohy

8.1. Seznam příloh

8.1.1. Seznam tabulek

Tabulka 1.1 Základní informace o strategii 6
Tabulka 1.2 Obce správního obvodu dle abecedního pořadí 7
Tabulka 1.3 Relevantní významné strategické dokumenty 8
Mapa 2.1 Administrativní členění správního obvodu 9
Tabulka 2.1 Charakteristika území ORP 10
Tabulka 2.2 Demografický vývoj obyvatel v území ORP Králíky 10
Graf 2.1 Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012 11
Tabulka 2.3 Stručná charakteristika školství v území ORP Králíky 11
Tabulka 2.4 Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP Králíky 12
Tabulka 2.5 Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP Králíky 13
Tabulka 2.6 Ekonomická aktivita obyvatel území ORP 15
Tabulka 2.7 Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání 15
Tabulka 2.8 Charakteristika domácností 15
Tabulka 2.9 Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP 16
Tabulka 2.10 Charakteristika trhu práce v území ORP 16
Tabulka 2.11Infrastruktura na území SO ORP 22
Tabulka 2.12 Územní a strategické plánování 24
Mapa 2.2 Území správního obvodu obce s rozšířenou působností Králíky 25
Tabulka 2.13 Popis klíčových aktérů 25
Tabulka 2.14 SWOT analýza 26
Tabulka 3.1 Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání 30
Tabulka 3.2 Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Králíky 31
Mapa 3.1 Umístění škol ve SO ORP Králíky 31
Tabulka 3.3 Pracovníci ve školství SO ORP Králíky 32
Graf 3.1 Pracovníci v MŠ a ZŠ v zařízeních zřizovanými obcemi ve SO ORP Králíky 34
Tabulka 3.4 Počet ZŠ za ORP Králíky 35
Tabulka 3.5 Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích SO ORP Králíky 35
Tabulka 3.6 ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem 36
Graf 3.2 Počet žáků v ZŠ zřizovaných obcemi, popřípadě krajem 36
Tabulka 3.7 Součásti základních škol v jednotlivých obcích SO ORP Králíky 36
Tabulka 3.8 Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 ve SO ORP Králíky ... 37
Tabulka 3.9 Počet úplných a neúplných ZŠ ve SO ORP Králíky 37
Tabulka 3.10 Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi ve SO ORP Králíky 38
Tabulka 3.11 Ostatní pedagogičtí pracovníci škol ve SO ORP Králíky 38
Tabulka 3.12 Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka ve SO ORP 38
Tabulka 3.13 Počet absolventů ZŠ ve SO ORP Králíky 39
Tabulka 3.14 Nejvyšší ukončené vzdělání a obory vzdělání v ORP Králíky a okolních ORP 39
Tabulka 3.15 Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami ve SO ORP Králíky 40
Tabulka 3.16 Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1. i 2. stupeň ZŠ) v obcích SO ORP Králíky. 41

Graf 3.3 Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných obcemi a krajem. 41
Tabulka 3.17 Popis ZŠ ve SO ORP za školní rok 2012/2013 41
Tabulka 3.18 Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP Králíky 42
Tabulka 3.19 Celkové počty MŠ dle zřizovatele ve SO ORP Králíky 43
Graf 3.4 Počty dětí v MŠ ve SO ORP Králíky 43
Tabulka 3.20 MŠ zřizované obcí, popřípadě krajem 44
Tabulka 3.21 MŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem 44
Tabulka 3.22 Popis MŠ ve SO ORP Králíky v školním roce 2012/2013 45
Tabulka 3.23 Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ ve SO ORP Králíky 45
Tabulka 3.24 Školní družiny a školní kluby ve SO ORP 45
Tabulka 3.25 Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK ve SO ORP 46
Tabulka 3.26 Přehled neziskových organizací v Králíkách 48
Tabulka 3.27 Školní jídelny zřizované obcemi ve SO ORP Králíky 49
Tabulka 3.28 Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi 49
Graf 3.5 Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi 50
Tabulka 3.29 Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi ve SO ORP Králíky v Kč 50
Tabulka 3.30 Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 ve SO ORP Králíky 50
Tabulka 3.31 Financování z RUD v jednotlivých obcích SO ORP Králíky v roce 2013 51
Tabulka 4.1 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci SO ORP 75
Tabulka 4.2 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci SO ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele SO ORP) 76
Tabulka 4.3 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP, působících v rámci ORP 77
Mapa 4.1 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP, působících v rámci ORP 78
Tabulka 4.4 Počet jednotlivých typů sociálních služeb 78
Tabulka 4.5 Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP) 79
Tabulka 4.6 Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele 81
Tabulka 4.7 Počet sociálních služeb dle zřizovatele 81
Tabulka 4.8 Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 82
Tabulka 4.9 Kapacita zařízení sociálních služeb 83
Tabulka 4.10 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012 83
Tabulka 4.11 Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 84
Tabulka 4.12 Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 201284
Graf 4.1 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP 109
Graf 4.2 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) 110
Graf 4.3 Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP 110
Graf 4.4 Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) 110
Graf 4.5 Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele 111
Graf 4.6 Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP 111
Tabulka 5.1 Sběrné dvory na území SO ORP Králíky, současný stav 114

Tabulka 5.2 Sběrná místa na území SO ORP Králíky, současný stav 115
Tabulka 5.3 Výkupny odpadů na území SO ORP Králíky, současný stav 115
Tabulka 5.4 Třídící linky na území SO ORP, současný stav 115
Tabulka 5.5 Zařízení pro nakládání s BRO na území SO ORP, současný stav 116
Tabulka 5.6 Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území SO ORP , nebo v blízkém okolí, současný stav 117
Tabulka 5.7 Skládky odpadů z obcí SO ORP Králíky, současný stav 117
Mapa 5.1 Zařízení pro nakládání s odpady ORP Králíky 118
Tabulka 5.8 Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012 120
Tabulka 5.9 Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů v roce 2012, jejichž původcem jsou POUZE OBCE 120
Tabulka 5.10 Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území SO ORP za období 2008-2012 121
Tabulka 5.11 Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012 123
Tabulka 5.12 Porovnání celkové produkce jednotlivých druhů komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce ve SO ORP Králíky, které mají více než 600 obyvatel v letech 2011 – 2013 124
Tabulka 5.13 Porovnání celkové produkce jednotlivých druhů komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce ve SO ORP Králíky, které mají méně než 600 obyvatel v letech 2011 – 2013 125
Tabulka 5.14 Celková produkce odděleného sběru odpadů, jejichž původcem je obec na území SO ORP Králíky, za období 2011-2013 (nepřepočtená data) 125
Tabulka 5.15 Celková produkce odděleného sběru odpadů na území SO ORP Králíky za rok 2012, jejichž původcem jsou obce a občané obcí (přepočtená data) 126
Tabulka 5.16 Celková produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013 127
Tabulka 5.17 Porovnání celkové a měrné produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 ve SO ORP Králíky a v Pardubickém kraji, rok 2013 .. 128
Tabulka 5.18 Hustota sběrné sítě na území SO ORP Králíky v porovnání s obcemi Pardubického kraje a celou ČR. Údaje za 1. čtvrtletí roku 2014. 129
Tabulka 5.19 Nakládání se všemi odpady na území SO ORP Králíky za období 2008-2012 130
Mapa 5.2 Celkové náklady na odpadové hospodářství v Pardubickém kraji za rok 2012 v Kč/obyvatele 132
Graf 6.1 Navštěvovaní lékaři 178
Graf 6.2 Průměrná nespokojenost pacientů se službami lékařů 178
Mapa 6.1 Dostupnost zdravotnických zařízení ve SO ORP Králíky 181
Mapa 6.2 SO ORP Králíky a další místa poskytovaných zdravotnických služeb 182
Tabulka 6.1 Vybavenost území SO ORP Králíky zařízeními lékařské péče, současný stav 184
Tabulka 6.3 Ambulantní zařízení na území SO ORP, současný stav 186
Tabulka 6.4 Stav budov zdravotnických zařízení 189
Tabulka 6.5 Zvláštní zdravotnická zařízení na území SO ORP, současný stav 189
Tabulka 6.6 Rozmístění a kapacita sil Zdravotnické záchranné služby 191
Tabulka 6.7 Počty lůžkových zařízení v okolních obcích Pardubického kraje, současný stav 192
Tabulka 6.8 Ambulantní zařízení v okolních obcích Pardubického kraje, současný stav 192

Tabulka 6.9 Samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé, současný stav 193
Tabulka 6.10 Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, současný stav 194
Tabulka 6.11 Samostatná ordinace praktického lékaře – stomatologa, současný stav 194
Tabulka 6.12 Samostatná ordinace praktického lékaře – gynekologa, současný stav 194
Zdroj: ÚZIS, vlastní šetření 194
Tabulka 6.13 Samostatná ordinace lékaře specialisty, současný stav 195
Tabulka 6.14 Porovnání služeb v rámci ORP - počet lékařů na 10 000 obyvatel 195

8.1.2. Seznam mapových podkladů

Mapa 2.1 Administrativní členění správního obvodu 9
Mapa 2.2 Území správního obvodu obce s rozšířenou působností Králíky 25
Mapa 3.1 Umístění škol ve SO ORP Králíky 31
Mapa 4.1 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP, působících v rámci ORP 78
Mapa 5.1 Zařízení pro nakládání s odpady ORP Králíky 118
Mapa 5.2 Celkové náklady na odpadové hospodářství v Pardubickém kraji za rok 2012 132
Mapa 6.1 Dostupnost zdravotnických zařízení ve SO ORP Králíky 181
Mapa 6.2 SO ORP Králíky a další místa poskytovaných zdravotnických služeb 182
Mapa 6.3 Mapa správních obvodů ORP Králíky a ORP Šumperk 183
Mapa 6.4 Umístění zdravotnických zařízení ve SO ORP Králíky 183

8.1.3. Seznam grafů

Graf 2.1 Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012 11
Graf 3.1 Pracovníci v MŠ a ZŠ v zařízeních zřizovanými obcemi ve SO ORP Králíky 34
Graf 3.2 Počet žáků v ZŠ zřizovaných obcemi, popřípadě krajem 36
Graf 3.3 Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných obcemi a krajem. 41
Graf 3.4 Počty dětí v MŠ ve SO ORP Králíky 43
Graf 3.5 Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi 50
Graf 4.1 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP 109
Graf 4.2 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) 110
Graf 4.3 Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP 110
Graf 4.4 Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP) 110
Graf 4.5 Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele 111
Graf 4.6 Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP 111
Graf 6.1 Navštěvovaní lékaři 178
Graf 6.2 Průměrná nespokojenost pacientů se službami lékařů 178
Graf 6.3 Počet výjezdů RZS Červená Voda 191